

145606

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANA BİLİM DALI**

YENİCE HALILARI

(Yüksek Lisans Tezi)

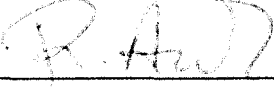
**Hazırlayan
011920001 Mehmet Erim**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Rüçhan ARIK
Prof. Dr. Ozanay OMUR**

Çanakkale - 2004

Sosyal bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Sanat Tarihi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. Rüçhan ARIK (Danışman)

Üye

Prof. Dr. Ali Osman UYSAL

Üye

Doç. Dr. Canan AKTUĞ

Üye

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÜSTÜNİPEK

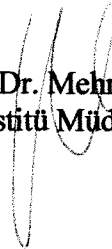
Üye

Yrd. Doç. Dr. Enver YOLCU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN
Enstitü Müdürü

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	iv
RESİMLER LİSTESİ	v-xiii
ÖNSÖZ	xiv
1-GİRİŞ	1-6
2-YENİCE BÖLGESİ	7
2-1- Yenice'nin Coğrafi Konumu	7-8
2-2- Yenice'nin Tarihi	8-12
2-3- Yenice'nin Yöresel Özellikleri	12-13
3-YENİCE BÖLGESİ VE CİVARINDA DOKUNAN HALILAR	14
3-1-Halının Tanımı	14-17
3-2-Bergama Halısı	17-23
3-2-1-Yunt Dağ Halısı	24-25
3-2-2-Kozak Halısı	25-27
3-2-3-Karakeçili Halısı	27-28
3-2-4- İvrindi Halısı	28-29
3-3-Çanakkale Halısı	30-36
3-3-1- Çan Halısı	36
3-3-2- Ayvacık Halısı	36-40
3-3-3- Ezine Halısı	40-41
4-YENİCE HALISI TEKNİK VE TASARIM ÖZELLİKLERİ	42-43
4-1- İplik Özellikleri	43-45
4-2- Boya Özellikleri	45-51
4-3- Tezgah Özellikleri	52
4-4- Yüzey Tasarım Özellikleri	52-54
5-KATALOG	55-306
6- DEĞERLENDİRME	307-314
KAYNAKÇA	315-319
SÖZLÜK	320-321

ÖZET

(YENİCE HALISI)

Araştırmada, bulunabilen 14 adet Yenice halısı incelenmiştir. Yenice halıları üzerine şimdiye kadar hiçbir inceleme ve araştırma yapılmamıştır.

Çalışmada , Yenice yöresi ve çevre köylerinde yaşayan halı üreten insanların kökenleri üzerinde durulmuş, yöresel ve tarihsel halıları ile Yenice halısı arasındaki teknik ve sanatsal benzerlik ile farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan saptamalar sonucu değerlendirmeye alınan halılar, tek tek ayrıntılı bir şekilde incelenerek dokuma kaliteleri ve dokuma alışkanlıkları ile yüzey tasarım özellikleri üzerinde durulmuştur. Araştırmanın temel özellikleri Yenice halılarını civar yöredeki halılarla ve de kendi aralarındaki kalite özelliklerinin değerlendirilmesi üzerine kurulmuştur.

Yenice halısının tarihsel gelişim süresi içinde teknik ve sanatsal kimliği, yakınlık gösterdiği bölgeler açısından da ele alınarak ortaya çıkarılmıştır. Bu nedenle, Yunt Dağı ve Kozak Halıları ile ortak özellikleri bulunduğu görülmüştür. Sonuç olarak Yenice Halısı-Bergama grubu içinde değerlendirilmesi gerektiği görüşüne varılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Yenice Halısı, Bergama Halısı, Ayvacık Halısı, Çanakkale Halısı, Doğal Boyar Madde.

ABSTRACT

In this work, 14 pieces of Yenice Carpets were examined. Woven as a folkloric art and gone through with the regional needs, Yenice Carpets, have never been a subject of investigation before.

Under the framework of a set methodology, initially, the carpet weaving inhabitants of Yenice and its neighbourhood with their historical, geographical and sociological roots were taken into consideration, period and as its reflection in the carpets of both Yenice specifically and the neighbouring area were put under an examination for their special features, characteristic differences and similarities. After the characteristic determinations, the 14 Yenice Carpets were taken one by one, for a new level of detailed examination, considering textural quality and technical quality.

In this way, the Yenice carpets were compared and assessed for a number of qualities, both within its own region and on the cross-regional basis.

Thus, this work helps us to analyze the Yenice Carpet with all its special properties and its evolution through its history via considering the close-regional relationships. As a result, on the Yenice Carpets, the influences of Yunt Dağ and Kozak carpets were observed, and could be considered under the category of Bergama carpets.

KEY WORDS: Yenice Carpet / Bergama Carpet / Ayvacık Carpet / Çanakkale Carpet / Natural Dyes

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖZET _____	i
ABSTRACT _____	ii
İÇİNDEKİLER _____	iii
KISALTMALAR _____	iv
RESİMLER LİSTESİ _____	v-xiii
ÖNSÖZ _____	xiv
1-GİRİŞ _____	1-6
2-YENİCE BÖLGESİ _____	7
2-1- Yenice'nin Coğrafi Konumu _____	7-8
2-2- Yenice'nin Tarihi _____	8-12
2-3-Yenice'nin Yöresel Özellikleri _____	12-13
3-YENİCE BÖLGESİ VE CİVARINDA DOKUNAN HALILAR _____	14
3-1-Halının Tanımı _____	14-17
3-2-Bergama Halısı _____	17-23
3-2-1-Yunt Dağ Halısı _____	24-25
3-2-2-Kozak Halısı _____	25-27
3-2-3-Karakeçili Halısı _____	27-28
3-2-4- İvrindi Halısı _____	28-29
3-3-Çanakkale Halısı _____	30-36
3-3-1- Çan Halısı _____	36
3-3-2- Ayvacık Halısı _____	36-40
3-3-3- Ezine Halısı _____	40-41
4-YENİCE HALISI TEKNİK VE TASARIM ÖZELLİKLERİ _____	42-43
4-1- İplik Özellikleri _____	43-45
4-2- Boya Özellikleri _____	45-51
4-3- Tezgah Özellikleri _____	52
4-4- Yüzey Tasarım Özellikleri _____	52-54
5-KATALOG _____	55-306
6- DEĞERLENDİRME _____	307-314
KAYNAKÇA _____	315-319
SÖZLÜK _____	320-321

KISALTMALAR

A.g. e. : Adı geçen eser.

A.g.m.:Adı geçen makale

B.k.z.: Bakınız.

cm. : Santimetre

dm. : Desimetre

m. : Metre

v.b.: Ve bunun gibi.

RESİMLER LİSTESİ

- Resim No 1-a: 1 numaralı halıdan alınan 1 cm.'deki ilme
- Resim No 1-b: 1 numaralı halıdan alınan 1 cm.'deki ilme
- Resim No 1: Yenice Halı Seccade
- Resim No 2: 1 Numaralı Halı Seccadenin detay şeması
- Resim No 3: Halı 1'den alınan 1 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme
- Resim No 4: Halı 1'den alınan 2 numaralı detay 25 x 21 (525) ilme
- Resim No 5: Halı 1'den alınan 3 numaralı detay 25 x 21 (525) ilme
- Resim No 6: Halı 1'den alınan 4 numaralı detay 28 x 21 (588) ilme
- Resim No 7: Halı 1'den alınan 5 numaralı detay 28 x 20 (560) ilme
- Resim No 8: Halı 1'den alınan 6 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme
- Resim No 9: Halı 1'den alınan 7 numaralı detay 29 x 21 (609) ilme
- Resim No 10: Halı 1'den alınan 8 numaralı detay 30 x 21 (620) ilme
- Resim No 11: Halı 1'den alınan 9 numaralı detay 28 x 21 (588) ilme
- Resim No 12: Halı 1'den alınan 10 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme
- Resim No 13: Halı 1'den alınan 11 numaralı detay 30 x 21 (630) ilme
- Resim No 14: Halı 1'den alınan 12 numaralı detay 24 x 20 (480) ilme
- Resim No 15: Halı 1'den alınan 13 numaralı detay 29 x 21 (609) ilme
- Resim No 16: Halı 1'den alınan 14 numaralı detay 29 x 20 (580) ilme
- Resim No 17: Halı 1'den alınan 15 numaralı detay 30 x 21 (630) ilme
- Resim No 18: Yenice Taban Halısı
- Resim No 19: 2 Numaralı halının detay şeması.
- Resim No 20: Halı 2'den alınan 1 numaralı detay 22 x 22 (484) ilme
- Resim No 21: Halı 2'den alınan 2 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme
- Resim No 22: Halı 2'den alınan 3 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme
- Resim No 23: Halı 2'den alınan 4 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme
- Resim No 24: Halı 2'den alınan 5 numaralı detay 22 x 23 (506) ilme
- Resim No 25: Halı 2'den alınan 6 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme
- Resim No 26: Halı 2'den alınan 7 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme
- Resim No 27: Halı 2'den alınan 8 numaralı detay 20 x 22 (440) ilme
- Resim No 28: Halı 2'den alınan 9 numaralı detay 22 x 23 (506) ilme

Resim No 29: Halı 2'den alınan 10 numaralı detay 19 x 23 (437) ilme

Resim No 30: Halı 2'den alınan 11 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

Resim No 31: Halı 2'den alınan 12 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

Resim No 32: Halı 2'den alınan 13 numaralı detay 22 x 24 (528) ilme

Resim No 33: Halı 2'den alınan 14 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 34: Halı 2'den alınan 15 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

Resim No 35: Yenice Taban Halısı

Resim No 36: 3 numaralı halının detay şeması

Resim No 37: Halı 3' den alınan 1 numaralı detay 26 x 21 (546) ilme

Resim No 38: Halı 3' den alınan 2 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 39: Halı 3' den alınan 3 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 40: Halı 3' den alınan 4 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 41: Halı 3' den alınan 5 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

Resim No 42: Halı 3' den alınan 6 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 43: Halı 3' den alınan 7 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 44: Halı 3' den alınan 8 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 45: Halı 3' den alınan 9 numaralı detay 23 x 21 (483) ilme

Resim No 46: Halı 3' den alınan 10 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 47: Halı 3' den alınan 11 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

Resim No 48: Halı 3' den alınan 12 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 49: Halı 3' den alınan 13 numaralı detay 24 x 22 (520) ilme

Resim No 50: Halı 3' den alınan 14 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

Resim No 51: Halı 3' den alınan 15 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 52: Halı 3' den alınan 16 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 53: Halı 3' den alınan 17 numaralı detay 23 x 21 (504) ilme

Resim No 54: Halı 3' den alınan 18 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 55: Halı 3' den alınan 19 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 56: Halı 3' den alınan 20 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 57: Yenice Halı Seccade

Resim No 58: 4 numaralı halının detay şeması

Resim No 59: Halı 4' den alınan 1 numaralı detay 17 x 22 (374) ilme

Resim No 60: Halı 4' den alınan 2 numaralı detay 18 x 21 (378) ilme

- Resim No 61: Halı 4' den alınan 3 numaralı detay 18 x 18 (324) ilme
Resim No 62: Halı 4' den alınan 4 numaralı detay 20 x 21 (420) ilme
Resim No 63: Halı 4' den alınan 5 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme
Resim No 64: Halı 4' den alınan 6 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme
Resim No 65: Halı 4' den alınan 7 numaralı detay 16 x 19 (304) ilme
Resim No 66: Halı 4' den alınan 8 numaralı detay 16 x 23 (368) ilme
Resim No 67: Halı 4' den alınan 9 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme
Resim No 68: Halı 4' den alınan 10 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme
Resim No 69: Halı 4' den alınan 11 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme
Resim No 70: Halı 4' den alınan 12 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme
Resim No 71: Halı 4' den alınan 13 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme
Resim No 72: Yenice Halı Heybe
Resim No 73: 5 numaralı halının detay şeması
Resim No 74: Halı 5' den alınan 1 numaralı detay 37 x 23 (851) ilme
Resim No 75: Halı 5' den alınan 2 numaralı detay 38 x 25 (950) ilme
Resim No 76: Halı 5' den alınan 3 numaralı detay 38 x 25 (950) ilme
Resim No 77: Yenice Halı Seccade
Resim No 78: 6 numaralı halının detay şeması
Resim No 79: Halı 6'dan alınan 1 numaralı detay 38 x 21 (798) ilme
Resim No 80: Halı 6'dan alınan 2 numaralı detay 39 x 22 (858) ilme
Resim No 81: Halı 6'dan alınan 3 numaralı detay 35 x 23 (805) ilme
Resim No 82: Halı 6'dan alınan 4 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 83: Halı 6'dan alınan 5 numaralı detay 34 x 23 (782) ilme
Resim No 84: Halı 6'dan alınan 6 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 85: Halı 6'dan alınan 7 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 86: Halı 6'dan alınan 8 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 87: Halı 6'dan alınan 9 numaralı detay 33 x 22 (726) ilme
Resim No 88: Halı 6'dan alınan 10 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 89: Halı 6'dan alınan 11 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 90: Halı 6'dan alınan 12 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme
Resim No 91: Halı 6'dan alınan 13 numaralı detay 34 x 23 (782) ilme
Resim No 92: Halı 6'dan alınan 14 numaralı detay 36 x 22 (792) ilme

Resim No 93: Halı 6'dan alınan 15 numaralı detay 32 x 22 (704) ilme

Resim No 94: Yenice Set Halı

Resim No 95: 7 numaralı halının detay şeması

Resim No 96: Halı 7'den alınan 1 numaralı detay 16 x 21 (336) ilme

Resim No 97: Halı 7'den alınan 2 numaralı detay 16 x 20 (320) ilme

Resim No 98: Halı 7'den alınan 3 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

Resim No 99: Halı 7'den alınan 4 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

Resim No 100: Halı 7'den alınan 5 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

Resim No 101: Halı 7'den alınan 6 numaralı detay 21 x 18 (378) ilme

Resim No 102: Halı 7'den alınan 7 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

Resim No 103: Halı 7'den alınan 8 numaralı detay 22 x 20 (440) ilme

Resim No 104: Halı 7'den alınan 9 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 105: Halı 7'den alınan 10 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 106: Halı 7'den alınan 11 numaralı detay 24 x 20 (480) ilme

Resim No 107: Halı 7'den alınan 12 numaralı detay 25 x 19 (475) ilme

Resim No 108: Halı 7'den alınan 13 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 109: Halı 7'den alınan 14 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

Resim No 110: Halı 7'den alınan 15 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

Resim No 111: Halı 7'den alınan 16 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

Resim No 112: Halı 7'den alınan 17 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

Resim No 113: Halı 7'den alınan 18 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

Resim No 114: Halı 7'den alınan 19 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 115: Halı 7'den alınan 20 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 116: Halı 7'den alınan 21 numaralı detay 21 x 20 (420) ilme

Resim No 117: Halı 7'den alınan 22 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

Resim No 118: Halı 7'den alınan 23 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 119: Yenice Halı

Resim No 120: 8 numaralı halının detay şeması

Resim No 121: Halı 8'den alınan 1 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

Resim No 122: Halı 8'den alınan 2 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 123: Halı 8'den alınan 3 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

Resim No 124: Halı 8'den alınan 4 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

Resim No 125: Halı 8'den alınan 5 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

Resim No 126: Halı 8'den alınan 6 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 127: Halı 8'den alınan 7 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 128: Halı 8'den alınan 8 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 129: Halı 8'den alınan 9 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme

Resim No 130: Halı 8'den alınan 10 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme

Resim No 131: Halı 8'den alınan 11 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

Resim No 132: Halı 8'den alınan 12 numaralı detay 17 x 21 (357) ilme

Resim No 133: Yenice halı Seccade

Resim No 134: 9 numaralı halının detay resimleri

Resim No 135: Halı 9'dan alınan 1 numaralı detay 31 x 23 (713) ilme

Resim No 136: Halı 9'dan alınan 2 numaralı detay 28 x 24 (672) ilme

Resim No 137: Halı 9'dan alınan 3 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

Resim No 138: Halı 9'dan alınan 4 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme

Resim No 139: Halı 9'dan alınan 5 numaralı detay 27 x 22 (594) ilme

Resim No 140: Halı 9'dan alınan 6 numaralı detay 27 x 21 (567) ilme

Resim No 141: Halı 9'dan alınan 7 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

Resim No 142: Halı 9'dan alınan 8 numaralı detay 28 x 23 (644) ilme

Resim No 143: Halı 9'dan alınan 9 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 144: Halı 9'dan alınan 10 numaralı detay 30 x 23 (690) ilme

Resim No 145: Halı 9'dan alınan 11 numaralı detay 27 x 23 (621) ilme

Resim No 146: Halı 9'dan alınan 12 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme

Resim No 147: Halı 9'dan alınan 13 numaralı detay 28 x 23 (644) ilme

Resim No 148: Halı 9'dan alınan 14 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

Resim No 149: Halı 9'dan alınan 15 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 150: Halı 9'dan alınan 16 numaralı detay 30 x 24 (720) ilme

Resim No 151: Yenice Seccade Halı

Resim No 152: 10 numaralı halının detay şeması

Resim No 153: Halı 10'dan alınan 1 numaralı detay 33 x 21 (693) ilme

Resim No 154: Halı 10'dan alınan 2 numaralı detay 28 x 24 (672) ilme

Resim No 155: Halı 10'dan alınan 3 numaralı detay 32 x 21 (682) ilme

Resim No 156: Halı 10'dan alınan 4 numaralı detay 33 x 21 (621) ilme

Resim No 157: Halı 10'dan alınan 5 numaralı detay 32 x 21 (660) ilme

Resim No 158: Halı 10'dan alınan 6 numaralı detay 31 x 22 (682) ilme

Resim No 159: Halı 10'dan alınan 7 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 160: Halı 10'dan alınan 8 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

Resim No 161: Halı 10'dan alınan 9 numaralı detay 26 x 20 (572) ilme

Resim No 162: Halı 10'dan alınan 10 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

Resim No 163: Halı 10'dan alınan 11 numaralı detay 27 x 23 (621) ilme

Resim No 164: Halı 10'dan alınan 12 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

Resim No 165: Halı 10'dan alınan 13 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

Resim No 166: Halı 10'dan alınan 14 numaralı detay 30 x 23 (690) ilme

Resim No 167: Halı 10'dan alınan 15 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

Resim No 178: Yenice Halı Heybe

Resim No 169: 11 numaralı halının detay şeması

Resim No 170: Halı 11'den alınan 1 numaralı detay 29 x 26 (754) ilme

Resim No 171: Halı 11'den alınan 2 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

Resim No 172: Halı 11'den alınan 3 numaralı detay 32 x 25 (800) ilme

Resim No 173: Yenice Halı Heybe

Resim No 174: 12 numaralı halının detay şeması

Resim No 175: Halı 12'den alınan 1 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

Resim No 176: Halı 12'den alınan 2 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 177: Halı 12'den alınan 3 numaralı detay 30 x 24 (720) ilme

Resim No 178: Yenice Halı Heybe

Resim No 179: 13 numaralı halının detay şeması

Resim No 180: Halı 13' den alınan 1 numaralı detay 33 x 24 (792) ilme

Resim No 181: Halı 13' den alınan 2 numaralı detay 33 x 25 (825) ilme

Resim No 182: Halı 13' den alınan 3 numaralı detay 35 x 23 (805) ilme

Resim No 183: Yenice Halı Seccade

Resim No 184: 14 numaralı halının detay şeması

Resim No 185: Halı 14' den alınan 1 numaralı detay 18 x 20 (360) ilme

Resim No 186: Halı 14' den alınan 2 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 187: Halı 14' den alınan 3 numaralı detay 23 x 21 (483) ilme

Resim No 188: Halı 14' den alınan 4 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme

Resim No 189: Halı 14' den alınan 5 numaralı detay 25 x 20 (500) ilme

Resim No 190: Halı 14' den alınan 6 numaralı detay 25 x 20 (500) ilme

Resim No 190: Halı 14' den alınan 7 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

Resim No 192: Halı 14' den alınan 8 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

Resim No 193: Halı 1'deki Damga, Sinekli Mihrap Deseni ve Bitkisel desenli Bordür.

Resim No 194: Halı 1'deki Kanca motifi

Resim No 195: Halı 2'deki bordür deseni detayı

Resim No 196: Halı 2'deki yatay hayat ağacı motifi

Resim No 197 : Halı 3' deki motif ayrıntısı.

Resim No 198 : Halı 3' deki geometrik desen ve kanca motifleri.

Resim No 199: Halı 3' deki Türkmen Gülü ve bitkisel bordür desenleri

Resim No 200: Halı 3' deki Hayat Ağacı motifi

Resim No 201: Halı 4' deki bordür detayı.

Resim No 202: Halı 5' deki Bordür detayı

Resim No 203: Halı 6'nın mihrabındaki Süleyman Yıldızları

Resim No 204: Halı 6' dan desen detayı

Resim No 205: Halı 6' dan bordür detayı

Resim No 206: Halı 6' da ki damga (im) dokuması.

Resim No 207: Halı 7' de bitkisel zemin motif ayrıntısı.

Resim No 208: Halı 7' deki bitkisel bordür motifi ayrıntısı.

Resim No 209: Halı 8' deki bozulmuş bitkisel bordür motifi.

Resim No 210: Halı 9' da ki geometrik bordür desenleri ve zig zaglar.

Resim No 211: Halı 9'da ki Süleyman Yıldızı Motifi.

Resim No 212: Halı 9'da ki Damga (İm) dokuması.

Resim No 213: Halı 9'da ki geometrik formda Hayat Ağacı motifi.

Resim No 214: Halı 10'da ki bordür ayrıntısı.

Resim No 215: Halı 10'da ki damga (İm)

Resim No 216: Halı 10'da mihrapta bulunan Süleyman Yıldızı ve küçük çiçek motifleri.

Resim No 217: Yenice Merkez' de tespit edilen yakın zamanda dokunmuş Elekli Halı.

Resim No 218: İğ ile yün eğiren köylü. (Soğucak Köyü)

Resim No 219: Tarak

Resim No 220: Çıkrık

Resim No 221: İplik eğirmede kullanılan çatal ve iğ aletleri.

Resim No 222: Dokumada kullanılan kirkitler

Resim No 223: İğ.

Resim No 224: Taraktaki yünleri sıkıştırmakta kullanılan ahşap alet.

Resim No 225: Boş otu.

Resim No 226: Yenice Etnografya Müzesi.

Resim No 227: Sökülmüş halı tezgahının yan parçası.

Resim No 228: Sökülmüş halı tezgahının levendi.

Resim No 229: Bergama Halısı. 125 x 119 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 112)

Resim No 230: Kız Bergama Halısı. 103 x 97 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 110)

Resim No 231: Karakeçili Halısı. 131 x 114 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 99)

Resim No 232: Çanakkale Halısı. 197 x 138 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 87)

Resim No 233: Çan Halısı. 183 x 105 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 91)

Resim No 234: Ezine Halısı. 127 x 100 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 95)

Resim No 235: Kozak Halısı. 123 x 96 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 117)

Resim No 236: Kozak Halısı. 124 x 98 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 121)

Resim No 237: Kozak Halısı. 120 x 97 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 120)

Resim No 238: Yunt Dağ Halısı. 141 x 90 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 93)

Resim No 239: Avunya Halısı. 102 x 104 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 94)

Resim No 240: Avunya Halısı. 84 x 71 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 94)

Resim No 241: İvrindi Halısı. 157 x 85 cm. (J. Iten Maritz, Der Anatolishhe Teppich, s. 106)

Resim No 243: Hayvan figürlü XV.yüzyıl halısı.(Şerare Yetkin, Türk Halı Sanatı, s.....)

Resim No 244: Holbein Halısı.(Berlin Müzesi Kataloğu)

Resim No 245: Geleneksel Halı Tezgahı.(El Dokumacılığı Temel Ders Kitabı, devlet Kitapları, İstanbul, 1997, s.41)

Resim No 246: Yenice Halısı Renk Örnekleri.

Resim No 247: Yenice Haritası. (Yenice Belediyesi)

ÖNSÖZ

Yenice halısı, Türkmenlerin, gereksinimlerini karşılamak için dokudukları geleneksel ve yöresel üretim biçimi içinde değerlendirilebilecek bir halıdır. Yenice ve civar köylerin coğrafi, sosyal yapısı dış etkilere kapalı olduğundan, yörede üretilen halılar yakın zamana kadar geleneksel niteliklerini korumuştur.

Ancak Türk halı sanatı içinde “Yenice” adıyla bahsedilmemiş, bu isimle özel olarak ele alınmamış, yayınlarda da geçmemiştir. Buna karşın, Yenice Etnografya Müzesi’nde “Yenice Halıları” adıyla 15 adet halı korumaya alınmış ve sergilenmiştir. Bu halılar; fiziksel, kimyasal ve dokuma teknikleri yönüyle, bu sınıflama içinde hazırlanarak sergilenmemiştir.

Yenice’nin de içinde bulunduğu “Avunya Bölgesi”nin ismi ile tanıtılan bu halılar “Yenice Halısı” adıyla tanıtılmamakta, “Avunya Halıları” ismi ile yerli ve yabancı yayınlarda yer almaktadır. Yenice Halıları “Batı Anadolu Halı Grubu” içinde yaşamış fakat son yüzyıl içinde sanatsal ve teknik niteliklerini kaybederek yok olmanın eşiğine gelmiştir.

Yenice Halıları adıyla yapılan bu araştırmada; Yenice ve köylerinde ulaşılabilen halı örnekleri üzerinde yapılan görsel analiz ve tasarım çalışmaları sonucu, halıların nitelikleri ve kaliteleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmalarım sırasında, Sanat Tarihi yönüyle bütüncül yaklaşımı sağladığı için Danışmanım sayın Rüçhan Arık’a, araştırmamda, Tekstil Halı Sanatının tasarım alanındaki orijinal çalışmalarını incelememe açarak, beni yönlendirdiği için İkinci danışmanım sayın Prof. Dr. Ozanay Omur’a, Yenice Belediyesi’ne ve müze görevlisi sayın Şerife Devecili’ye, gösterdikleri ilgi ve destek için teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Erim

2004 - Çanakkale

1-GİRİŞ

Dünya halı sanatı, Pazırık halısı ile yeni bir kimlik kazanmıştır. Türk halı sanatı, gelişen halı sanatı içerisinde üretim çeşitleri bölgesel ve yöresel kimlikleri ile çok özel bir yere sahiptir. Türk halıları, XIII.yüzyıldan itibaren çeşitlilik gösteren Selçuklu halıları, hayvan figürlerine sahip erken dönem Osmanlı halıları, klasik dönem Osmanlı halıları, saray halıları, geç devir Hereke halıları ve de Anadolu Türkmen ve Yörük halıları ile tekstil alanında bölgesel renk armonileri (renk birliktelikleri) teknik, tasarım özellikleri ve dokuma özellikleri dolayısıyla bölgesel kaliteleriyle erişilmez farklılıkları ortaya koyarak üretim zenginlikleriyle çok özel bir yere sahip olmuşlardır.

Anadolu'nun kültürel zenginliğinden ve çeşitliliğinden esinlenen yaratıcı ve üretici halk, duygu ve düşüncelerini dokudukları halılara yansıtmışlardır. Gereksinimlerini karşılamak üzere ürettikleri halılarda; etkilendikleri yaşam çevresi, sosyal, siyasal ve ekonomik yapı, gelenek ve görenekler doğrultusunda kendilerine göre anlatım dili oluşturmuşlardır. Bu durum; renk armonilerinde, renk sayılarında, kaliteyi meydana getiren dokuma alışkanlıklarında, dokuma sıklıklarında, dolayısıyla tasarım anlayışlarında değişmelere ve gelişmelere neden olmuştur. Halkın üretim disiplini gelenek ve göreneklerine bağlılık köy kasaba kent halılarına üslup kazandırmıştır. Konar göçer yaşam tarzı nedeniyle, halı üreten topluluklar diğer kültürlerden etkilenmiş veya onları etkilemişler, bu durum halı türlerinde zenginlik sağlamıştır.

Anadolu halı sanatı başka bir söylemle Türk halı sanatı. bu nedenle dünya halıcılığı içinde görsel nitelikleri ve çeşitleri açısından en zengin ve en kapsamlı üretime sahip olmuştur. Anadolu halılarında geçmişten günümüze yün malzeme kullanılmıştır. Atkı ve çözümlü iplikleri yün, ilmeler ise yapağıdır. Göçer toplumlarda çözümlerde kıl, bazen de ilmelerde tiftik kullanımlarına rastlanmaktadır. Geç devirlerde çözümlere pamuk ipliği ilave edilmiştir. İpek halıcılığına ise saray halılarında ve geç devir Hereke halılarında rastlanmaktadır. Üretimlerinde, kendi büktükleri ipliklerle, bölgesel yüzey kompozisyonlarına göre dokuma kalitesi (atkı-

çözgü sıklığı, iplik numarası, ilme sıklığı, ilme kalınlığı) ve dokuma alışkanlıkları edinmişlerdir. Bu durum Anadolu halıları ve halı üretimi için büyük kazançtır. Giderek yaşlıdan gence varan üretim bilinci 21. yüzyıl başlarına gelindiğinde yok olmaktadır.

Halının Anadolu'da çok az bölgede bölgesel kalite ve kompozisyondaki tıpkı üretimler sürdürülmemektedir. Günümüzde halı ticaretinin uluslararası nitelikler kazanması ile tüm Anadolu halkının istek ve sunuya dayanan ticari kaliteleri dokunduğu görülmektedir.

Batı Anadolu bölgesinde Ayvacık, Ezine, Çan ilçeleri ve Kaz Dağları'nda bulunan yerleşim yerlerinde halen halı dokunmaktadır. Türklerin bölgeye yerleşmesiyle XV yy.'dan itibaren süregelen halı kilim dokunma geleneği kısmen devam etmektedir.

Batı Anadolu halıları grubu içinde yer alan bölgede XV.-XVI. yüzyıl erken dönem Osmanlı halılarının yaşadığı bilinmektedir. Zeminin iki veya daha fazla kareye bölünüp, karelerin içinin sekizgenlerle doldurulduğu örnekler, kilimlerde de kullanılmıştır. Bugün Bergama ve Ezine (Çanakkale) yöresinde, XVII.-XVIII. yüzyıla ait, zemini kare şeklinde değil ama eşkenar dörtgenlerle süslenen örnekler mevcuttur.¹ (Resim 237)

Bölgede de dokunan Bergama halısı olarak adlandırılan halıları, XV.-XVI. yüzyıldan itibaren o dönem Avrupalı ressamların resimlerinde görülmektedir. Lorenzo Lotto, Hans Holbein'in resimleri bunların en önemlileridir. Bu dönem erken Osmanlı devri halıları olarak tanıtılmaktadır². Bu devrin sonlarına doğru bir grup halıda zeminin karelere bölünerek içlerine motiflerin yerleştirildiği görülmektedir. Bunun içinde sekiz köşeli yıldız ve bitki desenleri, bazen stilize hayvan figürleri yerleştirilir. Karelerin dışında bulunan kısımlar da çiçek desenleriyle süslenmiştir.

¹ Bekir DENİZ: **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yayımları**. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2000, s.51

² Şerare YETKİN: **Türk Halı Sanatı**, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1991, s.35

Bergama çevresinde dokunduğu varsayılan bu halılar şekil bakımından XIV.-XV. yüzyıl Beylikler dönemi halılarına benzemektedir. Renklerde kırmızı, mavi ve kahverengi hakimdir.(Resim No: 243)

Bilimsel yaklaşım açısından, halı tiplerini sınıflandırmak artık gerçekçi değildir. Bölgedeki yerleşim yerlerinin halkının nereden ne zaman geldiği, hangi aşirete, hangi boya dahil olduğu Anadolu'ya gelişleri ve bu gelişten sonra nerelerde yerleşerek yaşadıkları göz önünde tutularak değerlendirilmektedir. Yenice yöresi halılarını incelerken, çevresinde bağlantılı olabilecek bölge halılarının da incelenmesi Yenice halısının daha doğru bir şekilde araştırılmasını ve anlatılmasını sağlayacaktır.

Özellikle; Bergama, Kozak, Yunt Dağı, İvrindi, Ayvacık, Ezine, Çanakkale bölgelerinde yaşayanların ortak yaşam biçimleri, birbirlerine çok yakın konaklamaları coğrafya olarak da aralarında bir ilişki olduğu bilinmektedir. Genel olarak halı dokuyan toplulukların karakteristik özellikleri ufak değişikliklere uğramış olsa bile dokumada ortak özellikleri olan teknik, renk, malzeme türleri, yüzey kompozisyonları, biçim ve motif özellikleri, dokuma amacı da birbirleriyle benzerlikler gösterirler. Bu yakınlık, yörede dokunan halıların geçmiş ile bağlantısını açıkça göstermektedir.

Daha önce, Yenice halısı ile ilgili her hangi bir bilimsel araştırmanın yapılmamış olması nedeniyle, araştırma konusunu zorlaştırmaktadır. Bu nedenle Yenice halılarının tarihlendirilmesi, sınıflandırılması ve kaynak tespiti için civar yörelerdeki halıların özellikleri ile araştırma yapılması uygun bir görüş olarak kabul edilmiştir.

Geçmişte bütün köylerde ve bu köylerdeki her hanede bir tezgah bulunduğu yörenin yaşlıları tarafından belirtilmektedir. Bu durum göz önüne alındığında yörede halen halı dokunmuyor olması üzücüdür. Geçmişte Yenice ve köylerinde dokunan halıların tespiti ve korumaya alınması önem kazanmıştır. Halk sanatında önemli bir yeri olan halıcılığın yörede de önemli bir potansiyel olarak yüzyıllarca yaşamış olduğu görülmektedir. Bunun yanında kilim ve düz dokuma örnekleri de bölgede

üretilek, kullanılmıştır. Üretilen bu tekstil ürünlerinin kullanım için dokunduğu bilinmektedir. Ancak ticari yönü ile ilgili bir belge bulunmamaktadır. Bergama halısı gibi Yenice halısı da, tüccarların ilgisini çekmiş olabilirler. Yörenin coğrafi durumunun bu ticarete engel olup olmadığı sorusunun cevabı da ortaya çıkarılmalıdır.

Yenice eski bir yerleşim bölgesi olarak köklü bir geçmiş ve kültür birikimine sahiptir. Yeterli inceleme ve araştırma yapılmaması bir eksikliktir. Yapılan araştırmalar çoğunlukla yakın tarih ve coğrafi konum ile sınırlı kalmıştır. Coğrafi konuma bakıldığında Bergama ve İzmir' e Çanakkale, Ayvacık' dan daha yakın olmasına rağmen, bölgedeki diğer yerleşim yerlerine göre ulaşım imkanları ve coğrafya olarak sınırlıdır. Bu etkiler yörenin ve yöre insanların bölgede kapalı kalmasına ve dışa açılmalarının kısıtlanmasına neden gösterilebilir. Bölgedeki diğer merkezlere göre daha az incelenmesinin sebebi bu etkilerde aranmalıdır.

XIX. Yüzyılda Yenice tütününün aranan bir ticaret malı olduğu ve tütün ticaretinin yoğun bir şekilde yaşandığı bilinmektedir³. Bu ticaretin yapıldığı zamanlarda halı ticareti de en yoğun şekilde gerçekleşmiştir. Yöresel halıların bu ticaret içinde yer aldığı düşünülebilir. Bergama halısı olarak adlandırılan halı gurubunun içinde yer almakta olan Yenice halısını başlangıçta kendi gereksinimi için dokuyan yöre halkı daha sonra köyden köye dolaşan halı tacirlerine satmaya başlayarak halı imalatını bir geçim kaynağına dönüştürmüştür. Bu da Yenice halısının yok olma nedenlerinden biri olarak düşünülebilir.

Yenice halısı tarihte Ezine ve Avunya olarak tanıtılmaktadır. Araştırmalarda, Yenice halısı olarak isimlendirilen bir halıya rastlanmamıştır. Ulaşılan bir yayında (J. Iten Maritz⁴) Ezine halısını Avunya halısı olarak belirtmektedir. Oysa ki, Ezine ilçesinin küçük bir bölümü Avunya Ovasının sınırları içinde yer alır. Bu durumda Ezine bölgesinde dokunan halıların Avunya halısı olarak isimlendirilmesi sınıflama

³ Ramazan EREN: *Yenice İlçesi Ve Bölgesinin Tarih İçindeki Yeri Ve Köy İncelemeleri*. Çanakkale, 1994, s.97

⁴ *Der Anatolische Teppich*, 1975

kargaşası yaratmaktadır. Yenice'nin büyük bir kısmı, eski ismi ile Agonya Ovası günümüzdeki ismi ile ise Avunya ovasında yer almaktadır.

Sınıflanabilecek ve bu nedenle, doğru tanımlama ile Yenice-Ezine ya da Avunya halısı olarak geleneksel bir biçimde üretilmiş bu halıların bilimsel veriler doğrultusunda araştırılarak, özelliklerinin (motif, renk, teknik, malzeme ve dokuma alışkanlıkları) belirlenmesi ve kalitesinin ortaya konması gerekmektedir. Bu çalışmada hipotez; Yenice'de geçmişte ve yakın zamanda üretilen halıların özellikleri incelenerek hangi oranda birbiriyle bağlantısı olduğu ve nerelerde üretildikleri, özelliklerinin ne olduğu gibi konuların tespit edilerek özgün durumlarının ortaya çıkarılmasıdır. Yenice halısının ne gibi değişikliklere uğradığı, çevresinden ne kadar etkilendiği çevresinde halı üretilen merkezlerle etkileşiminin ne ölçüde olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Tekstil tasarımcısı ve sanatçısı olarak çalışmada, önerim; kaybolmakta olan geleneksel ve yöresel halk sanatının, niteliklerini, belgeleyebilmek ve varlığını kimliği ile koruyabilmek için bir tasarıma önem verilmelidir. Bu konu ile ilgilenen araştırmacılara bilgi verebilecek bir çalışmadır. Başka bir deyişle: sanat tarihi-sanat felsefesi, halk bilim, etnografya v.b. dışında tekstil tasarım felsefesiyle kuram oluşturulmalıdır. Bu görüşü temel alan bir anlayışa; sosyal olgular ve üretim yöntemlerini, bağlı buldukları çevre içinde araştırmayı ve anlamayı temel alan ve bir senteze ulaştıran bir yaklaşımdır. Bu tanımla, oluşturulan kuram; halının bilimsel-teknik ve sanatsal niteliklerinden yola çıkarak, önceden bilinmeyen özelliklerini, birbiriyle ilişkileri içinde açıklayan ve yöresel kaliteyi tespit eden bir modelleme çalışmasıdır.

Tekstil tasarım alanında, fiziksel-kimyasal- niteliklerin tespiti, teknik ve laboratuvar analizlerinin yapılması özellikle tarihsel tekstillerin araştırılmasında ön koşuldur. Bu çalışmada halının dokuma kalitesini oluşturan tekstil malzemesinin (iplik katsayısı, iplik numarası, büküm sayısı, boyama teknolojisi ve boya maddeleri) konuları eksik kalmıştır.

Halıların tarihlendirilmesinde, veri toplama sürecinde her ne kadar kişilerin sözlü tarihlendirilmesinde bahsedilmiş olsa da, genellikle bu tür tarihlendirmelerin çoğu bilimsel araştırmalarda gereği gibi yansıtılmadığı ifade edilmektedir. Gerçek anlamda bir tarihlendirmenin ancak, boyar madde analizleri yolu ile yapılması en doğru yöntem olarak alanın uzmanlarınca kabul edilmektedir. Çünkü, sentetik boyar maddelerin kullanılmasının 1850 yıllarından itibaren kısa aşamalarda çeşitlenerek seyrettiği bilinmektedir. Bu tür boyar maddelerin keşifleri ve kullanılan yıllara göre kesin olarak bilinmektedir. Eski halıların tarihlendirilmesinde diğer bir yöntem olan "karbon 14 izotop yöntemi" kullanılmasına rağmen, bu tür tarihlendirmelerin oldukça yanlışlara neden olduğu araştırmacılar tarafından açıklanmaktadır. Karbon 14 yöntemi ile -50 -50 yıl arasında bir yanılma payı olduğu söylenmektedir. Bu metot, ancak 500 yıldan daha geri dönemlere ait olan halılar için uygulandığı da bilinmektedir. Bu araştırmada yapılacak değerlendirme; boyar madde analiz yöntemi kullanılarak yapılmalıdır. Bu yöntem *kromotografik* ve *spektrofotometrik* laboratuvar yöntemleridir.

Bu bilgilere dayanarak üzerinde çalışılan halıların görsel analize bağlı olarak 1850 den sonra üretildikleri söylenebilir.

Tez çalışması sırasında, 2003 yılında Yenice Etnografya Müzesi koleksiyonunda bulunan halıların tespit ve teknik analizleri yapılmıştır ayrıca, Şubat-Haziran 2004 tarihleri arasında Yenice yöresi köylerinde alan çalışması yapılarak eski üreticilerden bilgi alınmış ve mevcut halıların tespitleri yapılmıştır. Alan araştırmaları sırasında kurulu durumda çalışan halı tezgahına rastlanmamıştır. Ancak eski tezgah parçalarının atılmış şekilde tespitleri yapılmıştır. Eski üreticilerden alınan bilgiler son çalışan tezgahın 1994 senesinde sökülerek kaldırıldığı bilgisini vermektedir. Yenice halıları ile ilgili yazılı kaynak bulunmadığı için yakın bölgelerde dokunan halılar hakkında kaynak araştırması yapılarak Yenice halılarına örnekler oluşturulmuştur.

2-YENİCE BÖLGESİ

2-1-Yenice'nin Coğrafi Konumu

Yenice; Marmara Bölgesi'nin, güney bölümünde Çanakkale iline bağlı ve il merkezinin 100 km. doğusunda olan, nüfusu 44815 bin (1997 nüfus sayımı), yüzölçümü 1367 kilometrekare olan bir ilçedir. Yenice'nin kuzeyinde Biga ve Çan, doğusunda Balıkesir Gönen ve Balya, batısında Bayramiç, güneyinde de Balıkesir'in Edremit ve Havran ilçeleri bulunmaktadır. Yenice'nin toprakları güney güneybatı doğrultusunda yükselen Kaz Dağı'nın sık ormanlarla kaplı yamaç ve sırtları içinde kalmaktadır. İlçenin Pazarköy civarı Kaz Dağları'nın devamıdır. İlçenin toprakları fazla yüksek olmayan engebeli alanlardan oluşur. İlçe merkezinin yüksekliği 276 metredir. Yenice'nin başlıca yükseltileri Aladağ 963 metre, Sakar (Asar) Dağı 929 metre ve kuzeydeki Güre Dağı'dır. Asar Dağı ilçenin güneyinde doğu batı doğrultusundaki sırtlar boyunca uzanır. Yenice ilçesi derelerin oluşturduğu vadilerle parçalanmış bir görünüme sahiptir. İlçe derelerle parçalara ayrılmış bir görünüme sahiptir. Yenice'de dağlar arasında yer alan genişçe ovalar vardır. Tektonik oluşumlar olan bu ovalardan Yenice ve Agonya ovaları, birbirlerine doğal bir geçitle bağlıdırlar. Bu ovalar, çevrelerindeki dağ yükseltilerinden dolayı dağ içi ovaları olarak adlandırılabilirler.

Agonya ovası; Kaklım, Hamdibey, Pazarköy arasında genişçe bir alanı kaplamaktadır. Ova, güneybatı yönünde dar bir şerit şeklinde uzanmaktadır. Uzunluğu yaklaşık 25-30 kilometredir⁵.

Yenice ilçesinin iklim özellikleri; Akdeniz, Karadeniz ve kara ikliminin karışımı olan Marmara iklimine yakındır. Bitki örtüsü de bu iklimi destekler niteliktedir. İlçede Akdeniz, Karadeniz ve kara ikliminde yetişebilen bitki çeşitleri görülmektedir. İlçenin güney kısmında Akdeniz iklimi kendini belli etmektedir.

⁵ Anonim: *Yurt Ansiklopedisi*. İstanbul, 1982. Cilt III, s.1803

Ancak Akdeniz iklimi enlemin etkisi ve karasallık yüzünden bazı özelliklerini kaybetmiştir. İlçenin bu kesiminde yazlar kurak ve sıcak kışlar ılıman ve yağışlıdır. Yenice merkezinde ve çevresinde iklim karasal özellikler göstermeye başlamaktadır. İlçenin diğer kısımlarında Marmara iklimi kendini göstermektedir. Yazları ılıman ve yağışsızdır. Kışlar ise yağışlı ve soğuktur. İklimdeki bu değişkenliklerin en büyük sebebi bölgedeki yükseklik farklarının çok oluşu ve Kaz Dağı'nın ilçeye olan konumudur. İlçe orta derecede yağış almaktadır (650-700 mm.). Yenice'den çok sayıda akarsu kaynaklanmaktadır. Bunlar Gönen Çayı ve Koca Çayı oluşturarak Marmara Denizine dökülmektedirler.

Yenice Belediyesine bağlı 4 belde, bu beldelere bağlı 37 köy vardır. Bunların dağılımı şöyledir.

Pazarköy - 15 köy.

Hamdibey - 7 köy.

Kalkım - 10 köy.

Akçakoyun - 5 köy.

2-2-Yenice'nin Tarihi

İlk iskan izleri paleolitik (M.Ö. 250 000-10 000) çağda görülen Yenice'de Davutlar, Bekten ve Nevruz köyleri çevresinde tahrip olmuş ve herhangi bir incelemeye tabi tutulmamış kalıntılar mevcuttur. Strabon; coğrafya kitabında bölgeden, *iyi şekilde ekilip biçilmiş ve bir çok köyleri olan dağlık ülke Karesene* diye bahseder⁶.

M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Yenice'de Bitinler yaşamışlardır. Bitinler zamanında bu bölgeye 'Bebrikyä' denilmiştir. Bitinler'den sonra M.Ö. 1500 yıllarında, bölgede Aşşuvalılar yaşamışlardır. Luvi'lerin de Yenice, Biga, Çanakkale, Bayramiç, Ezine ve Ayvacık yörelerinde yaşadıkları bilinmektedir. Bölge, M.Ö. 1200 yıllarında Dorlar'ın göçlerinden etkilenmiştir. M.Ö. 514 yılında Persler bölgeyi

⁶ STRABÓN, *Coğrafya Anadolu (Kitap: XII, XIII, XIV)*, Çev. Adnan Pekman, Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul, 1987, s.101

istila etmiştir. Yunan siteleri M.Ö. 386 yılında birleşerek Perslere karşı mücadeleler sonucunda Pers hakimiyetine son vermişlerdir. M.Ö. 334 yılında Makedon kralı Büyük İskender bölgeye hakim olmuştur. M.Ö. 189 yılında da Bergama krallığı bölgeyi kontrolü altına almıştır. Son Bergama kralı III. Attalos' un ölümünden sonra bölgede büyük bir istikrar boşluğu yaşanmıştır. Bu boşluktan yararlanan Roma imparatorluğu askeri üstünlüğü ele geçirmiştir. M.S. 395 yılında Roma imparatorluğunun parçalanması üzerine bölge, Doğu Roma imparatorluğu sınırında kalmıştır⁷.

Doğu Roma İmparatorluğu zamanında Misya (Misya) adı verilen bu bölge av partilerinin düzenlendiği bir merkez haline gelmiştir. Doğu Roma İmparatorluğu devrinde bugün Yenice ve çevresinin bölgesinin adı Agonya olarak geçmektedir. Agonya isminin kökeni Muharrem Karpuzoğlu'nun⁸ anlatımına göre şu şekildedir: bir av partisinde, Bizans tekfurunun kızı Agonia'nın akarsudan karşıya geçerken boğulması sonucu kızının boğulduğu yerde bir köprü yaptırmıştır. Yapılan bu köprü Agonia ismi ile anılmış zamanla Agonya daha sonra da Avunya'ya dönüşmüştür. Bilge Umar⁹ ise Avunya isminin kökenini farklı değerlendirmektedir.

“Çanakkale ili Yenice ilçesine bağlı bucak merkezi Hamdibey'in eski adı. Gerek eski gerek yeni Helen dilinde Agonia, “kısırlık, çoraklık” demektir. Ancak Agonya, Anadolu kökenden gelme adın (bkz. Agona, Agania, Ageanoi) Heleşleşme döneminde Helen ağzına uydurulmuş biçimi olabilir; Agonya / Hamdibey, Ageanoi'nin bulunduğu yörenin güneydoğu yakınlarındadır”.

Bu günkü, Hamdibey, Pazarköy, Kaklım ve Akçakoyun'un bulunduğu bölge bahsi geçen Avunya'nın içindedir. Yenice bölgesi altın, gümüş, kurşun gibi madenlerin bulunması nedeniyle önemli bir yer olmuştur. 672-680 yılları arasında İslam orduları ile Doğu Roma İmparatorluğu orduları Yenice civarında savaşmışlar ve bölgede yedi yıl kalmışlardır. Malazgirt Savaş'ından sonra Afşin Bey idaresindeki Türk

⁷ Ramazan EREN: *Yenice İlçesi Ve Bölgenin Tarih İçindeki Yeri Ve Köy İncelemeleri*. Çanakkale, 1994, s.96

⁸ Muharrem KARPUZOĞLU: *Antik Çağdan Üümüze Çanakkale*. Bilgi Matbaası, 2. baskı, Çanakkale, 2002, s.129

⁹ Bilge UMAR: *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*. İstanbul, 1993, s.24

orduları bu dönemde Yenice, Edremit, Ezine ve Bayramiç bölgelerine akınlar düzenlemişlerdir. 1080 yılında, Anadolu Selçuklu devletinin kurucusu Süleyman Şah devrinde, Yenice bölgesi Anadolu Selçukluları tarafından ele geçirilmiştir. 1081 yılında Çanakkale ve civarına Çaka Bey hakim olmuştur. 1097 yılında Haçlı seferlerinden sonra Doğu Roma İmparatorluğunun eline geçmiş olan bölgenin idaresi 1110 tarihinde Sultan Şahin Şah komutasındaki Selçukluların eline geçmiştir. II. Kılıç Aslan zamanında Yenice bölgesinde Türkmen ve Yörüklerin iskanı yoğunlaşmıştır. Yenice ve civarına yerleştirilen Yörükler konar göçer yaşantıyı bırakıp, yerleşik yaşama geçmiş dolayısıyla da çiftçilik yapmak zorunda kalmışlardır. Göçerliğin vazgeçilmez elmanı olan hayvanlarından asla vazgeçmemişlerdir. Dolayısıyla dokuma yapmak için gerekli malzeme daima ellerinde olmuştur.

Karasi beyliği 1303-1345 yılları arasında Balıkesir ve Çanakkale bölgesine hakim olmuştur¹⁰. Yenice ve çevresinin tam olarak Osmanlı hakimiyetine girmesi 1357 yılında gerçekleştirilmiştir. Yenice bölgesinin Türkler tarafından esas çekirdeği 1290-1330 yılları arasında oluşturulmaya başlanmıştır. Bu oluşumda Oğuzların Kınık Boyu ve kollarının etkisi vardır. Yenice topraklarına ilk yerleşen Türk boyları önce Bayat, Torhasan ve Akçakoyunlular olmuştur. Bunlarla birlikte Afşar, Kalabak, Gürelli, Kaşıkçı ve Bayındır boyları gelmiştir. Halkın çoğunluğunu Karaoğlan, İsalı, Bayat, Çapnalı, Cambazlı, Akkoyunlu, Hızırlar, Softalı ve Torhasanlı boyları oluşturmaktadır. Bölge halkını oluşturan boylar arasında ise Yağcı Bedir, Akkeçeli, Körmusalı, Yüncü, Saitli, Çaparlı, Çepni, Kobaş, Kılas, Evcili, Emetçi, İnci, Şehitli ve Tahtacılar vardır¹¹.

Yenice hakkında yapılan ender araştırmalardan biri olan Ramazan Eren'in köy incelemelerinde, Yenice yöresine yerleşen obaların kökenleri köylülerle yapılan sohbetlere dayanılarak şöyle belirlenmiştir.

“İlk gelen dört aileden: Bekirler-Kösebekirli, Şıhlar- Karakeçili Aşiretinin Sofular cemaatine, Zeybek ve Çelebiler ise Oğlakçı ve Kubaş Yörüklerine

¹⁰ Geniş bilgi için bkz. Zerrin GÜNAL ÖDEN, **Karasi Beyliği**, Ankara, 1999

¹¹ Faruk BALCI: **Yenice İçesi Tarihçesi**, s.35

mensup olabilirler. Şifai rivayetlere ve bazı ansiklopedik eserlerin kayıtlarına göre Kınık ve Karakeçili aşiretlerine mensup olabilecekleri akla gelir. İlk yurdun oğlakçı olması, Bir ailenin oğlakçılar'dan olması muhtemeldir"¹².

Çanakkale il yıllığına göre; Yenice ilçesinin ilk oluşumu Asar Dağı'nın kuzey yamacında yerleşen Kınık Boyu Türkmenlerinin, Kızılkeçili gruplarından oluşan beş altı hane ile olmuştur¹³.

1843-1864 yılları arasında Yenice bölgesinde Akçakoyunlu, Burhanlı, Caferli, Çepni, Hardallı, Karakeçeli, Kılaz, Kubaş, Söğütlü, Yağcı Bedir Aşiretleri köyler kurmuşlardır. Ahmet Vefik Paşa bölgedeki aşiretlerin iskanı işini idare etmiştir. Göçerliği bırakmak istemeyen aşiretler üzerinde baskı uygulanmıştır. Çepni, Yağcı Bedir, Yüncü boyları Edremit ve Burhaniye bölgesine, Karakeçeliler Yenice bölgesine yerleştirilmişlerdir. 1902 yılında yapılan nüfus sayımına göre her aşiret, boy, oymak ve cemaatin eski Türk teşkilatını ve isimlerini yaşattığı tespiti yapılarak Sultan Abdülhamit tarafından bunların aynen korunması ve kayıt altına alınması istenmiştir¹⁴.

Bölgeye Türklerin yerleşmesiyle önce Yan Oba ve Dalyan Oba denilmiş sonra İnce Köy son olarak da Yenice adı verilmiştir. Yirminci yüzyılın başında Gönen'e bağlı bir nahiyedir ve merkezi Çamlar Köy olmuştur. 1936 yılında Yenice ilçesi olarak Çanakkale'ye bağlanmıştır.

Yenice merkez eski bir Rum köyüdür. Önceki adına kayıtlarda rastlanmamıştır. 1877-1878 Osmanlı Rus Savaş'ında baskılardan kaçan ve 1893 (Rumi 1309) yılında Bulgaristan'ın Pravadi, Osmanpazarı, Totrakan, Razgrat (Hozatgrat), Kosova, Prepol ve Kırım'dan anavatana göç eden muhacirler ile Balkanlarda yaşayan Türkler ile Türkiye'de yaşayan Rumların değişimi sonucu, 1925 yılında Selanik'ten Florina köyü ile Dedeoğaç kasabası Sofular köyünden gelen

¹² Ramazan EREN: a.g.e., s.97

¹³ Çanakkale İl Yıllığı: Çanakkale, 1973, s. 53-54

¹⁴ Faruk BALCI: a.g.e., s.36

Türk göçmenlerin köye yerleştirilmesiyle yeni bir Türk köyü oluşturulmuştur. Bu köye de Yeniköy anlamında Yenice adı verilmiştir¹⁵.

2-3-Yenice'nin Yöresel Özellikleri

Yenice ilçesi kuzey Anadolu fay hattının üzerine kurulmuş bir yerleşimdir. 1953 yılında meydana gelen deprem Yenice'nin tamamen yıkılmasına sebep olmuştur. Halkın temel uğraşı tarım ve hayvancılıktır. Bunun yanında ormancılık da sayılabilir. Yörede ormanlık alanların çok yer kaplamasından dolayı tarım yapacak alanlar kısıtlıdır. Yakın zamana kadar tarım ürünleri arasında tütün büyük bir öneme sahip olmuştur¹⁶. O zamanlarda Yenice tütününün tercih edilen ünlü ve kaliteli bir tütün olduğu belirtilmektedir.

Osmanlı devrinde tütün ticareti de halı ticareti gibi yabancı tüccarların elinde bulunmaktadır¹⁷. Batı Anadolu'nun ticaret merkezinin İzmir limanı olması nedeniyle Bergama , Ayvacık, Manisa gibi bölgelerde ufak toplama ve üretim merkezleri vardı olmuştur. Buna bağlı olarak, halı ticareti de tütün ticareti ile birlikte yapılmış ve gelişmiş olabilir. Bugün tütünün yerini biber almıştır. Bunun yanında hububat, baklagil, sebze ve meyve yetiştirilmektedir.

İlçe halkının büyük bir kısmı kırsal alanda yaşamaktadır. Köyler toplu köy özelliği göstermektedir. Ekilen arazi 286.066 dekadır. Çayır ve mera alanı 70.806 dekar, fundalık arazi 906.280 dekar, kayalık ve bataklık arazi 77.238 dekar, yerleşim alanları 30.610 dekadır.

Hayvancılık ilçede önemli bir yere sahiptir. İlçe dağlık ve engebeli araziye sahip olduğundan daha çok mera hayvancılığı yapılmaktadır. Ahır hayvancılığı yavaş

¹⁵ Engin ERSU: **Biga**, Biga Doğu Matbaacılık Yayıncılık İtd. Şti., Biga, 2001, s. 390

¹⁶ Ramazan EREN: a.g.e., s.96

¹⁷ Zeki SÖNMEZ: **19 Yüzyıl Sonlarında Türk halılarının Avrupa'ya İhracı Konusundaki Gelişmelere Kısa Bir Bakış, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını:155 Kongre Ve Sempozyum Bildirileri Dizisi**, 11, Ankara, 1998.

gelişmektedir. Genelde koyunculuk yaygındır ve meraya bağlı olarak yapılır. Toplam koyun sayısı 40.000 adet in üzerindedir. Keçi yetiştiriciliği giderek azalmaktadır. Yetiştirilen koyunlar kıvrıcık melezi ve Tahirova cinsidir.

Yenice ilçesinin en dikkat çekici özelliklerinden biri bitki örtüsüdür. Ormanlık alanlarda yükselti dolayısıyla değişik mikro klima ve yetiştirme çevresi koşullarının etkisi ile de değişik ağaç türleri ve bunların oluşturduğu karışık topluluklar vardır. Ormanların bazı kesimlerinde tek türden oluşan saf topluluklar varken (göknar, karaçam toplulukları gibi) Çoğunlukla yapraklı türlerle ibrelili türlerin oluşturduğu karışık ormanlar yaygındır. Bölge ormanlarında Akdeniz, Karadeniz ve kara ikliminde yetişen tipler görünür. Yenice ormanlarında görülen belli başlı tipler şunlardır: Kızılcım, karaçam, meşe türleri, kestane, göknar, gürgen, kayın, çınar, kızılğaç, dişbudak, ıhlamur, fındık.

Maki ormanları: kocayemiş, sandal, funda, süpürge çalısı, kızılçık, laden, defne, yabani gül. Otsu bitkiler: orman asması, sarmaşık, böğürtlen, eğrelti otu, çayır otları, ısırgan. Yenice ormanları endemik Kaz Dağı göknarı ve nadir bulunan türler bakımından da dikkat çekicidir. Kaz Dağı göknarı'nın (*Abies egui-trojani*) vatanı Kaz Dağı'dır. Bu göknar türüne yalnız burada rastlanılmaktadır. Adını Çanakkale yakınındaki Troia kentinden almıştır. Morfolojik özellikleri bakımından Uludağ Göknarı ile Yunanistan Göknarı arasında bir türdür. Işık yapraklarının uçları sivri, öbürleri ise küt ya da kertiklidir. Tomurcukları bol reçinelidir. Bu tür Kaz Dağı'nda saf, bazen de karaçam ve kayınlarla karışık ormanlar oluşturur. Yerli türlere göre daha hızlı büyür. Toprak ve neme ihtiyacı çoktur. Işık gereksinimi azdır.

3-YENİCE BÖLGESİ VE CİVARINDA DOKUNAN HALILAR

3-1-Halının Tanımı

Halı; yöresel kaliteye bağlı olarak, yün ipliklerinin belli sıklıkta (aralıkta) halı tezgahına yukarıdan aşağıya gerilerek sıralanan çözümlü ipliklerine, bez ayağı örgü sistemine uygun atkı ipliklerinin iki sıra, gerektiğinde üç ya da dört sıra atılarak, bir sıra ilme ipliği bağlanan, yüzeyi havlı bir dokuma tekniğine verilen isimdir.

Halının sözlük anlamı üzerine, çıkış yeri ile bağlantılı olarak çeşitli kaynaklarda pek çok açıklama vardır. General Kazım Dirik'in halıcılık konusunda hazırladığı, önemli bir başvuru eseri olan kitabında halının kelime anlamı ve kelimenin çıkış kaynağı ile ilgili şu tespitlerde bulunmaktadır. Çeşitli kaynak ve yazılı metinlerde halı tanımı farklı ifadelerle anlatılmaktadır.

“Yazılı olarak halı kelimesine Arap tarihinde rastlanmıştır. İslam'ın İran'a doğru yayılışında Arap Sasani'lerinin Medayin şehrindeki Beyaz Saray'ın dan birçok halı almışlardır. Arap tarihçiler bunu tespit edip yazmışlardır. Fakat Farsça'da 'kālī' diye bir kelime yoktur. Türkçe'de kalı diye kullanılan bir kelime vardır. Halı kilimin daha kalını olduğundan (kalın) denilen dokuma zamanla 'Kālī' ve 'Halı' olarak belirtilmektedir”¹⁸. Aynı yayında bu tanıma ek olarak; “İki ufki hat arasında şakuli hatlara birebir düğüm ile bağlanmış yün veya ipeğin uçlarının teşkil ettiği satıhtan ibarettir. Şaküli hatlara direzi, argaç, ufkilere ise trame, atkı veya eriş denir. Atkı veya çözümlerin sık veya geniş olması halıların cinsine göre değiştiği gibi bunlara bağlanacak ipliklere ilme dendiği belirtilmektedir”¹⁹.

Arseven ise halıyı şu şekilde tanımlamaktadır.

¹⁸ Kazım DİRİK: Eski Ve Yeni Türk Halıcılığı Ve Cihan Halı Tipleri Panoraması, Aladdin Kırıl Basımevi, İstanbul, 1938, s.7

¹⁹ Kazım, DİRİK: a.g.e., s.32

“Halı, yere yaymak ve duvarları kaplamak için örme veya düğümler bağlamak suretiyle yünden veya ipekten dokunan muhtelif boyda örtülerdir”²⁰.

Halıyla ilgili bir diğer tanımı Özbek yapmıştır. “Yüzü muhtelif renkli desenlerle süslü, bir nevi (havlı), ilmekli dokumalara halı adı verilir”²¹.

Akbil’in halıyla ilgili tanımı ise onun dokumalar içindeki yerini belirler: “Dokumalar, kalın ve ince olmak üzere iki bölümde incelenir. Kalın dokumalar arasına giren halı kilim, cicim zili, sumak malzeme, renk ve desen olarak ortak özellikler göstermektedir. Halılar; atkılı ve çözgülü dokumalardır. Yüzü tüylüdür. Tersinde ise yüzündeki renk ve desenler tüysüz olarak görülmektedir”²².

Oktay Aslanapa ise; General Kazım Dirik’in görüşlerine katılarak halının tanımını yapmaktadır. “Halı Orta Asya Türkçe’sinde Kalı-Kilem (halı-kilim) XI yy.’ da Kiviz-Kiwiz gibi isimlerle anılmaktaydı. Halı terimi Kalı kelimesinin zamanla Kaling , Kalın ve Halı şekline dönüştüğü kabul edilmektedir”²³.

Halının ansiklopedik tanımı ise daha özdür: “Halıyı diğer dokumalardan ayıran özelliği, havlı olması yapımında düğüm kullanılması, tersi ve düzünün farklı görüntülerde olmasıdır. Halı yün, pamuk yada ipek iplikten çeşitli düğüm şekli kullanılarak üretilir”²⁴.

²⁰ C. Esat ARSEVEN: *Sanat Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1947, C.2, s.673

²¹ Kenan ÖZBEL: *El Sanatları Anadolu Halı Seccadeleri*, C.H.P. Halk Evleri Bürosu, İstanbul, 1949, C.II, s.5

²² Fatma P. AKBİL: *Türk El Sanatlarından Örnekler*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970, s.9

²³ Oktay ASLANAPA, Y. DURUL: *Selçuklu Halıları, Başlangıcından Günümüze Kadar Türk Halı Sanatı*, Ak Yayınları, Türk Süsleme Sanatları Serisi 2, İstanbul, 1973, s. 55

²⁴ *Ana Britanica*: İstanbul, 1988, C. 10, s. 294

Benzer bir ansiklopedik tanım şu şekildedir: “Halı yere duvara veya mobilya üzerine yaymak için kullanılan yün veya ipekten yapılmış kısa tüylü örme veya dokuma yaygıdır”²⁵.

Deniz ise şu ifadeye yer vermektedir: “Bir yere sermek, örtmek, perde vb. gibi amaçlarla kullanılmak üzere, üç iplik sistemine dayanılarak yapılan, havlı (tüylü) ve düğümlü dokumalara halı denir”²⁶.

Ergür’ün Tekstil Terimleri Sözlüğünde halının tanımı Türk kültüründeki yeri de vurgulanarak verilmiştir: “Üç iplik sistemi (atki, çözgü ve ilme ipi) ile dokunan; yere, oturma yerine, mobilya üstüne serilen; yünden ipekten elle ve makine ile üretilen düz yada desenli, kısa ve sık tüylü kalın yaygı. Genellikle bir halıda saçak, çiti, kilim(çalık), kenar örgüsü, dış kolon, dış etlik, büyük su, iç etlik, göbek, iç kolon, orta(zemin), köşe bölümleri bulunur. MS. III. Ve VI. Yüzyıllara ait en eski halı örnekleri Orta Asya’da bulunmuştur (Pazırık halısı). Ülkemizde çok eski zamanlardan beri gelişmiş bir el sanatı olan el halılarında Gördes ve İran düğümü kullanılır”²⁷.

Necati Karakoçan Bergama halılarını inceleyen eserinde halıyı tanımlarken farklı bir yaklaşımda bulunarak: “Bugün Batı Türkçe’sinde ‘halı’ olan kelimenin kökü ‘kalmak’ mastarından gelmiştir. Kalı, kalın, kaliçe zamanla halı şeklini almıştır. Geline verilen mihir ve çeyiz anlamındadır. Keçenin evrimi ile kilim, kilimin evrimi ile halı oluşmuştur”²⁸.

Başka bir söylem ise, tekstil tasarımı açısından halının tanımını değerlendirmektedir: “Çözgü ipleri üstüne ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm atılarak, aralarından birkaç sıra atki geçirilerek makasla aynı hizada kesilmiş, kadifemsi havlı yüzlü, olan dokuma yaygı. Gördes

²⁵ Meydan Larousse: İstanbul, 1988, C. 5, s.546

²⁶ Bekir DENİZ: *Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygılar*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2000, s.72.

²⁷ Atila ERGÜR: *Tekstil Terimleri Sözlüğü*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2002.

²⁸ Necati KARAÇOBAN: *Günümüze Değin Bergama Sergeni*, Çağdaş Matbaacılık Gzt. San. ve Tic.Ltd.Şti., Bergama, 2002, s.40.

(Türk) düğümü, sine (İran) düğümü, tek (İspanyol) düğümü ve jufri düğümü, halılarda kullanılan düğüm çeşitleri”²⁹ olarak belirtilmektedir.

Dokuma tekniği açıklaması ise aynı kaynakta şu şekilde bir değerlendirme yer almaktadır: “En basit dokuma şekli olan bezayağı ‘bez’ dokuma dikey paralel çift ipliklerin arasında bir alt bir üst enine ipliklerin geçmesi ile meydana gelir. Bu dokuma sistemi arasına enine her sırada birer sıra düğüm atılıp, uçların düzgün bir şekilde kesilerek havlu gibi havlı bir yüze sahip dokuma türü olan halı ‘düğümlü halı’ adı verilen yaygılar meydana gelir”³⁰

Çeşitli anlatımlarda belirtildiği gibi, halının tanımı bazı mesleki anlatım farklılıklarıyla, aynı düşünceleri ifade etmektedir. Ancak halı çözgü atkı ve ilme iplikleri ile halı tezgahlarında dokunan bir tekstil üretimidir. Bu nedenle; tanımın tekstil tasarım diliyle anlatılması en uygun olanıdır.

3-2-Bergama Halısı

Milattan öncesinden itibaren şehirleşme sürecine giren Anadolu’daki yerleşimlerin çoğunun kuruluşunun Helenistik döneme indiği, özellikle İskender’den sonra ve Roma döneminde oldukça gelişmiş bir kentsel yaşam düzeyine ulaşıldığı bilinmektedir. Ancak belgelerden anlaşıldığına göre bu şehirlerin gelişim süreci M.S. VII. ve VIII. yüzyılda sona ermiş, antik kentler giderek küçülmüş ve Bizans dönemi sonlarında surların içinde kalan köye benzer küçük alana dönüşmüştür³¹. Bergama bu tarihsel süreci yaşayan önemli bir merkezdir. Helenistik Krallığın kurucusu olan Attalos’ lar Bergama’yı bir sanat ve düşünce merkezi haline getirmişlerdir³².

²⁹ Belkıs B. ACAR.: *Kilim-Cicim Zili-Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları*. İstanbul. s.114.

³⁰ Belkıs B. ACAR.: *a.g.e.* s.115.

³¹ Doğan KUBAN: *Anadolu Kentlerinin Tarihsel Gelişimi Üzerine Gözlemler*. Sanat Tarihimizin Sorunları Çağdaş Yayınları, İstanbul. 1975. s.115-162.

³² *Büyük Larousse Ansiklopedisi*: Cilt 3. s.1535.

Anadolu'ya XI. yüzyıldan itibaren yerleşmeye başlayan Türkmen boy ve oymakları yerleşik ve konar göçer şekilde yaşamaya başlamışlardır. XII. yüzyılın başında Konya ve Ankara çevresinde toplanan Türkmenlerin bu yüzyıldan sonra güçlü bir şekilde batıya doğru yayıldıkları görülmektedir³³. Bergama ve çevresinin içinde bulunduğu Batı Anadolu'nun XIV. yüzyıla kadar nüfusu az hareketsiz ve geri kalmıştır. Bu durum ticari yolların bu bölgeden geçmemesinden kaynaklanmaktadır³⁴. Bu dönemde başlayan Moğol istilası üzerine kuvvetlenen uç Türkmenlerin Batı Anadolu ve Marmara bölgelerini alarak buralara yerleştikleri görülmektedir. Türklerin Bergama çevresindeki bölgelere yavaş yavaş yerleşmesi ile birlikte buradaki halkın bir bölümü sarayın isteği ile başka bölgelerine göç etmişlerdir. Anadolu Selçuklu Devleti kurulduğunda bölge hala Bizans'ın hakimiyetinde olmasına karşın etrafında Türk beyliklerinin elinde olan bir çok yerleşim bulunmaktadır. Haçlı seferlerinden sonra bir dönem Bizans'ın etkisinde kalan bölge, daha sonra beylikler döneminde 1302 yılına kadar Menteşe Beyliği hakimiyetinde kalmıştır. 1306 yılında da Karasi Beyliği'nin eline geçmiştir. 1348 yılında Osmanlı hakimiyeti altına giren Bergama, Balıkesir sancağına bağlı bir kaza olmuştur³⁵. XV. yüzyıldan sonra savunma sorunlarından kurtulan diğer Anadolu şehirleri gibi yeni bir kalkınma dönemine giren Bergama'da, Akropol eteklerinde Bakırçay Ovasına doğru hızlı bir şehirleşme başlamıştır. Bu dönemde halıcılığın önemli bir ihraç dalı olduğu söylenmektedir³⁶.

Anadolu'da XIX. yüzyıla gelinceye kadar sürekli olarak konar göçer Türkmen gruplarının iskanına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu iskan çalışmalarının nedenleri; konar göçer halkın kendi istekleri ile yerleşmeleri, halkın merkeziyetçi bir devlet düzeni ile bağdaşmayan hayat tarzları yüzünden yerli halka zarar vermelerini sona erdirmek endişesi, harap ve boş yerleri imar ederek tarıma tekrar kazandırmak, yerli halkın ekili yerlerine ve hayvanlarına gelebilecek zararların önüne geçme

³³ Halil İNALCIK: *Oriental Carpet and Tex. Studies II. Carpets of The Mediterre Countries 1400-1600*, (Edited By Robert Pinner and Walter b. Denn), Halı/D.C.T.S. Publication, London, 1986, s.40.

³⁴ Faruk SÜMER: *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri Boy Teşkilatı Destanları*, İstanbul, 1999, s.4.

³⁵ Gönül ÖNEY: *Beylikler Devri Sanatı, XIV-XV.yüzyıl*, Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları: XXIV Dizi, Ankara, 1989, s.10.

³⁶ Neslihan SÖNMEZ: *'Bergama Evleri'*, Art Dekor Dergisi, İstanbul, 1996, S:42, s.98.

endişesi olarak yorumlanmaktadır³⁷. Bu nedenlerden dolayı, Osmanlı Devleti, konar göçer aşiretlerin iskanına mecbur kalmıştır. Bergama ve çevresinin de içinde bulunduğu Batı Anadolu'ya iskanların, belirtilen nedenlerin yanında Suriye çölündeki Arap aşiretlerinin büyüyen baskısının sonucunda olduğu açıklanmıştır. Aynı zamanda Batı Anadolu'da ekonominin gelişmesi ve ticaretin artması, XVII. yüzyılda Anadolu ve İran ile Avrupa ticareti için büyük bir merkez olması konar göçerlerin doğudan çekilerek batıya gelmelerine neden olmuştur³⁸.

Yazılı kaynaklar Türk aşiretlerinin, Doğu Anadolu'dan 1596-1610 yılları arasında Anadolu'daki Celali ayaklanmalarının bir sonucu olarak merkezi yönetimin kontrolünün artması geniş bir Yörük göçünün merkeze, Konya ve civarına oradan da Batı Anadolu'ya gelmesine neden olmuştur. Bu göç hareketleri XVI. ve XVII.yüzyılda da devam etmiştir. Bu gruplar iskan edildikleri yerlerde geleneklerini aynen devam ettirmişlerdir³⁹.

Tanzimatın 1839'da ilan edilmesinden sonra aşiretler içinde yeni teşkilat sistemleri uygulanmıştır. Karasi sancağındaki aşiretler bağımsız, saraya gelir getiren topluluklar haline sokularak eyalet paşalarının yönetimi altına alınmışlardır. 1842'de bulunan çözüm yolu aşiretlerin yaylak ve kışlak için başka yerlere gitmeyerek yine sabit sancak ve kazada kalmalarına çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Kozak'ta oturmuş olan köylerin Edremit, Burhaniye ve Çanakkale ile bağları kesilmiştir. 1858-1864 yılları arasında ise Edremit kışlakta ve Bergama yaylakta yaşayan aşiretlerin kırka yakın yerde köy haline gelmek üzere iskan mahalleleri kurulmuştur⁴⁰.

Karesi bölgesinin en ileri gelenleri, Akçakoyunlu, Burhanlı, Caferli, Çepni, Hardal, Karakeçili, Kılaz, Kubaş, Söğütlü, Yağcı (Yağcıbedir) aşiretleridir⁴¹. Bunların dışında, Bergama yöresinde Tahtacı, Türkmen, Kızılkeçili, Kaşıkçı, İnce

³⁷ Cengiz ORHONLU: **Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı**, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti., İstanbul, 1987, s.29-47.

³⁸ Halil İNALCIK: a.g.e., s.46.

³⁹ Mehmet ERÖZ: **Yörükler**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, Renk İş Ofset, İstanbul, 1991, s.246.

⁴⁰ Eyüp ERİŞ: **Kozak**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, No 26, 1996, s.26.

⁴¹ Cengiz ORHONLU: **Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı**, s.118.

oğlan, Gaylan, Tolgarlar, Kubaş, Başım Kızdı, Musaceli, Bozulus gibi boy ve oymakların varlığı bilinmektedir⁴².

Avrupalı ressamların, tablolarında Türk halılarına sık sık yer vermiş olmaları Erken Dönem Anadolu halılarının tarihlendirilmesi bir anlamda sınıflandırılmasında katkıları olmuştur. Anadolu'dan Avrupa'ya ihraç edilmiş olan bir çok Anadolu halıları bu tablolardaki desen özelliklerine veya yaşadıkları döneme göre etiketlenilerek bu isimle anılmışlardır. Alman ressam ve gravürücü Hans Holbein (1497-1543) tarafından resmedilen dış satış halıları, önemli bir yanlışlığa düşülerek "Holbein Halıları" olarak adlandırılmışlardır. (Resim No: 243)

Ressam Hans Holbein tarafından yapılan tablolarda sıklıkla görülen ikinci grup halılar, yüzey tasarımlarında büyük sekizgen madalyonlar ile bazılarında bunların etrafını alt ve üst sıralarda çevreleyen daha küçük sekizgen madalyonların yer aldığı örneklerdir. Halı araştırmacıları, bu tarz desen düzenlemelerinin bulunduğu halıların dokunduğu ve ihraç edildiği merkezin, Bergama ve çevresi olabileceği görüşündedirler. Bu yüzden sekizgen madalyonlu halılar, yayınlarda genellikle III. Veya IV. Holbein grubu Bergama halıları olarak tanımlanmıştır⁴³. Özellikle Ming ve Marby olarak anılan halılardaki geometrik planların, Bergama halılarının bir tipinde esas olarak devam ettirildiği de görülmektedir⁴⁴. (Resim No 229)

Bu gruptaki Bergama halılarının, sekizgen büyük madalyonlu yüzey tasarımı, XIV.yüzyıl hayvan figürlü halılarının devamı olarak nitelendirilmektedir. Beylikler dönemi ardından gelişen XV. ve XVI.yüzyıl Erken Dönem Osmanlı halılarında, özellikle Batı Anadolu bölgesinde XIV. ve XV.yüzyıl kompozisyon özellikleri devam etmiştir. Yine yabancı ressamların tablolarından tanınan halen bile Eskişehir gibi bölgelerde örnekleri bulunanlar teknik ve tasarım yönüyle birkaç guruba

⁴² Osman, BAYATLI: **Bergama'da Dokumacılık**, Türk Etnografya Dergisi, Maarif Vekaleti Eski Eserler Ve Müzeler umumi Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1957, S.2. s.91.

⁴³ Naciye, KAYIPNAZ: **'Tarihten Günümüze Bergama Halıları'**, Bergama Belleten-10, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı, Isparta, 2001, s.49.

⁴⁴ Şerare, YETKİN: **Türk Halı Sanatı**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1991, s.33.

ayrılarak incelenmekte ve bu halıların Uşak ve Bergama çevresinde dokundukları varsayılmaktadır⁴⁵.

Araştırmacı Nigar Özhan, Bergama çevresi halılarının yüzey planlarını Selçuklu Konya halılarına bağlamaktadır⁴⁶; “Anadolu’da Bergama halıları denilen Selçuklu halılarının XVII. Y.Y.’da ki bir devamıdır. Selçuk halılarında olduğu gibi eski Bergama halıları geometrik ve kuvvetle üsluplaşarak, geometrik bir şemada verilmiş nebat motifidir. Zemin üst üste dizilmiş büyük ve basık oktagonlarla bezenmiştir. Oktagonlar umumiyetle dikdörtgen bir çerçeve içinde verilmiş, köşeli yıldız, yatık ‘S’ motifli kartuşlar, örgülü şerit ve kanca motifleri ile doldurulmuştur. Eski Bergama halılarında, Selçuk halılarının iri kufi yazılarından ibaret klasik bordürleri, dekoratif unsurlar halinde devam ettirilmiştir”.

Bergama halıları genel olarak iki grupta tanımlanabilir. Birinci grupta; Holbein, Lotto, Bellini, Memling, Transilvanya olarak isimlendirilen Erken Bergama halıları, ikinci grupta ise; Yunt Dağ, Yağcıbedir, Karakeçili, Kozak halıları ve Çanakkale halıları olarak isimlendirilen geç dönem halılar düşünülmektedir. İkinci grupta isimleri sayılan halıların geç dönem olarak adlandırılmasının sebebi, ilk grupta yer alan halılara göre günümüzde teknik ve tasarım niteliklerinin bir kaynağa sahip olmamasıdır.

Bu halıların bordürleri geniş, kenar zemini kırmızı renkte ve üzerinde mavi, kırmızı betimlenmiş motifler bulunmaktadır. Bergama’da dokunan halıların atkı ve çözgüsü yündür. Halılar geniş bordürün çevrelediği zemin üzerinde altı köşeli birden üçe kadar bölmelere sahiptir. Bunların içinde geometrik çiçekler vardır. Bir desimetrekarede 800-1200 düğümlü halılarda koyu kiraz kırmızısı, koyu mavi gibi koyu renkler hakimdir. Deve tüyü rengi, beyaz, sarı renklerin de bulunduğu görülmektedir. Bergama halısı olarak da anılan halı, Kula Demirci taraflarında

⁴⁵ Gönül ÖNEY: *Anadolu Türk Halısının Serüveni*. Arış Dergisi. Atatürk Kültür Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. Ankara. 1997. S.1. s.50-54.

⁴⁶ *Bergama’da Eski ve Yeni Halıcılık*. Türk Etnografya Dergisi. Milli Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü yayınları. Ankara. 1970. s.123-127.

dokunmaktadır (Yunt Dağı). Kaz Dağı'nın Bayramiç, Türkmen ve Çepni köylerinde bu halıya rastlanmıştır⁴⁷. Kıymetli halılardan tanıtılan halılar kenarları geniş, zemini kırmızı renkte ve üzerinde mavi nüansları ile tarif edilmekte koyu kiraz kırmızısı, koyu mavi ve koyu renklerin hakim olduğu, sarı ve beyaz da kullanıldığı büyük dikdörtgen motifleri eski Bergama halıları gibi tanıtılmaktadır⁴⁸.

Tüm bu anlatımlarla Bergama halısının XIX. yüzyıl özelliklerinin XV. yüzyıldan itibaren belirlenmiş olduğu görülmektedir⁴⁹. Batıların tablolarında yer almasını istedikleri değerli ve prestij ürünü olan Anadolu halıları, diğer Anadolu geleneksel halı dokuma merkezleriyle beraber, bu dönemlerde büyük olasılıkla Bergama ve çevresinde dokunmuş ve ihracat kanallarıyla Avrupalı soyluların evlerine, kiliselere veya manastırlara ulaşmış olduğu da anlaşılmaktadır.

Ressam Hans Holbein tarafından yapılan tablolarında sıklıkla görülen, Bergama halılarının zemininde büyük sekizgen madalyonlar ile bazılarında bunların etrafında alt ve üst sıralarda çevreleyen daha küçük sekizgen madalyonların yer aldığı yüzey planlarında anlaşılmaktadır. Geleneksel motiflere bağlılık özellikle Bergama halılarında görülmektedir. Bu halılarda, Selçuklu halılarının geometrik düzenlemeleri ve stil kazanmış bitkisel motifler görülmektedir. Selçuklu halılarının bordürlerinde görülen kufi yazılardan türemiş olan motifler bu halılarda da devam etmektedir. XV. yüzyıldaki hayvan figürlü ve geometrik desenli Holbein tipi denilen halılarla bağlantısı çok kuvvetlidir. Üst üste sıralanmış eşit büyüklükteki kare bölmeli içleri iri sekizgenlerin gruplaştığı kompozisyonları bugüne kadar devam etmiştir. Sekizgenlerin etrafındaki kare veya dikdörtgen çerçevenin ortadan kalkması gelişmenin bir aşamasıdır. Hatta bu sekizgenler de bazen parçalanmışlardır. Köşelerdeki üçgen dolgular birbirleri ile birleştirilmekte böylece Uşak halılarının madalyon düzenini hatırlatan bir düzende aynı motiflerin kaydırılmış eksenler üzerinde sıralanması görülmektedir. XIX. yüzyıl geometrik örnekle Kafkas halıları bile bu eski Anadolu halılarının örneklerine göre şekillenmiştir. Böylece Anadolu ve

⁴⁷ Kazım DİRİK.: a.g.e., s.70.

⁴⁸ Kazım DİRİK.: a.g.e., s.72.

⁴⁹ Belkıs ACAR: 'Balıkesir Yüncü Yörükleri'. Sanat Dünyamız, İstanbul, Ocak 1980, s.18.

Kafkas halı sanatındaki ortaklık kuvvetli bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Türk halı sanatında XVI. yüzyılda birdenbire ortaya çıkan yeni desenlerle beliren bazı yeni gruplar XVIII. yüzyıldan sonra ortadan kaybolmakla beraber, öz bakımından Selçuklu halı geleneğini devam ettiren bu halı grubunda gelişme sürdürülmüştür. Bergama halısı, Türk halı sanatında birbiri içinden gelişen tiplerinin en belirli örneğini ortaya koymuştur⁵⁰. (Resim No: 231)

Bu tezde incelenen on dört adet halıyı, yörede yaşayan insanların ürettikleri söylenebilir. Ancak halıların üretildikleri zamanlardaki kalite ve teknik özellikleri değişimler göstermektedirler. Halı ticareti üretimin şeklini ve yönünü önemli ölçüde etkilemiştir. Türkmenlerin geleneksel olarak evde, gereksinimleri için ürettikleri halıların ticari değerinin olması, üretimin imalathanelere kaydırılması sonucunu doğurmuştur. İmalathane şartlarında üretilen halılar belli bir denetime uğramaları sonucu istek ve sunu ile tasarım özellikleri etkilenmiştir. Türk Standartları Enstitüsü'nün⁵¹ El Dokusu Türk Halısı için hazırladığı ölçütlere göre: Bergama Halısı aşağıdaki şekilde belirlenmektedir. (Tablo-1)

Tipi	Çözü	Atkı	1dm2	Düğüm	İlme	Çözü	Atkı	Hav Yüksekliği
	Düğüm Sayısı	Düğüm Sayısı	İlme Sayısı	Tarzı	İpliği Numara	İpliği Numara	İpliği Numara	
Bergama	32	40	1230	Türk (çift)	2/1 Yün	4/3 Yün	4/2 Yün	7-10 mm.

⁵⁰ Şerare YETKİN: *Türk Halı Sanatı*. Tisamat Basım Sanayi, Ankara, 1991, s.113.

⁵¹ T.S.E.: *El Dokusu Türk Halıları*, Mart 1967, Ankara, 43/4.

Tipi (2.Sınıf)	Çözü Düğüm Sayısı	Atkı Düğüm Sayısı	1dm2 İlme Sayısı	1dm2 İlme Sayısı en az	Düğüm Tarzı	İlme İpliği Numara	Çözü İpliği Numara	Atkı İpliği Numara	Hav Yüksekliği
Bergama	26	33	858	830	Türk (çift)	2,5 çift kat Yün	3,5/2 Nm Yün	3,5/2 Nm. Yün	10-12 mm.

İlme ipliği büküm sayısı	Çözü ipliği büküm sayısı	Atkı ipliği büküm sayısı	Atkı ipliği büküm adetleri tavsiye niteliğindedir, bağlayıcı değildir. Çözü ipliklerinde %15 tolerans kabul edilir.
100-120	150	150	

Tablo-1

3-2-1-Yunt Dağ Halısı

Yunt Dağ, İzmir sınırları içinde kalan bir bölgedir. Yunt Dağ ismi çeşitli tartışmalara sebep olmuştur. 1970'li senelerde Türk halılarını inceleyen J.İten Maritz Yunt Dağ isminin kaynağını şöyle açıklamıştır; "Eski halı tacirleri ve halktan bazı insanlar dağın biçiminden dolayı ve dinlenme yeri anlamına gelen yurt kelimesinin içeriğinden dolayı Yunt Dağ ismini tercih etmişlerdir"⁵².

Yunt eski Türkçe'de 'at' anlamına gelmektedir. Yunt Dağı bölgesi Batı Anadolu'da en eski Türkmen yerleşim yeridir. Köylerin isimleri de Türkmen beylerinden ya da boylarından gelmektedir. XIX. yüzyıla kadar altmış köyün her birinde hatta her evde birer dokuma tezgahı bulunduğu yörede yaşayan yaşlılar

⁵² J. İten, MARITZ: Der Anatolische Teppich, München, 1975, s.136

tarafından söylenmektedir. Ancak bugün Ahmetli, Maldan, Hacılar, Süngülü, Pınarköy, Karayusuflu, İsmaili, Pelitalan, Bayramcılar, Yenice köy ve Örselli'de halı dokunmaktadır. Ancak ciddi anlamda halıcılık sadece Manisa iline bağlı Yenice ve Örselli' de yapılmaktadır. Adı sayılan köylerin bir çoğu hala yazları yaylaya göçmektedirler.

Bölge halkının geldiği boylar; Yüncü, Derici, Muslu, Karakeçili, Kaşıkçı, Balaban, Gaylan, Kınık ve Saltuklu Boyları olarak tespit edilmiştir⁵³.

Halıda kullanılan atkılarının sıklığı iki veya üç ipliktir. İlmede kullanılan ipliklerin malzemesi yündür. Yeşil, kiremit rengi, leylak rengi, kırmızı Yunt Dağ'ı halılarında sık kullanılan renklerdir. Bu renkler Yunt Dağ halılarının diğer halılardan kolay ayrılmasını sağlamaktadır. Süleyman mührü motifi çok sık kullanılmıştır.

Yunt Dağ Türkmen halıları, Çanakkale ve Bergama civarındaki zengin kültürü yansıtabilecek düzeyde ve kalitededirler.(Resim No 238) Yunt Dağ halısı Türk standartları Enstitüsü⁵⁴ tarafından aşağıdaki gibi belirlenmiştir. (Tablo-2)

Tipi	Çözüğü	Atkı	1dm2	Düğüm	İlme	Çözüğü	Atkı	Hav
	Düğüm	Düğüm	İlme	Tarzı	İpliği	İpliği	İpliği	Yükseklği
	Sayısı	Sayısı	Sayısı		Numara	Numara	Numara	
Yunt Dağ	40	40	1600	Türk (çift)	2,5/1 Yün	4/3 Yün	4/2 Yün	5-7 mm.

Tablo-2

3-2-2-Kozak Halısı

Kozak, Bergama'ya (İzmir) bağlı bir bölgedir. Halk arasında Bergama ile Çanakkale arasındaki köylere Kozak köyleri denir. Yukarıbey, Karaveliler, Kıranlı, Çamavlu, Güneşli (Tekke), Göbeller, Terzihalliller, Kaplan, Hacıhamzalar, Aşağı-

⁵³ Necati KARAÇOBAN: a.g.e.. s.84-85.

⁵⁴ T.S.E.: 43/4.

cuma, Aşağıbey, Hisarköy, Ayvatlar, Yukarıcuma, Demircidere ve Okçular köylerine Kozak köyleri, dağlık ve ormanlık bu bölgeye de Kozak Yaylası ismi verilir⁵⁵.

Başka bir kaynakta, Kozak'dan, Bergama'nın yirmi kilometre kuzeyinde yüksek bir platonun üzerindeki küçük bir köy olarak bahsedilmektedir. Aynı kaynak Kozak isminin Kafkasya da ki Kazak'ı akla getirdiği belirtilmektedir. Bu kaynakta, Kozak insanların köklerinin Kazak'lara dayandığı dokudukları halı desenlerinin de Kafkas atalarının desenlerine olan bağlılığı belirtilmektedir⁵⁶.

Kozak 18 köy gurubuna ve yaylaya verilen isimdir. Antik çağda da yerleşim bölgesi olan Kozak bölgesi, Türkmenlerin gelmesi ile ayrı bir zenginlik kazanmıştır. Bölgede yaşayan Türkmenler, XIX. yüzyılın ortalarına kadar Madra Dağı ile Kaz Dağları arasında konar göçer yaşam sürmüşlerdir.

Karakeçili, Kılaz, Gubaş, Perçenek (Tahtacı), Karaevli (Karaveli), Ahıska (Gökoğuz) Türkmen boylarından oluşan göçer topluluklar 1862 yılından sonra yerleşik düzene zorlanmışlardır⁵⁷.

Bergama'nın kuzeyinde bulunan 500 rakımlı Kozak yaylasının 18 köyünden Yukarıbey, Çamavlu, Hacıhamzalar, Terzihalliller, Yukarıcuma ve Aşağıcuma köylerinde halı, kilim, heybe ve pamuklu düz dokumalar dokunmaktadır. Eskiden Kozak yaylasında hemen her evde dokuma yapılırken şu anda neredeyse sandıklarda bile el dokuması örnekleri bulmak zorlaşmıştır. Bunun en temel sebebi geçim kaynaklarının çeşitlenmesi ve kullanım için endüstri ürünü halıların tercih edilmesidir⁵⁸.

Bazı köylerde hala göçerlik geleneği sürdürülerek Kozak ve Kaz Dağları'ndaki yaylara çıkmaktadırlar. Kozak yöresindeki köylerde, halkın geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve halıcılığa dayanmaktadır. Kozak bölgesi halılarında

⁵⁵ Bekir DENİZ: 'Kozak (Bergama) Yöresi Halıları'. Arış Der., Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 1997, S.2, s.37

⁵⁶ J. Iten MARITZ: a.g.e., s.116.

⁵⁷ Necati KARAÇOBAN: a.g.e., s.101.

⁵⁸ Osman BAYATLI: a.g.e., s.55.

görülen “Çakmak” motifli bordürleri Çanakkale Kaz Dağı Türkmen gurubu halı desenleri ile benzerlikler göstermektedir.

Kozak Halılarının renkleri ve motifleri Kafkas etkisini ortaya koymaktadır. Kozak halıları çoğunlukla, altında ve üstünde altıgen desenlerle, kare merkezi motiflere sahiptir. Kullanılan altıgenler bazen sadece halının üst kısmında yer almaktadır, böylece seccadenin mihrabının oluşması sağlanmaktadır. (Resim No: 236-237)

Kozak bölgesinde dokunan halıların kilim kısımlarında damga veya “Tamga” olarak nitelendirilen işaretler kullanılmıştır. Damgalar göçer topluluklarda sadece halılarda değil her türlü mülkte bir aidiyet işareti görevi görmektedirler. Her hangi bir problem nedeniyle kontrolsüz bir şekilde dağılmak zorunda kalan oba bu karışıklıklara rağmen damgalar sayesinde hayvanlarını, eşyalarını, halılarını, çadırlarını, örtülerini kendilerine ait olan damgalı eşyalarını zorlanmadan ayırt ederek toplayabilmektedirler. Bu damgalar, basit ve anlaşılır şekillerinden dolayı diğer örneklerinden kolay ayrılmalarını sağlayan birer imza niteliğindedir.

Aşiretin birlik duygusunu kuvvetlendirdiğine inanılan damganın, kullanımı ile ilgili bir mit vardır. Sanat ürünlerinde birlikte kullanıldığında damga üst seviyede işçiliğin bir ifadesidir. Damgalar ya da aşiret amblemleri uzun zaman önce göçebeliği bırakmış ve Kozak bölgesine yerleşmiş aşiret üyelerinin dokuduğu halılarda kullanılmaya devam etmiştir. Bu tür motiflerin anlamı sadece onlarla yakın ilişkide olan insanlar tarafından bilinmektedir. Kozaklar yaylalarında kullanılan örnekte olduğu gibi belirli işaretler daha yaygın bir şekilde tanınmaktadırlar⁵⁹.

Bugün, Kozak bölgesinde halıcılık çok kısıtlı bir alanda yapılmaktadır. Bölge halkı önceleri bağcılık, elma yetiştiriciliği, hayvancılık ve dokumacılık ile geçinirken, günümüzde ekonomik getirisi daha iyi olan fıstık çamını geçim kaynağı olarak benimsemiştir. Bu nedenden dolayı halı dokuyuculuğu terk edilmektedir.

⁵⁹ J. İtçn. MARITZ: a.g.e., s.120.

Bugün yapılan az miktardaki halı ise başta malzeme olmak üzere geleneksel görünümünden uzaklaşarak bozulmaktadır.

3-2-3-Karakeçili Halısı

Karakeçili Türkmen aşiretinin pek çok üyesi artık göçerliği bırakarak yerleşik düzende yaşamaya başlamışlardır. Eskişehir ve Balıkesir arasındaki büyük bir coğrafyada yerleşik düzene geçtiklerinden dolayı dokunan Karakeçili halılarına kesin bir bölgesel belirleme yapmak oldukça zordur. Yine de bu halıların dokunduğu köyler çoğunlukla Balıkesir ve civarında yoğunlaştığı için Balıkesir şehrinde alınıp satılmakta ve Balıkesir ismi ile anılmaktadırlar.

Her ne kadar bu Balıkesir ismi yaygın olarak tanınsa da, Ankara ile Kırşehir arasında aynı adı taşıyan köyün yaratacağı karışıklığa dikkat etmek gereklidir. Bahsi geçen bu bölgede⁶⁰ benzer de halı dokunur ancak isimleri Kırşehir "Mucur" olarak tanınmaktadırlar⁶⁰.

Karakeçili halıları, canlı renklere sahip, küçük ve güzel halılardır. Karakeçililerin halıları çiçeklerle kaplıdır. (Resim No: 231) Bu desen özelliği Karakeçililerin doğayla yakın ilgisini yansıtmaktadır.

3-2-4-İvrindi Halısı

Balıkesir'in yaklaşık kırk kilometre kadar batısında bulunan küçük bir yerleşim yeridir. Hicri 921-979, miladi 1515-1571 tarihli Balıkesir mahkeme sicillerine göre 'Yüncü' aşiretinin, Balıkesir'in İvrindi kazası civarındaki Taşlı, Akgök, Karagedik bölgelerine yerleştirildikleri yazılıdır. Ancak Balıkesir Savaştepe, Yüncüören köyü Yörükleri ile yapılan görüşmelerde yüncülerin bir zamanlar Bursa

⁶⁰ J. Iten, MARITZ: a.g.c., s.101.

yakınlarında kışlayıp, yazları da şimdiki yerleşmiş oldukları Yüncüören (Kocaören), Dereköy, Allımandıra, Yaren, Beyköy köylerinin bulunduğu yerlerde yaylaya çıktıkları belirtilmiştir⁶¹.

J. Iten Maritz'in İvrindi halısı hakkındaki bilgileri ulaşılabilen kısıtlı bilgilerin bir özeti niteliğindedir. "İvrindi'de yerleşmiş olan az sayıda aile Kafkas tipi halı dokumaktadırlar. Kullanılan motifler, Bakü civarında ki bölgenin Chila-Boteh (Hayat Ağacı)motifiyle yakın bağlantı gösterir. Olasılıkla bu bölgeden göç etmişlerdir"⁶².

Pek çok yerde olduğu gibi halk hangi boy ve aşiretten geldiğini unutmuştur. Fakat geçmişten gelen köklü bağları sayesinde, her ne kadar değişimler olsa da, geleneksel dokuma özellikleri hala sürmektedir.

Yün ipliği imal ederek satma gelenekleri dolayısıyla Yüncü Türkmen gurubu denilen yüncülerin Yağcıbedir gurubu gibi konar göçer gruplardan daha erken yerleşik düzene geçtikleri anlaşılmaktadır. Bu yüzden örneğin, Bergama çevresindeki köylerin, hemen hemen bütün Yağcıbedir'lerin kendilerini bu kimlik altında gördükleri algılanabilirken, Bergama ve çevresindeki Yüncü olarak tahmin edilen bir köyde bu kimliği sorulduğunda genellikle olumsuz yanıt alınması bu Türkmen gurubunun çok uzun zaman önce Balıkesir, Bursa ve Bergama çevresine yerleştikleri ve bu yüzden grup kimliklerini çok iyi hatırlayamadıkları şeklinde anlaşılmaktadır⁶³.

İvrindi Halılarının, Yağcıbedir Türkmen boyu ile akrabalıkları bulunmakla birlikte, motiflerdeki farklılıklar oldukça fazladır. Bunun yanında Yağcıbedir halıları ile renk benzerlikleri göze çarpmak kadar çoktur. Karakeçili ve Yüncü boylarının dokudukları halıların desen ve renk özellikleri birbirlerine yakındırlar. Dokunan halıların çok azı satış amaçlı dokunmuştur. Üretim Yenice'de olduğu gibi daha çok

⁶¹ Belkıs ACAR: a.g.m.

⁶² J. Iten, MARITZ: a.g.e., s.105.

⁶³ Osman BAYATLI: a.g.e., s.54.

kullanımla sınırlı ve azdır. Dokunan halılarda daha çok seccade ve uzun yolluk formundadırlar. (Resim No: 241)

3-3-Çanakkale Halısı

Çanakkale’de bulunan Troya I-IV katmanlarında ele geçen dokuma tezgahı ağırlığından bu bölgede Erken Tunç çağında düz dokuma yapıldığı anlaşılmaktadır.⁶⁴

Çanakkale halıcılığının oldukça eski bir tarihi vardır⁶⁵. Tarih öncesi çağlardan beri çok değişik insanlara yerleşim yeri olan Çanakkale’de yaşayan halk, Türkmenler, Yörükler ve Manavlar olarak üç grupta isimlendirilir. Konar göçer şekilde yaşayan Yörükler ve Türkmenler Kafkasya’dan gelerek örf adet ve geleneklerini sürdürmüşlerdir. Çanakkale halıcılığının tarihi de bu noktadan sonra başlamıştır. Köylerde yaşayan veya göçer hayatı süren bu topluluklar kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmek için geleneksel olarak halı üretmiş ve kullanmışlardır. Her bölgede kendi karakterini yansıtan kendi adlarıyla anılan halılar bulunmaktadır. Halıcılık Çanakkale’nin tarıma elverişli olmayan, dağlık, hayvan yetiştirme potansiyeli olan fakir köylerinde önemli bir geçim kaynağı olmuştur.

Ayvacık, Edremit arasında uzanan 1774 metre yüksekliğindeki Kaz Dağı yörüklerin yaylaklarıdır. Çanakkale halılarının üretiminde kullanılan yünler diğer yörelerdeki gibi koyunlardan kırılan yünlerden elde edilmektedir. Yıkanan bu yünler taraklarla taranmaktadır. Taranan yünler kirman denilen aletle ip haline getirilerek istenilen kalınlık ve büküm verilmektedir. Çözgü ipi “Argaç” atkı ipi “Arıç” olarak isimlendirilir. Dokunan halıların malzemesi tamamen yündür. Çözgü iplerine mukavemet (sağlamlık) kazandırmak için atkı ve ilme iplerinden daha fazla büküm verilmektedir.

⁶⁴ İsmail FAZLIOĞLU: a.g.e., s.9.

⁶⁵Gülbüz UĞUR: ‘Çanakkale İlinde Köy Halıları’, Türkiyemiz, . İstanbul,1985, Sayı 45, s.19.

Yöre halıları çoğunlukla doğal boya ile renklendirilmektedirler. Geleneksel boyama için çeşitli bitkiler kullanılarak çeşitli renkler elde edilmektedir. Soğan kabuğundan sarı, turuncu, badem yaprağından saman sarısı, hayıt yaprağı ile yeşil, çınar kabuğundan kahverengi elde edilmiştir. Ayva yaprağı, ceviz kabuğu, meşe palamudu da Çanakkale halılarında kullanılan doğal boya malzemelerindedir. Çanakkale halılarının tipik renkleri vardır. Bunlar canlı kırmızı, lacivert ve beyazdır. Bu renkler canlı olmasına rağmen gözü yormazlar. Bunlarla beraber bordo, mavi, sarı ve yeşil de kullanılır. Gerek renk gerekse desen yönünden tarihi Bergama halılarını yansıtmaktadırlar.

Halılar Istar adı verilen dikey tezgahlarda dokunur. Bu tezgah iskelet ve yan parçaları olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Tezgahın iskeletinde, iki tarafta arkaya doğru hafif meyilli olarak dikine tutturulmuş yassı tahtadan oluşturulmuş yan ağaçları vardır. Tezgahın diğer iskeletini de aşağı ve yukarı dayandığı genişçe iki yassı tahtadan oluşmaktadır. Bunlar, alt tahtası ve üst tahtası olarak isimlendirilir.

Tezgahın çözümlerinin sarıldığı iki yan tahtaya aşağıda ve yukarıda ortalarından geçirilen ve kendi etrafında serbestçe dönebilen iki yuvarlak direktten oluşan çözümler mevcuttur. Üstteki üst levend, alttaki alt levend olarak isimlendirilir. Alt levend daha kalındır ve buna halı sarılır. Üst levendte dik yönde içi boş ince bir demir vardır ki gerdirmeye mengenesi denir. Bu demirle, çözümlerin gerginliği saptanmaktadır. Leventlere paralel orta kısımda, gücü sopası bulunur. Gücü ipleri bu sopaya sıkıca bağlanmışlardır. Görevi, arkadaki çözümlerin öne gelerek ağırlık açılmasını sağlamaktır. Üst levendle gücü arasında hareket ettirilen çözümlerin arasını açmaya yarayan kısma da varan gelen denir. Halı dokunurken alt levendin dönmesini sağlayan bir de küçük demir çubuk vardır. Bir ucu arkada tezgahın alt tahtasının üzerine çakılmış, diğer ucu da önde alt levendin kenarına geçirilmiş bir demir çubuktur. Tezgahın üst kısımdaki yan tahtalar arasına gerilen kalınca ipe renkli yumaklar asılır. Halı dokumada kirkit makas ve bıçak el aleti olarak kullanılır.

Türk düğümü (Gördes) kullanılarak tamamen yünden dokunan Çanakkale halıları üç ile beş metrekare arasında küçük sayılabilecek ölçüdedirler. Bugün ise

koruma ve geliştirme çalışmaları sonucu ticari olarak daha büyük ölçülerde dokunmaya da başlanmışlardır. En büyük boyutlu taban halısı 4 x 6 m., orta boy sergi halıları 1,60 x 2,50 m., küçük seccade halıları 0,60 x 1 m. boyutlarındadır. Bunların yanında uzun yolluk halıları mevcuttur.

Çanakkale halılarının alt ve üst kenarlarında 10-15 cm. genişliğinde kilim kısmı bulunmaktadır. Bu durum, Oymak ve Türkmen halılarında da görülmektedir. Kilim kısmı, halının çabuk eskimemesi için saçakla havlı kısım arasında bulunmaktadır. Bu kilim kısmı üzerine üçgen şeklinde koruyucu kötülükleri, uzaklaştırıcı anlamına gelen muska şeklinde motifler işlenmektedir.

Geometrik ve stilize motifler Türk halı sanatındaki gibi Çanakkale halılarında da temel desenlerdir. (Resim No: 232) Geometrik desenlerden Çanakkale halılarında sekizgenler, altıgenler, yüzey planlarını oluşturmaktadır. Kırık yatay çizgiler, kancalar, çengeller, üçgenler, yıldızlar da motifleri oluşturmaktadır. Çanakkale halılarında yörük motifleri görüldüğü gibi aynı kökene sahip Bergama halılarıyla da bir çok benzerlik göstermektedir. Gamalı motifli halılar Bergama halısı olarak nitelendirilir. Bergama çevresinde dokunduğu kabul edilen bu halılar şekil bakımından XIV.-XV. yüzyıl beylikler dönemi halılarına benzemektedir, renklerde kırmızı, mavi ve kahverengi hakimdir. XV.-XVI. yüzyıl erken dönem Osmanlı halılarındandır. Zeminin iki veya daha fazla kareye bölünüp, karelerin içine sekizgenlerle doldurulduğu örnekleri, kilimlerde de kullanılmıştır. Bugün Bergama ve Ezine (Çanakkale) yöresinde XVII.-XVIII. yüzyıla ait zemini kare şeklinde değil ama eşkenar dörtgenlerle süslenen örnekleri mevcuttur⁶⁶. Erken Osmanlı halıları devrinin sonlarına doğru bir grup halı da zeminin karelere bölünerek içlerine motiflerin yerleştirildiği görülür. Bunun içinde sekiz köşeli yıldız ve bitki desenleri, bazen stilize hayvan figürleri yerleştirilmiştir. Karelerin dışında bulunan kısımlar da çiçek desenleriyle süslenmiştir

⁶⁶ DENİZ Bekir: a.g.e., s.51.

Çanakkale halılarının geometrik desenlerinin yanında çeşitli bordür desenleri vardır. Stilize meşe yaprağı, kupa ikilisinden oluşan bordür, dört “S” motifinden oluşan bordür, haç şeklinde stilize edilmiş çiçek motifi, kanca şeklinde çıkıntıları olan geometrik formlu bordürler bunlar arasındadır.

Geometrik desenli Çanakkale halıları aşağıdaki isimlerle anılırlar.

- 1-Altın Tabak Halısı
- 2-Turnalı Halı
- 3-Çift Mihraplı Halı
- 4-Tek Mihraplı Halı
- 5-Madalyonlu halı
- 6-Oklu Halı
- 7-Kartuşlu Halı
- 8-Hayat Ağacı Motifli Halı

1-Altın Tabak Halısı:

Yörenin en meşhur halısıdır. Genellikle büyük taban halısı olarak dokunur. Geometrik motiflerden oluşan bu motife yörede tabak halısı adı verilir.

2-Turnalı Halı:

Orta zemin üzerinde arka arkaya uçan turnalardan dolayı turnalı halı olarak adlandırılır. İç dolgusunda eşkenar dörtgene benzer büyük madalyonlar arasına çeşitli geometrik desenler ve arka arkaya giden kuş desenleri dokunmuştur. İki ucundaki üçgen şeklindeki yarım madalyon eşkenar dörtgenin yarısı gibidir.

3-Çift Mihraplı Halı:

Halının iç dolgusundaki çift mihraptan dolayı bu isim verilir. Çift mihrabın içi bazen boş olduğu gibi, bazen de ortada madalyon olabilir. Çift mihraplı halıların bazıları geometrik desenlerden oluşmuştur. Kenar bordürlerinden sonra iç dolguda üçgen, dörtgen, altıgen, kare, yıldız, çengel, kanca motifleri kullanılmaktadır.

4-Tek Mihraplı Halı:

Halıda tek mihrap bulunur. Mihrap nişi bazen basamaklı bazen de basamaksız olur. Nişin içi stilize hayvan yada bitki motifleriyle doldurulmuştur. Bazıları ise boştur. Seccade boyutunda olanlar namaz kılmak için kullanılmaktadır. Mihrap kısmındaki kilim yerinde üçgen şeklindeki muska hem yön belirtmek için hem de nazar ve kötülüklerden korunmak için işlenir.

5-Madalyonlu Halı:

Ortadaki madalyon büyük boyuttaki haliya adını vermiştir. Motif büyük olduğu için göze çarpmaktadır. İç dolgularında bitkisel desenler ve kıvrık yuvarlak hatlı formlar kullanılmaktadır. Ayrıca geometrik olan kancalar, yıldızlar, çengeller yer alır. Bu halılar, yuvarlak hatlarıyla İran ve Isparta halılarını anımsatmaktadır.

6-Oklu Halı:

Seccade boyutunda yapılan halılar olduğu gibi uzun koridorlar için de yapılanları vardır. Ortada dikdörtgen veya kare yer almakta bunların içinde de gamalı motifler bulunmaktadır. Aralarına yıldız serpiştirilmiştir. Uzun koridor halısı olanlarda motif arka arkaya tekrarlanmaktadır.

7-Kartuşlu Halılar:

Bu halılarda iç dolguda yer alan bir veya birden fazla boyuna düzenlenmiş deforme kartuşlar kullanılmıştır. Bu halılarda, kırmızı, beyaz ve laciverdin yanında kartuşlarda sarı kullanılmıştır. Bu halıların kenar bordürleri baklavalı ya da stilize çiçek motiflerinden oluşur.

8-Hayat Ağacı Motifli Halı:

Boyuna dikdörtgen bir iç dolguya sahip olan bu halılarda bir veya birkaç hayat ağacı veya stilize haşhaş motifli işlenir. Simetrik şekilde yıldızlar da görülür. Renkleri kırmızı, mavi, beyaz, sarıdır.

Bu halılar, gevşek dokundukları için biraz kaba görümlü halılardır. Eski örneklerinde tamamen yün ve doğal boyalar kullanıldığı görülmektedir. Yakın

zamanda üretilen halılarda, pamuk ve sentetik boyacılıkla kaliteyi düşüren ucuz yünler kullanılmaktadır. Yüzey tasarımlarında belirgin bozulmalar gözlenmektedir.

1981'de yapılan çalışmalarla Çanakkale halıcılığı tekrar canlandırılmaya başlanmıştır. Çevre ilçe ve köylerde başlatılan projeler ve kooperatif çalışmaları sayesinde eski kalite ve özelliğine kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Özellikle DOBAG projesi bu çalışmaları kuvvetlendirerek üretimi devamlı hale getirmeyi amaçlamıştır.

DOBAG sözcüğünün açılımı Doğal Boya Araştırma Geliştirme anlamına gelmektedir. Proje 1981 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu tarafından Turizm Tanıtma Bakanlığı ve Başbakanlık destekli başlatılmıştır. Temel olarak yöre halıları; doğru boyamacılık öğretilerek, tasarım özellikleri yeniden katılarak, doğal boyacılığı yok olmaktan kurtararak üretimin canlanması ile sağlanmıştır. DOBAG yönetimi ve yürütme kurulları köy kooperatifleri ile iş birliği yaparak, doğal boyamacılık kursları vermektedir. Geleneksel desenleri tespit ederek bunların yozlaşmasını ve kaybolmasını önlemeye çalışmaktadır. Bu çalışmalar sonucu yavaş yavaş geleneksel niteliklerine kavuşan Çanakkale halıları DOBAG projesi sayesinde belgelenecek bütün dünyaya tanıtılmış ve satışı yapılarak yöre halkına gelir getirir olmuştur. Kalite kontrolün azalması ve de son zamanlardaki ticari baskı halıların özelliklerinin yavaş yavaş bozulmasına sebep olmaktadır.

Batı Anadolu halısının ayırt edici özelliği, yüzey tasarımındaki geometrik biçimlerin hakimiyetidir. Bazen hemen fark edilmese de geometrik motifler yöredeki halıların ortak özelliği olmuştur. Halıların yüzey planlarında bulunan eşkenar dörtgenler, kareler, dörtgenler ve üçgenlerin düzenlenmesi XVI. ve XVII. yüzyılların kompozisyon özelliklerinin devamıdır. Bir halk sanatı olan Batı Anadolu halılarını tasarım yönüyle incelenirse, Çanakkale halısı renk sayısı çok olmayan ve saray sanatından etkilenmeyerek, geleneklerini koruyabilmiş bir halıdır. Diğer bölge halılarından ayırt edilmesi oldukça kolay, kendine özgü desenleri ile tarihsel Bergama halısı grubunda yer alan örnek bir halı grubudur. Halılarda kullanılan renkler dokumayı yapan Türkmenlerin yaşamlarında tercih ettikleri kırmızı, sarı, mavi ve

beyazın kullanımı ile oluşan tarihsel renkleri de ortaya koymaktadır. Çanakkale’de XV. yüzyıldan bu yana dokunan ve üretilen halılar Bergama’da satıldığı için Bergama halısı olarak adlandırılmışlardır.

Çanakkale halıları, adını şehrin ve pazarın adından almaktadır. Aslında Çanakkale’nin güneyindeki köylerde dokunmaktadırlar. Çanakkale halı grubuna dahil olan, Ezine halıları, Çanakkale Bergama yolu üzerinde ellinci kilometrede bulunan Ezine ilçesinin adını almasına rağmen Ezine’nin merkezinde halı dokunmamaktadır. Çanakkale’ler gibi civardaki bölgede özellikle ilçenin güneyinde bulunan Ayvacık yakınındaki köylerde dokunmaktadırlar. Bu durum, Ezine ile Ayvacık halıları arasındaki benzerliği açıklamaktadır. Bu benzerliklere rağmen Ezine halısı olarak isimlendirilen halılar Ayvacık halılarına göre daha kalitelidirler. En tipik özelliği halıların kırmızı zemin üzerine iki adet dikdörtgenle bölünmesidir. Desenler Bergama halı desenleri ile benzerlikler göstermektedirler. Bu gruba dahil olan diğer bir halı da Çan halısıdır.

3-3-1-Çan Halısı

Çanakkale’nin doğu kısmında elli kilometre uzaklıktaki bir bölge olan Çan, tarıma dayalı bir ekonomiye sahiptir. Son zamanlarda sanayisi de gelişme göstermektedir. Civarda ki yerleşimlere göre daha gelişmiş bir bölge olan Çan’da halı dokuması bugün yapılmamasına rağmen, yapıldığı zamanlarda da ek bir uğraş olarak kabul edilmiştir. Halılar daha çok hayat ağacı motifli, kırmızı zemin üzerinde dokunmuştur. Hayat ağacı biçim olarak değişime uğramış sarmaşık gül, çiçek ve tomurcuk olarak dal şeklini alarak dokunmuştur. (Resim No: 233) Yenice halısı ile de benzerlik göstermektedir. Halı kompozisyonunda kullanılan yeşil köselerdeki sinekli motifi dikkat çekmektedir. Türkmen gruplarındaki klasik doğadan etkilenen desenlerin kullanılmasının geçmişten gelen bir alışkanlık olarak kabul edildiği söylenmektedir.

3-3-2-Ayvacic Halısı

Ayvacic yöresinde yerleşmiş olan halka Yörük adı verilmektedir. Üretimleri Bergama halısı etkisinde olduğundan Bergama halısı sınıfında değerlendirilmektedir. Tarıma elverişli olmayan dağlık orman köylerinde hayvancılık yapılmaktadır. Bu hayvanlardan elde edilen yünlerin değerlendirilmesi ve aile gelirine katkı sağlamak için halıcılık yapılmaktadır. İlk zamanlarda geleneksel olarak her ev kendi gereksinimlerini gidermek için önce kilim daha sonra halı dokumuştur. Özellikle seccade olarak dokunan halılar niteliklerini muhafaza edilmiştir.

21. Y.Y. başında dokunan Ayvacic halılarının kaba dokunması halıların kalitesini bozmuştur. Geçmişteki bir neden ise, İstiklal Savaşı sırasında işgale uğrayan Ayvacic bölgesinin işgal sonunda tahrip edilmesidir. Anadolu geleneği olan bir kişinin tabutu üzerine örtülen halı camiye bırakılarak örneklerinin çoğalmasını sağlamıştır fakat, işgalde pek çok cami yakıldığından bu örneklerin de kaybolduğu bilinmektedir⁶⁷.

Ayvacic yöresindeki halıların hammaddesi Dağlıç ve Kıvırcık türü besi koyunlardan elde edilen yün ve yapağının iplik haline getirilmesi ile olmuştur. Hayvanın sırt bölgesinden alınan yapağı ılık su ve sabunla yıkanarak bahçe ve avlularda kurutulmaktadır. Mevsim kış ise evlerin içinde sobanın yakınında da bu işlem yapılmaktadır. %10 yağlı (lanolin) kalabilen yapağılar, evlerinde ya da tarak hanelerde taranarak yünlerin iplik yapım ve büküm işlemine geçilmektedir. Ayvacic yöresinde büküme hazırlanan yünlere yastık adı verilmektedir. Elde yapılan ilkel büküm yörenin en tipik özelliğidir. Büküm işlemi iki yöntemle yapılmaktadır. İlki iğ ve kirmanla, ikincisi çikrik dene ahşap büküm aletiyle olmaktadır. Yörede kendi yaptıkları çikrikler kullanılmaktadır. Bu iplerin hazırlanmasını kendine iş haline getirmiş köy ya da köylüler bulunmaktadır.

⁶⁷Özcan YÖĞNÜK: 'Çanakkale Ayvacic Yöresi Halıları Üzerine Bir Araştırma'. Kültür Sanat. Yıl 2, Sayı 8, 1990, s.72.

Büküm işlemi bir el becerisine dayanmaktadır. Bükülen ipler önce kelep sonra yumak haline getirilmektedir. Atkı iplikleri ve ilme iplikleri sadece eğilmektedir. Çözümlü olacak iplikler ise eğilir ve büküm verilmektedir. 'Keçere' denilen alet yün sarmak için kullanılmaktadır. Kelepler haline getirilen yünler, eğer ilmede kullanılacaksa boyamaya gitmektedir. İplikler çözgü veya atkıda kullanılacaksa boyanmamaktadır.

Ayvacık yöresinde dokunan halılar, geçmişte doğal boyalarla boyanmış ipliklerle dokunmuşlardır. Sentetik boyanın 1850'lerden itibaren kullanılması savaş yıllarının ekonomik zorlukları ve doğal boyalara göre boyacılığın daha kolay ve pratik olması sentetik boyalı halı ipliklerinin tercih edilmesine sebep olmuştur. Yöre halkı tarafından yapay boyalara deli boya ismi verilmektedir. Bu tür halılara "Deli Halı" da denilmektedir.

Ayvacık halılarında kullanılan doğal boya bitkileri yörede bulunmaktadır.

Sarı; İlk baharda her yerde yetişen papatya ve muhabbet çiçeği sarı yapımında çok kullanılan bitkilerdir.

Kırmızı; kök kırmızısı (Rubai Tinctorum) denen yabancı olarak yetişen bu ot tarla ve bahçe kenarlarındadır. Halk arasında "yapışkan otu", "dil kanatan" diye bilinen, gövdesi hafif köşeli, sapları tüylü otsu bir bitkidir. Ağustos aylarında küçük beyaz çiçekler açar. Sarmaşık türünden olan bu bitkinin gövde kısmı kullanılmaz boya veren kısmı bitkinin kök kısmıdır. Kurutulan kökler değirmenlerde öğütülür toz haline getirilerek boyamada kullanılır. Anadolu'nun hemen her yerinde genelde de Ege bölgesinde yetişir. Sentetik boyanın keşfinden önce tarımı yapılarak önemli bir ihraç malzemesidir.

Turuncu; kırmızı ve sarının karışımından elde edilir.

Mavi; Hindistan'da yetişen çivit ağacından elde edilen "İndigo boyar maddesidir. Bu ağacın gövde ve dalları boyarmadde özelliği göstermektedir. Toz haline getirilerek satışa sunulur. Koyu lacivert kristaller halinde ve parlaktırlar. Sentetik olarak da elde edilirler sentetik mavi toz halindedir ve aynı özellikleri göstermektedir.

Yeşil; boyanacak olan iplikler önce maviye boyanır daha sonra şaplanırlar. Şaplanan iplikler sarıya daldırılarak yeşil renk elde edilir.

Siyah; siyah renk diğer renklerden farklı olarak önce boyanırlar daha sonra mordanlanırlar. Yünler “mazi gobağı” ile boyandıktan sonra küllü suya bastırılmaktadırlar. Bir bir buçuk saat bekletilen yünler saçıkıbrız ile mordanlanır.

Bu tanımlamalar köylünün geleneksel olarak yaptığı boyama anlatımlarıdır. Bu gün ise tekstil boyamacılığının gerektirdiği doğru boyama yöntemi ve reçetesi kullanılmaktadır. Köylülerin geleneksel olarak boyadıkları yöntemlerde ışık haslığı, sürtünme haslığı ve yıkama haslığının kontrol edilmesi söz konusu değildir. Bugün satışa sunulan bölgesel halıcılıkta boyama; doğru bir boyama reçetesi ve doğru bir malzeme ile yapılmaktadır. Ancak bu disiplin içinde yapılacak boyamacılıkla, kalıcı halıcılığın bölgede yaşamasını sağlanabilir.

Ayvacık halılarında çoğunlukla geometrik düzenlemeler bulunmaktadır. Bitkisel motifler görülmekle beraber bunlar daha çok geometrik formlara sokulmuşlardır. Köylerin çoğunda, oklu halı olarak tanınan haliya “kızıllı” halı adı verilmektedir. Bu halılar, XVI. yüzyılın değişerek gelen kompozisyonlarından kaynaklanan halı tasarımlarıdır. Bu halılardaki desenlere Güney Anadolu Toros’ların eteklerinde yaşayan Türkmen halılarında da rastlanmaktadır.

Ayvacık halılarında görülen geometrik desenler, sekiz kollu yıldızlar (Süleyman Yıldızı), kareler, dikdörtgenler, kanca motifleri, bitkisel motiflerin geometrikleşerek halı deseni haline gelmesinden oluşmuştur. Bu motifler, merkez motifi oluşturduğu gibi serpmeye ya da bordürlerde yer almaktadır. Ayvacık halı motifleri bordürleri, çok çeşitli ve zengindir. Genellikle kalın bir bordür vardır. Bu kalın bordür etrafında ince su şeklinde bordürler de bulunmaktadır.

Ayvacık halısının çok tipik olan desenleri şu isimleri alırlar. Turnalı, Sarıbaş, Çarkı Elek, Oklu, Cami, Altıntabak, Çanakkale Eleği.

Görülen diğer motifler ise; Kozaklı, Yıldızlı (çakmak halı), Baratlı, Üzümlü-Lambalı, Çengelli, Sıralı, Yeşilbaş, Sekizgen Madalyonlu(Memling Gülü Motifli),

Türkmen Gülü (burma gül), Eli Belinde, Dokuz Çiçek, On İki Çiçek, Beyaz Örnek, Koç Boynuzu, Güllü Elek şeklinde sıralanabilir.

Geniş bordürlerde kullanılan desen isimleri de şöyledir; Türkmen Gülü, Tekli Goldür, Çiftli Goldür, “Z” Suyu, “S” Suyu, Testere Suyu, Belinden Tutmalı, Çakmak, Baklava, Çınar Yaprağı, Üzümlü, Karanfil Su.

İnce bordürlerde kullanılan desen isimleri ise şunlardır; Sığır Sidiği (Kadın Kaşı), Çengel, Sekmen, Şaşırtmaca.

Ayvacık yöresinde dokunan halılar: halı heybe, seccade halısı, taban halısı ve yolluk halısı şeklinde kullanıldığı yere göre isimler alırlar.

Heybe olarak Dokunan halılar; Çınar Yaprağı Heybe, Altın Budak Heybe, Nar Budağı Heybedir.

Seccade olarak dokunan halılar; Yörük Seccade, Lambalı Seccade, Sıralı Seccade, sıralı Basamak Seccade, Yeşil Baş Seccade, Nurbudağ Seccade, hayat Ağaçlı Seccade, Yıldızlı Seccadedir.

Taban halısı olarak kullanılan halıları şu şekilde sıralanabilir; Altın Tabak halısı, Camili Halı, çarklı Halı, Sarıbaş Halı, turnalı Halı, Elmalı Su Halısı, elekli Halı, Türkmen Gülü halısı, Dokuz Çiçek Halısı, Ezine Taban Halısı, Baraklı Halıdır.

Yolluk olarak dokunan halılar; Oklu (Kızıllı) Halı, Elekli Halı, Camili Halıdır.

Ayvacık Halısı, XIX.yüzyıldan sonra görsel ve teknik olarak gerilemeye başlamıştır. Bu yüzyıl sonundan itibaren İngiliz tüccarlar halı dokutmak için tarımla uğraşmayan, hayvan yetiştiriciliği yoğun olarak yapılan bölgelerde halı dokutmaya başlamışlardır. Kendi örneklerini de getirerek istedikleri şekilde halı yaptırma olanağı bulmuşlardır. Bu ticaret sayesinde geleneksel çizgisinden uzaklaşan halılar, sentetik boya kullanılması sayesinde bir darbe daha alarak kalitesinden uzaklaşmış geleneksel özelliklerini kaybetmişlerdir.

1981 yılında başlayan DOBAG projesi sayesinde, Süleyman Köy Kooperatifi kurularak orijinal desen ve doğal boyalara dönüş sağlanmıştır. Projenin başladığı ilk yıllarda orijinal desen sayısı yedi iken günümüzde bu sayı otuzu bulmuştur. Yörenin desen örnekleri tespit edilirken çeyizlerdeki örneklerden faydalanılmıştır.

3-3-3-Ezine Halısı

Ezine Halıları adını Bergama yolu üzerinde Çanakkale'nin elli kilometre güneyindeki ilçesinden alır. Ezine halıları çoğunlukla çeyreklik tabir edilen yaklaşık 80 x 140 cm. ölçülerinde üretilmektedir. Ölçüleri daha küçük olan halılara da rastlamak mümkün olabilir. Atkı, çözgü ve ilmeleri yündür. Atkı sırası iki ve üç olacak şekilde dokunmuşlardır. Ezine olarak isimlendirilen halılar çoğunlukla Ezine'ye yakın olan Ayvacık ve Çanakkale köylerinde dokunmuşlardır. Bu sebepten dolayı Ezine ve Ayvacık halıları birbirlerine çok benzemektedirler. Bu benzerliklere rağmen Ezine halıları Ayvacık halılarına göre daha kaliteli oldukları belirtilmektedir⁶⁸. Bazı örnekler Bergama halısı ile benzerlikler de göstermektedir. İki dikdörtgen parçalı halı planı en tipik Ezine desenidir. (Resim No: 234) Ezine halı kalitesi Türk Standartları Enstitüsü⁶⁹ tarafından Tablodaki gibi belirlenmiştir.(Tablo-3)

Tipi	Çözgü Düğüm Sayısı	Atkı Düğüm Sayısı	1dm2 İlme Sayısı	Düğüm Tarzı	İlme İpliği Numara	Çözgü İpliği Numara	Atkı İpliği Numara	Hav Yükseklği
Bergama	40	40	1600	Türk (çift)	2,5/1 Yün	4/3 Yün	4/2 Yün	5-7 mm.

Tablo-3

⁶⁸ J. Iten MARITZ: a.g.e., s.94.

⁶⁹ T.S.E : a.g.e.: 43/4.

4-YENİCE HALISI TEKNİK VE TASARIM ÖZELLİKLERİ

Türk halı sanatı tarihinde, Beylikler Dönemi olarak adlandırılan XIV-XV.yüzyıl halılarını Avrupalı ressamın tablolarından yola çıkarak tarihlendirilebilmektedir. Rönesans ressamlarının tablolarında fon olarak kullanılan bu halılar, Beylikler Dönemi halılarının aydınlanmasına yol açmıştır. Beylikler Dönemi halılarının, Türk Halı sanatı tarihi açısından en önemli yanı, Batı Anadolu Bölgesinde dokunmuş olmaları ve desenlerinin Orta Asya Türk sanatı ile yakın bir benzerlik gösterdiği belirtilmektedir⁷⁰. Ancak bu bir varsayımdan öteye gitmemektedir.

Türk halısı çok daha erken devirlerde XIII. yüzyıldan itibaren Batı Anadolu'da dokunmaya başlanmış olmalıdır. 1071'den sonra gelişen göç hareketi, Türkmen boylarının Anadolu'ya, girişinden sonraki zaman içinde Batı Anadolu dolayısıyla yukarıda bahsedilen Yenice bölgesine yaşam tarzları ve gelenekleri ile beraber geldikleri düşünülebilir.

Ayvacık, Ezine(Çanakkale), Dikili ve Bergama (İzmir), halı ve düz dokuma yaygılarında görülen zeminin karelere bölünmesi geleneği XIV.-XV.yüzyıl halılarından farklı değildir. Türklerin bölgeye yerleştiği bu yüzyılda Bergama Halıcılığının pek adı geçmemektedir. Ancak XVI.yüzyıldan itibaren Bergama halıları ünlü bir hale gelmiş ve adından söz edilmeye başlamıştır. Bugün mevcut örnekler bakıldığında, XVI.yüzyıl Bergama halısı geleneğinin XIV.-XV.yüzyıl halıları ile çok büyük benzerlik gösterdiği görülmektedir. Muhtemelen, bilinen XIV.-XV. yüzyıl halılarının bir bölümü Bergama halısıdır. Başka bir deyişle Bergama halıları XIV.-XV. yüzyıldan itibaren başlamaktadır⁷¹.

Beylikler Dönemi ardından gelişen XIV.-XV. yüzyıl erken dönem Osmanlı halılarında, özellikle Batı Anadolu bölgesinde, XIV.-XV. yüzyıl halı geleneği devam

⁷⁰ Gönül ÖNEY: 'Anadolu Türk Halısının Serüveni'. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara. Arış. Yıl 1. S.1.Mart 1997. s.50.

⁷¹ Gönül ÖNEY: a.g.m., s.50.

etmiştir. Yine yabancı ressamın tablolarından tanınan ve bugün bile, Eskişehir ve Konya gibi yörelerde örnekleri bulunan söz konusu halılar, teknik ve desen bakımından, birkaç guruba ayrılarak incelendiklerinde Uşak ve Bergama civarında dokundukları sanılmaktadır⁷².

4-1- İplik Özellikleri

Yenice yöresinde yetiştirilen koyun türü Dağlıç ve Kıvırcık cinsi olmak üzere iki çeşittir. Yöredeki koyunlardan yılda 1,6 ile 2 kg. yün elde edilmektedir.⁷³ Yenice halılarında kullanılan ipliklerin çözgü, atkı ve ilme iplerinin farklı özellikleri vardır. Kullanılan bu ipliklerin hammaddesi aynı olsa bile istenilen özelliklerine göre koyunların çeşitli bölgelerinden elde edilen yapağılar farklı amaçlarla kullanılmaktadır.

Halı yapımında kullanılan iplikler, yöre insanının söylediğine göre⁷⁴ ilki Hidrellezde, mayıs ayında ikincisi, sonbaharda eylül ve ekim aylarında olmak üzere senede iki kere kırılmaktadır. Koyunlardan kırılan bu yünler farklı özelliklere sahiptirler.

Hidrellezde kırılan yünler yapağı adı verilmekte ve halı dokumasında ilmede bu yapağılar kullanılır. Bu mevsimde kırılan yünler, koyunların kış mevsiminden çıkmasından dolayı soğuğa karşı dayanıklılık sağlayan ince, uzun, yumuşak, parlak ve iplik yapmaya uygundur. Bu özelliklerden dolayı, eğrilen iplikler de sağlam, parlak, ince ve yumuşaktırlar. Yapağının bu özellikleri boya almasını da kolaylaştırarak boya hashığına da yardımcı olmaktadır. Kırılan koyunlarda kaliteli yapağı elde etmek için, bazı sınıflandırmalar yapılır. Hayvanın sırt bölgesi ile karın bölgesi yapağısı arasında kalite farkı vardır. Karın bölgesindeki yapağılar, sert ve

⁷² Gönül, ÖNEY: a.g.m., s.51.

⁷³ YURT ANSİKLOPEDİSİ: Cilt 3, 1982, s. 1873. İstanbul

⁷⁴ Ayşe GÜRLEN: Soğucak Köyü, Halil BOZAN: Soğucak Köyü, İsa KARA: Soğucak Köyü, Hanife DURSUN: Umurlar Köyü, Haticce SAĞLAM: Gümüşler Köyü, Şerife KARŞILI: Sofular Köyü, 2004

kalın olurlar. Sırt bölgesindeki yapağılar ise karın bölgesi yapağına göre, daha kalitelidir.

Sonbahar da kırılan yünler kesik elyaf oldukları için halı dokumasında kullanılmazlar. Bu mevsim yünleri, yatak, yorgan, çul ve kilim yapımında kullanılırlar.

Koyunlardan elde edilen yapağuların iplik haline gelebilmesi için ön hazırlık işlemlerinden geçerek terbiye edilmesi gerekmektedir. Yapağular ılık su ve sabun kullanılarak dere kenarı, köy çeşmesi veya avlularda çoğunlukla yardımlaşarak yıkanmakta ve bahçe, avlu, meydan gibi yerlerde kurutulmaktadır. Yıkanan ve kurutulan bu yapağular boya alma özelliğine sahip, yumuşar ve yapağının doğal yağından bir ölçüde arındırılış olurlar.

Tarak adı verilen düz bir tahta üzerine yerleştirilmiş metal dişler yardımı ile yün lifleri paralel hale getirilerek yabancı maddelerden arındırılmaktadırlar. Bazı halı dokuyucuları, halı üretiminin yoğun olarak yapıldığı zamanlarda çalışan fakat şu anda mevcut olmayan tarakhanelere göndererek yapağularını tarattıklarını ifade etmişlerdir.

Taranan yapağular büküm işlemine hazır hale gelirler. Bu aşamada paralel ve kabarık hale gelen yapağıya Ayvacık yöresinde "yastık" ismi verilirken Yenice yöresinde Bergama'da söylendiği gibi "Süme" veya "Sümen" ismi verilmektedir. Hazırlanan sümeler "Y" şeklinde ağaç dalından yapılan çatala (Resim No: 221) takılarak iğ (Resim No: 223) ve kirman yardımı ile bükülür. İpliklerin iğ ile bükülmesi bölgede tipik bir özelliktir. Çözgü olarak kullanılacak ipliklere, iğ ile eğrildikten sonra çıkırıktaki (Resim No: 220) iki kat yapılarak daha fazla büküm verilmektedir.

Çözgü olarak kullanılacak ipliğin, iki kat ve daha fazla büküm verilerek yapılmasının sebebi; çözgü ipliğinin yumuşak olması gerekmediği gibi atkı ve çözgüye göre daha sağlam olmak zorunda olması gerekliliğidir. Çünkü, dokuma tezgahında çekim ve sürtünme gibi dış etkilere maruz kalacaktır.

Büküm işlemi bir el alışkanlığı ister ve halı dokumasında kullanılacak yere göre büküm sayısı değişkenlik göstermektedir. Bükülen iplikler, önce “Kelep” sonra “Yumak” yapılmaktadırlar. Atkı ve ilme iplikleri fazla büküm verilmeden sadece eğrilirmektedirler. Yörede atkı ve ilme iplikleri arasında da büküm farkı vardır. İlme olacak iplik çok az eğrilir dolayısıyla, kabarık ve yumuşak bir özelliğe sahiptir. Bunun yanında iplikte ince kalın yerler çoktur. Mukavemeti düşük fakat yumuşaklığı fazladır. Atkı ipliği olarak kullanılacak iplikler ilme ipliğine göre daha sert ve dayanıklı, çözgü ipliğine göre daha yumuşak ve dayanıksızdır. Yenice halılarında yapılan incelemeler, atkı ipliklerinin Ayvacık, Ezine halılarının tersine renklendirilmiş olduğunu ortaya çıkartmaktadır. Aslında bu özellik; Bergama, Karakeçili, Yağcıbedir gibi geleneksel olarak halı üreten halı merkezleri ile benzerlik göstermektedir. Yenice yöresinde kullanılan atkı ip renkleri arasında da farklılıklar olabilmektedir. Bunun sebebinin farklı köylerde farklı boylardan halkın yerleşerek geleneksel özelliklerini sürdürmüş olmasıdır. Araştırmalarda aynı köyde farklı atkı ipliğine rastlanmamıştır. Çoğunlukla atkı ipi olarak siyah kullanılmaktadır. Bazen de kırmızı tercih edildiği görülmektedir. Atkı ipinin aksine, çözgü iplikleri doğal renktedir. Halı no 10'da, doğal gri renkte çözgü ipine rastlanmıştır.

Dokumada kullanılan yün iplerinin el alışkanlığı ile eğrilmesi iplik büküm turları ile numaraları tespitini güçleştirmektedir. Bilgilerine başvuru olan eski dokuyucular, iplikleri göz kararı az veya çok olarak büküklerini ve son on sene içinde Çan ve Balıkesir gibi merkezlerden hazır iplik aldıklarını belirtmişlerdir⁷⁵.

4-2- Boya Özellikleri

Dokumacılıkta doğadan elde edilen boyaların kullanıldığı bilinmektedir. Doğal boyamacılık; doğadan sağlanan çeşitli bitki ve böceklerdeki boyarmaddelerden yararlanılarak yapılan boyamacılık işlemidir⁷⁶.

⁷⁵ Şerife KARŞILI: Sofular Köyü. 12/02/2004

⁷⁶ Nevin ENEZ: Doğal Boyamacılık, Anadolu'da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler Ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları. İstanbul. 1987. s.1.

Doğal boyalar, halk arasında kök boya olarak anılmaktadırlar. Fakat bu değerlendirme yanlıştır. Bunun nedeni, doğal boyaların yalnız bitki köklerinden değil, bitki sap ve yapraklarından da elde edildiği gibi, bazen hayvanlardan da elde edilebiliyor olmasıdır.

Doğal boyalarda, yün boyamada kullanılan bitkinin içerdiği boyarmaddenin kimyasal yapısına bağlı olarak üç ana yöntemle elde edilir.

- 1- Doğrudan Boyama; boyarmaddeler başka herhangi maddeye ihtiyaç duymadan direk olarak yünü boyama özelliğine sahip boyalardır. Yün ve boyar madde su ve ısıнын etkisi ile direk olarak birbirleri arasında bağ kurabilme olayıdır.
- 2- Mordanlı Boya Maddeleri Ve Mordanlı Boyama; bu boyar maddeler elyafa doğrudan bağlanamazlar, bağlansalar bile sonuç çok iyi olmaz. Bu boyar maddelerin elyaf ile bağlanmasını sağlayacak bir aracı madde olması gerekir. Bu aracı maddeye mordan adı verilir. Asidik özellikteki boyar maddeler için bazik esaslı mordanlama, bazik özellikli boyarmaddeler için asidik esaslı mordanlama gereklidir⁷⁷. Doğal boyalar çoğunlukla, metal tuzlarının kendileri için uygun mordan oluşturduğu zayıf organik asitlerdir. Anadolu'da genellikle Şap ve Demir Sülfat kullanılır.

Yün boyanmadan önce yada boyama işlemi sırasında mordanlanabilir. Mordanlar genellikle renkleri açar yada koyulaştırılırlar. Örneğin kök boya şap mordanla parlak kırmızı bir renk alırken, demir mordanla koyu kırmızı bir renk alır.⁷⁸

- 3- Küp Boyarmaddeler ve Küp Boyamacılığı; Bu yöntem boyarmaddenin bir çözelti yardımı ile indirgenerek suda çözünür hale getirilmesi ile elyafa etki etmesi yöntemidir.

Mavi rengi veren İndigo klasik bir küp boyar maddedir. İndigo ile boyanan maddeler dış etkiler sonucu renk atarlar. Eskiden elde etmesi zor olan bu İndigo boyasını köy köy dolaşan mavi boya ustaları ya da merkezlerdeki boyahanelerde yapmıştırlar.

⁷⁷ Nevin .ENEZ: a.g.e. s.3.

⁷⁸ Nevin .ENEZ: a.g.e. s.4.

Recep Karadağ'ın da belirttiği gibi, "Türk halı sanatında kullanılan doğal boyar maddeler ve boyama kaynakları sınırlı sayıda kullanılmıştır"⁷⁹. Doğal boyalar konusunda bir uzman olan Recep Karadağ'ın da tespiti doğrultusunda Yenice yöresinde bulunan halı dokumalarında kullanılan doğal boyalarda da çeşitlik bulunmamaktadır.

Genel olarak Batı Anadolu coğrafyasında yetişen bitkiler birbirlerine yakın türlerdir. Buna rağmen kaliteli yüksek haslıkta ve bol miktarda üretilerek önemli bir ihraç malı olmuştur. "Balıkesir, Kütahya, İzmir, Manisa' da kök boya ziraatının yapıldığı kaynaklarda belirtilmektedir"⁸⁰.

Tuncer Baykara doğal boyalar hakkında şu bilgileri vermektedir. "Bitkisel boyalar XIX.yüzyıl sonlarına kadar, boyacılığın gelişmesinde büyük pay sahibi olmuşlardır. Hemen bütün renklerin bitkileri olmakla beraber önemli olanları, cehri, safran, mazi ve kök boyadır"⁸¹. Doğal boyar maddeler doğada bazı bitkiler ve hayvanlar tarafından sentezlenen maddelerdir. Bitkilerin kök, gövde, yaprak ve çiçekleri kurutularak kullanılır. Boyama işlemin iyi bir şekilde yapılması ve istenilen rengi elde etmek için mordan olarak adlandırılan, yardımcı bazı maddelerin kullanılması gereklidir.

Mordanlama işlemi üç şekilde yapılır.

- 1- **Önceden mordanlama**; Boyanacak yünler bir gün önceden mordan maddeleri ile kaynatılır. Bir gece içinde bırakılır.
- 2- **Sonradan mordanlama**; Yünler boyandıktan sonra mordan maddesinin içine atılarak kaynatılır. Bu işlem siyah elde etmek için kullanılır.
- 3- **Birlikte mordanlama**; normal sıcaklıktaki suda ısıtılan yünler, soğuktan başlayarak yavaş yavaş ısıtılarak mordan ve boyama bitkileri ile birlikte kaynama noktasına getirilir.

⁷⁹ Recep KARADAĞ: **Türk Halı Kilim ve Kumaşlarında Kullanılan Doğal Boyalar**, Arış, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 1997, Yıl 1 S.2, s. 38

⁸⁰ Tuncer BAYKARA: **Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu**, Ankara, 1998, s. 64

⁸¹ Tuncer BAYKARA: **'Kökboya'**, Arış, Yıl 1, S.4, s.64

Büyük kazanların içine, su, boya, maddesi ve kelepler yerleştirilerek rengin açık yada koyu olmasına göre değişen sürelerde kaynatılır. Renklerdeki ton farklılıkları kaynama süresi ve mordan maddesine göre değişiklikler göstermektedir. Kaynama süresi uzadıkça, renk koyulaşır, kısaltıkça renk açılır. Bir diğer önemli etken ise boya maddesi ile boyanacak yünün birbirlerine olan oranıdır. Yün fazla boya maddesi az ise renk açılır. Yün az boya maddesi fazla ise renk daha doygun ve koyu olduğu anlatılmaktadır.

Yörede kullanılan doğal boyalar çok çeşitli değillerdir. Meşe gobaklarından kahve ve siyah⁸², ada çayı, saman, boş otu ile sarı, krem ve tonları, ceviz ile kahverengi ve yeşil⁸³ renkleri elde edildiği belirtilmektedir.

Bölgede değişik bir yöntem kullanılarak, tüm ipliklerin ada çayı yada boş otu ile boyandığı belirtilmektedir. Ancak bu işlemin ne amaçla yapıldığı açıklanamamıştır. Renklerin elde edilme yöntemleri ise aşağıda bahsedilen şekillerde olur.

SİYAH; Siyah renk tanen içeren bitkilerin (meşe kabuğu, mazı, sumak yaprakları, nar kabuğu) demir ve demir bileşikleri ile reaksiyona girmesi ile elde edilmektedir. Yün bu boyar maddeler ile kaynatıldığında kahverengi siyah veya siyaha dönüşür. Doğru olan, siyah boyaların elyaf üzerine kendi kendilerine gelişip oluşmalarına izin vermektir. Yün, siyah renk için ya önce demir tuzları ile mordanlanır (tanenlenir) ya da tam tersi işlem uygulanarak, boyamadan sonra mordanlanır. Anadolu da her iki yöntem de kullanılmaktadır. Tanik asit ve demir mordanla siyah boyamanın dezavantajı da vardır. Bu dezavantaj, yünün özellikle ışık etkisi ile çürümesidir. Çürüme etkisi 10- 20 senede oluşur fakat açık bir biçimde ortaya çıkması yüzyıllar sonra olur⁸⁴.

Yenice ve çevresinde siyah renk yapımı için geleneksel bir yöntem olarak; çoğunlukla meşe gobağı olarak adlandırılan mazı gobağı ve ceviz kabuğu

⁸² Fikriye ALTINTAŞ; Çınarcık Köyü. 2004

⁸³ Şerife KARŞILI; Sofular Köyü. 2004

⁸⁴ Nevin ENEZ; a.g.e., s.59-60.

kullanılmaktadır. Meşe gobağı ile siyah elde etmek için, mordan malzemesi olarak demir parçaları veya tuzlu toprak olarak adlandırılan kırmızı bir toprak kullanılmaktadır. Yünler önce boyanır daha sonra mordanlanır.

Olgunlaşmış yaş gobaklar kurutma işleminden sonra kırılarak küçük parçalar haline getirilirler. Parça halindeki gobaklar bakır kazanlarda suya atılarak kaynatılırlar. Kaynayan boya suyunun içine atılan yün ipler iki saat kadar karıştırılarak bekletilirler. Boyanmış yünler içine mordan maddesi karıştırılmış suyun içinde bekletilerek mordanlama işlemi tamamlanan iplikler siyaha boyanmış olur. Yenice'ye özgü olan toprakla mordanlama işlemi, Karaköy ve Ballıçay köylerinden çıkarılır. Tuzlu toprak renginin de özelliğini veren demir maddesi ve tuzu içinde bulunduran bir mordan maddesidir. Ceviz kabuğu da siyah elde etmek için rahat temin edilen ve iyi sonuç veren bir boyarmadde olarak şap mordanla yörede kullanılmaktadır.

KAHVERENĞİ; kahverengi için en önemli boya maddesi yeşil veya kuru ceviz kabuklarıdır. Çok dallı ceviz ağacı 25 metre yüksekliğe kadar uzar, çiçekler ve tüysü yapraklar açar. Olgunlaştığında yarılıp açılan ve cevizi terk eden yeşil bir kabuğu vardır.

Bu kabuklar ve yapraklar junglon boyar maddesini içermektedirler. Boya maddesi yüne direk olarak (mordansız) geçmektedir⁸⁵. Sofular köyünden, Şerife Karşılı'nın anlatımlarına göre; yün ceviz kabuğu ile kaynatılırken içine kül katıldığında acı yeşil rengi elde edilmektedir.

KREM; samanla veya ada çayının bir türü olan yöresel ismi Boş Otu olan bir bitkiden elde edilir. Ada çayı, 1,5 metre yüksekliğe kadar uzayabilen yarı çalı bir bitkidir. Oval yapraklara doğru uzanan saplara ilaveten çoğu kez, bu saplara dibinde bitkinin özelliği olarak bilinen ve bitkiye ismini veren, iki küçük tüysüz yaprak açar. Sapın üstünde top halinde (çiçeklerin açtığı) kısım seyrek durumda 4-6 çiçek içerir.

⁸⁵ Nevin ENEZ: a.g.e., s.58.

Bunların dairesel olarak dizilmişlerdir. Batı ve güney Anadolu'da kıyıya yakın taşlık bölgelerde yetişir. Luteolin etkin maddesi boyama işlemini gerçekleştirir.

Kurutulmuş yada yeşil halde kullanılabilir. Boya kazanına atılan otların renk vermesinden sonra , kazana şap atılarak boyama işlemi tamamlanır.

SARI; Ada çayı ve boş otu (Resim No 225) ile elde edilir. Yünün kaynatma süresinin artması ile renk kremden sarıya dönüşür. Mordan olarak şap kullanılmaktadır, eğer şap yoksa tuz kullanılır.

DEVE TÜYÜ; Kuru veya yeşil ceviz kabuğunun kaynatma suyuna katılan miktarı azaltılarak elde edilir. Mordana ihtiyaç duymadan direk uygulanmaktadır.

MAVİ; Boya malzemesi satan yerlerde satılan veya gezici mavi boya ustaları vasıtası ile elde edilmiştir. Dokuma yapılan yerlerdeki boyahanelerde, hazır boyanmış şekilde satıldığı gibi dokuyucuların getirdikleri yünlerin bu boya hanelerde İndigo ile boyanması ile mavi renk elde edilir. İndigo klasik bir boyar maddedir. İndigonun indirgenebilmesi için daha önceleri esas bileşeni olan karmaşık bileşikteki çözeltiler kullanılırdı. Bu çözeltiler yardımıyla önce İndigo indirgenerek çözünür duruma getirilir ve sarı bir renk alır. Daha sonra bu sarı renkteki çözeltiye yünler batırılır. İndirgenme ürünü hava oksijeni tarafından yeniden indigoya yükseltilir. Bu sırada oluşan çözünmeyen İndigo, elyafa tutunarak maviye boyar. Eskiden İndigo boyacılığı, köy köy dolaşan mavi boya ustaları tarafından veya kasabalardaki boya hanelerde yapılırdı. 1880 yılından itibaren sentetik boya Anadolu'da kullanılmaya başlanmasına rağmen, hızla yayılan sentetik boya kullanımı İndigo boyayı kapsamaz. Uzun bir süre doğal İndigo sentetik indigoya direnmiştir⁸⁶.

Köylülerin belirttiğine göre mavi iplik ihtiyacı, Çan'daki boya satıcısı Boyacı Mehmet'ten ya da Balıkesir'den hazır mavi yün ipi alınarak alınarak giderilmektedir.

⁸⁶ Nevin ENEZ: a.g.e., s.5.

KIRMIZI; kök kırmızısı (rubai tinctorum) denen kendiliğinden yetişen bu ot tarla ve bahçe kenarlarında bulunur. Halk arasında “yapışkan otu” diye bilinen, gövdesi hafif köşeli ve sapları tüylü çok yıllık otsu bir bitkidir. Haziran ve ağustos aylarında küçük beyaz çiçekler açar. Anadolu'nun her yerinde özellikle Ege bölgesinde yetişir⁸⁷. Önceleri bu bitkinin tarımı yapılırken oldukça makbul bir ihraç ürünü olarak bilinmektedir. Sentetik boyanın keşfedilmesi ve halı ticaretine hakim olan şirketlerin imalat politikası yüzünden tarımı yapılmaz olmuştur. Doğada tarla kenarlarında yetişmesinin en büyük sebebi daha önce aynı topraklarda kırmızı kök boyası bitkisinin tarımının yapılmasıdır. Sarmaşık türden olan bu bitkinin kullanılan kısmı toprak altında kalan kısmıdır. Kışı toprak altında geçirirler. Gelişen kökler yaz sonunda toplanarak havadar ve rüzgarlı bir yerde kurutulurlar. Kuruyan kökler değirmenlerde öğütülerek toz haline getirilerek boya malzemesi olarak kullanılır. Görüşme yaptığımız eski dokuyucuların tamamı kırmızı rengi kendilerinin yaptığını belirtmemişlerdir. Bu sebepten dolayı da en az elli sene önce Yenice bölgesinde doğal kırmızı yapımı terk edilmiştir denilebilir.

YEŞİL; Parlak yeşil için ipler önce maviye boyanır, sonra şaplanır. Şaplanan ipler daha sonra sarıya boyanarak parlak yeşil elde edilir. Diğer bir yeşil elde etme yönteminde ise ceviz kabuğu kullanılmaktadır. Ceviz kabuğunun kaynatıldığı boyama kazanının içine kül atılarak acı yeşil elde edilmektedir.

TURUNCU; kırmızı ve sarı karışımından elde edilir.

Yapılan incelemeler sonucunda Pembe, mor, turuncu gibi bazı renklerin sentetik yollarla elde edildiği anlaşılmaktadır.

⁸⁷ Gürbüz UĞUR: a.g.m., s.21.

4-3- Tezgah Özellikleri

Halı dokuma tezgahları, diğer yörelerde bulunan örneklerle benzerdir. Dokuma tezgahı yapımı için, kullanılacak ağacı kendi olanakları ile kesip, biçip, şekillendirdiklerini ve bu işlemi yöredeki yaşayan bütün erkeklerin yapabildiği gibi dokumada kullanılan yardımcı aletlerin de yöre erkekleri tarafından yapıldığı yöre insanı ile yapılan konuşmalar da belirtilmiştir⁸⁸. İki ucu çatal biçiminde olan ve çözümlerin halının sonuna kadar aynı ölçüde dokunması için halının eninin düzgün çıkmasını sağlayan metal alete Ayvacık'ta olduğu gibi "Çımbar" adı verilir. Kirkit makas ve bıçak kullanılan diğer yardımcı aletlerdir.

Yörede hazır kurulu bir tezgah bulunmadığı için biçimi tespit edilememiştir. Fakat sökülerek atılmış tezgah parçaları (Resim No: 225-226) incelendiğinde Ayvacık gibi geleneksel halı dokumacılığı yapılan yöre tezgahları ile aynı özellikleri taşıdıkları anlaşılmıştır. Halı tezgahlarına, Ayvacık yöresinde "Ağaç" ismi verilirken Yenice'de "tezgah" denilmektedir. Çam ağacından yapılan dokuma tezgahları; avlu, bahçe veya evlerin içlerinde duvara yaslanarak kullanılmakta olduğu da yöre insanı tarafından belirtilmiştir. (Resim No: 245)

4-4- Yüzey Tasarım Özellikleri

Yenice halısının yüzey tasarım özellikleri. Batı Anadolu grubu içindedir. Bu halılar Batı Anadolu halılarında olduğu gibi, geometrik bir plan anlayışına sahiptirler. Seccade boyutları çoğunlukta. Yenice'de bulunan halılar, kareye yakın bir alan içinde, zemin alanında 45 derece eğimle yerleştirilen kare şekliyle meydana gelen çift (Resim No 18) ya da tek mihrap (Resim No: 1-57-77) planlıdır. Bazı örnekler ise, zemine yerleştirilen 45 derece eğimli çift kare şekliyle meydana gelmiştir. (Resim No: 35) Ancak 2 - 3 numaralı halı ve 5-11-12-13 numaralı heybeler hariç kendi yüzeyinden sadeleşerek köy halısı olarak tanımlanabilecek

⁸⁸ Halil BOZAN: Soğucak Köyü, 2004

nitelikler oluşturmuştur. Burada, süslemeler (bezemeler) azalmakta, ifadelendirmeler biçim olarak yalınlaşmaktadır. Motiflerde ayrıntılar kaybolmakta yalınlık ve sadelik ön plana geçmektedir. Ancak kenar bordürleri, geçmiş yüzyılın biçim ve renklendirme geleneğini sürdürmüşlerdir. Renklerin halılarda (Resim No: 1-57-77) solduğu görülmektedir. Bu nedenle boyacılığın unutulduğu söylenebilir.

Anadolu’ da çok sık kullanılan Süleyman yıldızı motifi (Resim No: 203), Yenice halılarında bir süsleme ögesi olarak kullanılmıştır. Değişik şekil ve biçimler halinde dokunan sekiz köşeli bir yıldızdır. Süleyman yıldızı çoğunlukla serpm motif olarak halıda yer almıştır. Yıldız formundaki desen bir altıgenin içine yerleştirilerek de dokunmuştur. Bu motif, Kral Süleyman’ın taktığı rivayet edilen sekiz uçlu yüzüğü sembolize eden Yahudilerin ve Müslümanların yaygın olarak kullandığı bir motif olduğu belirtilmektedir.

Yenice halılarında kullanılan, sinekli motifi (Resim No: 193) olarak adlandırılan çok renkli küçük çiçek formlarından oluşan bezemeler mihrap zemininin üstündeki yüzeyi parçalayarak yüzeydeki monotonluğu yok etmişlerdir. Sinekli motifi Yenice’de yaşayan Türkmen gruplarının doğa ile iç içe olduklarını ve doğadan etkilendiklerinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Çoğunlukla seccade halılarda mihrap süslemelerinde rastlanan motiflerdir.

Hayat Ağacı betimlemeleri Yenice halılarında zemin ortasında kullanılan bir ifadelendirme tarzıdır. Çanakkale, Yunt Dağ, Bergama halılarında da kullanılan Hayat Ağacı motifi, seccadelerde zemini ortadan bölecek şekilde mihraba kadar olan bölgede kullanılmış ve hayat ağacı motifi biçiminden farklı bir biçimde kullanılmıştır. Bazen de mihraptan sarkan bir şekil bezenmiştir. Hayat ağacı motifi soyutlanarak dokuma tekniğinin elverdiği ölçülerde halının zemininde kullanılmıştır. Bazen farklı bir anlayışla zeminde yatay olarak da kullanılmıştır. (Resim No: 196-200)

Ana bordürlerde kullanılan renkli kareler, ince zig zag çizgilerle birbirlerine bağlanırlar. (Resim No: 210-214) Bordürün içinde kullanılan bitkisel motifler,

bölgede klasik olarak kullanılan çınar ve meşe yaprağı formundadır. Bordürden halının zeminine geçişte küçük kanca motifleri özellikle seccadelerde kullanılmıştır.

Halıların kilim kısımlarında kullanılan damgalar ve imler, bir aidiyet işaretidir. Ya da aşiret amblemidir. (Resim No: 206-212-215) Uzun zaman önce göçebeliği bırakmış ve bölgeye yerleşmiş aşiretler bu işaretleri kullanmaya devam etmektedirler. Bu işaretleri sadece o aşiretteki insanların ve onlara yakın olan insanların bildiği düşünülse de bugün bu işaretlerin anlamlarını bilen insan kalmamıştır. Dokuyuculara anlamlarını veya neden bunları kullandıkları soruları sorduğunda yanıt alınamamıştır. Çoğunlukla halı dokumayı öğrendikleri insanlardan öyle gördükleri için yaptıkları cevabını vermişlerdir. Yörede halı dokunan bazı köylerde, damga kullanımı tıpkı Kozak Yaylasında kullanıldığı gibi üç adet, bazen de bir adet dokunmuştur. Bazılarında ise hiç kullanılmamıştır.

Yenice halı desenlerinde, dokuyucular simetriye çok önem vermeden dokuma yapmış olmalarına rağmen fiziksel olarak halılarda çok büyük kaymalar, yamukluklar olmadan halılar tamamlanmıştır. Bu da göstermektedir ki yörede halı tekniği iyice yerleşmiş sık dokunan bir malzemedir. Yenice halı desenlerindeki motifler değişime uğradığı gibi renklerinde de farklılıklara sıkça rastlanmaktadır. Bu farklılıklar çoğunlukla uygulanmıştır. Simetri gözetilmeden renklendirilmişlerdir. Halının dokunduğu evde farklı dokuyucuların aynı halıyı dokuduklarını düşünülmesine yol açar. Satış amacı gütmeyen gereksinimleri doğrultusunda halı dokuduklarından dolayı bu kısıtlamalara dikkat etme gereği duymamaktadırlar. Satış amaçlı yapılan Bergama halıları gibi, üretilmiş olsalardı desenleri, renkleri ve kaliteleri açısından standartlara daha yakın olmaları gerekirdi.

Yenice halısı, halıcılığın sıkça yapıldığı zamanlarda, Osmanlı saray sanatında kullanılan motiflerden etkilenmemiş ve eğilime göre değişim göstermemiş motif ve desenlere sahiptir. Bu özellik Yenice halılarını, geleneksel köy halılarına örnek oluşturması açısından önem göstermektedir.

KATALOG

KATALOG RESİM AÇIKLAMALARI

* 1 – 18 – 35 – 57 – 72 – 77 – 94 – 119 – 133 – 151 – 168 – 173 – 178 – 183

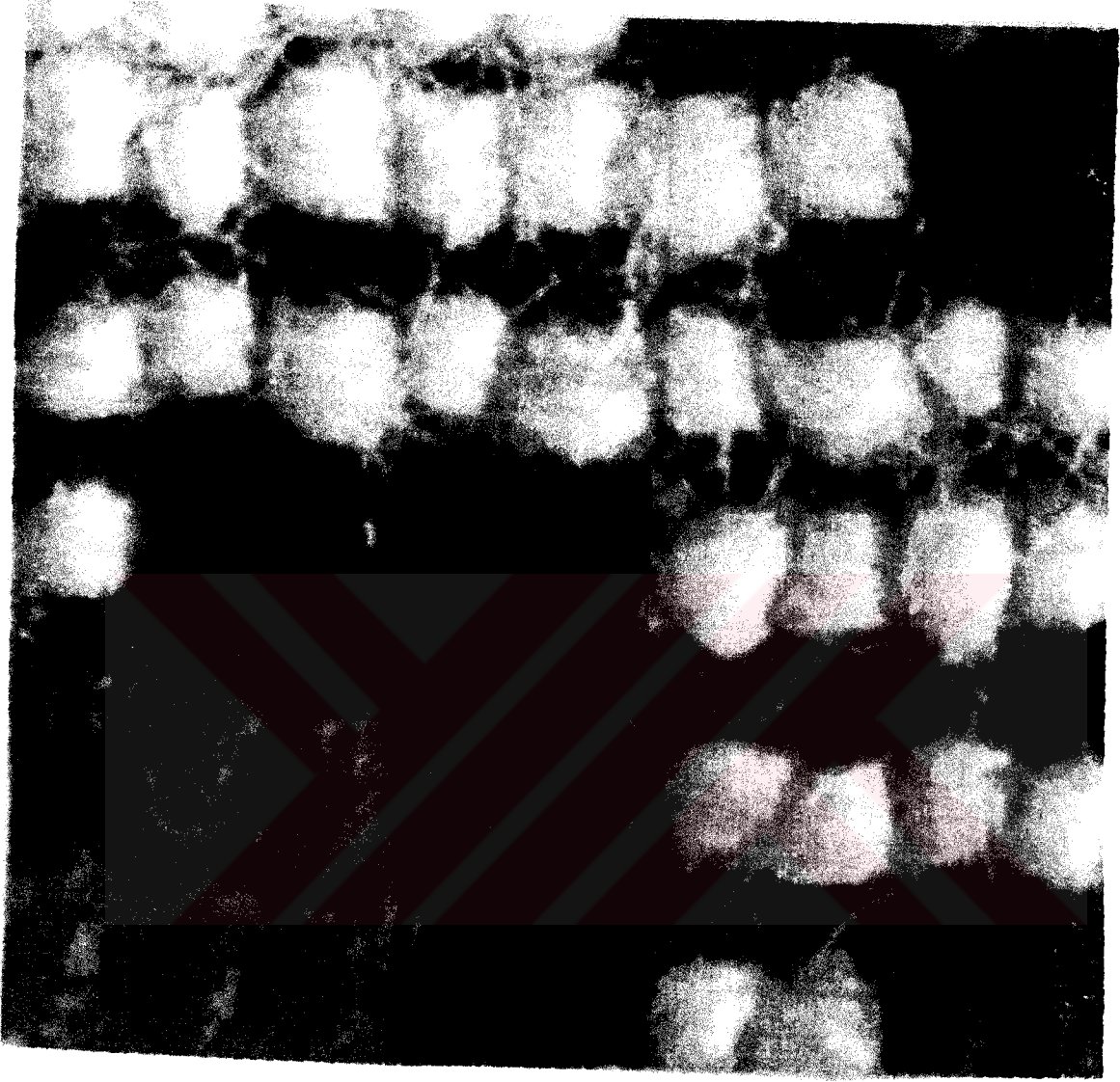
Numaralı halı resimleri kullanım yönlerine göre yerleştirilmiştir.

* 2 – 19 – 36 – 58 – 73 – 78 – 95 – 120 – 134 – 152 – 169 – 174 - 179 - 184

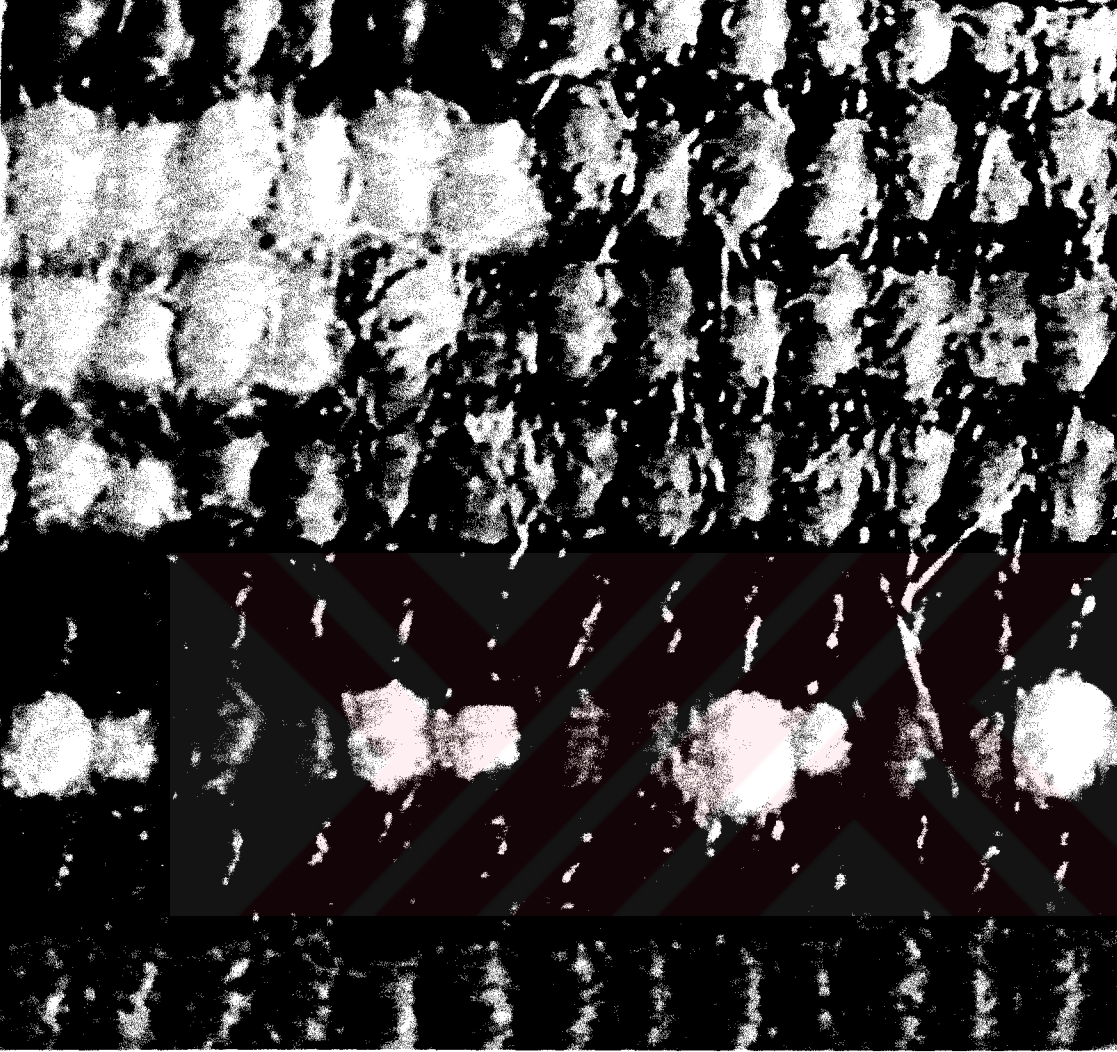
Numaralı halı resimleri tezgahta dokunuş yönlerine göre yerleştirilmiştir.

* 1-a ve 1-b Numaralı Resimler bir santimetre karedeki ilmelerin tezgahta ağızlık hareketleri alışkanlıklarını gösteren örneklerdir.

* Halı kimliklerinde bulunan yüzey hesaplamalarında ve ölçülendir melerinde halının sol yan ve üst kısmı esas alınmıştır.

Resim No 1-a : halı 1 'den alınan 1cm karedeki ilme görüntüsü

Resim No 1-b : Halı 1'den alınan 1 cm. karedeki ilme görüntüsü.

HALI NO:1

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO: 7

Resim No 1: Yenice Hali Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	1
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	7
BOYUTLAR	103 X 139,5
ALANI	14 352 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	28
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	41
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	4 mm
RENK SAYISI	8
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Turuncu, Pembe, Mor, Krem, Sarı, Mavi
KALİTE	27 x 21
İLME SAYISI(1dm ²)	567
HALININ ENİ	103-105-103 cm
HALININ BOYU	139,5-137-137 cm
ATKI SIKLIĞI	2
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	Asimetrik çizgili, Başlangıç 11cm, Bitiş 11cm
SAÇAK UZUNLUĞU	Başlangıç 12cm, Bitiş 10cm
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Halının başlangıç kilim kısmında damga / nazarlık / im var

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü telleri eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?		X	21
b	Boyuna (kirkite farkı) fark var mı?	X		27
c	İplik sıklığına uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			

a	İplik standartlara uygun mu?		X	
b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma	X		
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?			
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?		X	

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			23
a	İlme sıklığı (1 cm'de kaç atkı var)			14
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıkışıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıkışıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

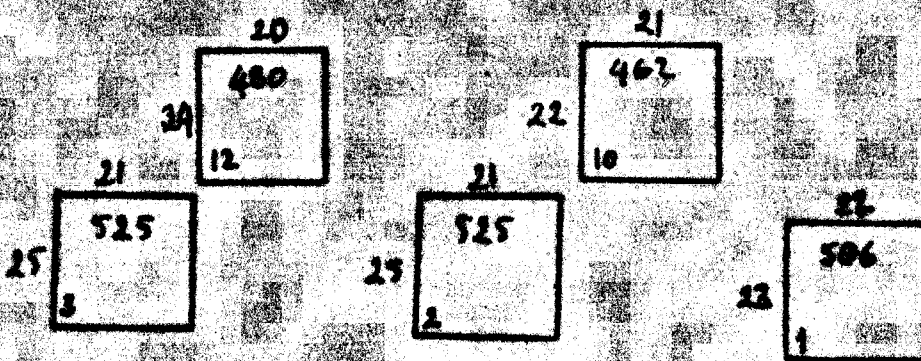
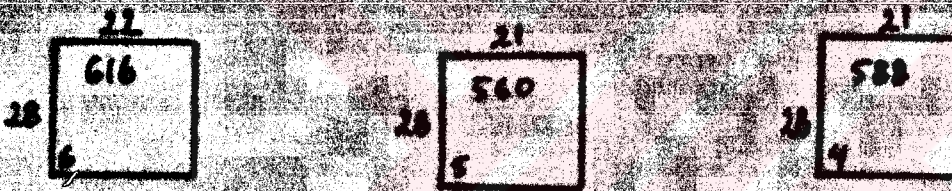
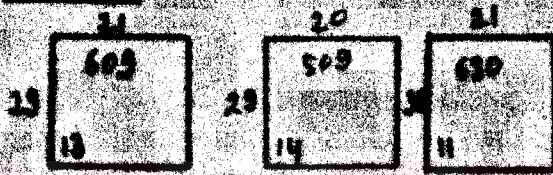
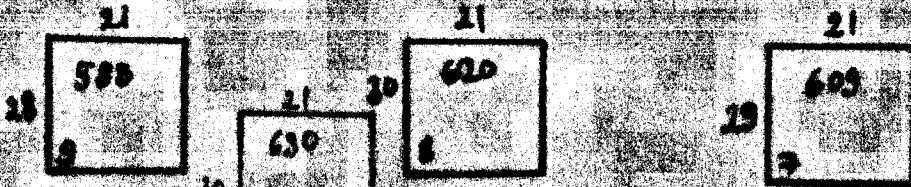
ÖN

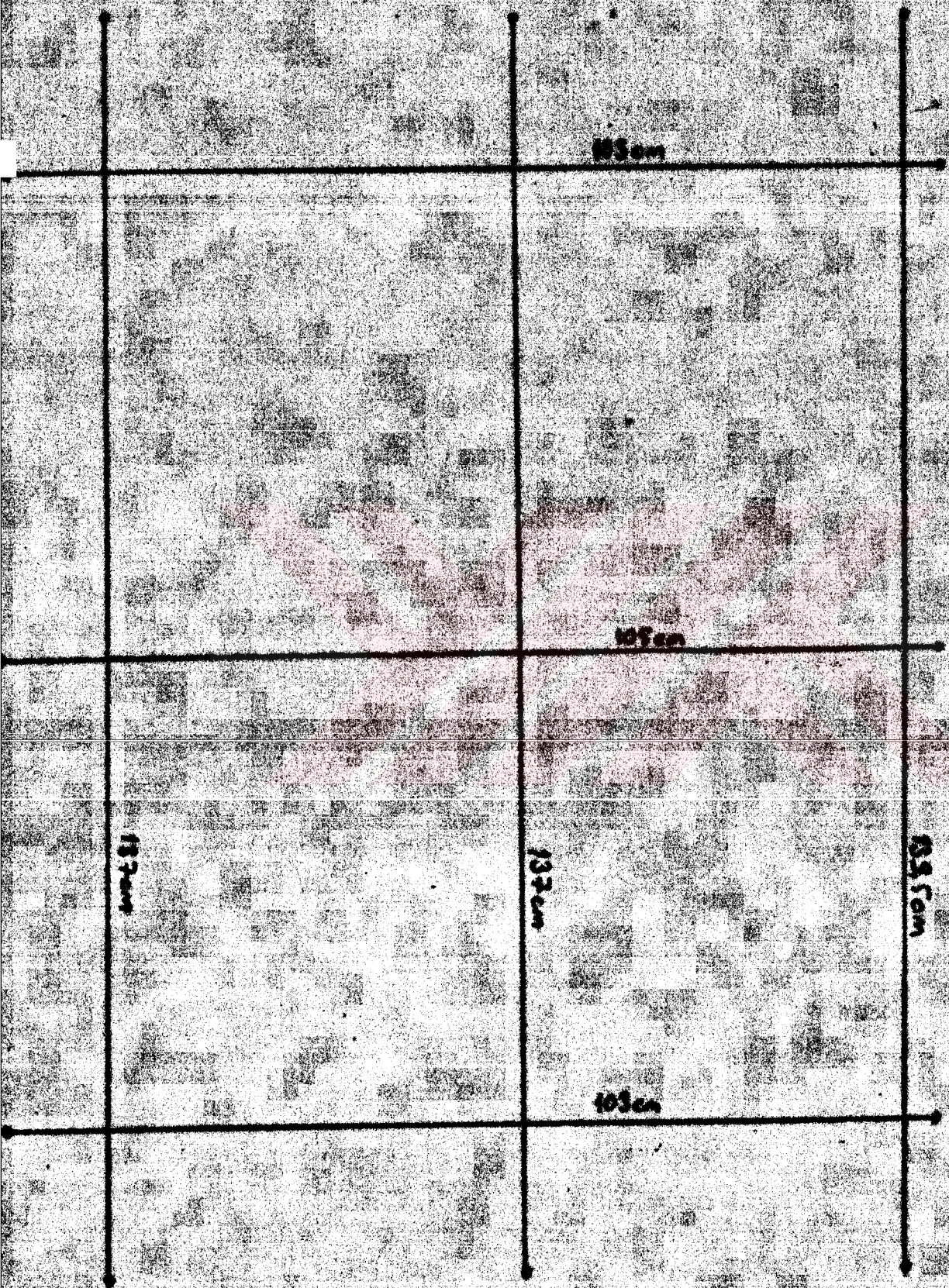
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		YUNT DAĞ
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

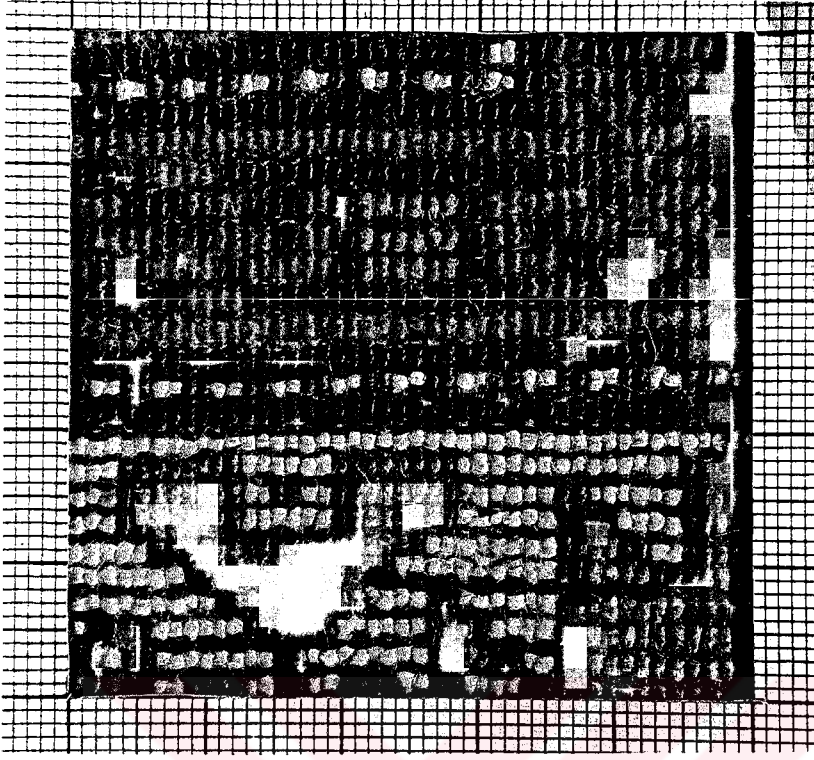

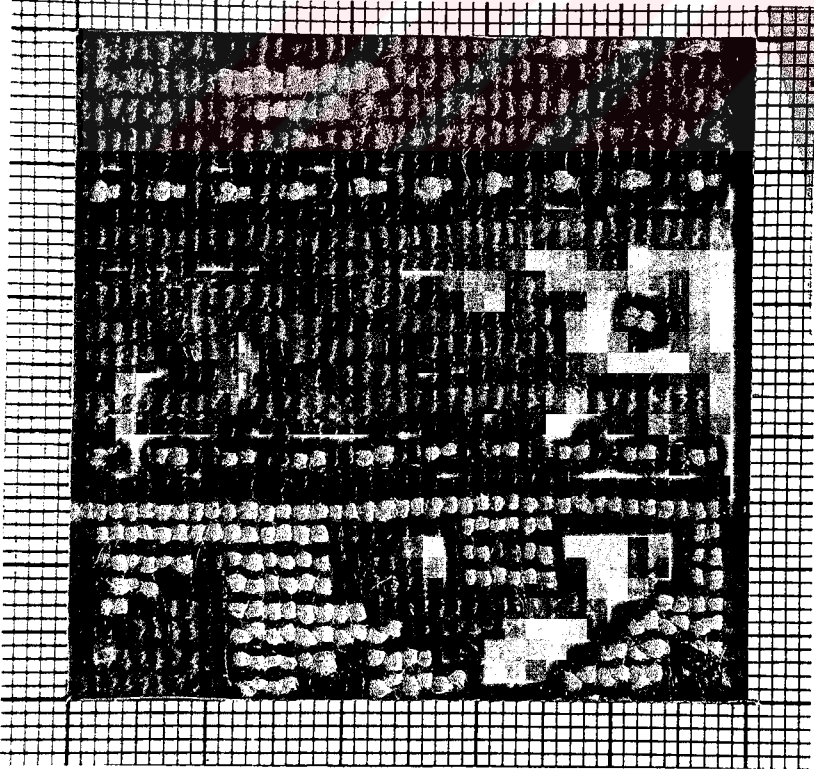

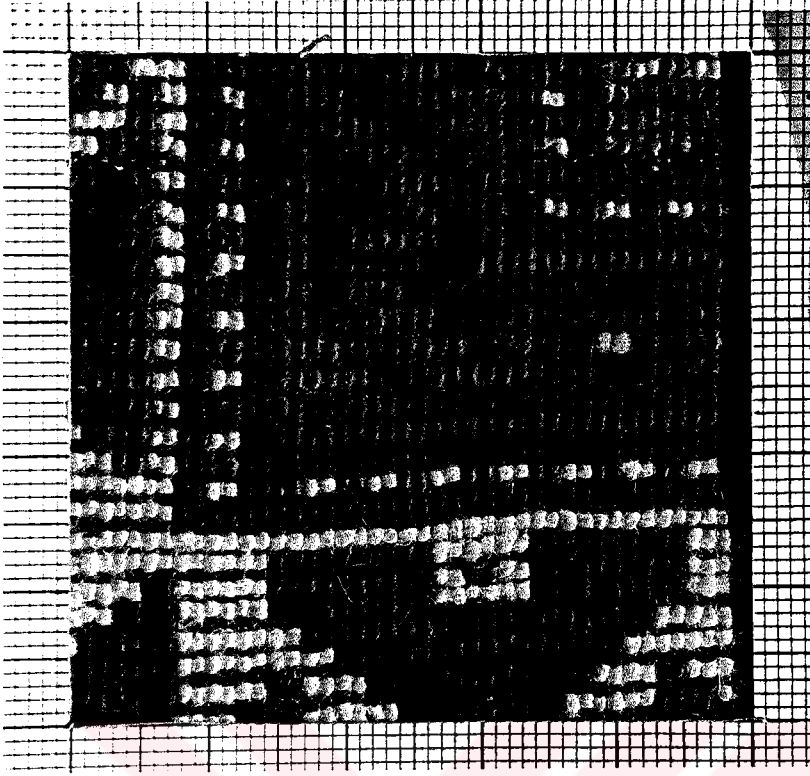
Resim No 2: 1 Numaralı Halının Detay Şeması.

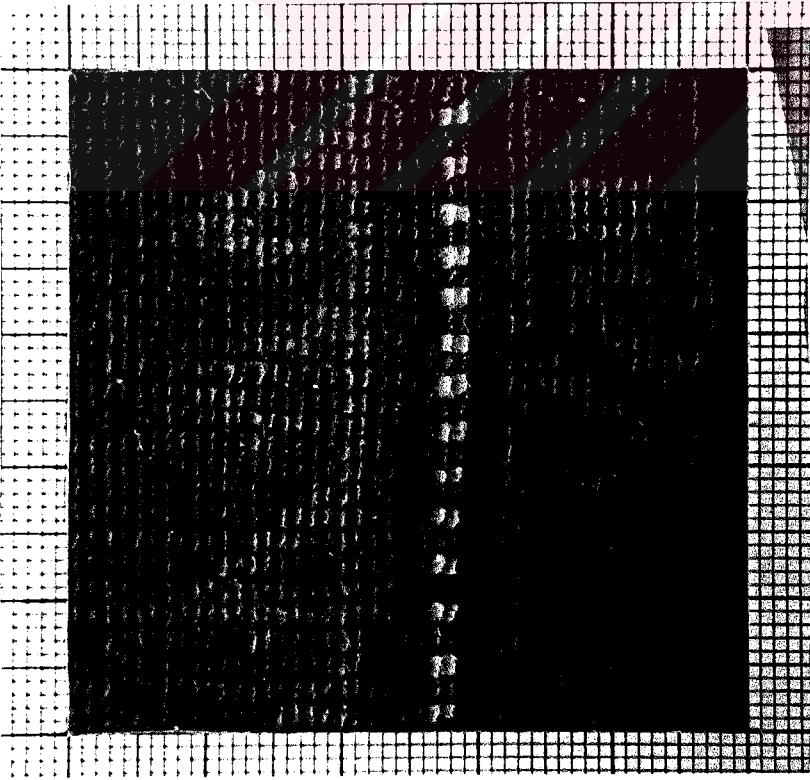
Resim No 3: Halı 1'den alınan 1 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

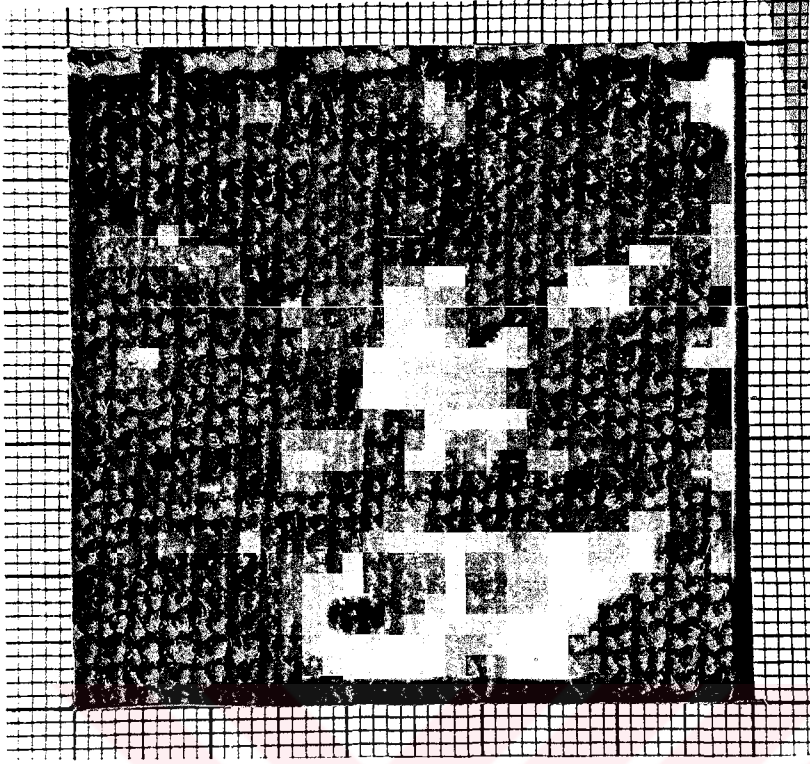
Resim No 4: Halı 1'den alınan 2 numaralı detay 25 x 26 (525) ilme

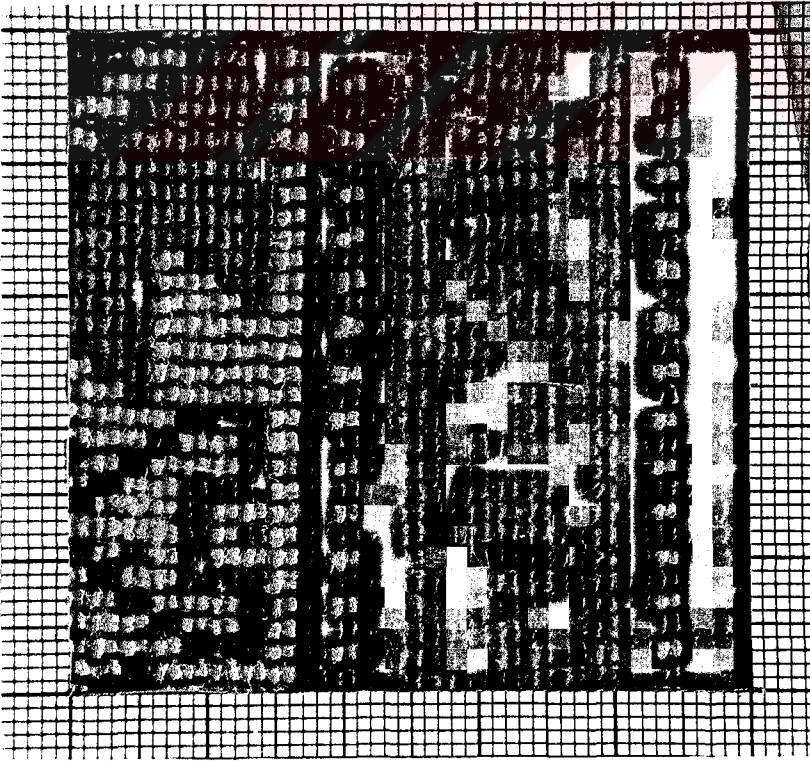
Resim No 5: Halı 1'den alınan 3 numaralı detay 25 x 21 (525) ilme

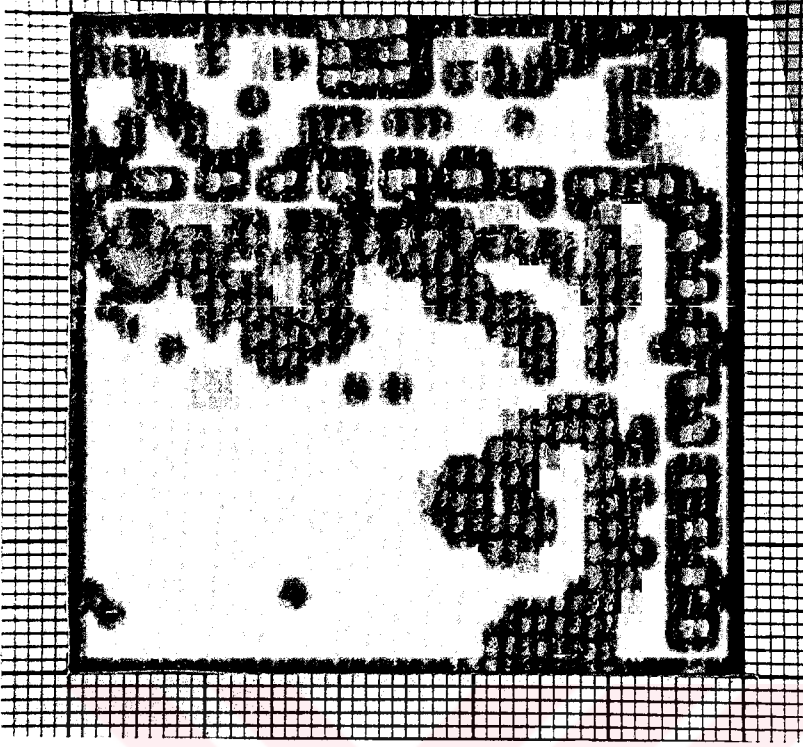
Resim No 6: Halı 1'den alınan 4 numaralı detay 28 x 21 (588) ilme

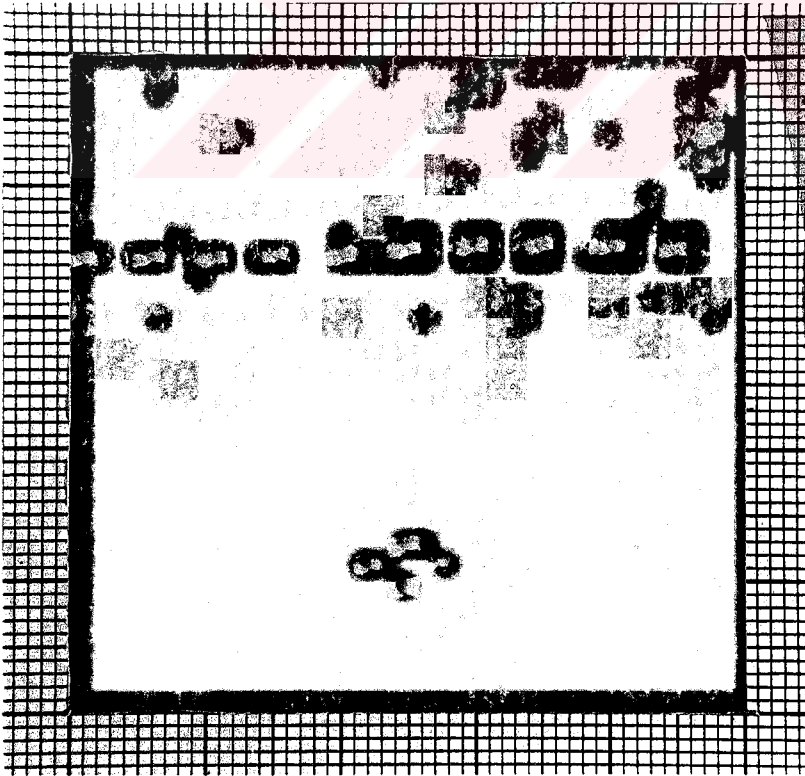
Resim No 7: Halı 1'den alınan 5 numaralı detay 28 x 21 (588) ilme

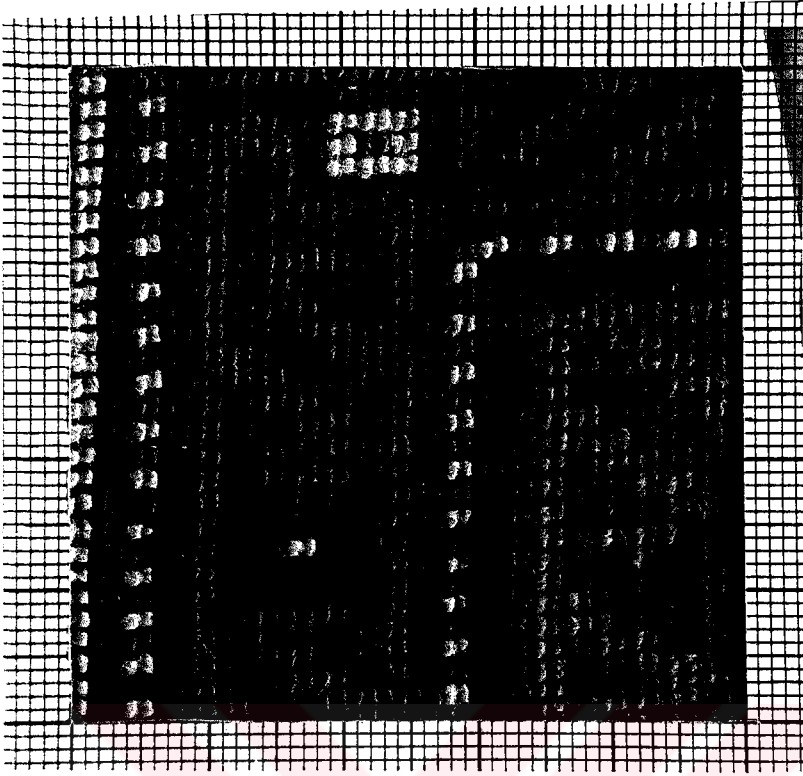
Resim No 8: Halı 1'den alınan 6 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme

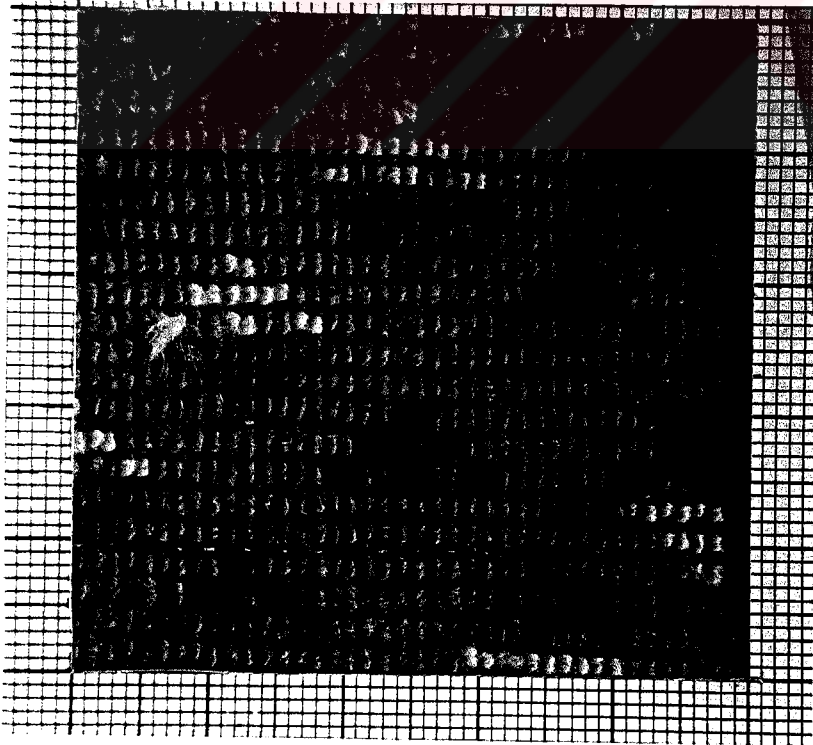
Resim No 9: Halı 1'den alınan 7 numaralı detay 29 x 21 (609) ilme

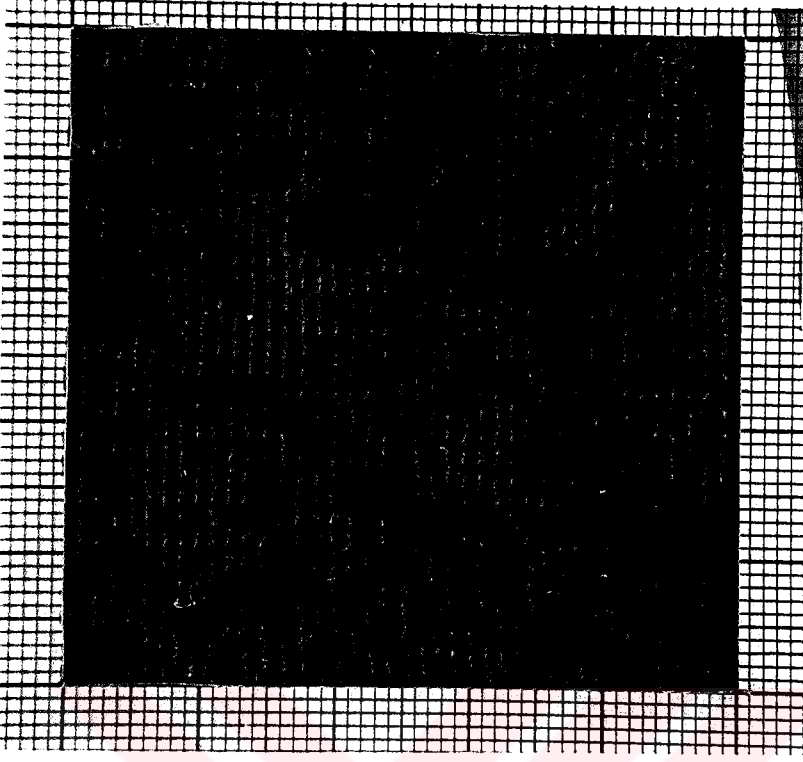
Resim No 10: Halı 1'den alınan 8 numaralı detay 30 x 21 (630) ilme

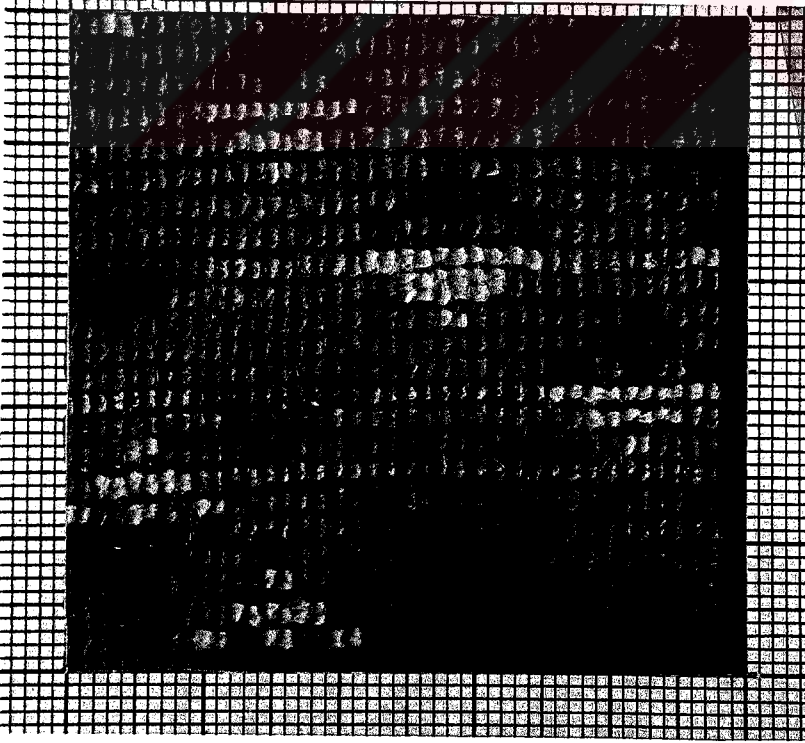
Resim No 11: Halı 1'den alınan 9 numaralı detay 28 x 21 (588) ilme

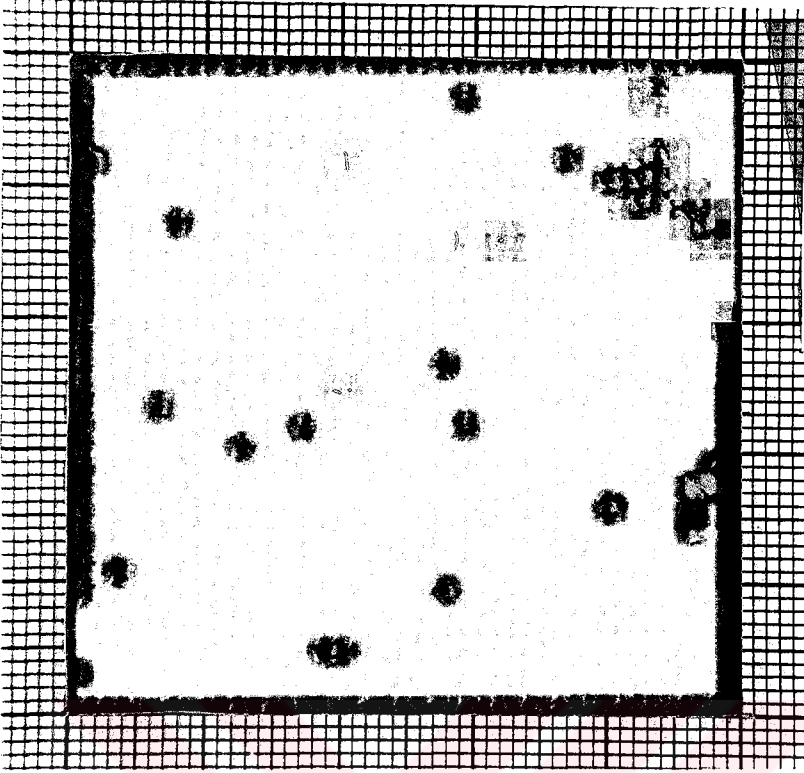
Resim No 12: Halı 1'den alınan 10 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme

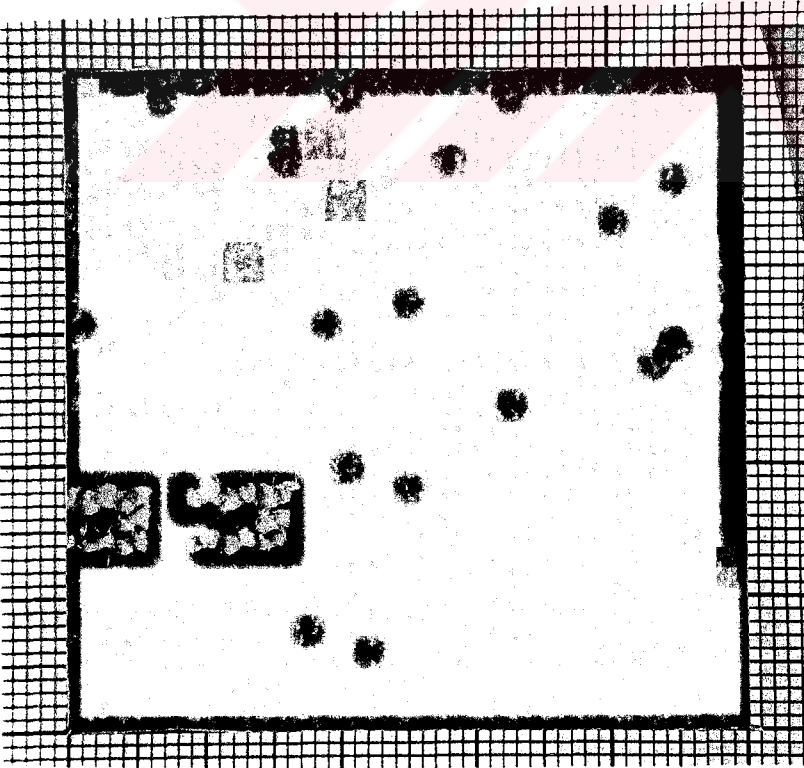
Resim No 13: Halı 1'den alınan 11 numaralı detay 30 x 21 (630) ilme

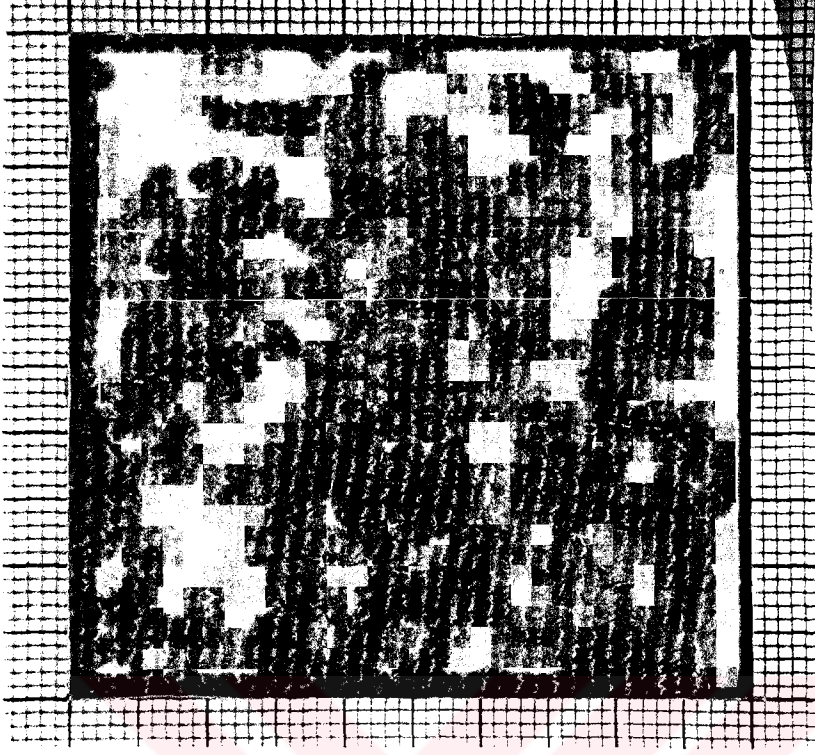
Resim No 14: Halı 1'den alınan 12 numaralı detay 24 x 20 (480) ilme

Resim No 15: Halı 1'den alınan 13 numaralı detay 29 x 21 (609) ilme

Resim No 16: Halı 1'den alınan 14 numaralı detay 29 x 20 (588) ilme

Resim No 17: Halı 1'den alınan 15 numaralı detay 30 x 21 (630) ilme

HALI NO:2

ADI:

YENICE TABAN HALI

ENVANTER NO:33

Resim No 18: Yenice Taban Hali.

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	2
ADI	Yenice Taban Halı
ENVANTER NO	33
BOYUTLAR	110 X 166
ALANI	18 260 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	66
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	44
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	5 mm.
RENK SAYISI	7
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Turuncu, Mor, Krem, Sarı, Siyah
KALİTE	22 x 22
İLME SAYISI(1dm ²)	484
HALININ ENİ	110-108-107 cm.
HALININ BOYU	166-167-167 cm.
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	Çizgili, Başlangıç 6 cm, Bitiş 6 cm
SAÇAK UZUNLUĞU	13 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıktaki yapılmış mı?	X		
b	Çözümlerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?		X	22
b	Boyuna (kirkite farkı) fark var mı?		X	22
c	İplik sıklığına uygun mu?	X		
d	Düğümün düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?	X		
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?	X		
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?	X		
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?	X		
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?	X		
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?	X		
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?		X	
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			20
a	İlme sıklığı (1 cm'de kaç atkı var)			12
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıkışıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıkışıklığı var mı?	X		
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

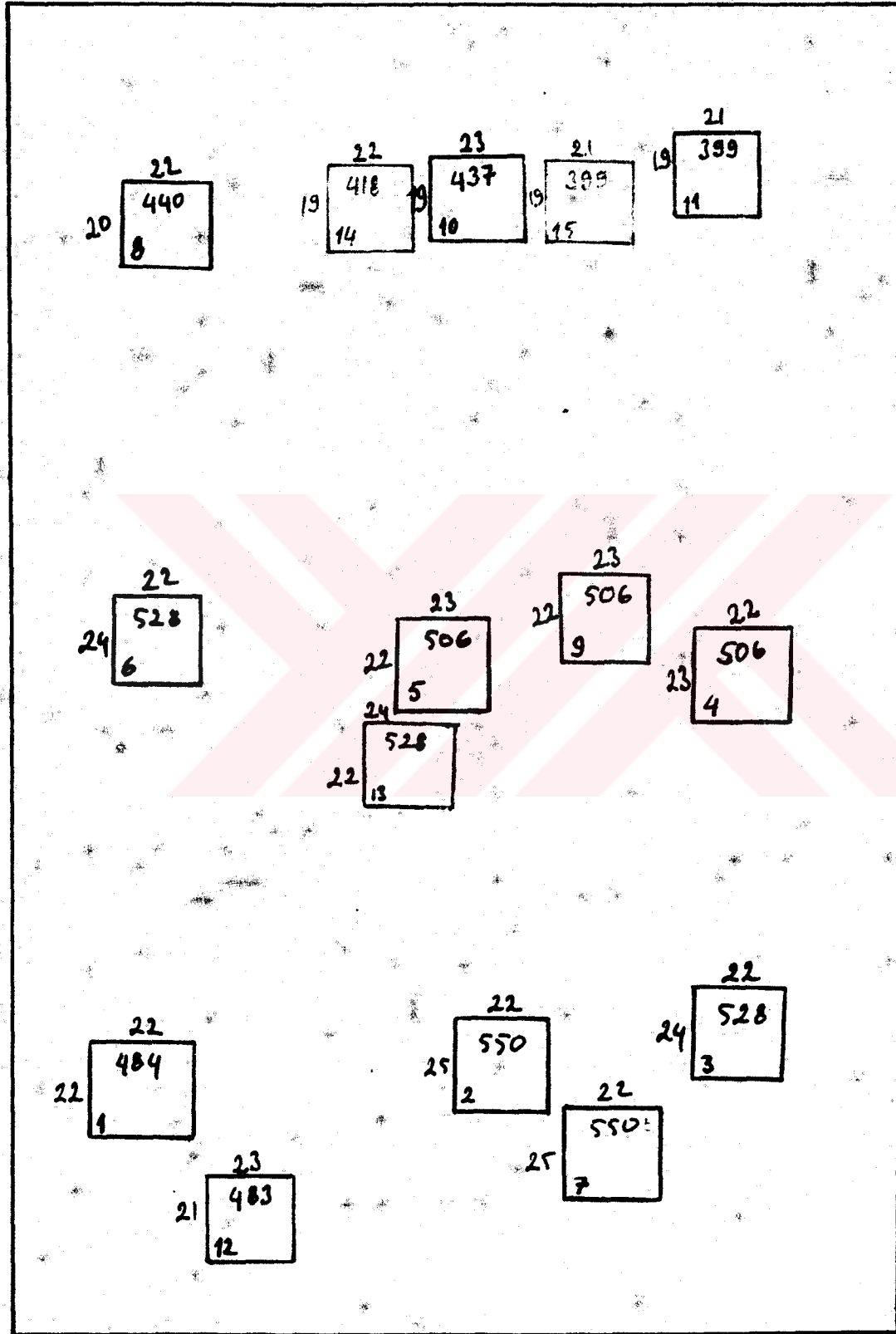
ÖN

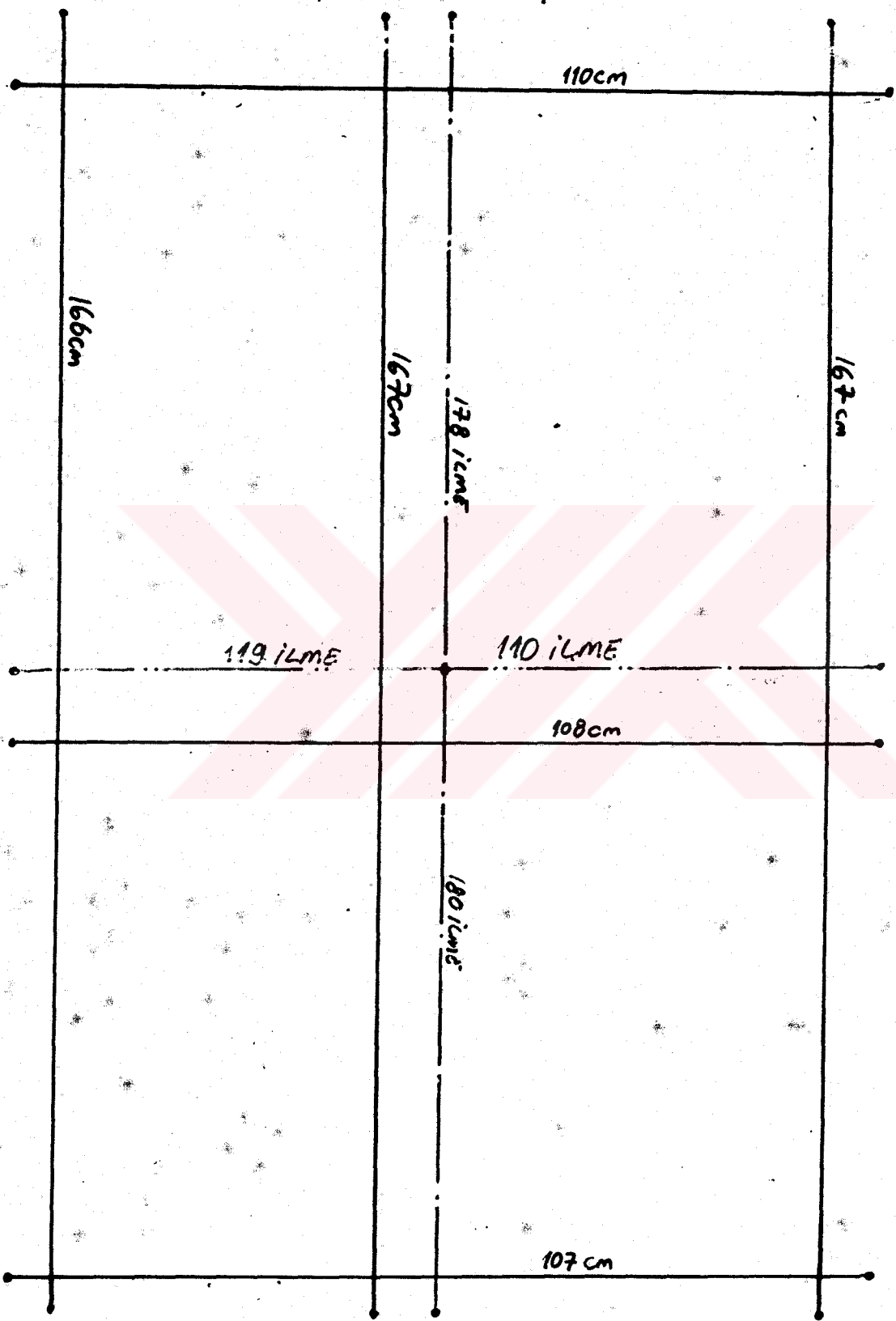
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?	X		
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları var mı?		X	

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

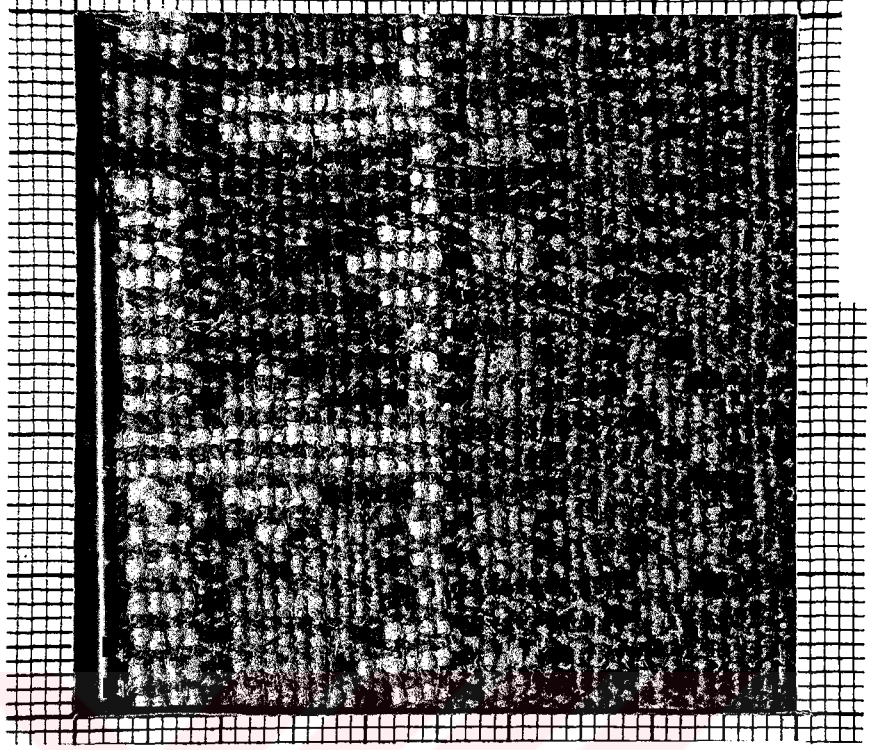

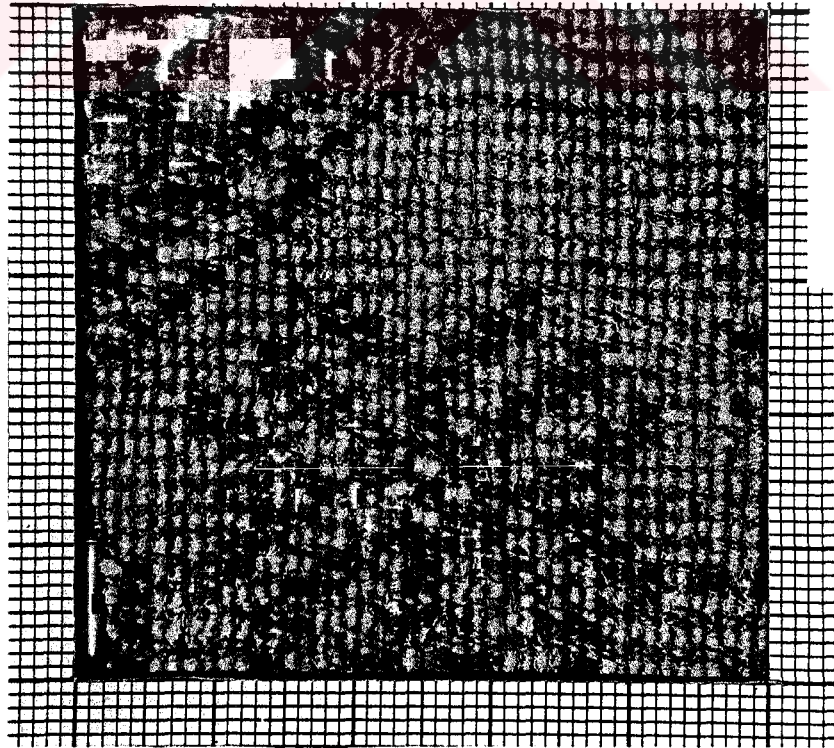

Resim

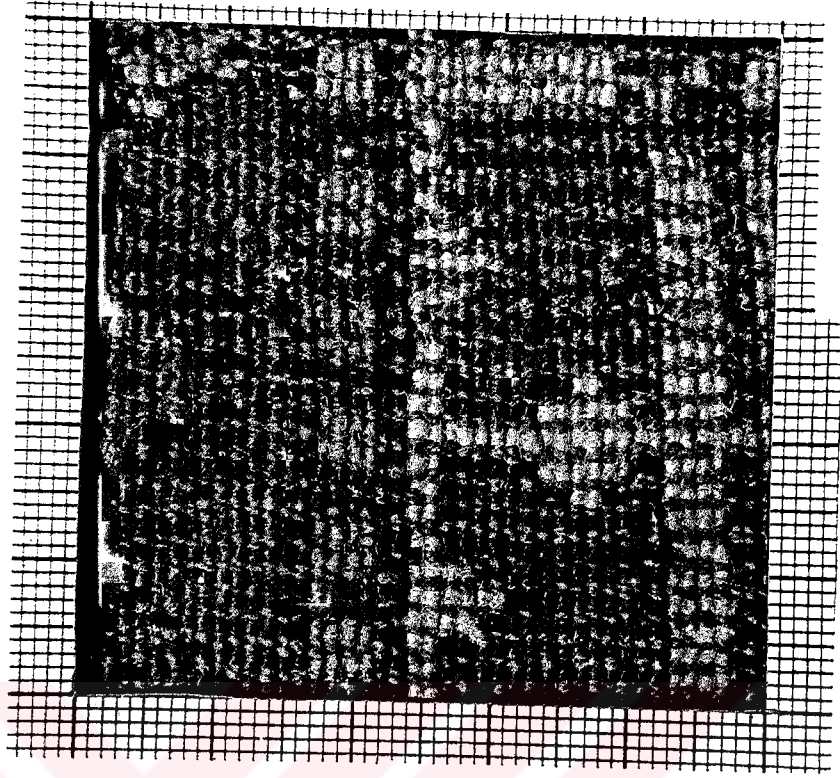
Resim No 19: 2 Numaralı Halı Detay Şeması

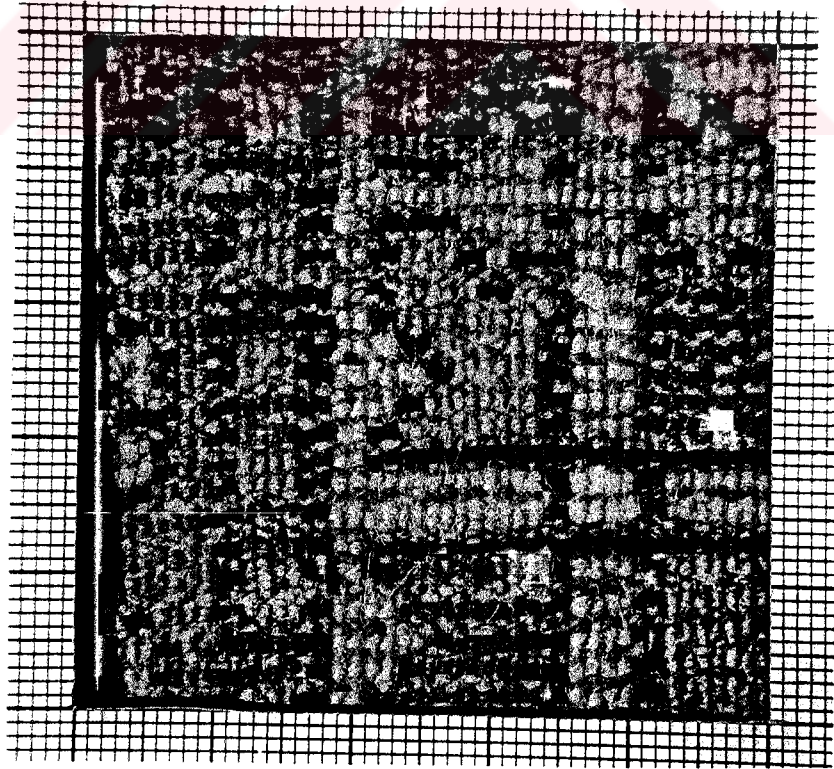
Resim No 20: Halı 2'den alınan 1 numaralı detay 22 x 22 (484) ilme

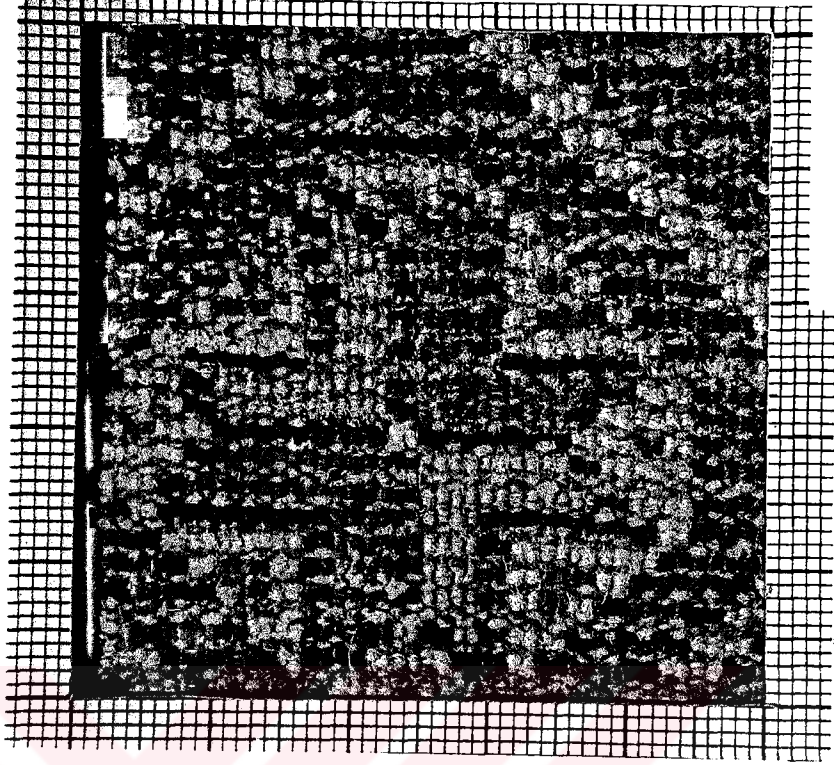
Resim No 21: Halı 2'den alınan 2 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

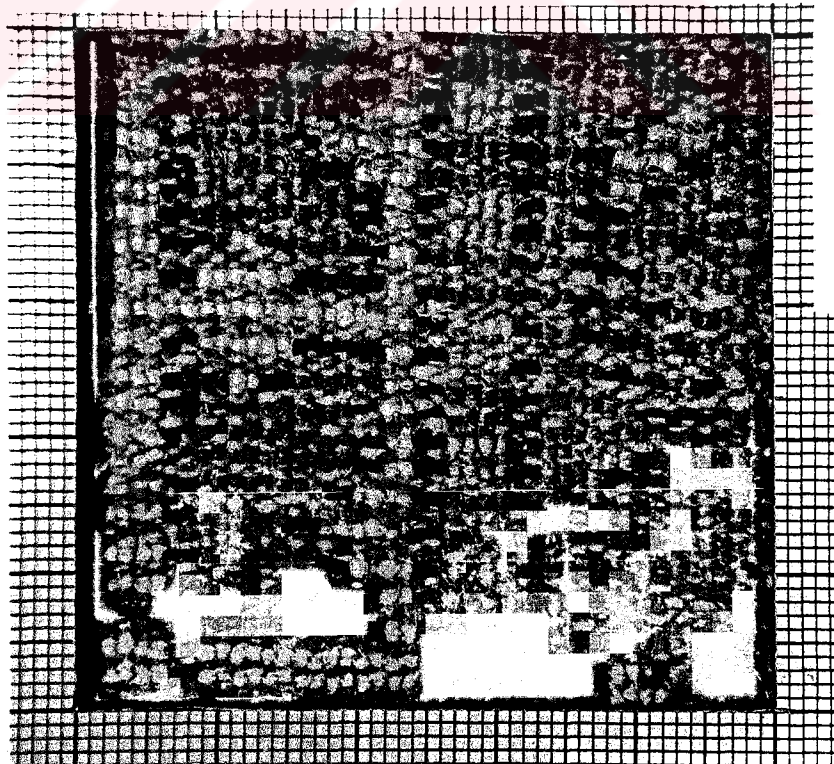
Resim No 22: Halı 2'den alınan 3 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

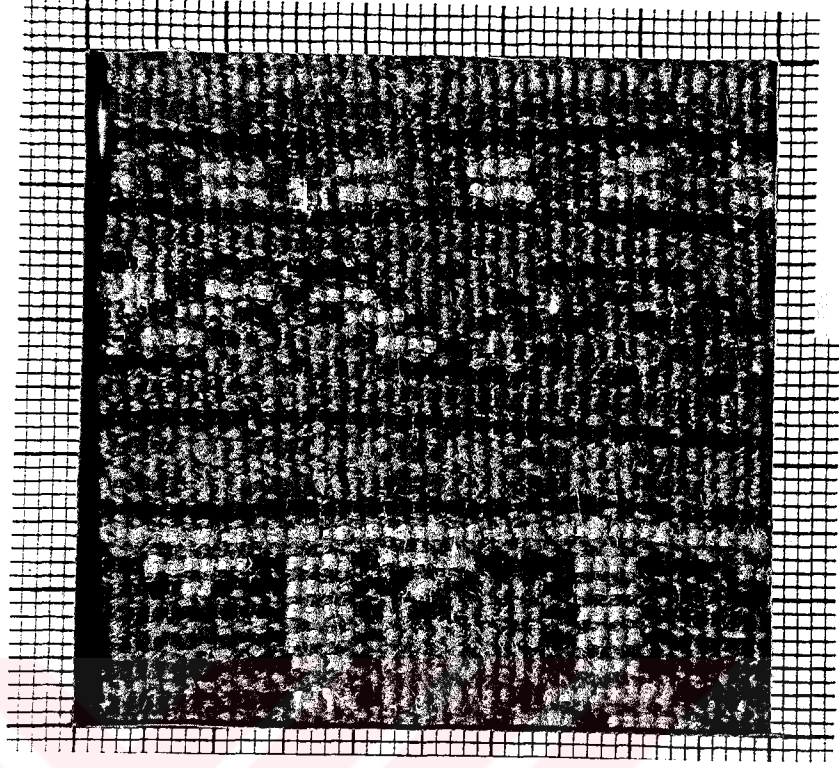
Resim No 23: Halı 2'den alınan 4 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

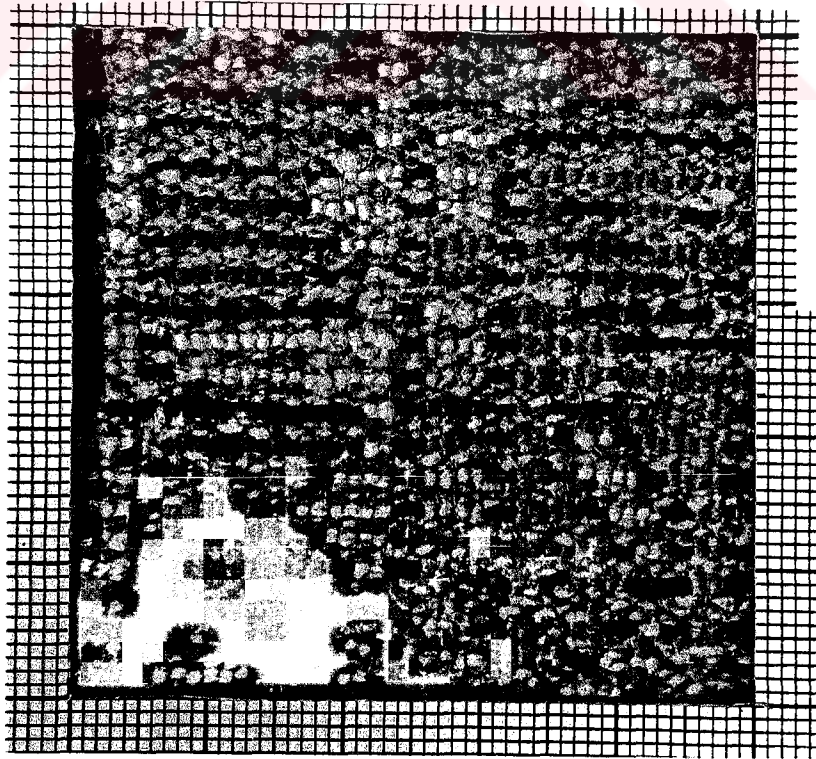
Resim No 24: Halı 2'den alınan 5 numaralı detay 22 x 23 (506) ilme

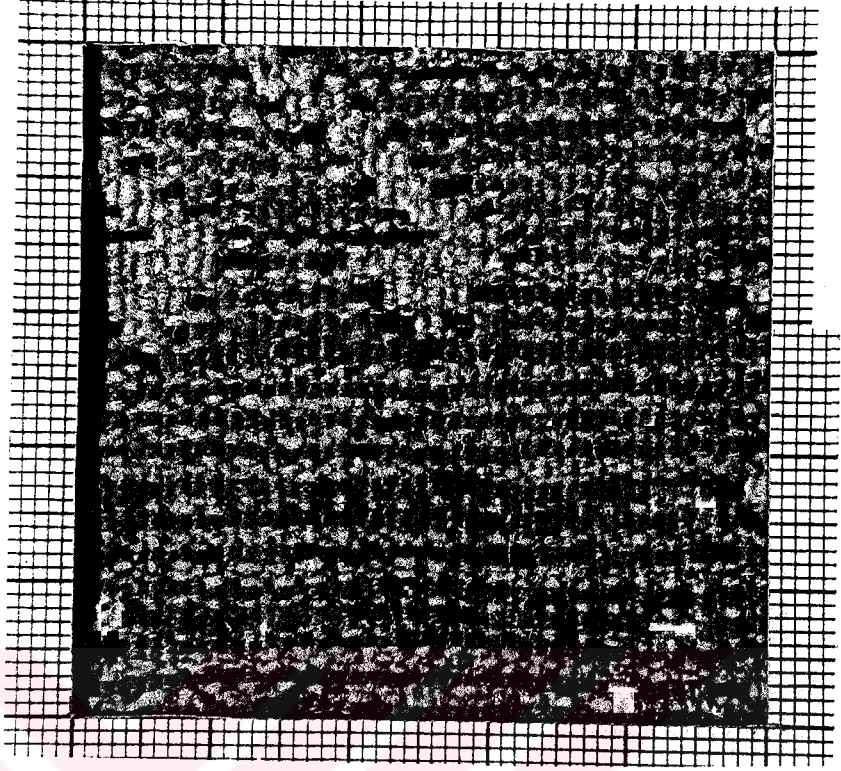
Resim No 25: Halı 2'den alınan 6 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

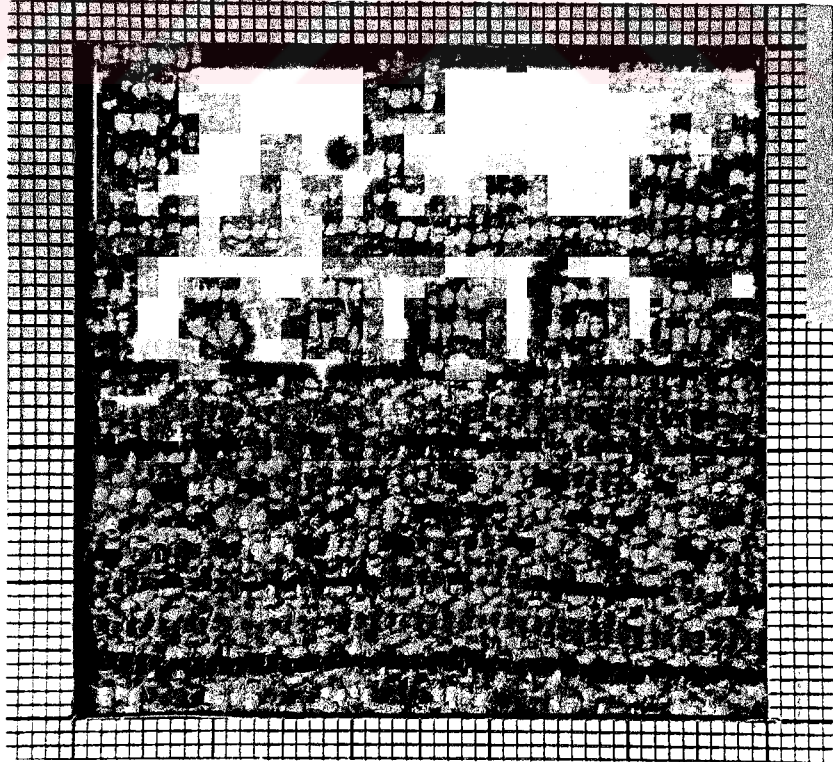
Resim No 26: Halı 2'den alınan 7 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

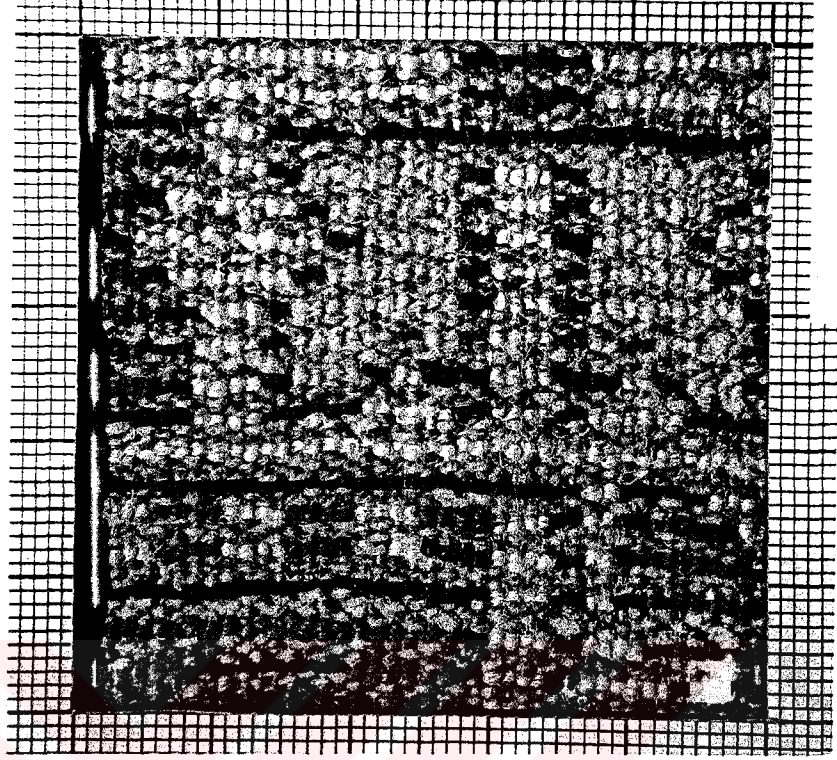
Resim No 27: Halı 2'den alınan 8 numaralı detay 20 x 22 (440) ilme

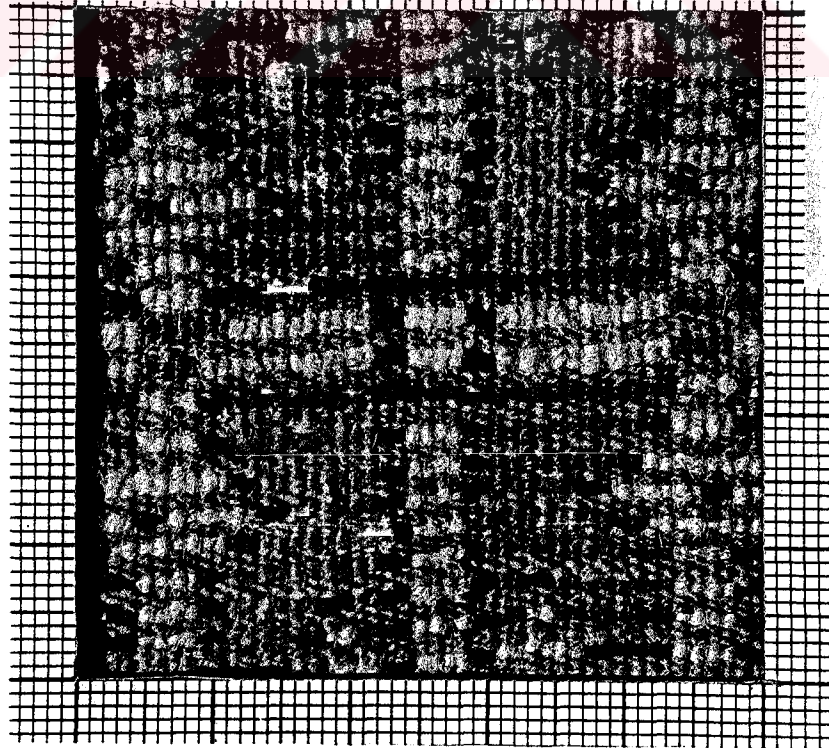
Resim No 28: Halı 2'den alınan 9 numaralı detay 22 x 23 (506) ilme

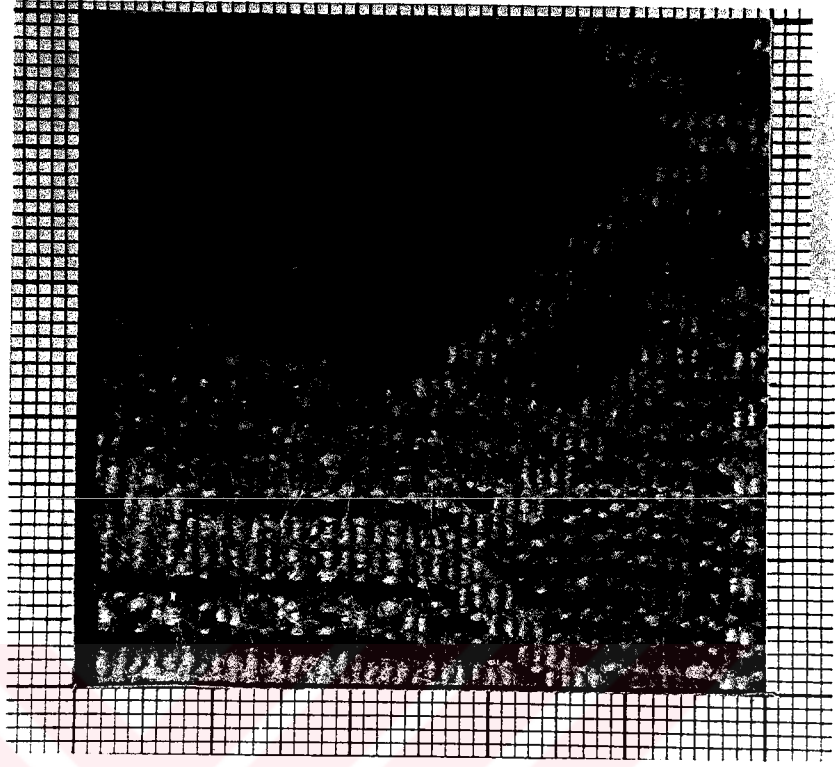
Resim No 29: Halı 2'den alınan 10 numaralı detay 19 x 23 (437) ilme

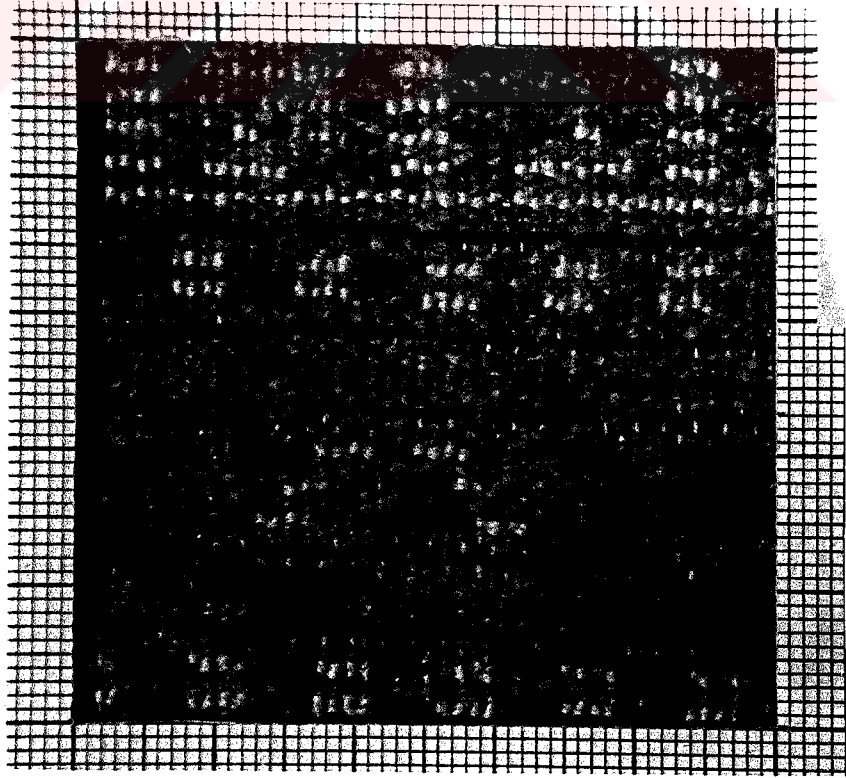
Resim No 30: Halı 2'den alınan 11 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

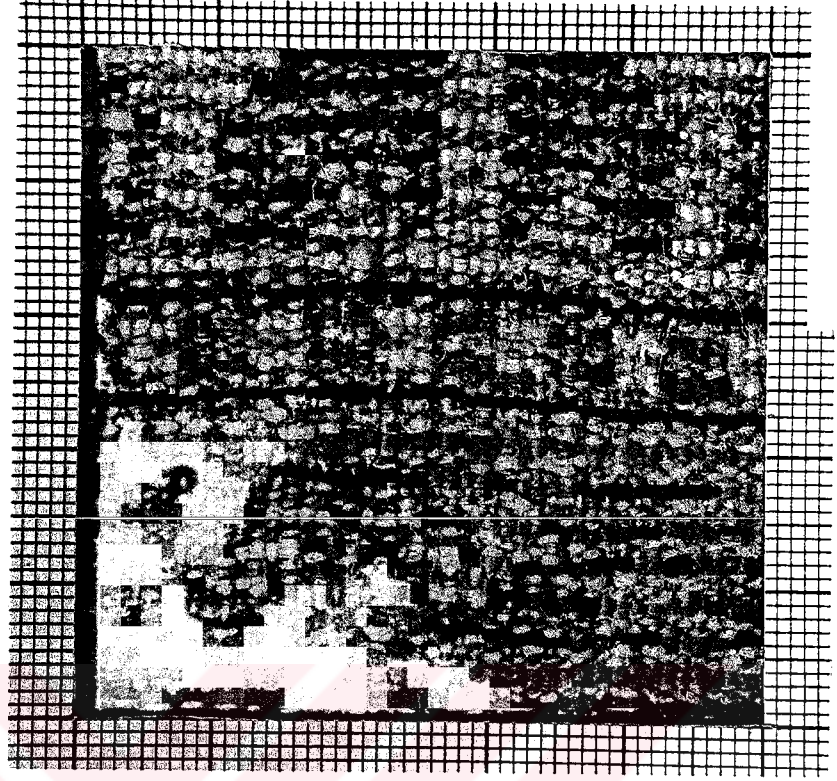
Resim No 31: Halı 2'den alınan 12 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

Resim No 32: Halı 2'den alınan 13 numaralı detay 22 x 24 (528) ilme

Resim No 33: Halı 2'den alınan 14 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

Resim No 34: Halı 2'den alınan 15 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

HALI NO:3

ADI:

YENICE TABAN HALI

ENVANTER NO:3

Resim No 35: Yenice Taban Hali.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		24
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		22
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı nasıl?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?		X	
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri ekseni (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?			
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?		X	
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			17
a	İlme sıklığı (1 cm'de kaç atkı var)			14
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değişmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıkışıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıkışıklığı var mı?	X		
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

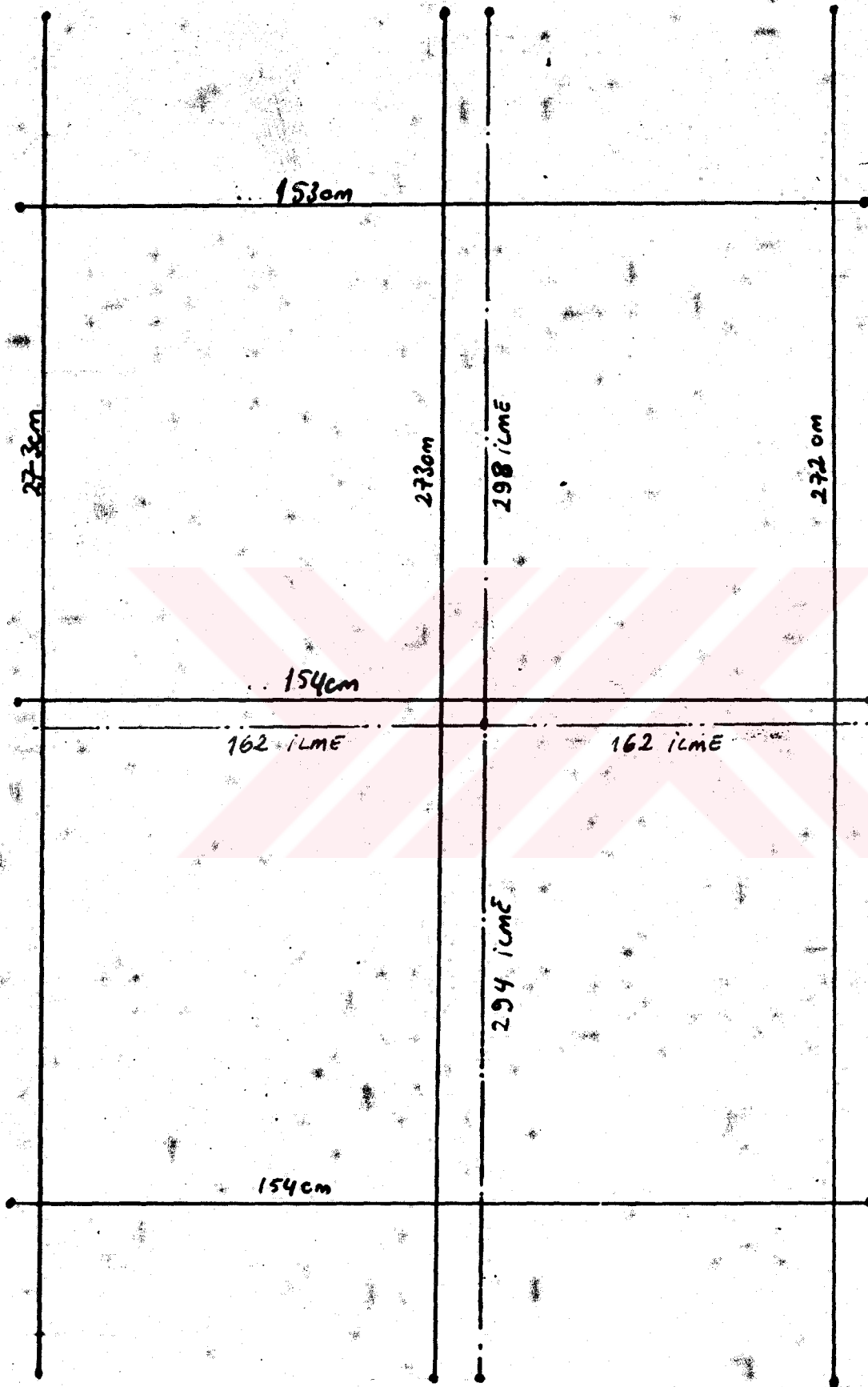
ÖN

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.		X	

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih Gidi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

$$24 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 20 \end{matrix} 504$$

$$24 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 19 \end{matrix} 504$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 18 \end{matrix} 528$$

$$24 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 17 \end{matrix} 504$$

$$23 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 9 \end{matrix} 483$$

$$24 \begin{matrix} 24 \\ \square \\ 8 \end{matrix} 584$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 7 \end{matrix} 528$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 13 \end{matrix} 520$$

$$23 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 11 \end{matrix} 506$$

$$24 \begin{matrix} 24 \\ \square \\ 6 \end{matrix} 504$$

$$25 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 5 \end{matrix} 550$$

$$24 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 4 \end{matrix} 504$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 15 \end{matrix} 528$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 16 \end{matrix} 528$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 12 \end{matrix} 528$$

$$23 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 14 \end{matrix} 506$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 10 \end{matrix} 528$$

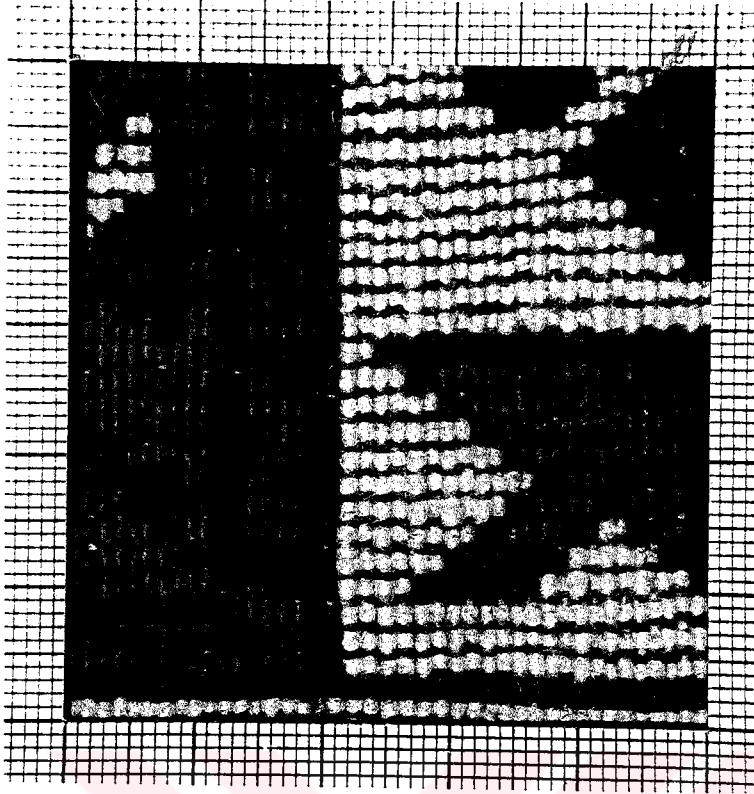
$$24 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 3 \end{matrix} 504$$

$$24 \begin{matrix} 22 \\ \square \\ 2 \end{matrix} 528$$

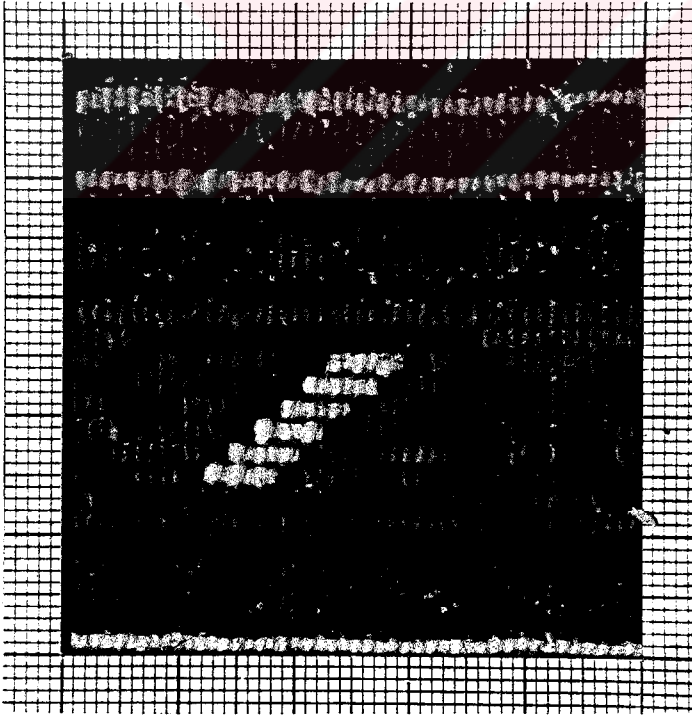
$$26 \begin{matrix} 21 \\ \square \\ 1 \end{matrix} 546$$

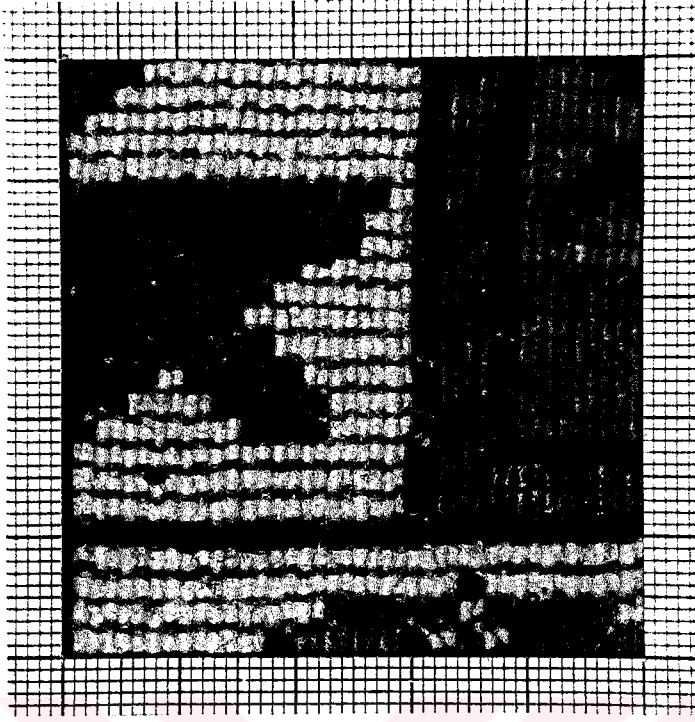
Resim No 36: 3 Numaralı Halının Detay Şeması

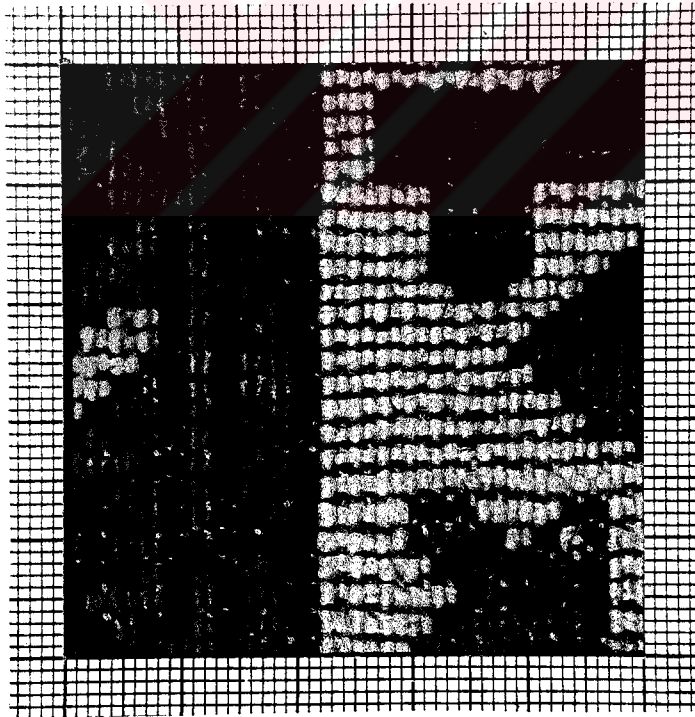
Resim No 37: Halı 3' den alınan 1 numaralı detay 26 x 21 (546) ilme

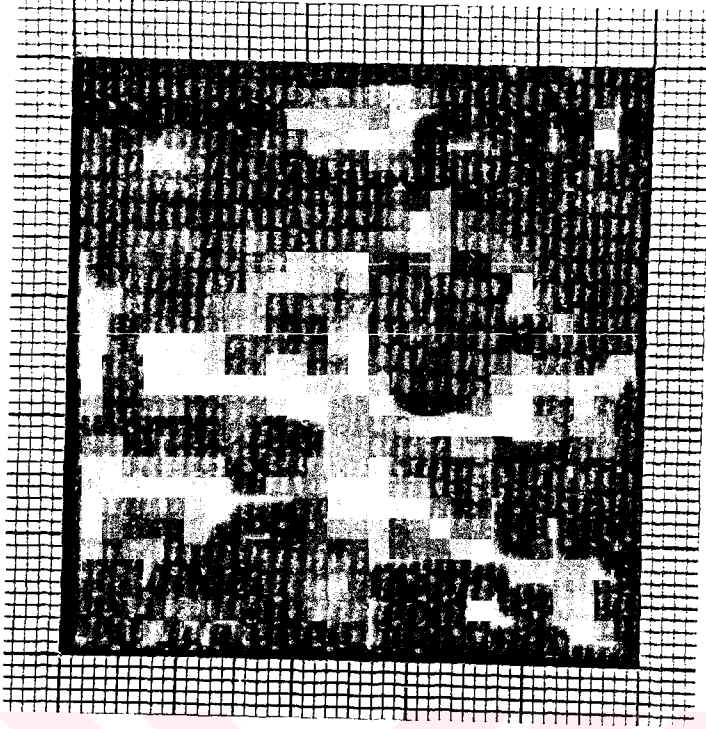
Resim No 38: Halı 3' den alınan 2 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

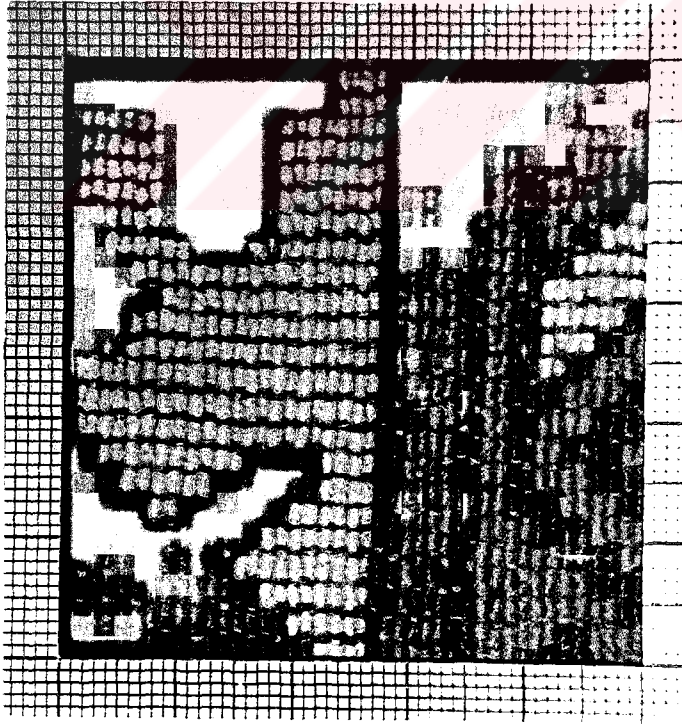
Resim No 39: Halı 3' den alınan 3 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

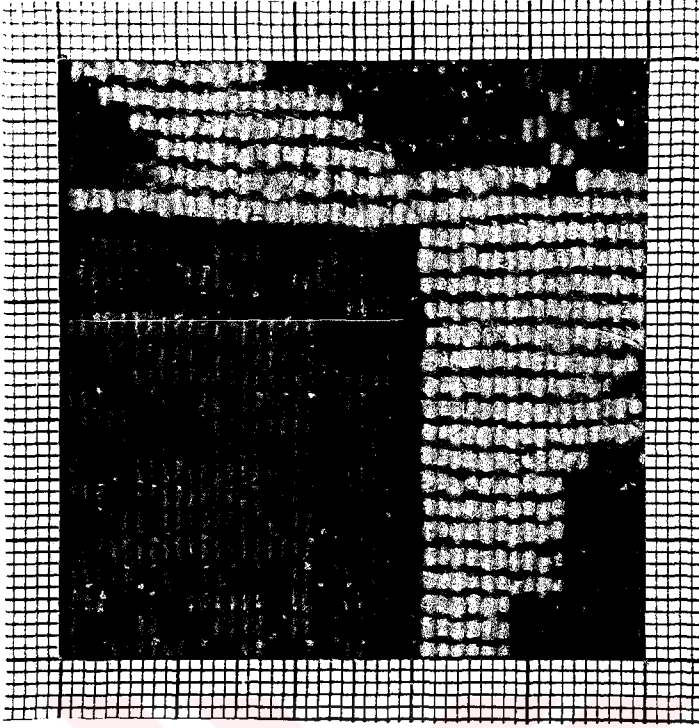
Resim No 40: Halı 3' den alınan 4 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

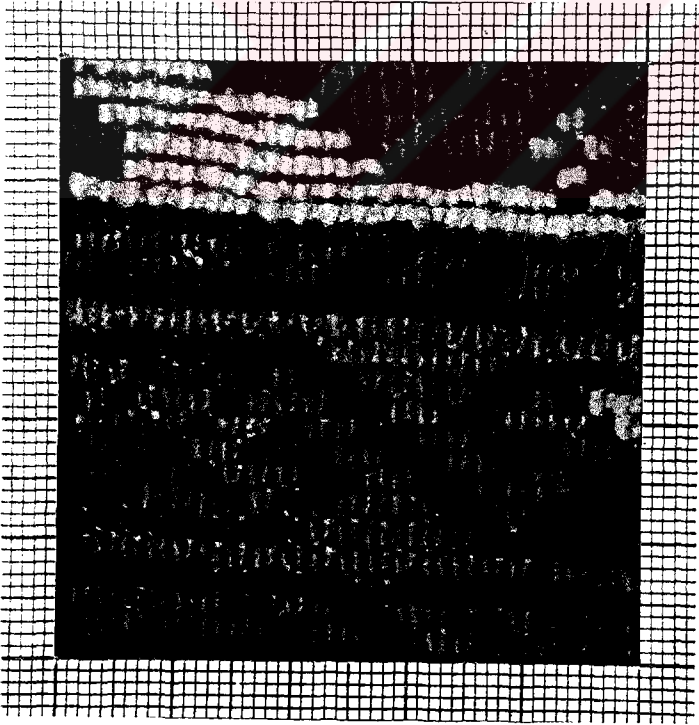
Resim No 41: Halı 3' den alınan 5 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

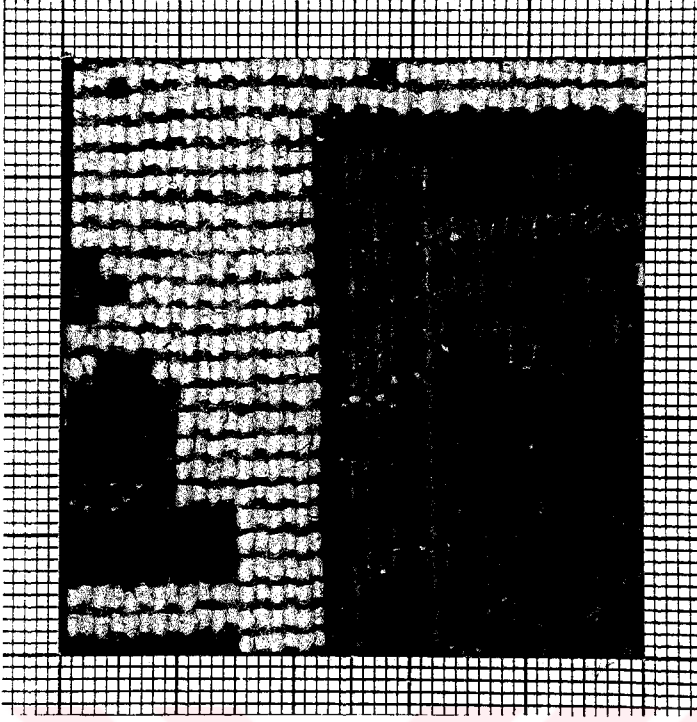
Resim No 42: Halı 3' den alınan 6 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

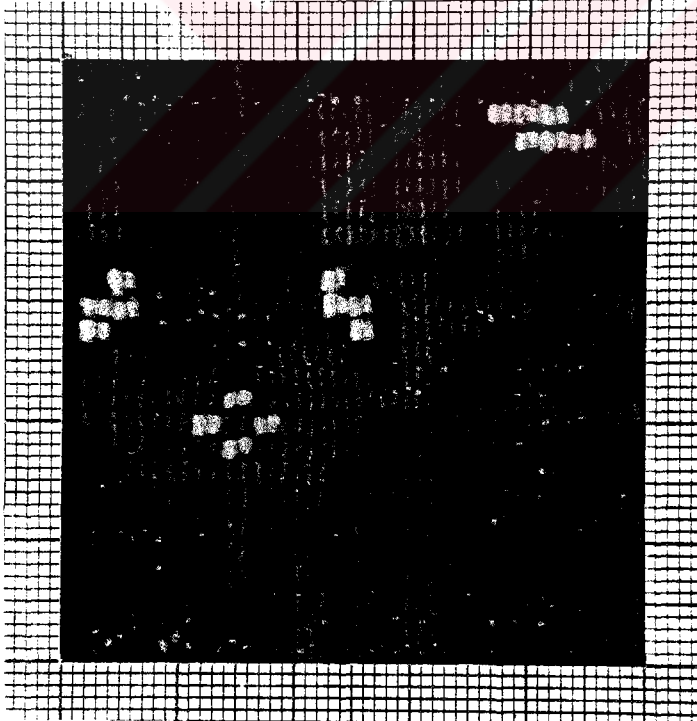
Resim No 43: Hali 3' den alınan 7 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

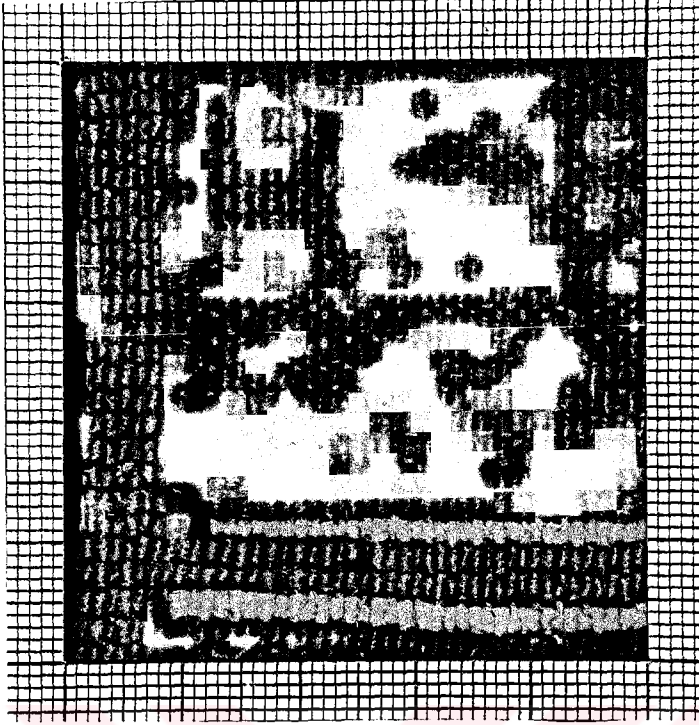
Resim No 44: Hali 3' den alınan 8 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

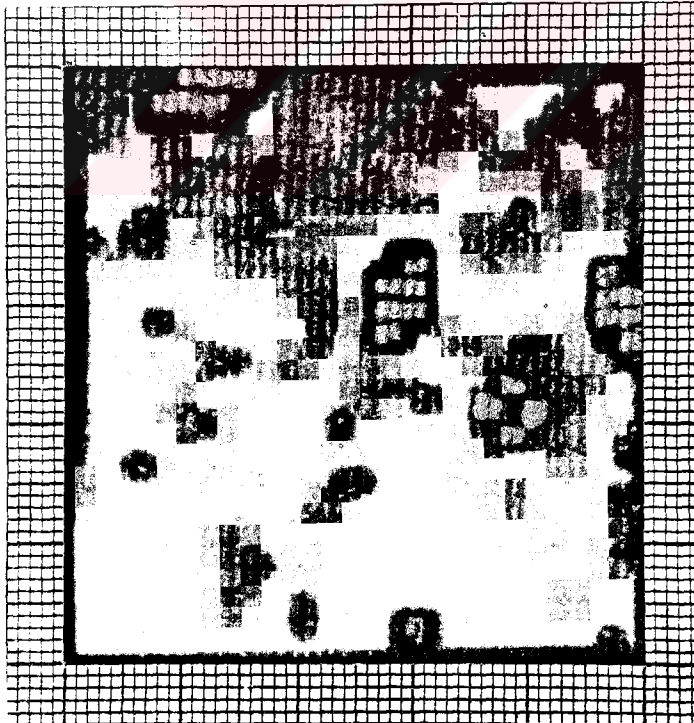
Resim No 45: Halı 3' den alınan 9 numaralı detay 23 x 21 (483) ilme

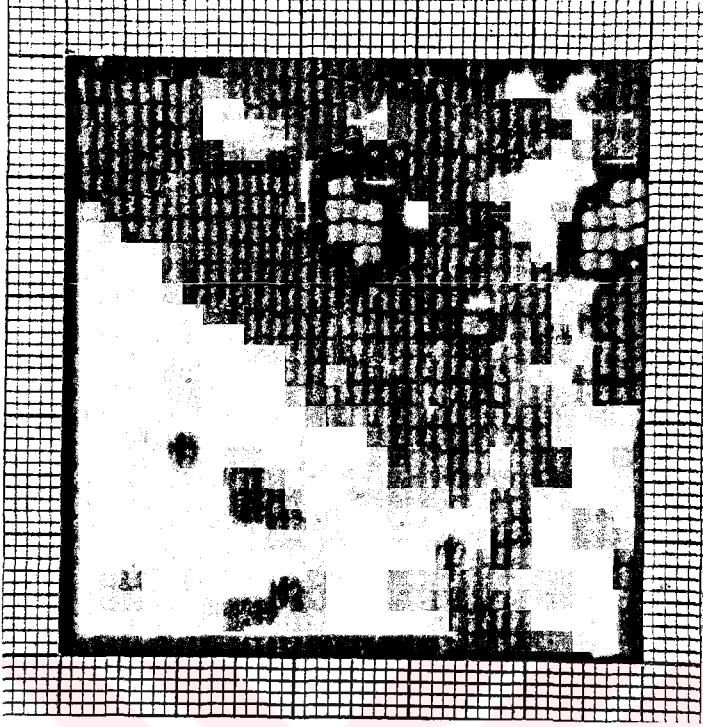
Resim No 46: Halı 3' den alınan 10 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

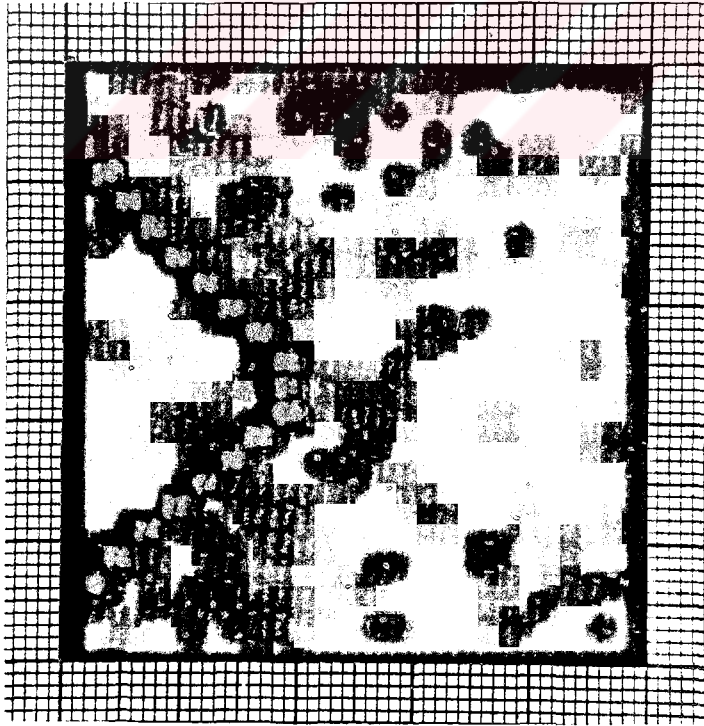
Resim No 47: Halı 3' den alınan 11 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

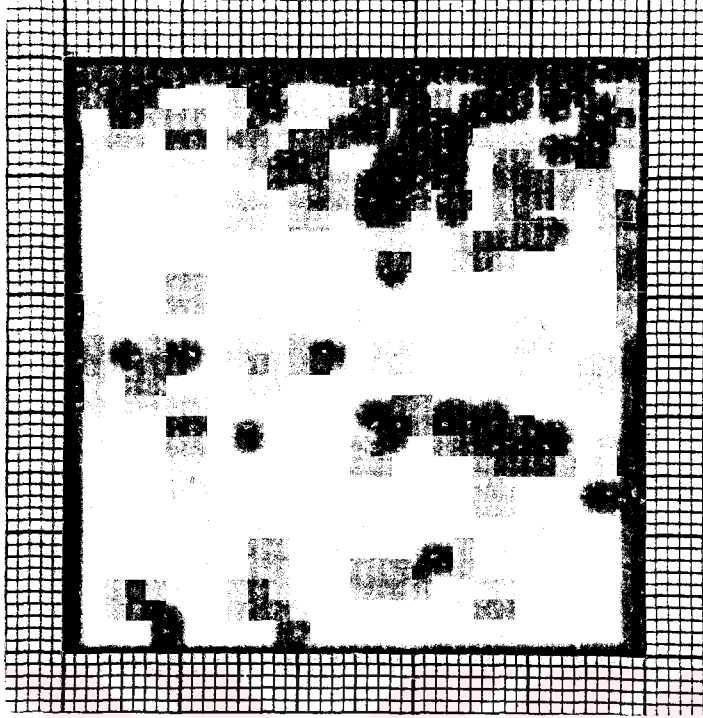
Resim No 48: Halı 3' den alınan 12 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

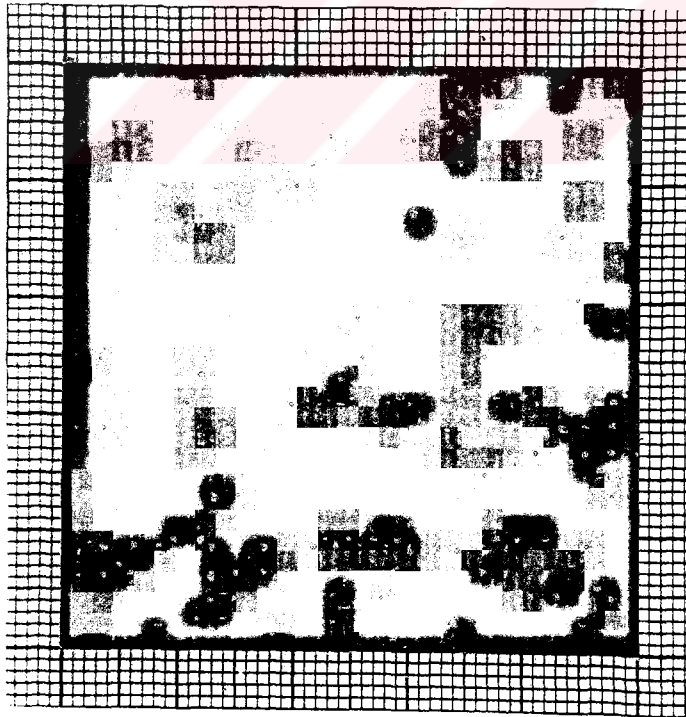
Resim No 49: Halı 3' den alınan 13 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

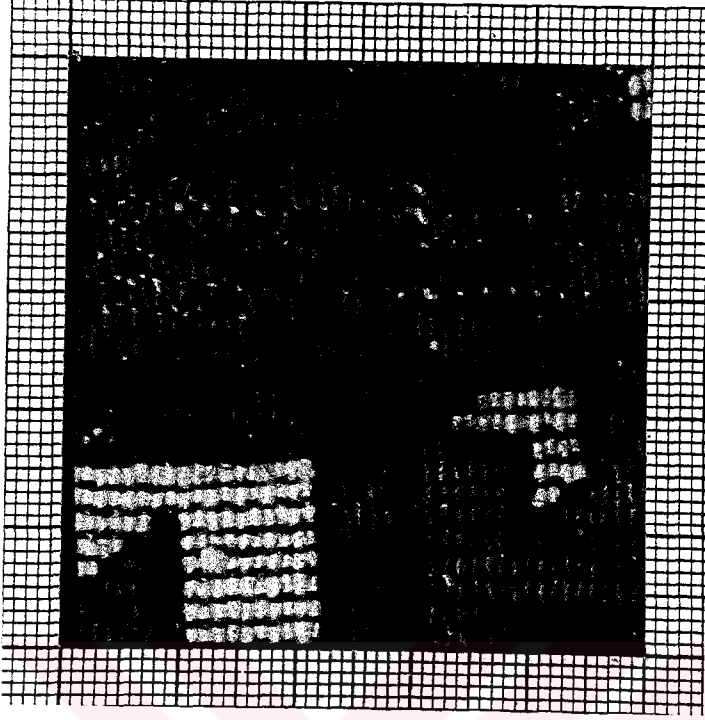
Resim No 50: Halı 3' den alınan 14 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

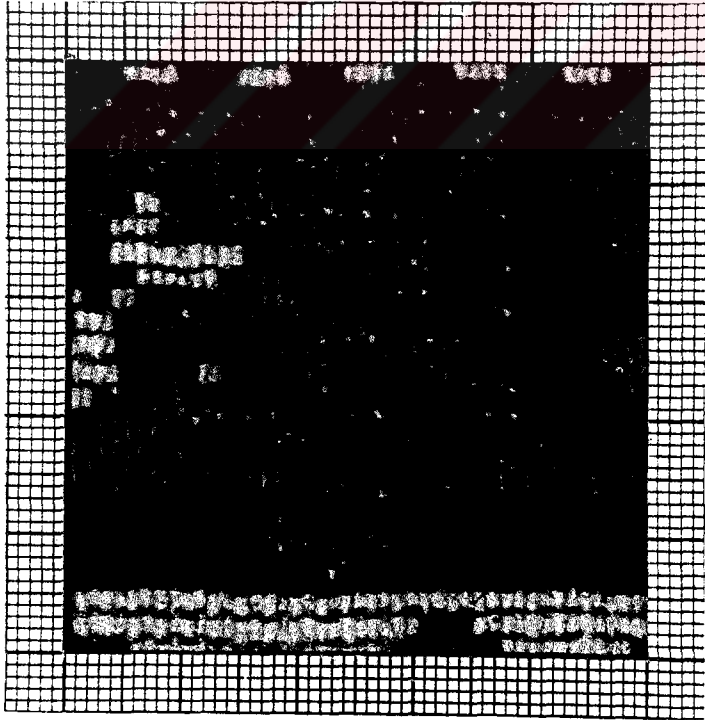
Resim No 51: Halı 3' den alınan 15 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

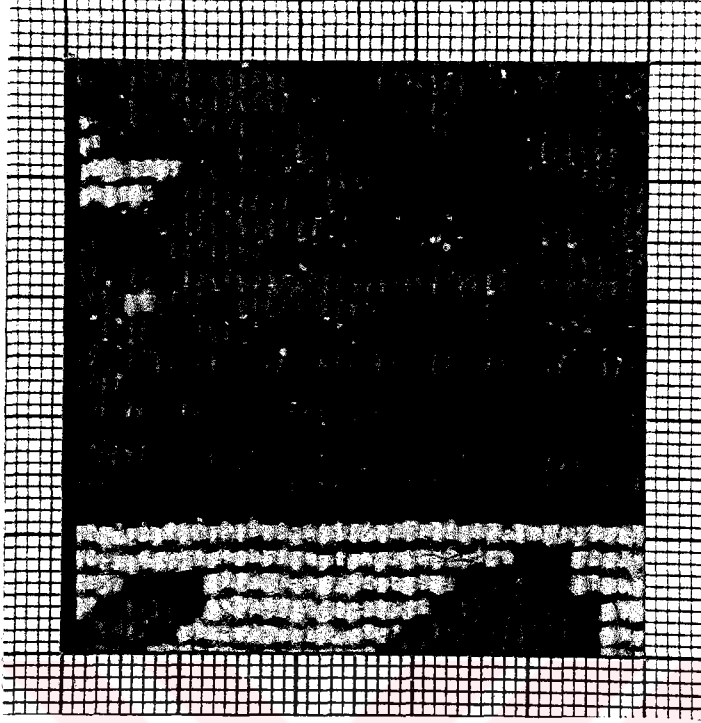
Resim No 52: Halı 3' den alınan 16 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

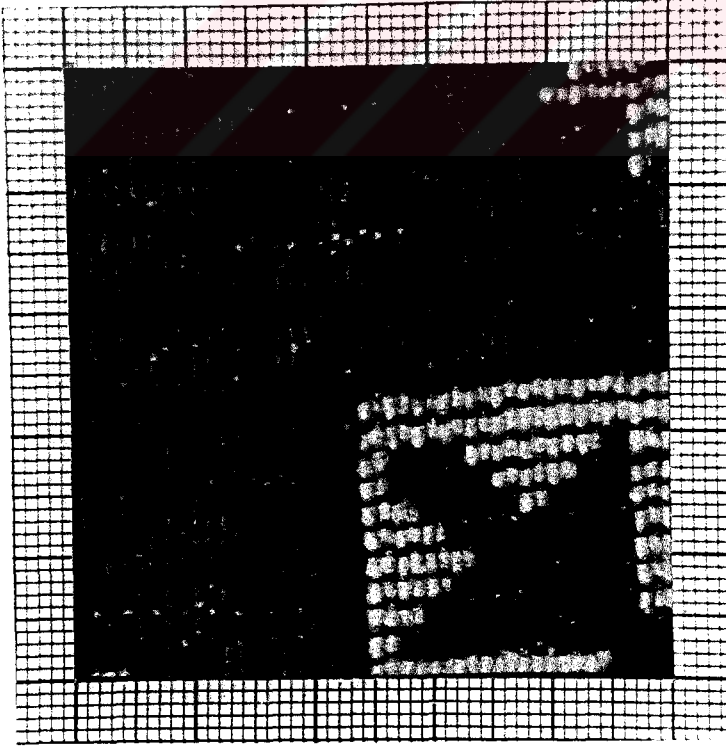
Resim No 53: Halı 3' den alınan 17 numaralı detay 23 x 21 (504) ilme

Resim No 54: Halı 3' den alınan 18 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

Resim No 55: Halı 3' den alınan 19 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

Resim No 56: Halı 3' den alınan 20 numaralı detay 24 x 21 (504) ilme

HALI NO:4

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO:23

Resim No 57: Yenice Hali Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	4
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	23
BOYUTLAR	79 X 120 cm.
ALANI	9 480 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	40
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	42
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	3 mm.
RENK SAYISI	7
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Turuncu, Krem, Sarı, Siyah, Pembe
KALİTE	19 x 21
İLME SAYISI(1dm ²)	399
HALININ ENİ	79-72-78 cm.
HALININ BOYU	120-116-116 cm.
ATKI SIKLIĞI	1-2-3 karışık
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	Bir çizgili, Başlangıç 5 cm, Bitiş 5 cm.
SAÇAK UZUNLUĞU	9 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Üst kısmında daralma var, dolgu yapılmış.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?		X	
b	Halı kenarında ondüle var mı ?	X		
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?		X	
b	Çözü telleri eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırasını paralel mi?		X	
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		21
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		19
c	İpliğin sıklığa uygunluğu		X	
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?		X	
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?	X		
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	iplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?		X	
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?		X	

c	Doku yoğunluğu iyi mi?		X	
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?	X		
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?	X		
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?	X		
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma	X		
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?	X		
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?	X		
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) Var mı?	X		
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?	X		
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?	X		
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?	X		
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA				
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?		X	
2	Bir cm.'de kaç ilme var?			16
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			12
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?	X		
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?	X		

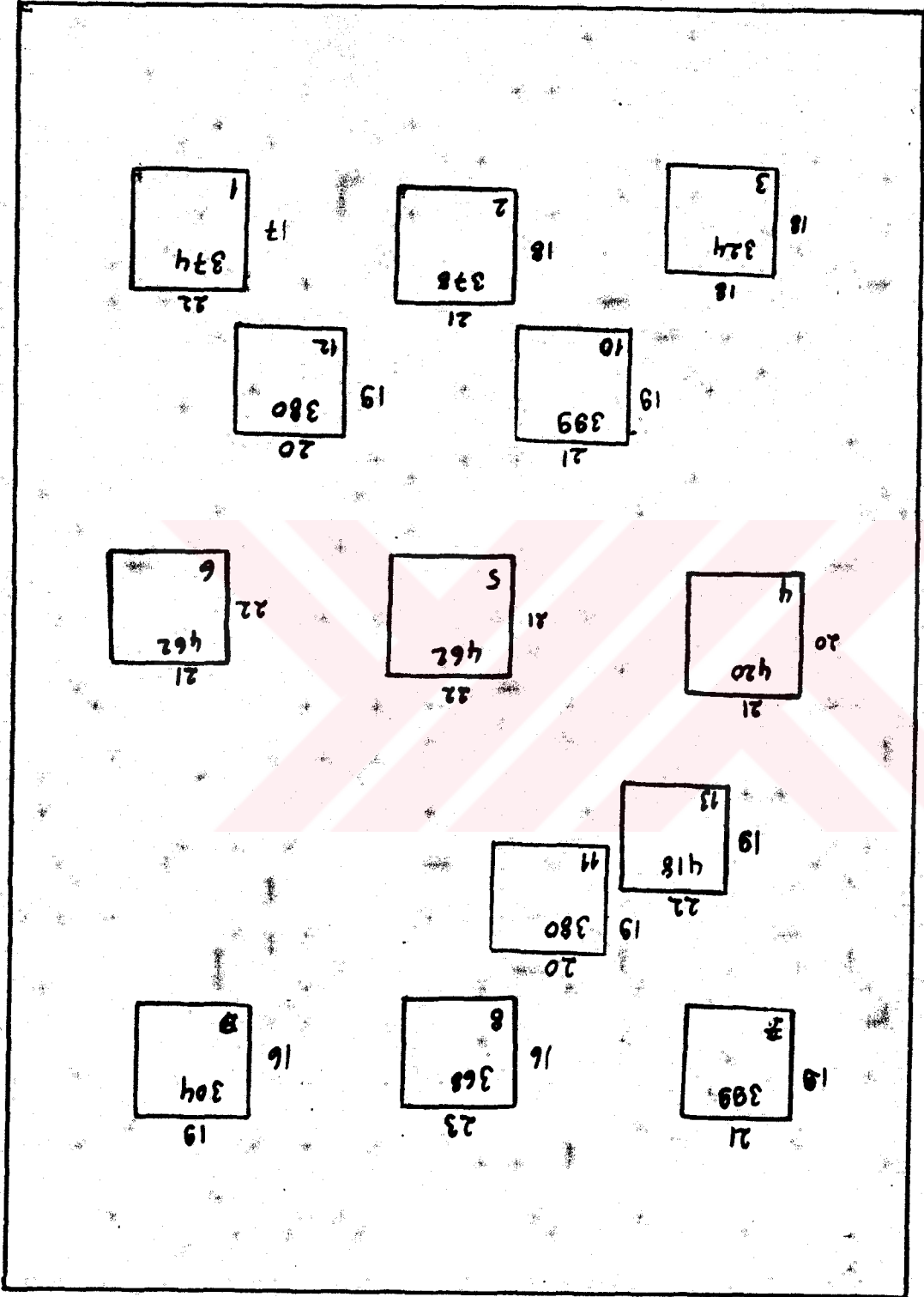
ÖN

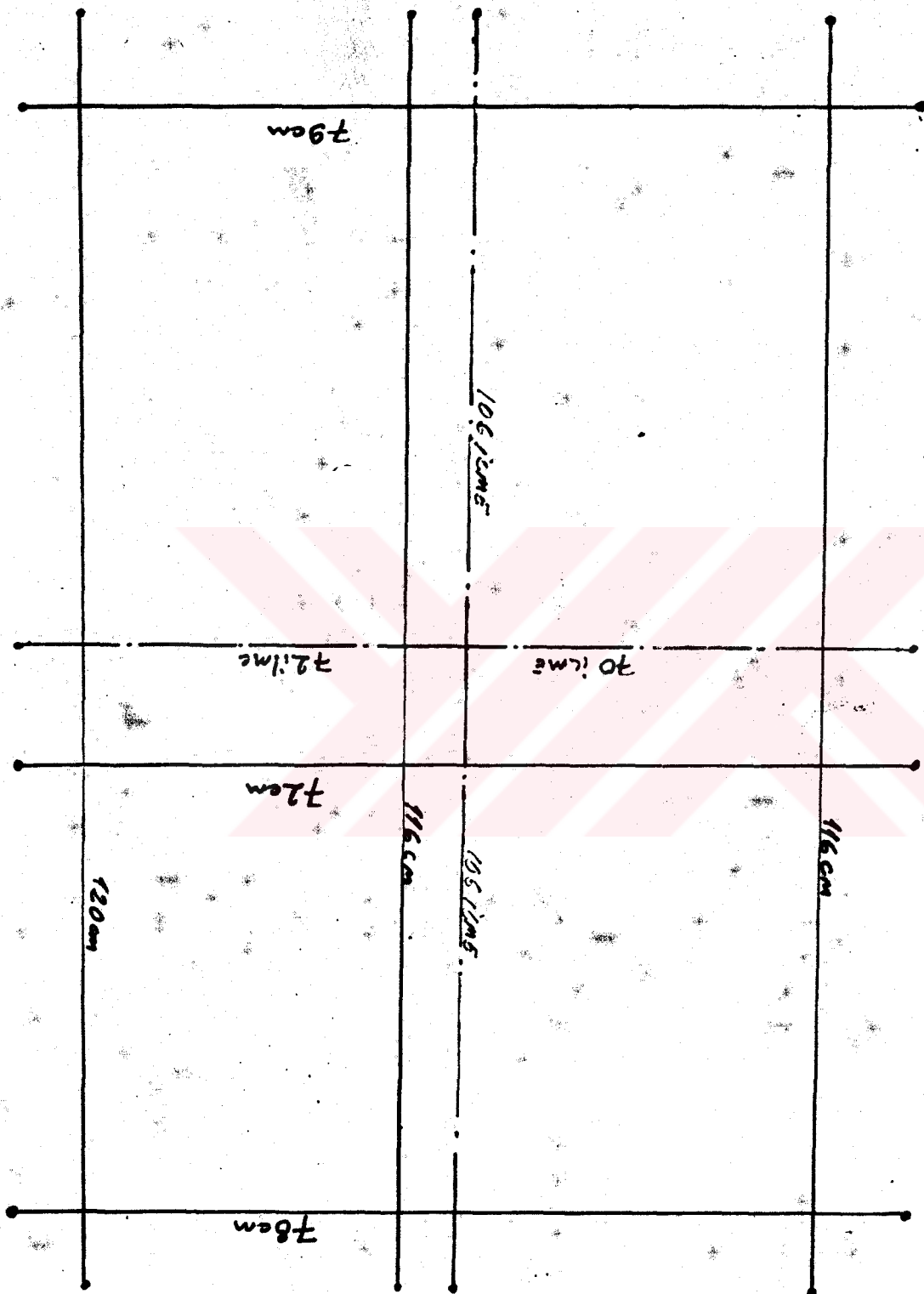
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?		X	
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?	X		
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?		X	
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?	X		

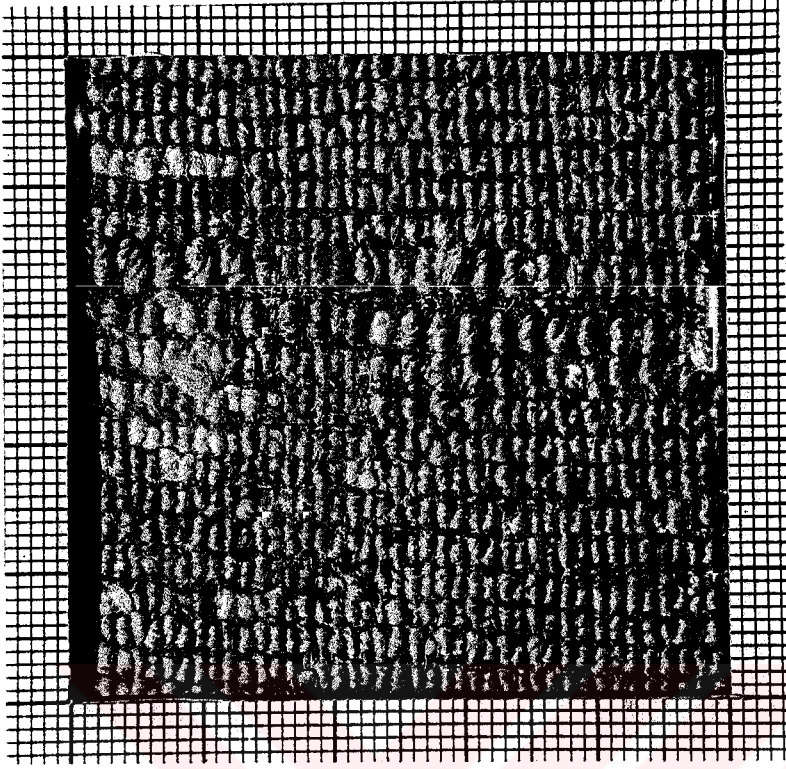

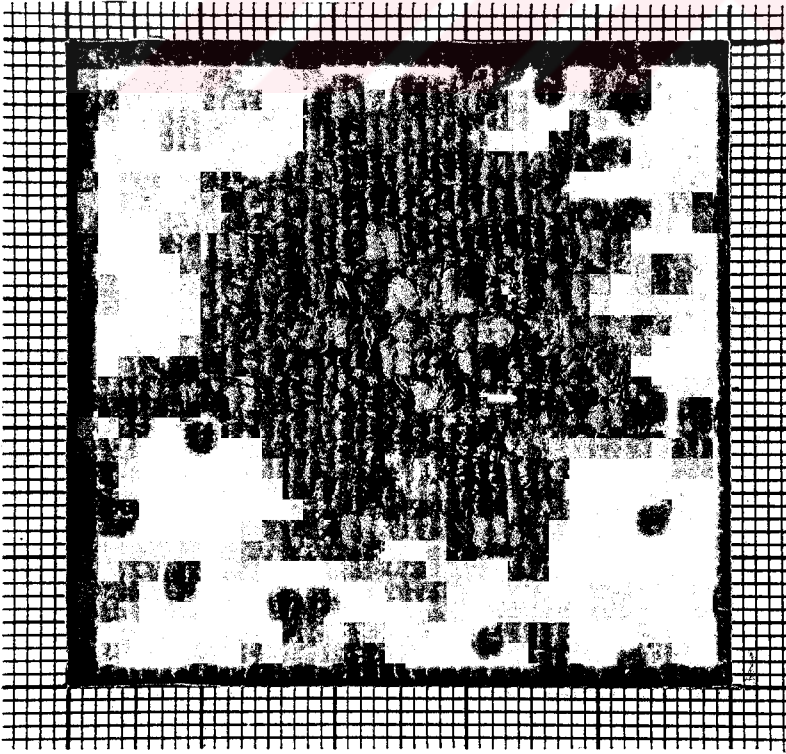

+ Resim No 58: 4 numaralı Halı Seccadenin Detay Şeması.

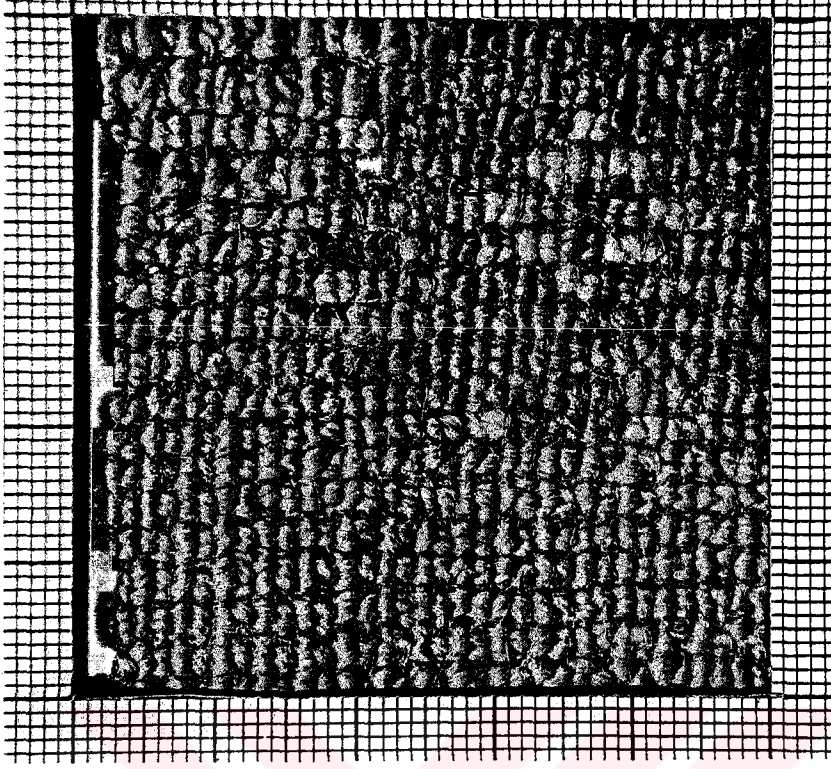
+

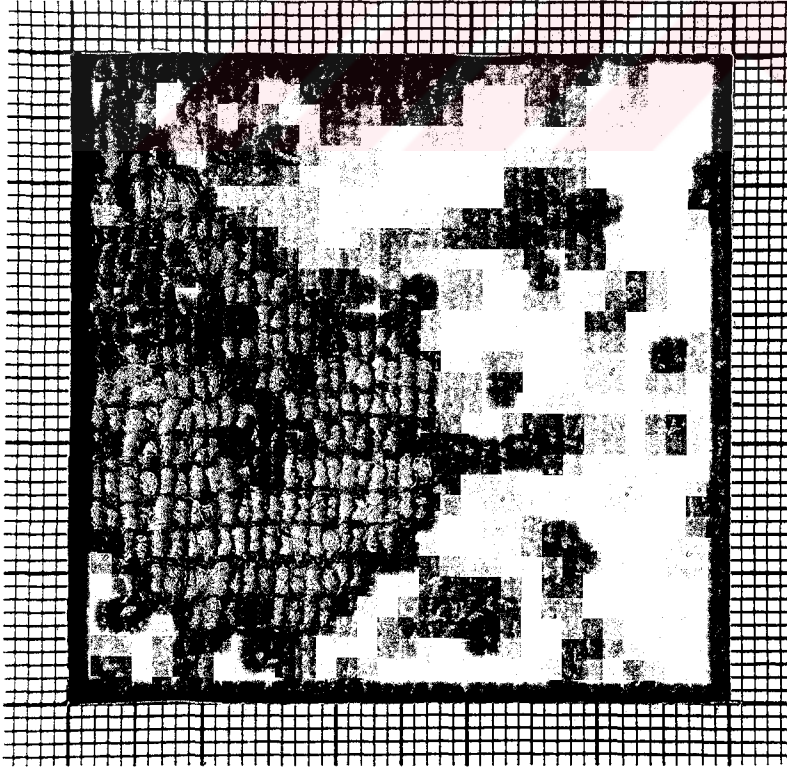
Resim No 59: Halı 4' den alınan 1 numaralı detay 17 x 22 (374) ilme

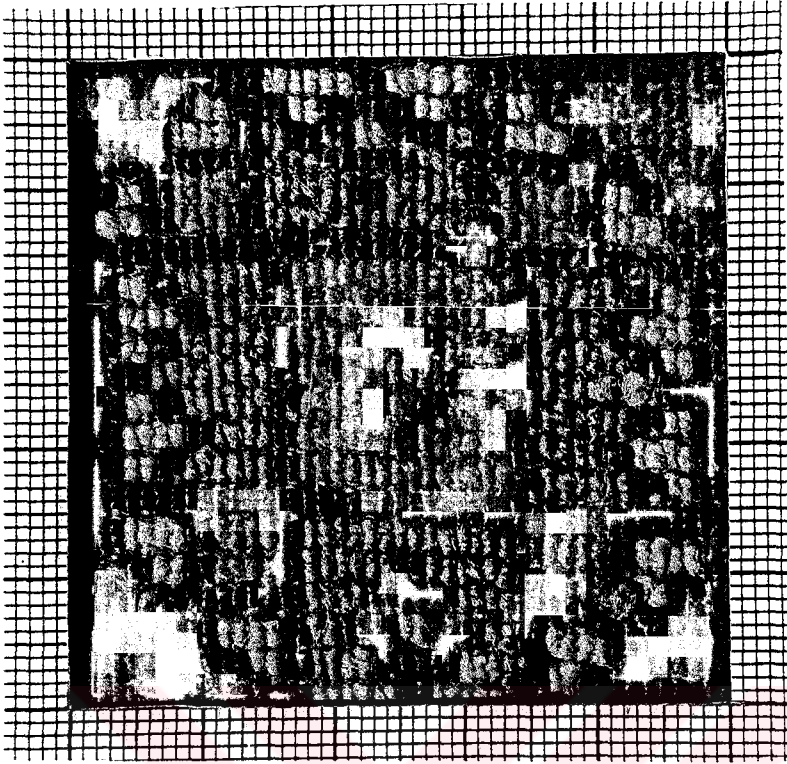
Resim No 60: Halı 4' den alınan 2 numaralı detay 18 x 21 (378) ilme

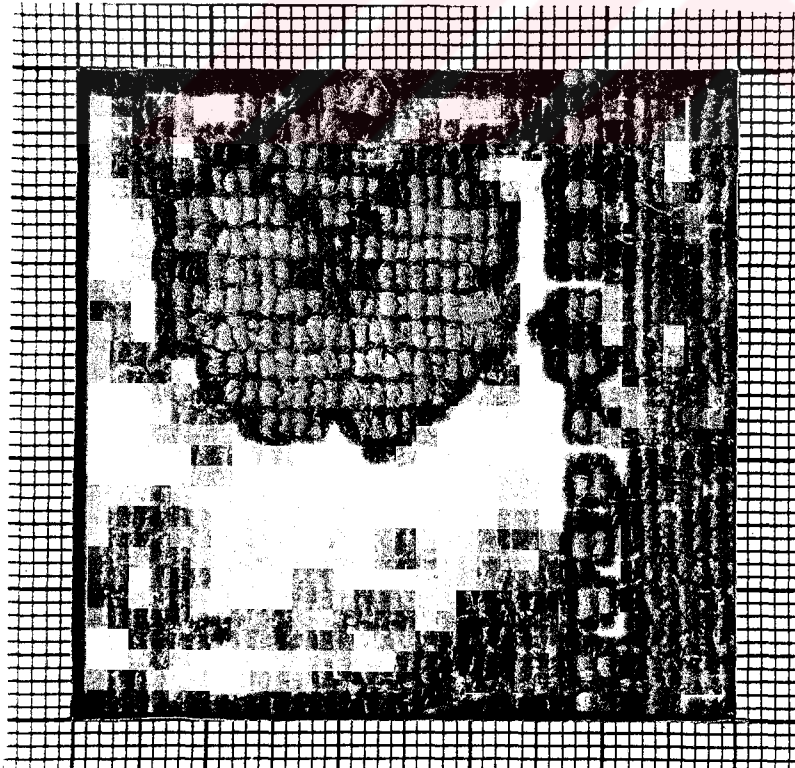
Resim No 61: Halı 4' den alınan 3 numaralı detay 18 x 18 (324) ilme

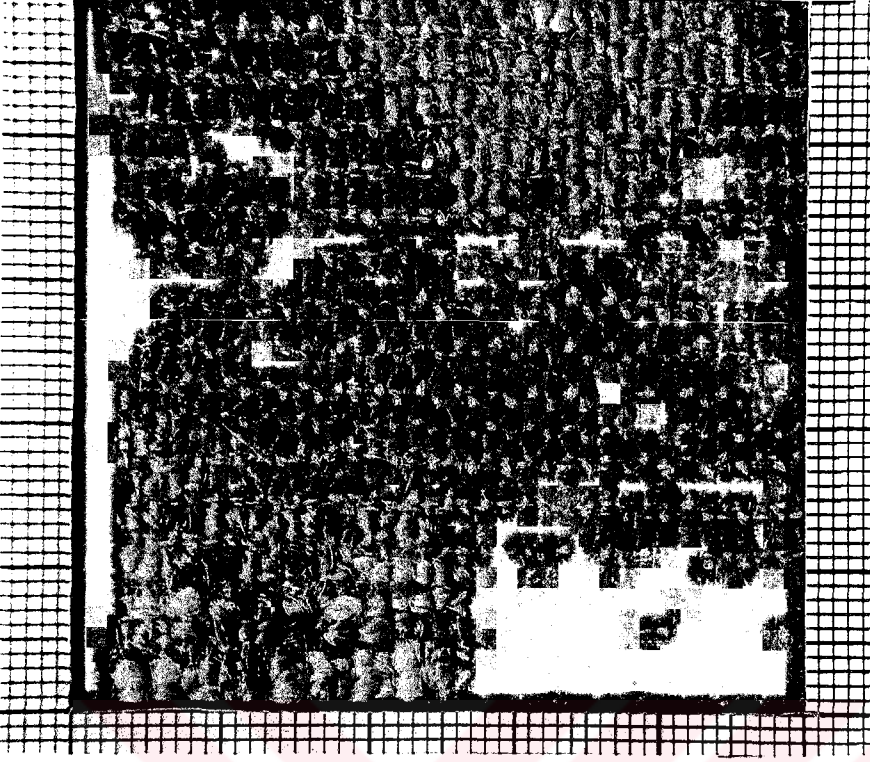
Resim No 62: Halı 4' den alınan 4 numaralı detay 20 x 21 (420) ilme

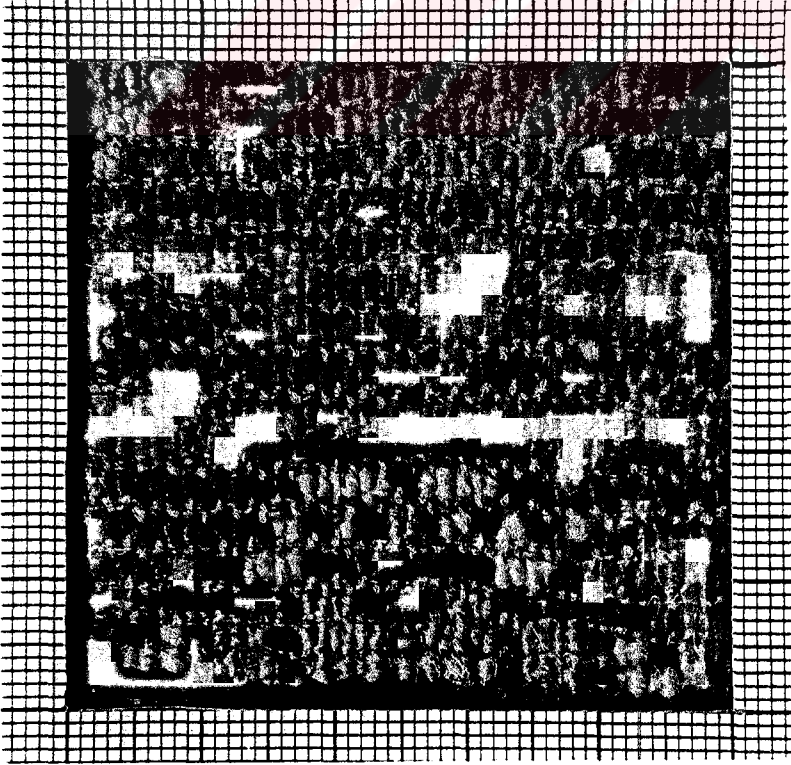
Resim No 63: Halı 41'den alınan 5 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme

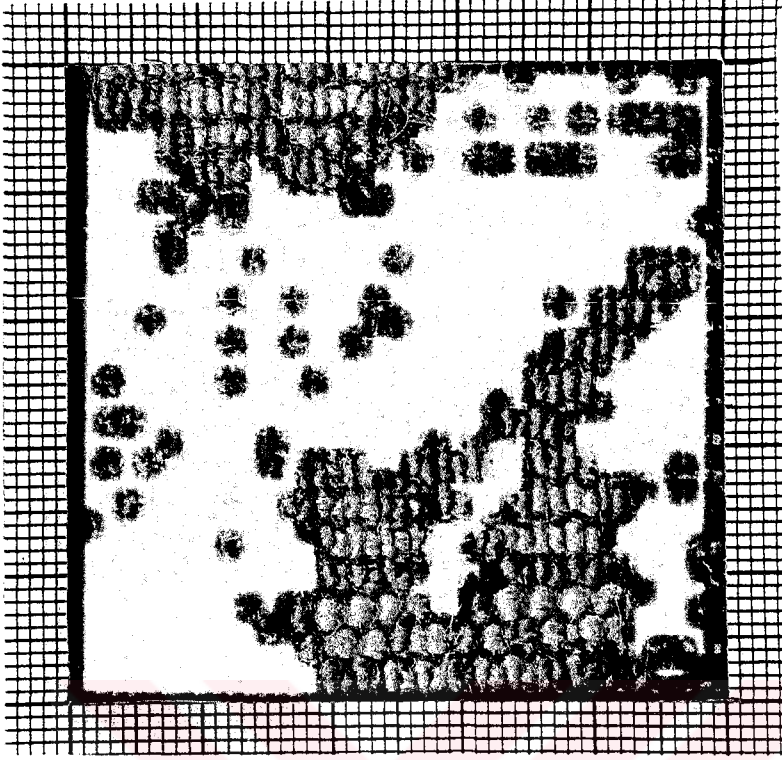
Resim No 64: Halı 4' den alınan 6 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme

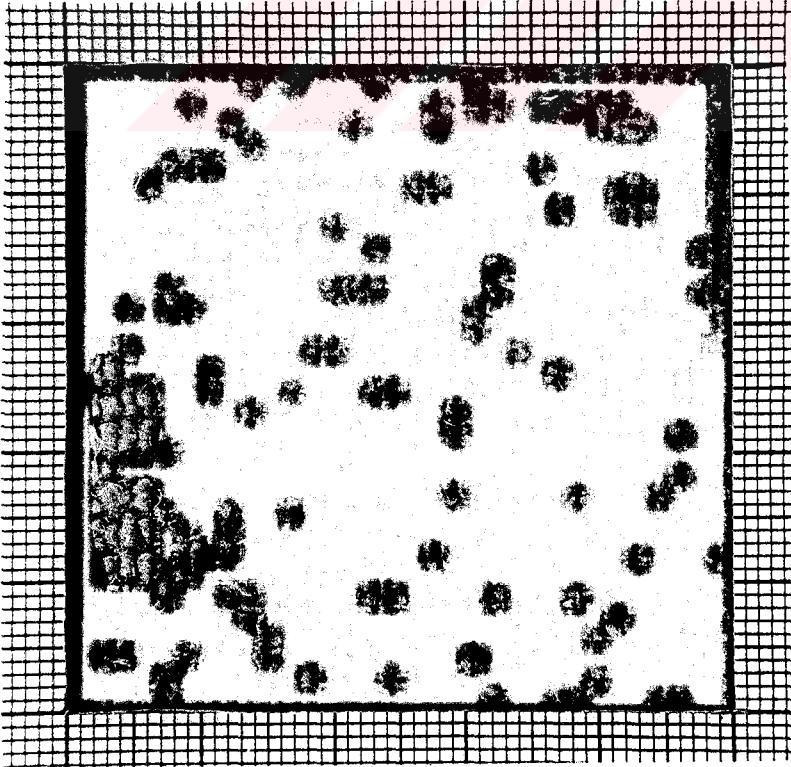
Resim No 65: Halı 4' den alınan 7 numaralı detay 16 x 19 (304) ilme

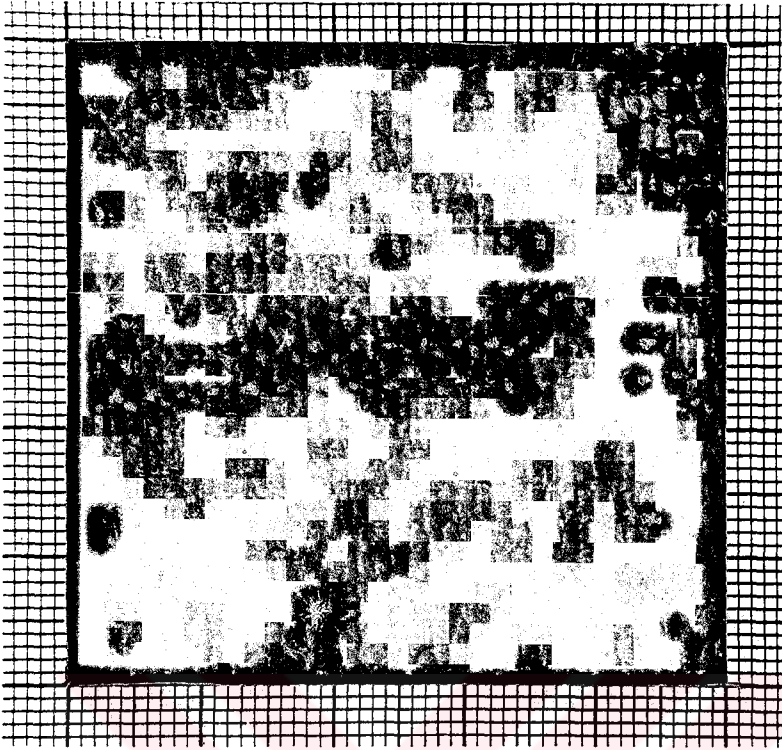
Resim No 66: Halı 4' den alınan 8 numaralı detay 16 x 23 (368) ilme

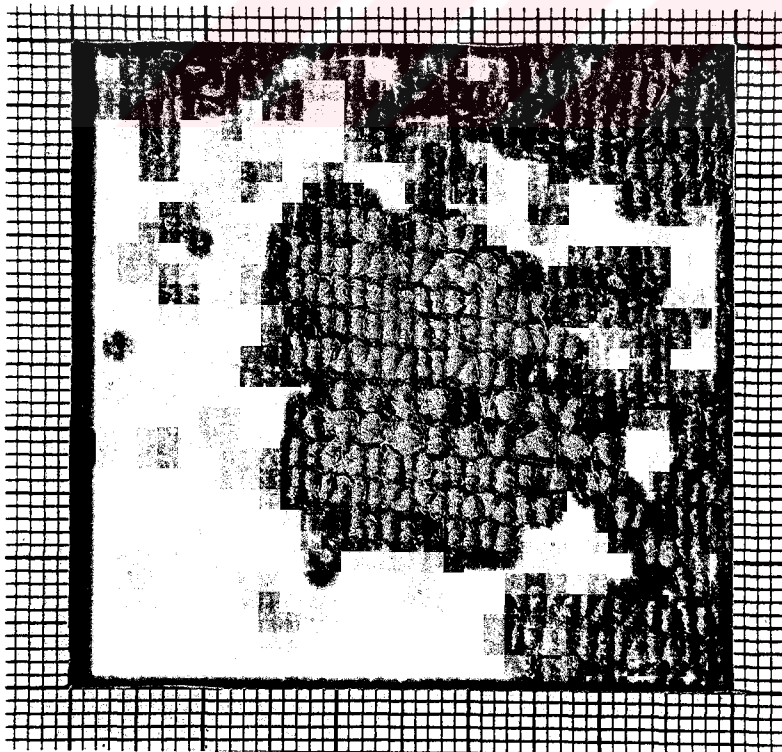
Resim No 67: Halı 4' den alınan 9 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

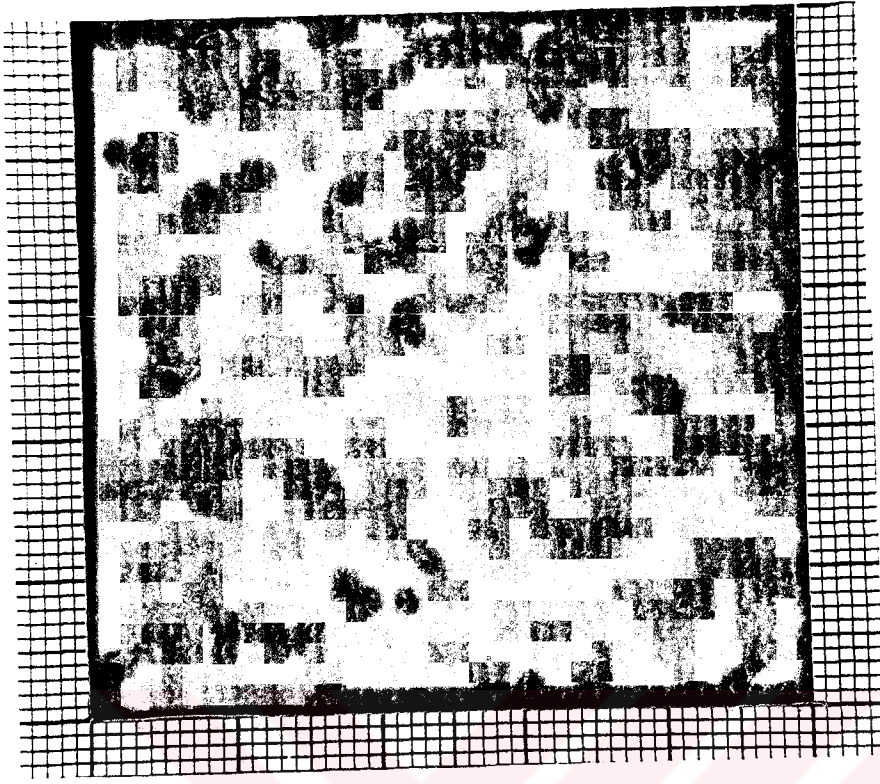
Resim No 68: Halı 4' den alınan 10 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

Resim No 69: Halı 4' den alınan 11 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

Resim No 70: Halı 4' den alınan 12 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

Resim No 71: Halı 4' den alınan 13 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

HALI NO:5

ADI:

YENICE HALI HEYBE

ENVANTER NO:408

Resim No 72: Yenice Halı Heybe

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	5
ADI	Yenice Halı Heybe
ENVANTER NO	408
BOYUTLAR	34 X 42,5 cm.
ALANI	1 455 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	37
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	48
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	5 mm.
RENK SAYISI	6
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Turuncu, Krem, Sarı, Siyah
KALİTE	38 x 24
İLME SAYISI(1dm ²)	912
HALININ ENİ	34 cm.
HALININ BOYU	42,5 cm.
ATKI SIKLIĞI	İki
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİKLERİ	6 cm.
SAÇAK UZUNLUĞU	Yok
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Merkezde önyüzünde ve yanlarında süslemeler (yün top) var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü telleri eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Erine (ilme sayısı) fark var mı?		X	24
b	Boyuna (kırkıt farkı) fark var mı?		X	38
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözü gerginlikleri eşit mi?		X	
b	Çevime hatası var mı?		X	
c	Farklı kırkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri ekseni (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?		X	
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu nasıl?			İyi
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) Var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?			
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?	X		
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?	X		
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?		X	
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			35
a	İlme sıklığı (1 cm'de kaç atkı var)			21
b	İlme sırası (1 cm)			15
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

ÖN

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?		X	
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişim var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.		X	

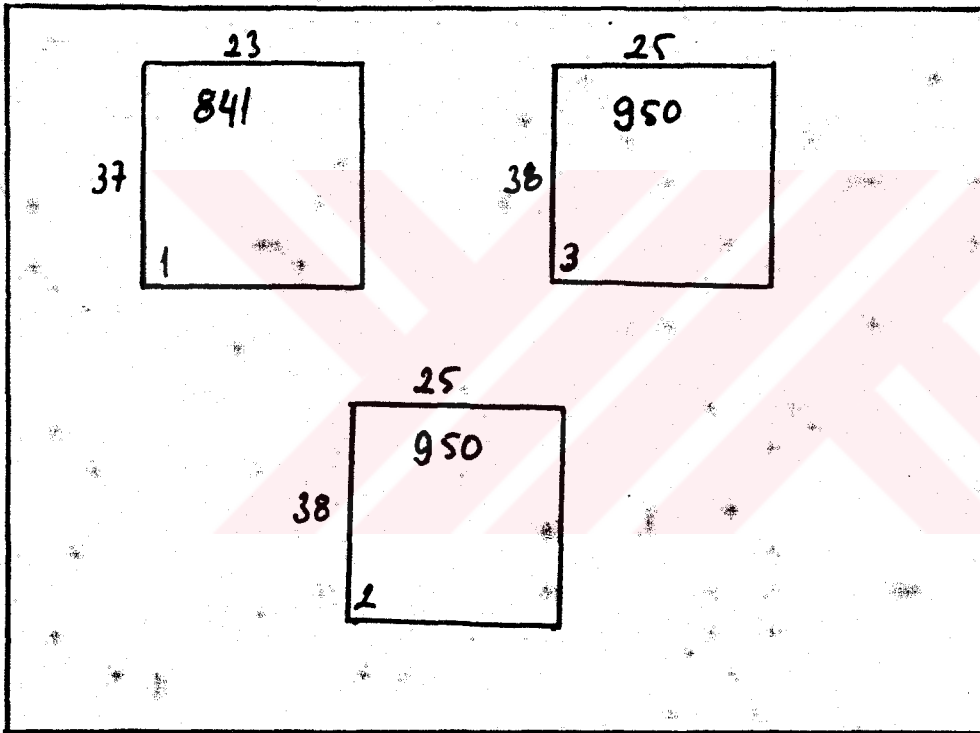
GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

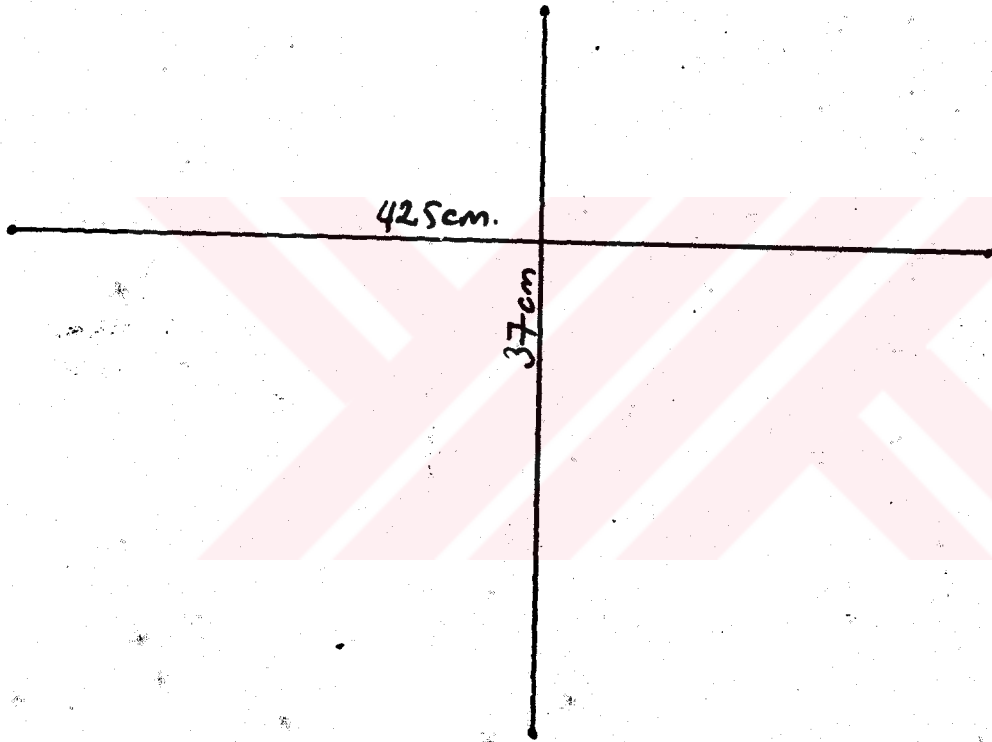
+

+

+

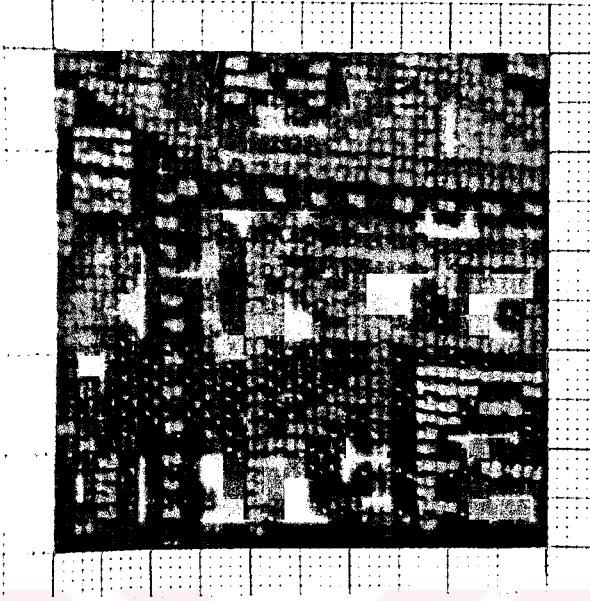
+

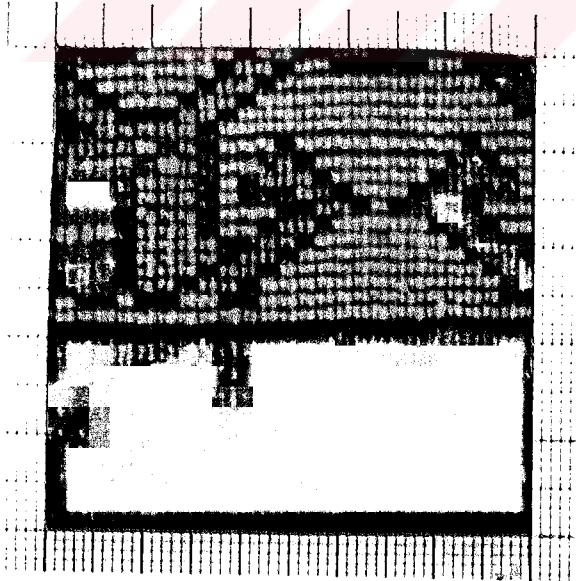

† Resim No 73: 5 Numaralı Halı Seccadenin ayrıntı şeması.

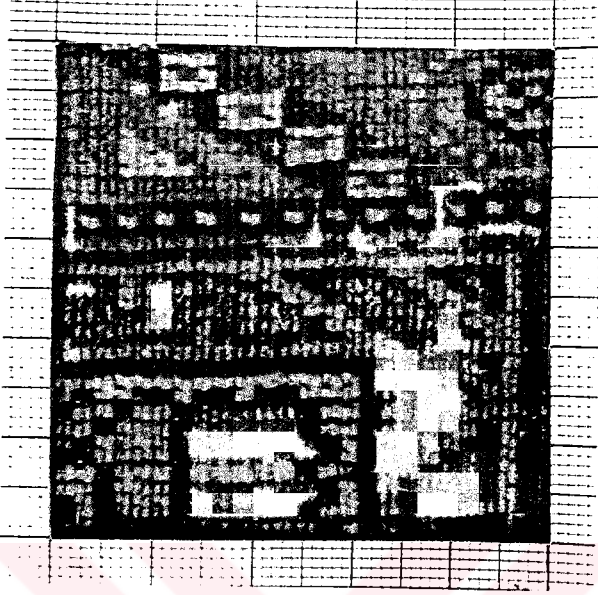
†

Resim No 74: Halı 5' den alınan 1 numaralı detay 37 x 23 (851) ilme

Resim No 75: Halı 5' den alınan 2 numaralı detay 38 x 25 (950) ilme

Resim No 76: Halı 5' den alınan 3 numaralı detay 38 x 25 (950) ilme

HALI NO:6

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO:31

Resim No 77: Yenice Hali Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	6
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	31
BOYUTLAR	101,5 x 122
ALANI	12 383 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	68
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	44
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	4 mm
RENK SAYISI	6
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Krem, Sarı, Mavi, Siyah
KALİTE	35 x 22
İLME SAYISI(1dm ²)	770
HALININ ENİ	10,5-102-101 cm
HALININ BOYU	67-123-122 cm
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİKLERİ	Çizgili, Başlangıç 11cm, Bitiş 10,5cm
SAÇAK UZUNLUĞU	Saçakları dökülmüş
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice Merkez Camii
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Halının sol tarafında üstte ve altta iki parça eksik
	Halının başlangıç kilim kısmında işaret var

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?		X	22
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?		X	35
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı nasıl?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?		X	
6	POTLUK		X	
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		

c	Doku yoğunluğu nasıl?			İyi
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK		X	
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) Var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE		X	
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm' de kaç ilme var			32
a	İlme sıklığı (1 cm' de kaç atkı var)			38
b	ilme sırası (1 cm)			8
3	Kontur rengi değişti mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

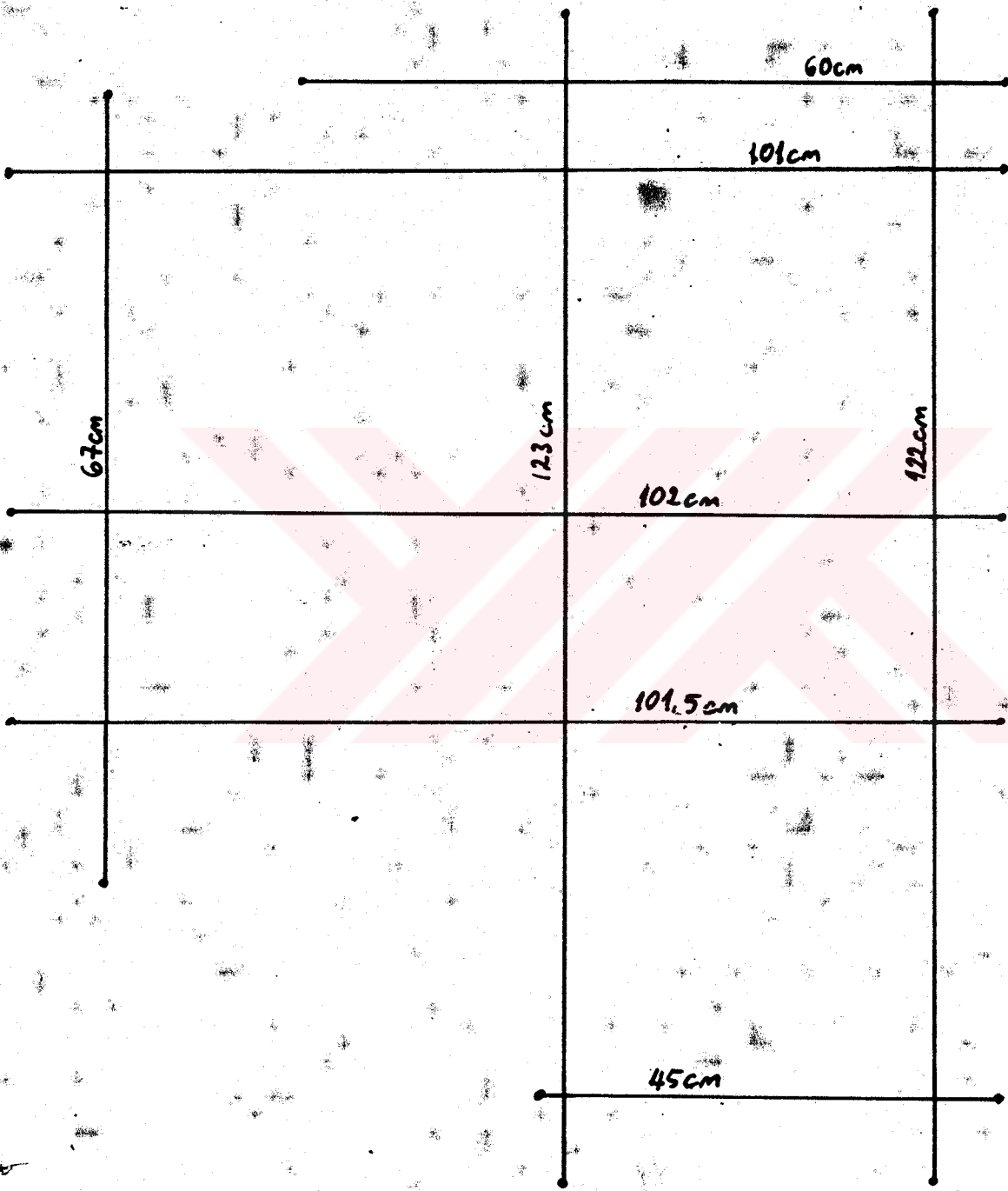
ÖN

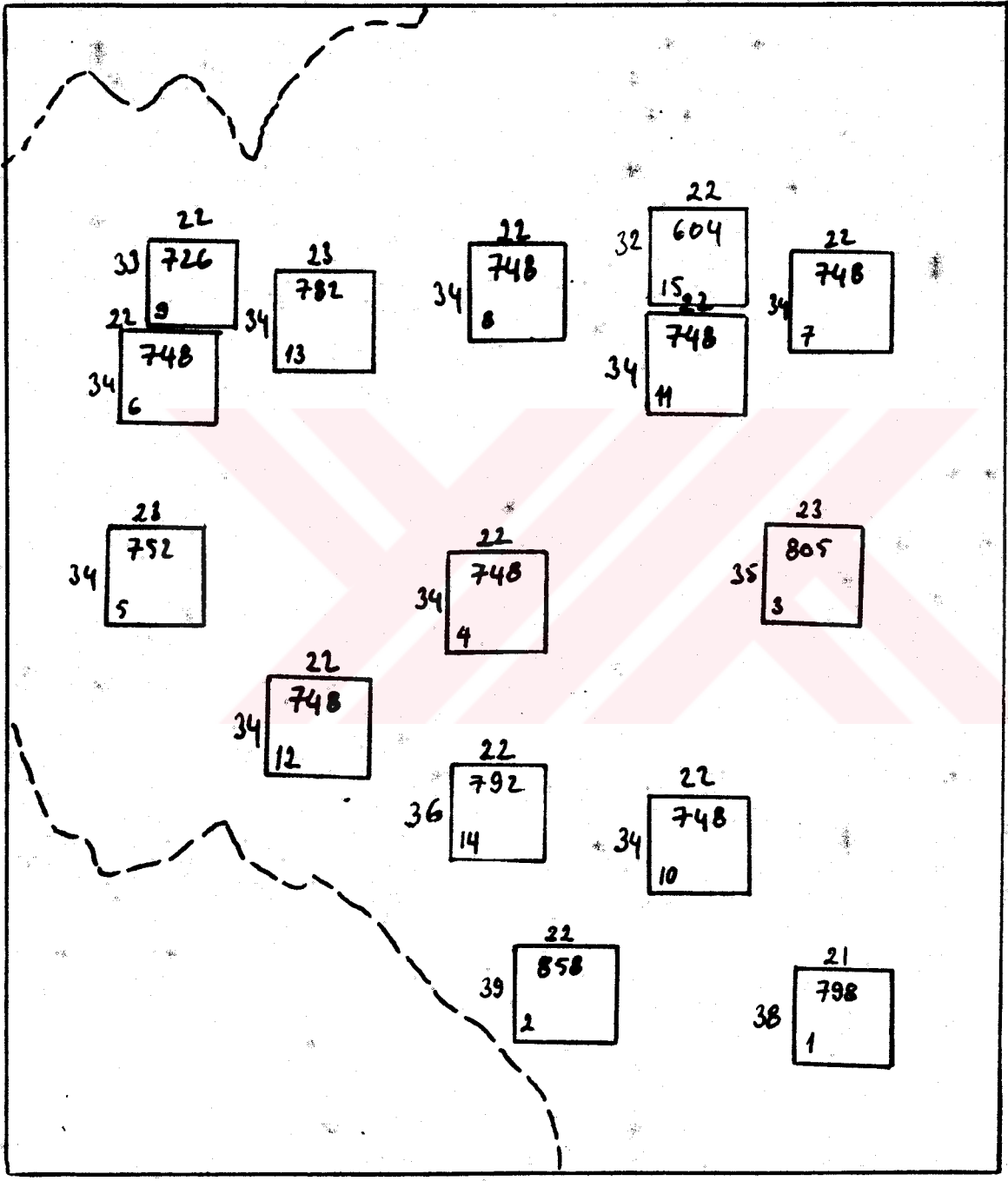
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde defomasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?		X	
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karşım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		YUNTDAĞ
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?	X		
6	Onarım var mı?		X	

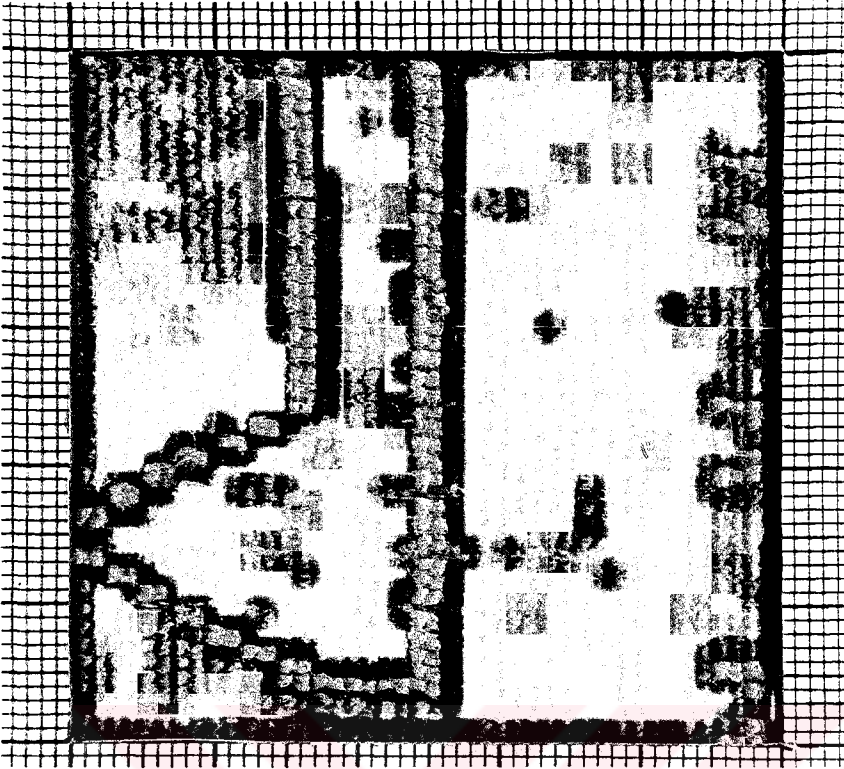

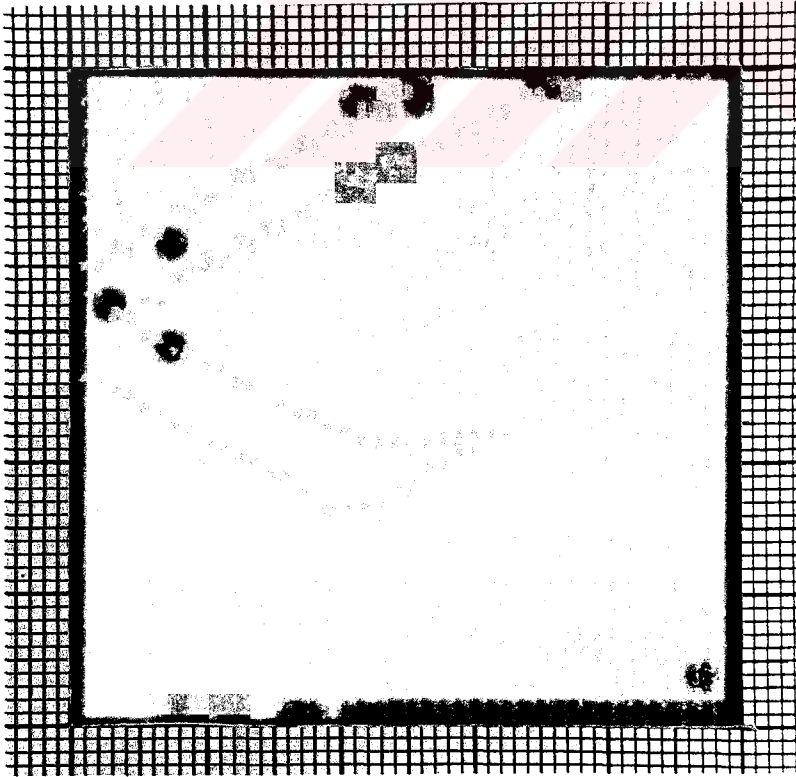

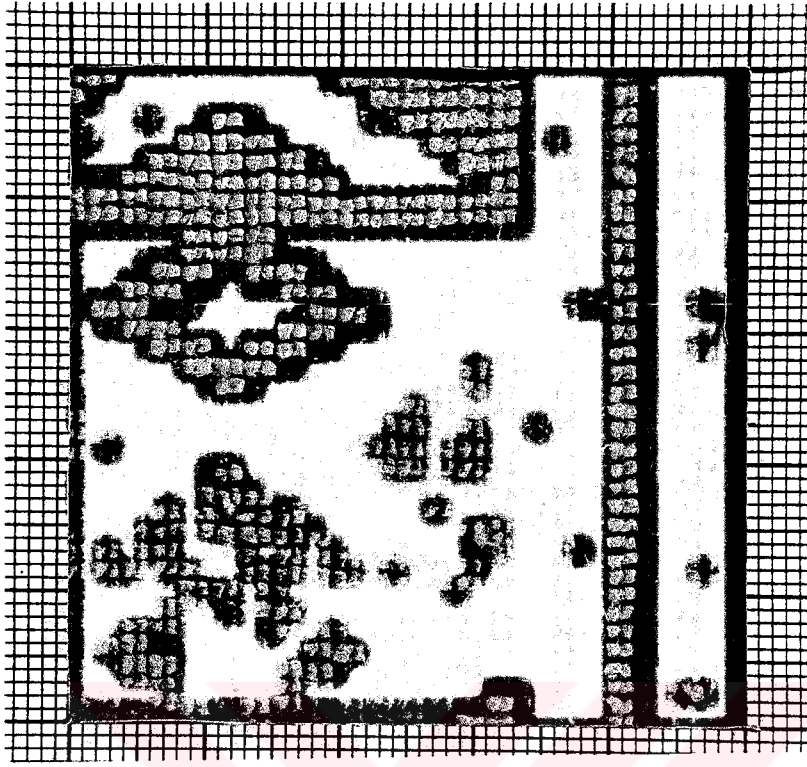
Resim No 78: 6 Numaralı Halı Seccadenin Detay Şeması.

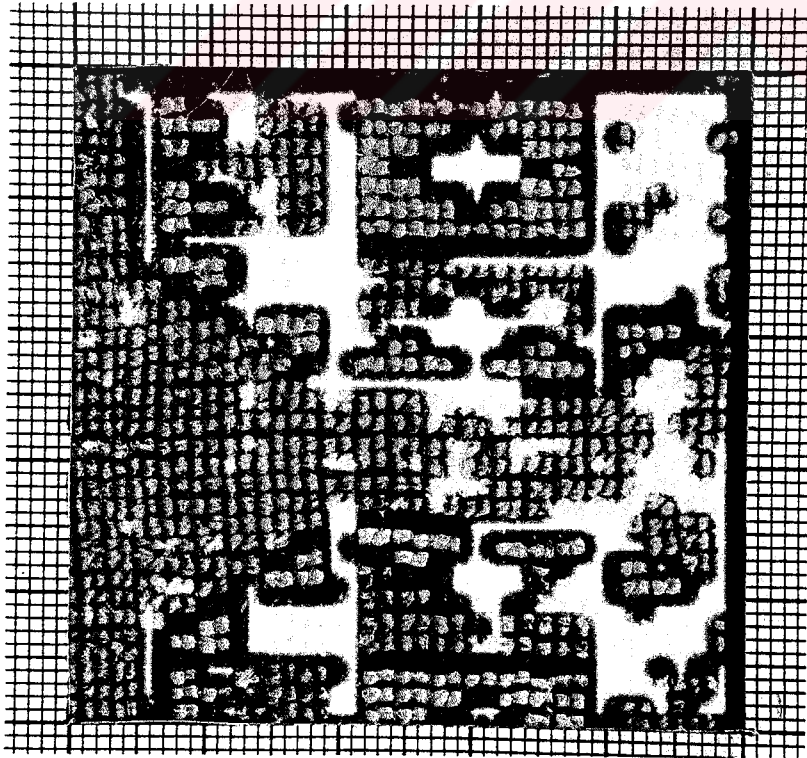
Resim No 79: Halı 6'dan alınan 1 numaralı detay 38 x 21 (798) ilme

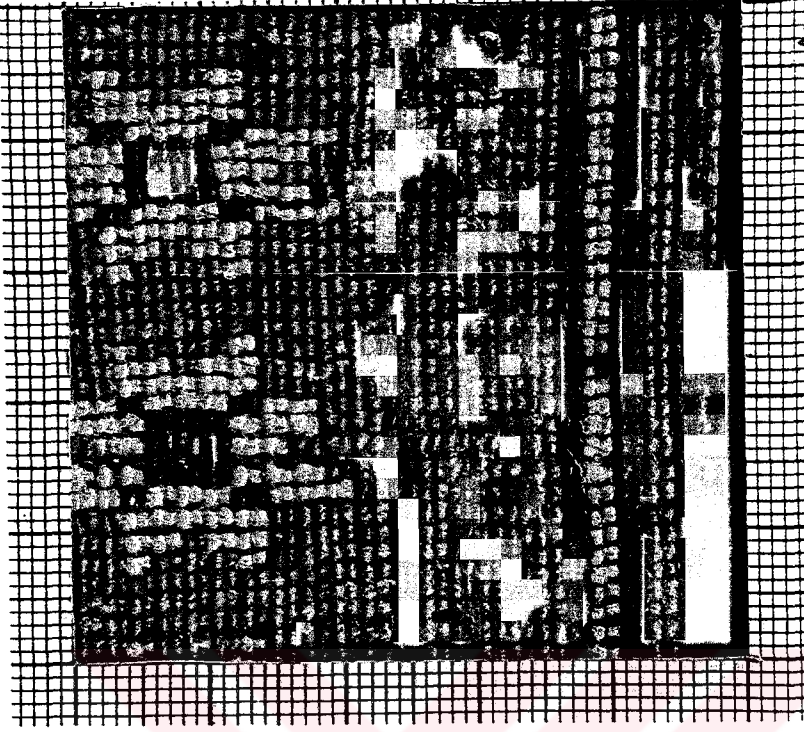
Resim No 80: Halı 6'dan alınan 2 numaralı detay 39 x 22 (858) ilme

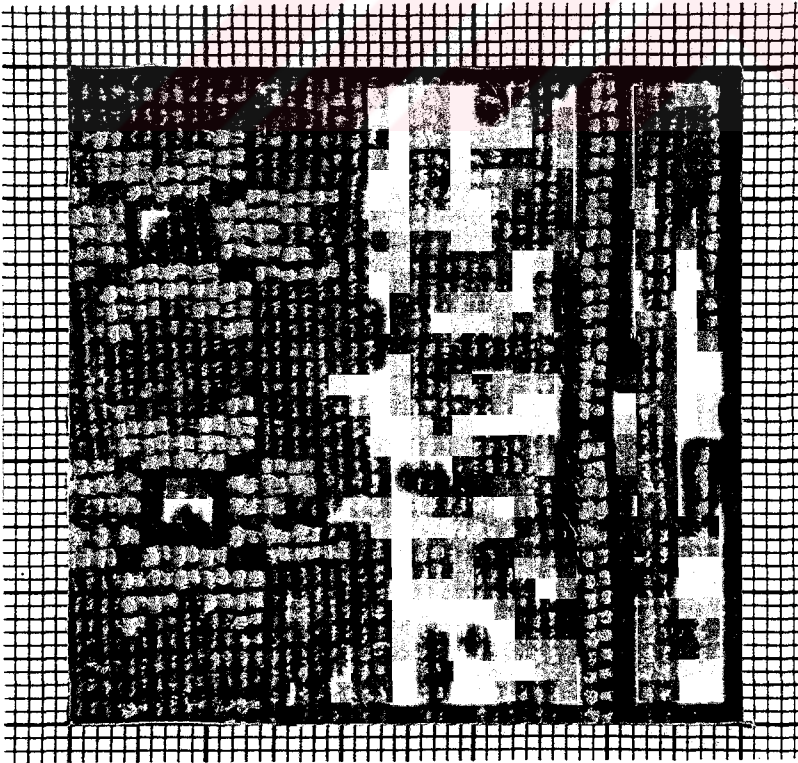
Resim No 81: Halı 6'dan alınan 3 numaralı detay 35 x 23 (805) ilme

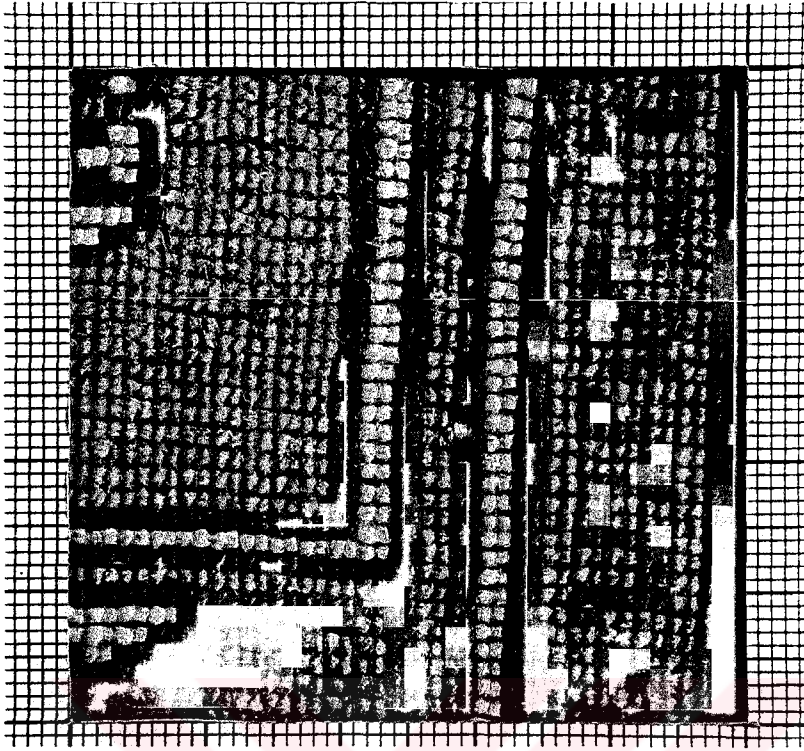
Resim No 82: Halı 6'dan alınan 4 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

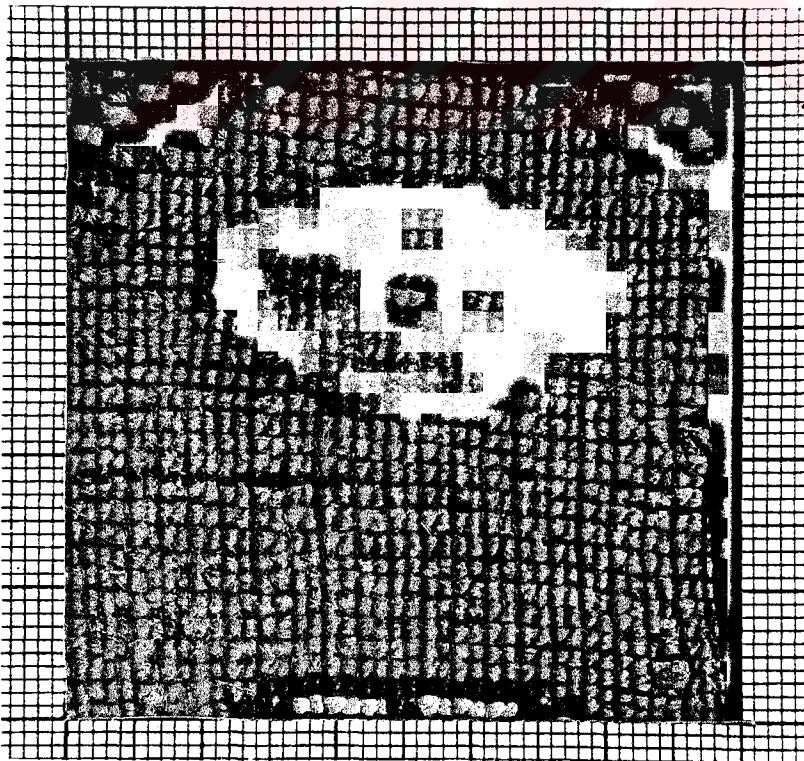
Resim No 83: Halı 6'dan alınan 5 numaralı detay 34 x 23 (782) ilme

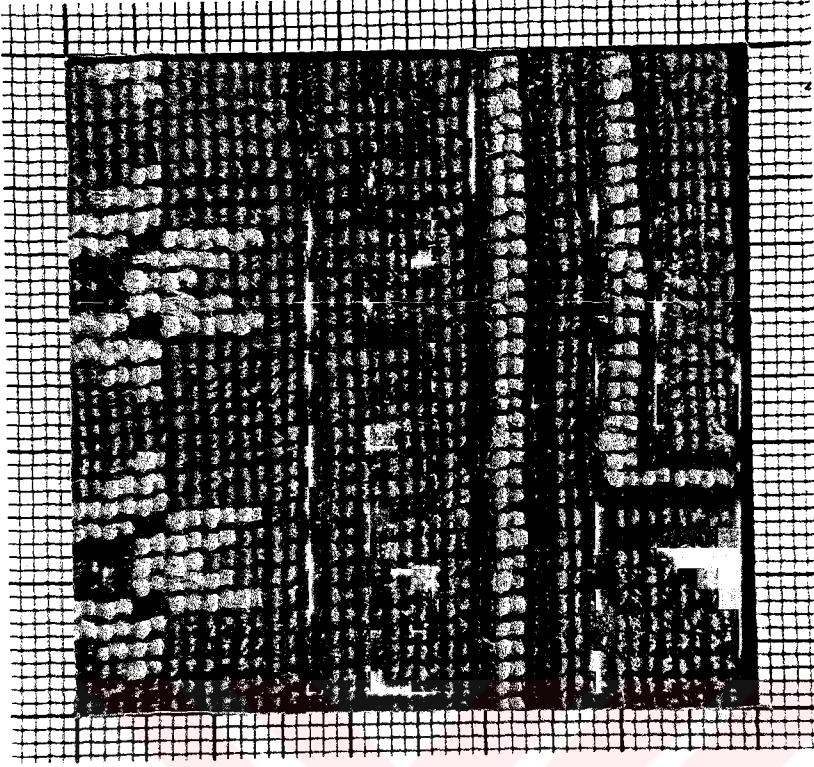
Resim No 84: Halı 6'dan alınan 6 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

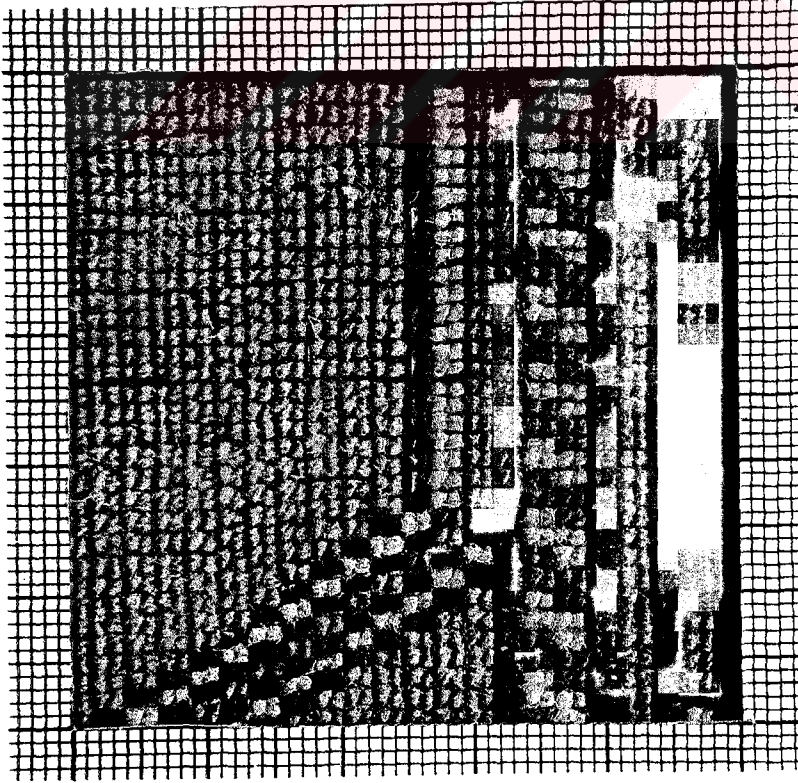
Resim No 85: Halı 6'dan alınan 7 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

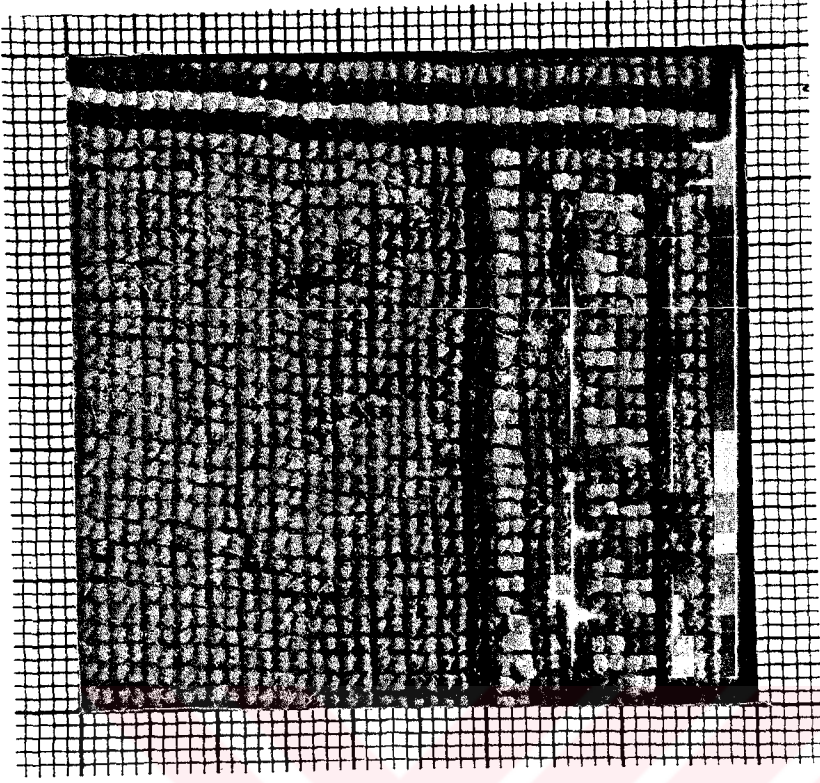
Resim No 86: Halı 6'dan alınan 8 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

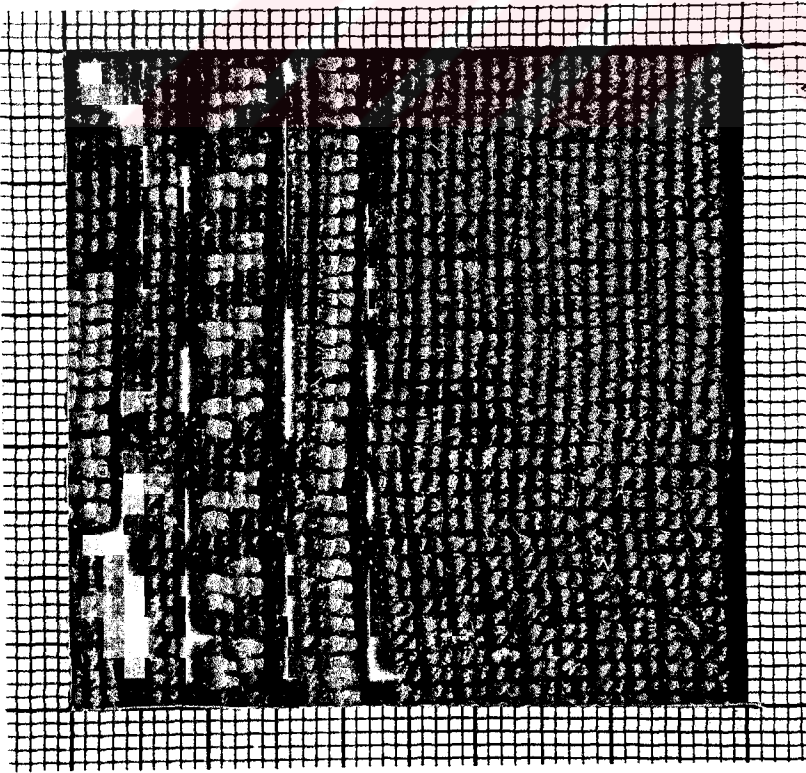
Resim No 87: Halı 6'dan alınan 9 numaralı detay 33 x 22 (726) ilme

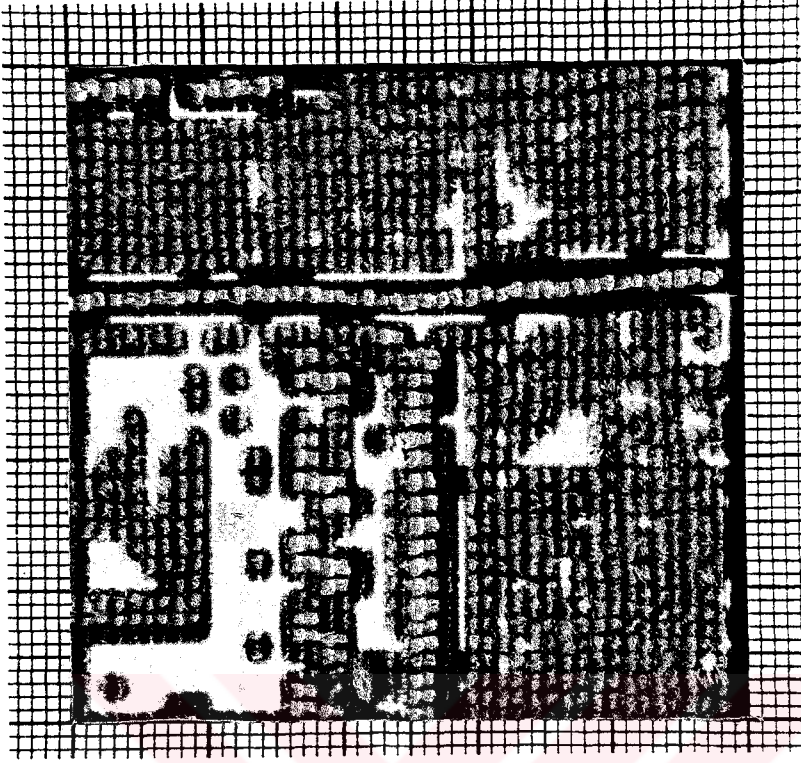
Resim No 88: Halı 6'dan alınan 10 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

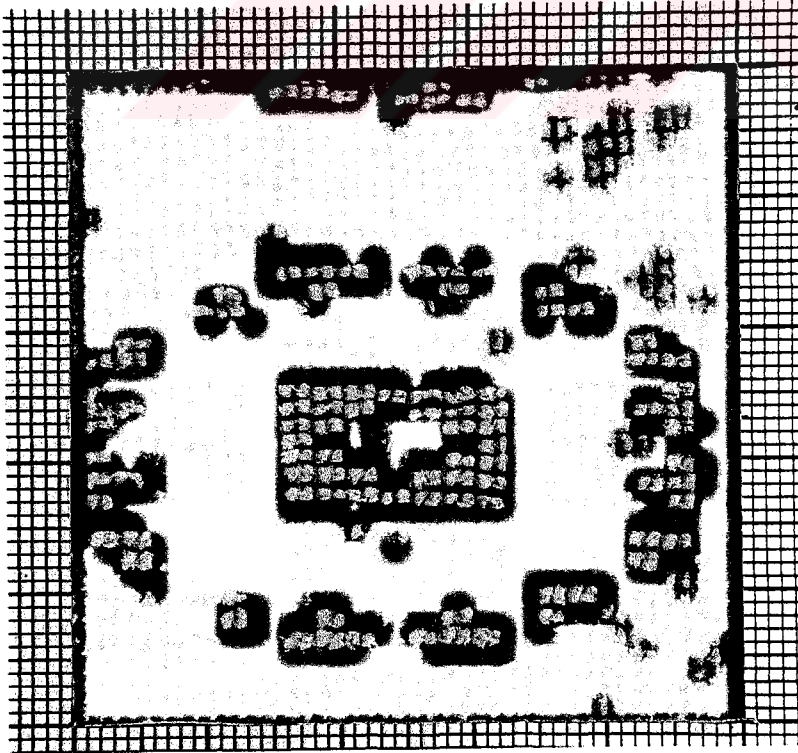
Resim No 89: Halı 6'dan alınan 11 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

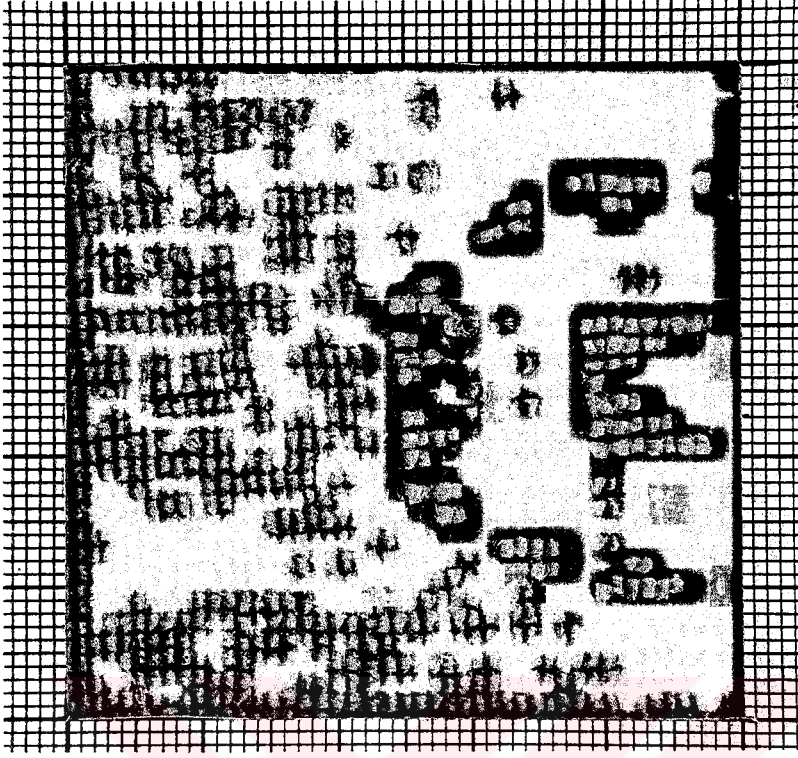
Resim No 90: Halı 6'dan alınan 12 numaralı detay 34 x 22 (748) ilme

Resim No 91: Halı 6'dan alınan 13 numaralı detay 34 x 23 (782) ilme

Resim No 92: Halı 6'dan alınan 14 numaralı detay 36 x 22 (792) ilme

Resim No 93: Halı 6'dan alınan 15 numaralı detay 32 x 22 (704) ilme

HALI NO:7

ADI:

YENİCE SET HALI

ENVANTER NO:

Resim No 94: Yenice Set Hali

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	7
ADI	Yenice Set Halı
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	57,5 x 296,5 cm.
ALANI	17 048 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	60
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	40
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	7 mm.
RENK SAYISI	10
RENKLER	Kırmızı, Koyu Yeşil, Açık Yeşil, Krem, Sarı, Açık Mavi, Koyu Mavi, Beyaz, Kahve, Siyah
KALİTE	20 x 20
İLME SAYISI(1dm ²)	400
HALININ ENİ	57,5 - 59 - 57,5 - 57,5 - 58,5 - 59 cm.
HALININ BOYU	296,5 - 296 - 296,5 cm
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	İki Çizgili, Başlangıç 11cm, Bitiş 11cm
SAÇAK UZUNLUĞU	10 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Naciye isimli bir dokuyucunun müzeye hibesi
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yenice Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Halının üzerinde yapıldığı tarih ve dokuyucunun adı yazılı.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?			20
b	Boyuna (kirküt farkı) fark var mı?			20
c	İplik sıklığına uygun mu?		X	
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?		X	
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?	X		
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?		X	
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?		X	

c	Doku yoğunluğu iyi mi?		X	
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma	X		
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?	X		
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?			
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?		X	
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			17
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			13
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değişti mi?	X		
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

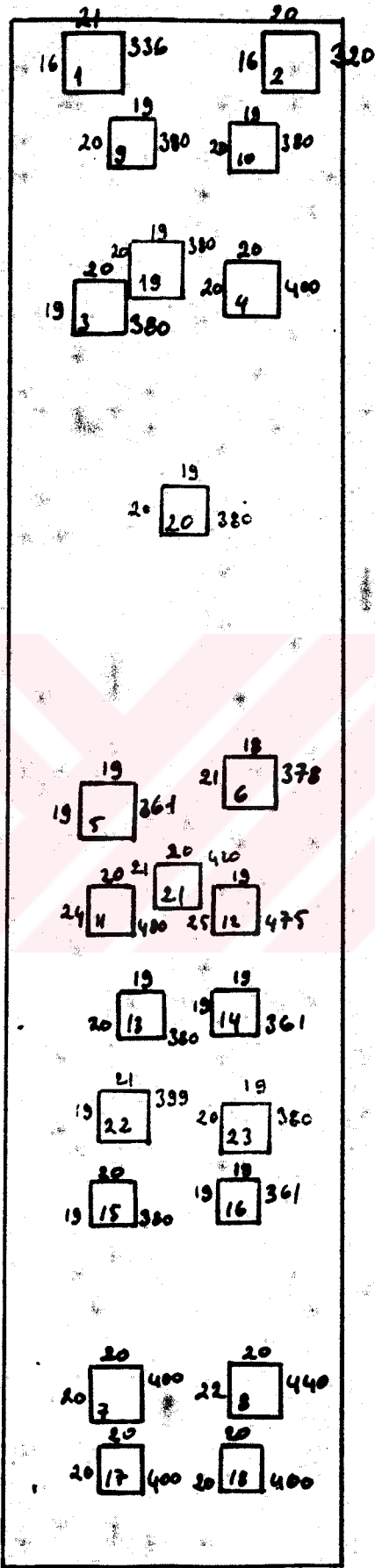
ÖN

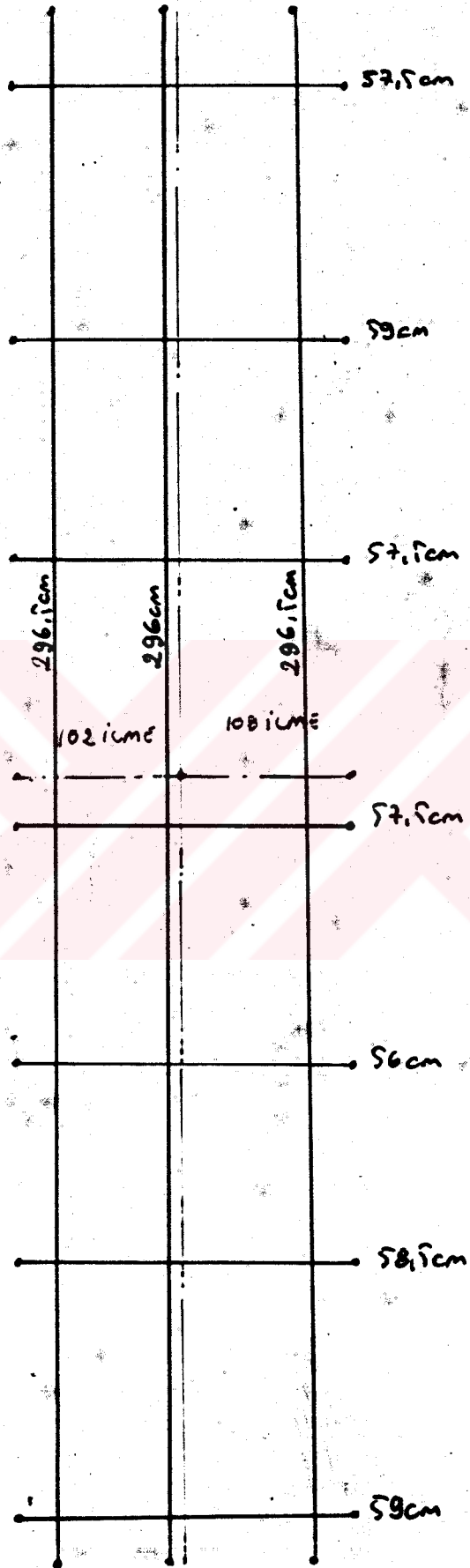
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişim var mı?	X		
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?		X	
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?		X	
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		BALKAN
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?	X		
6	Onarım var mı?		X	

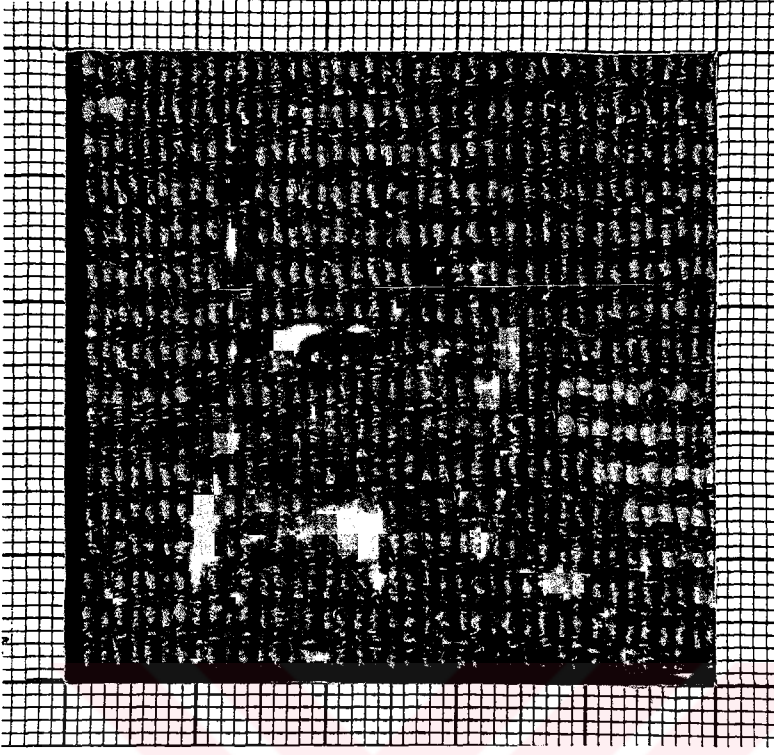

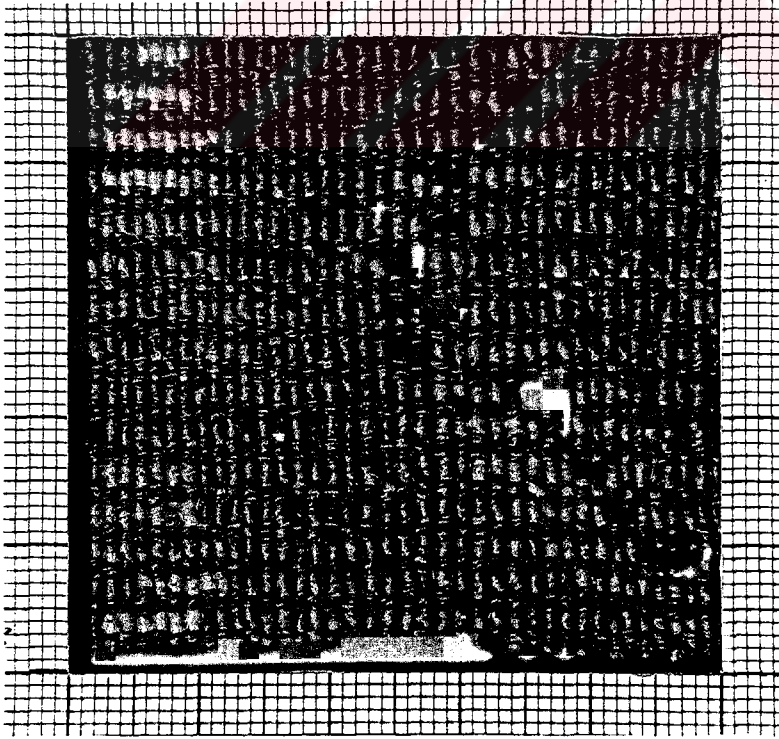

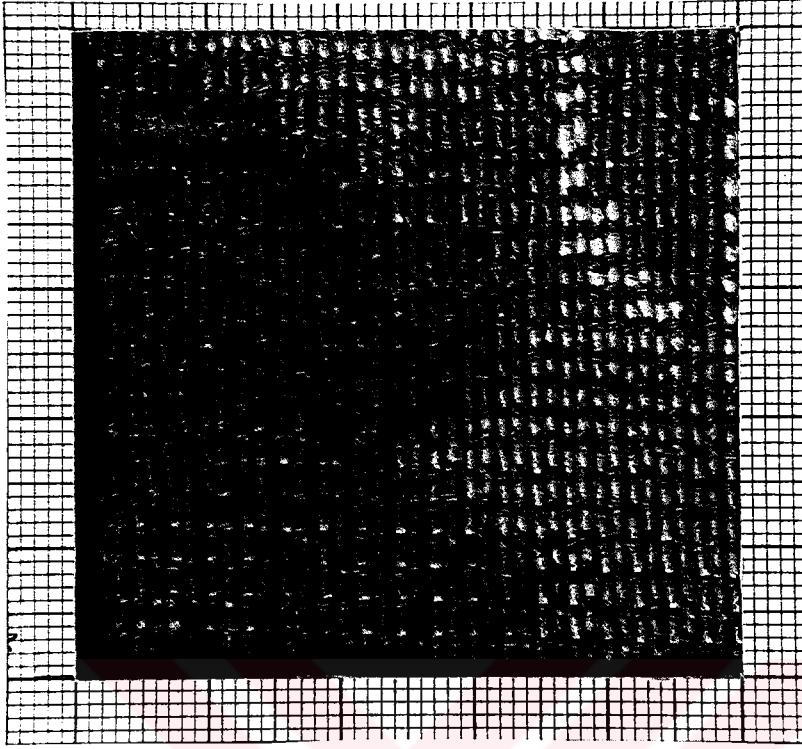
Resim No 95: 7 Numaralı Halının Detay Şeması

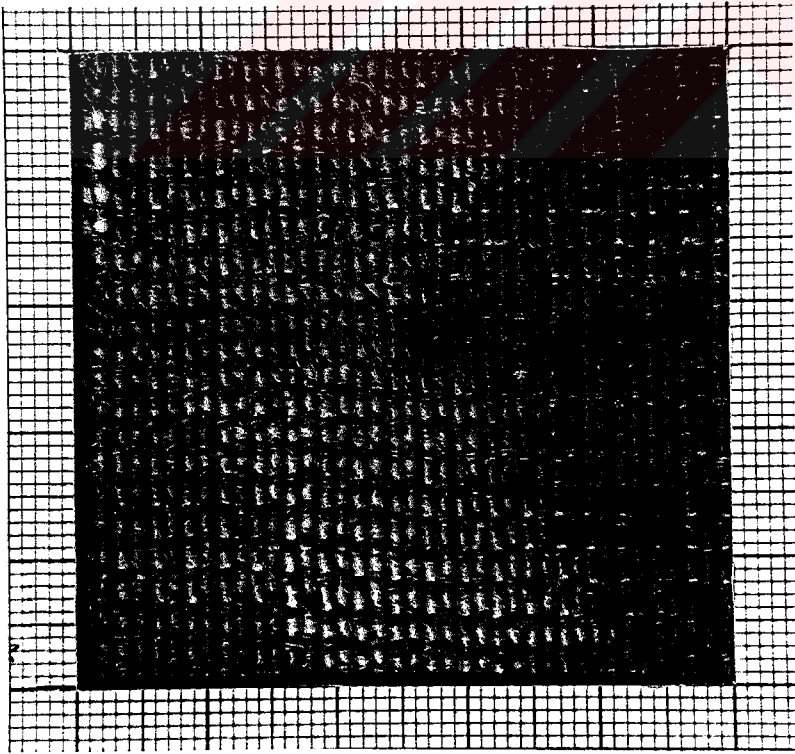
Resim No 96: Halı 7'den alınan I numaralı detay 16 x 21 (336) ilme

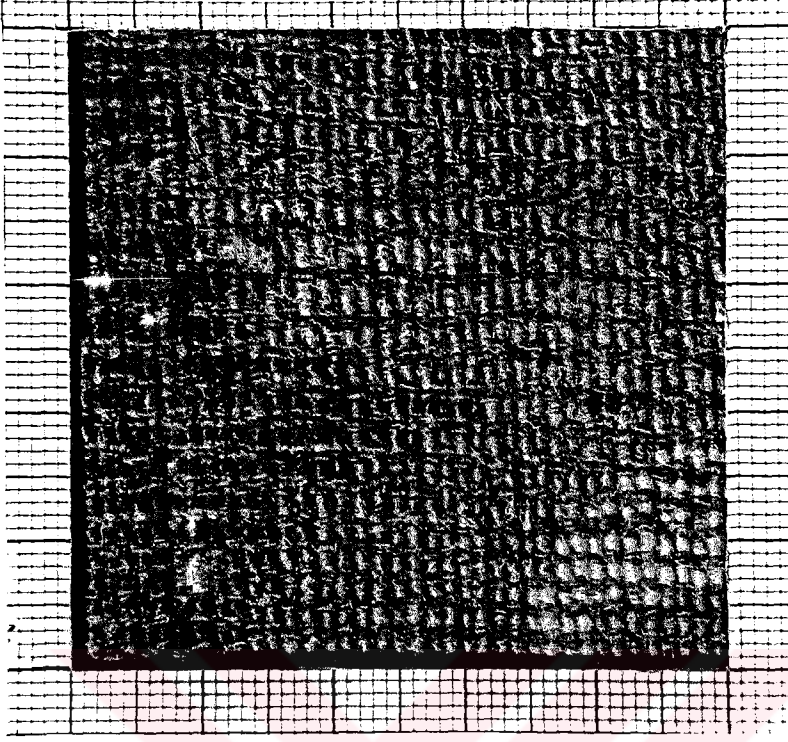
Resim No 97: Halı 7'den alınan 2 numaralı detay 16 x 20 (320) ilme

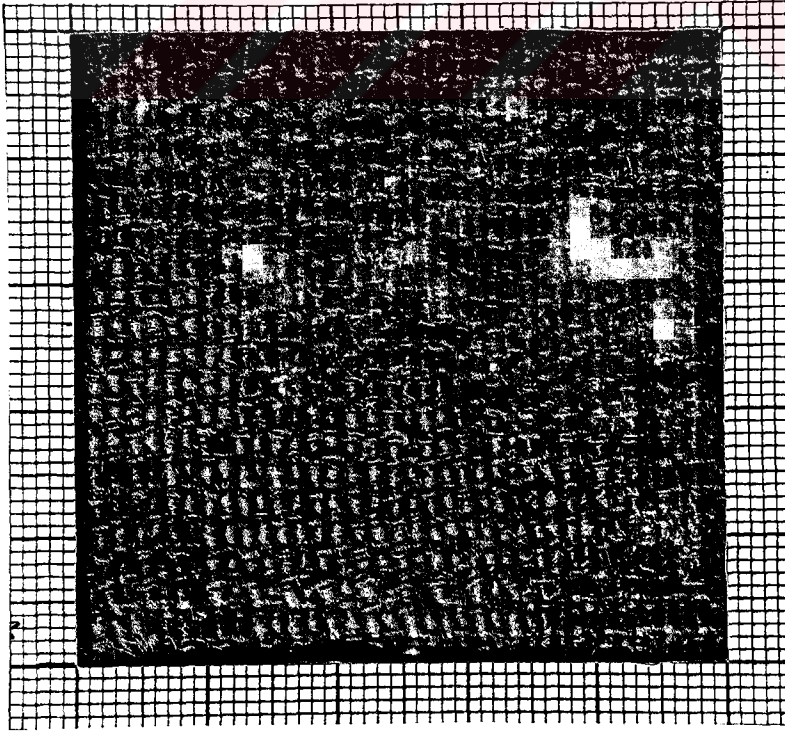
Resim No 98: Halı 7'den alınan 3 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

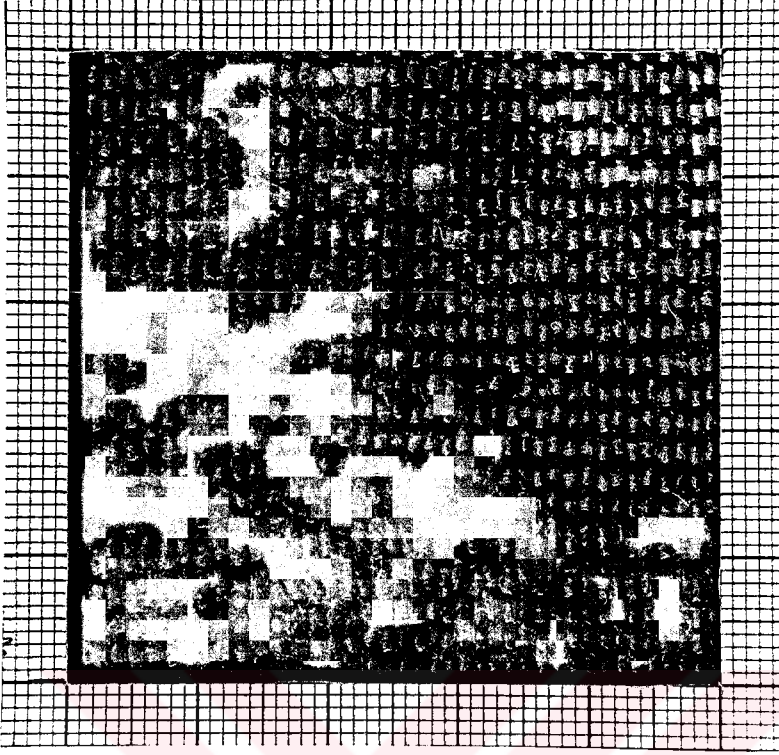
Resim No 99: Halı 7'den alınan 4 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

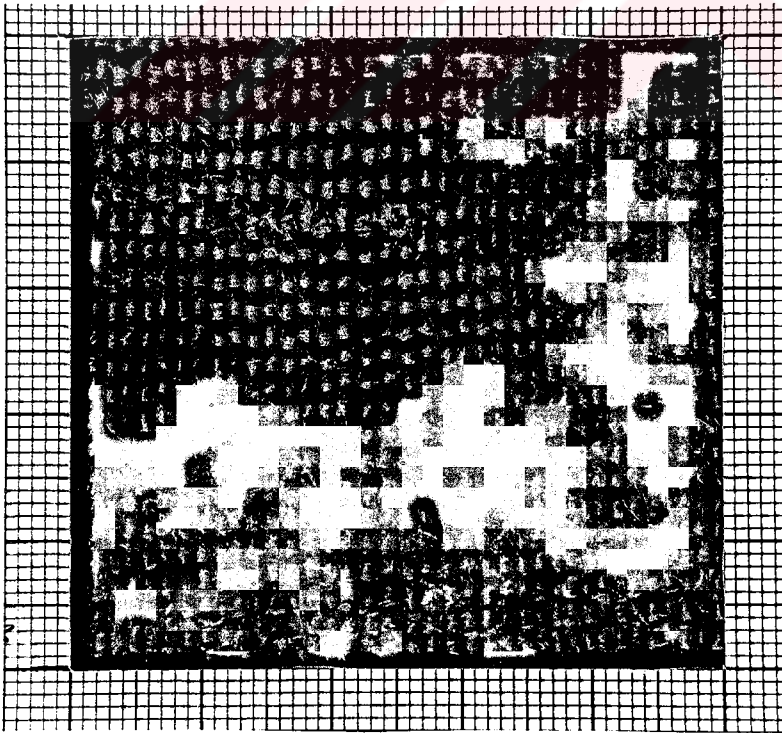
Resim No 100: Halı 7'den alınan 5 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

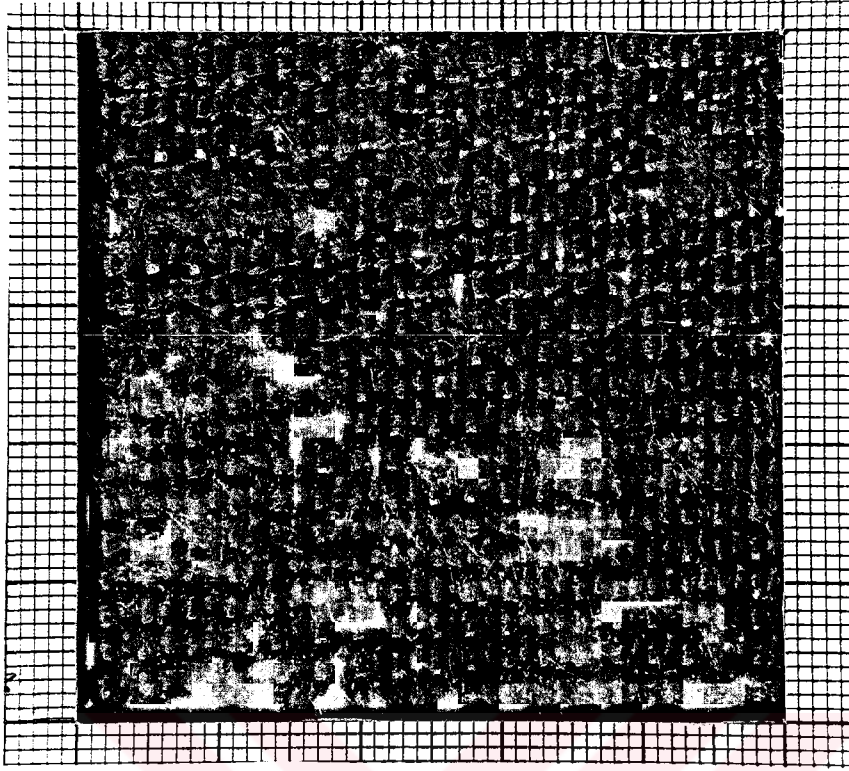
Resim No 101: Halı 7'den alınan 6 numaralı detay 21 x 18 (378) ilme

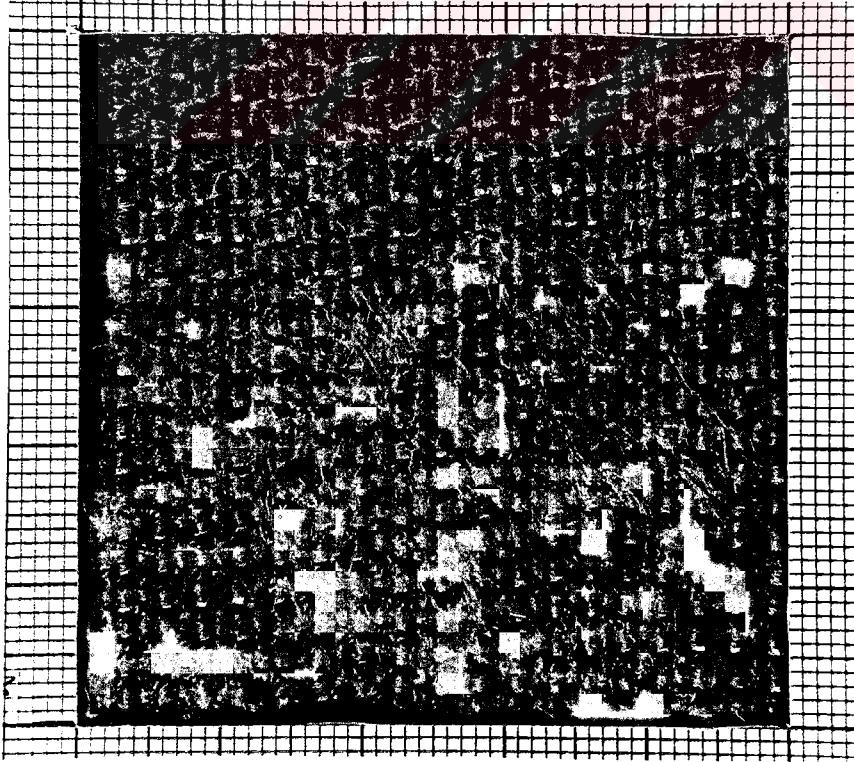
Resim No 102: Halı 7' den alınan 7 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

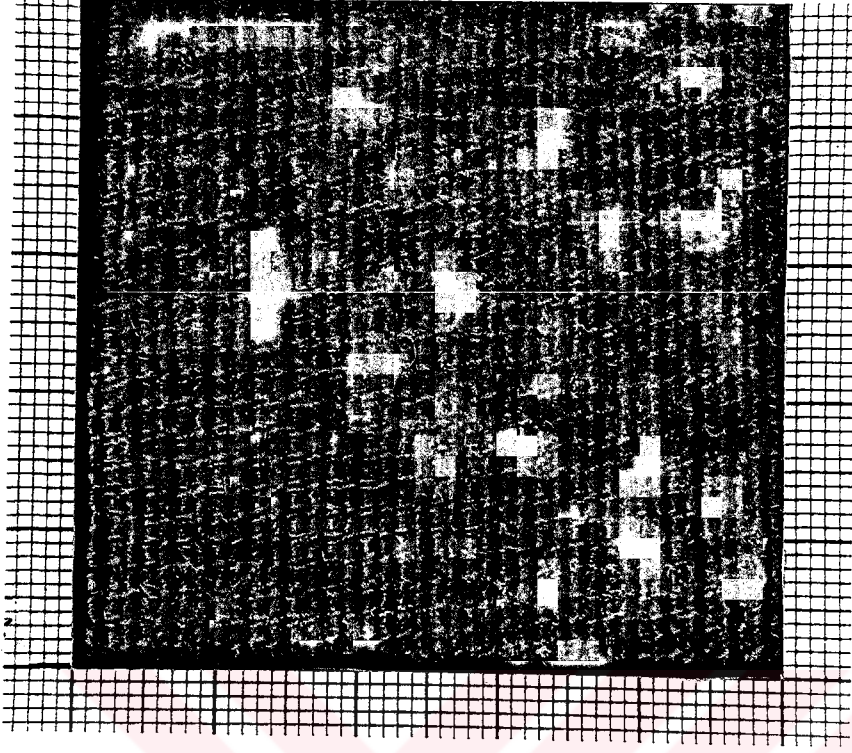
Resim No 103: Halı 7' den alınan 8 numaralı detay 22 x 20 (440) ilme

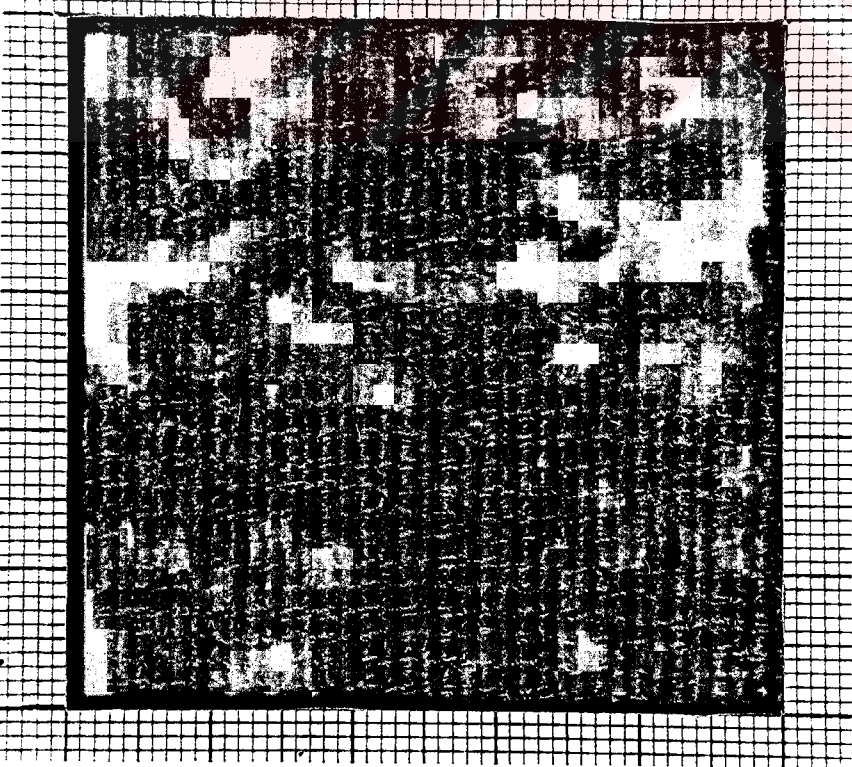
Resim No 104: Halı 7'den alınan 9 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

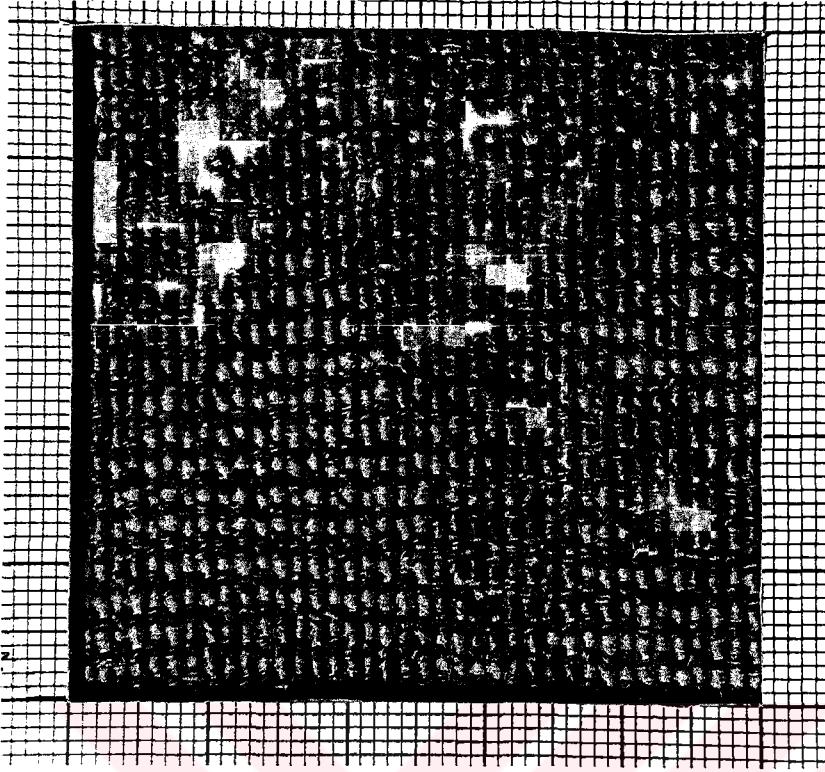
Resim No 105: Halı 7'den alınan 10 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

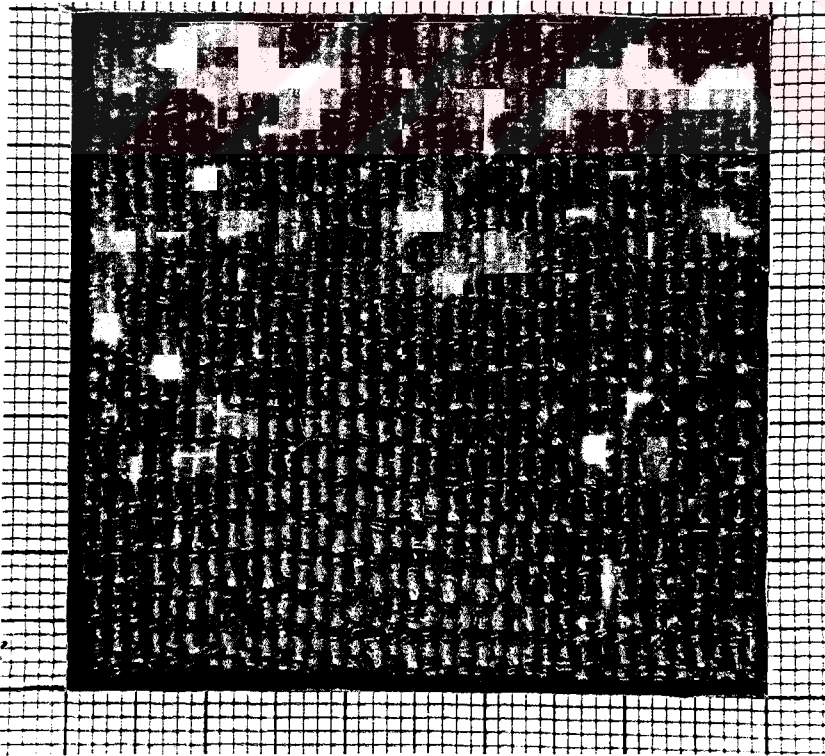
Resim No 106: Halı 7'den alınan 11 numaralı detay 24 x 20 (480) ilme

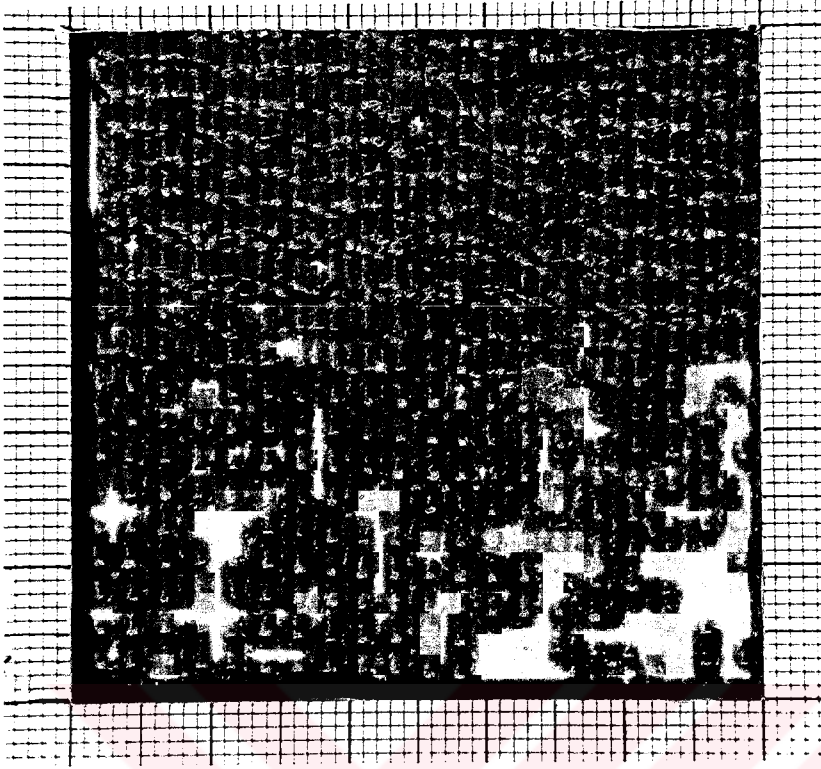
Resim No 107: Halı 7'den alınan 12 numaralı detay 25 x 19 (475) ilme

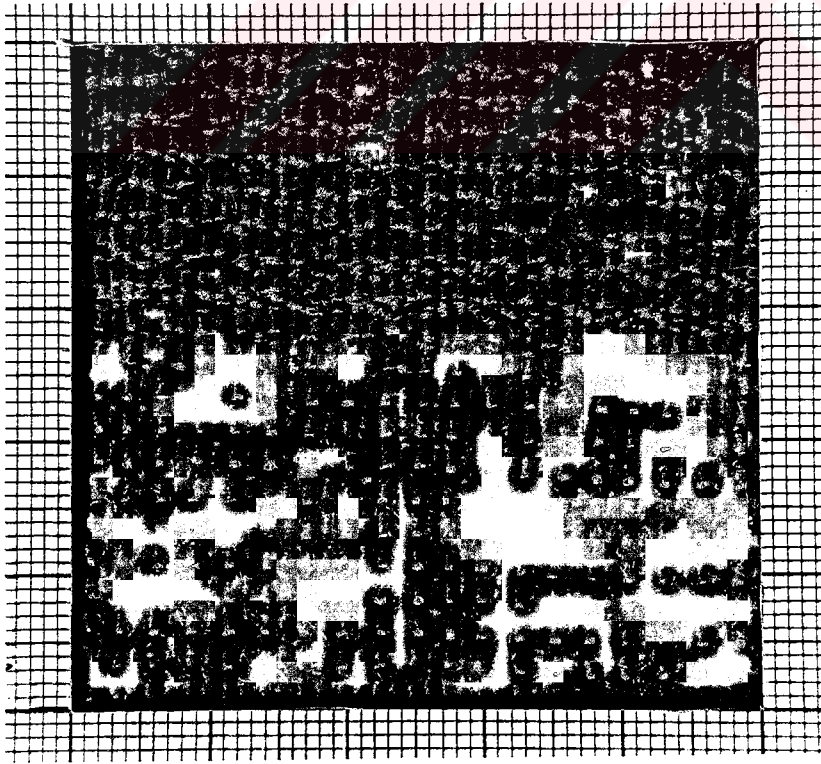
Resim No 108: Halı 7'den alınan 13 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

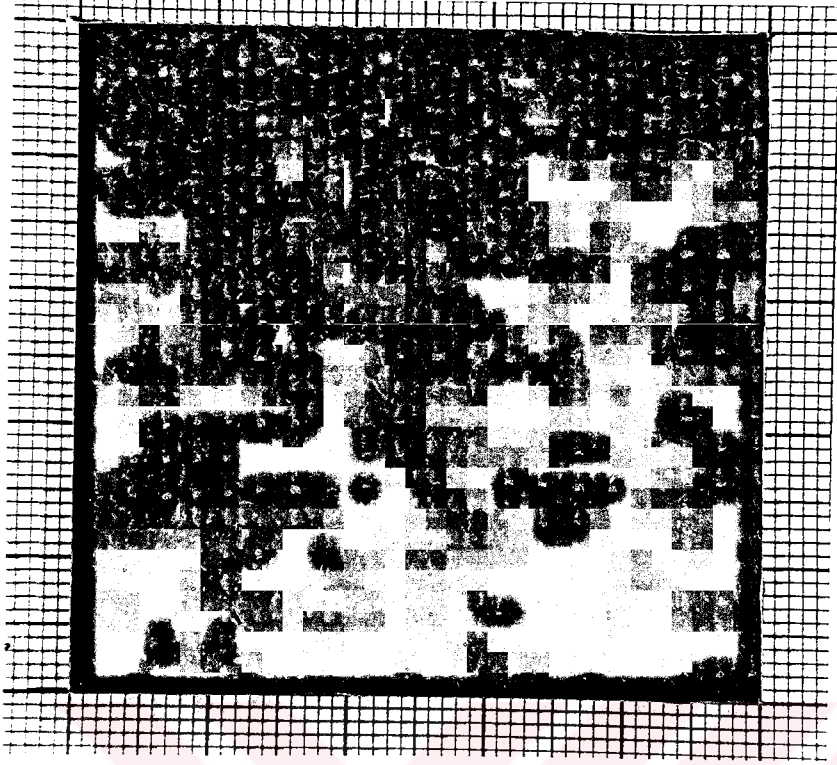
Resim No 109: Halı 7'den alınan 14 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

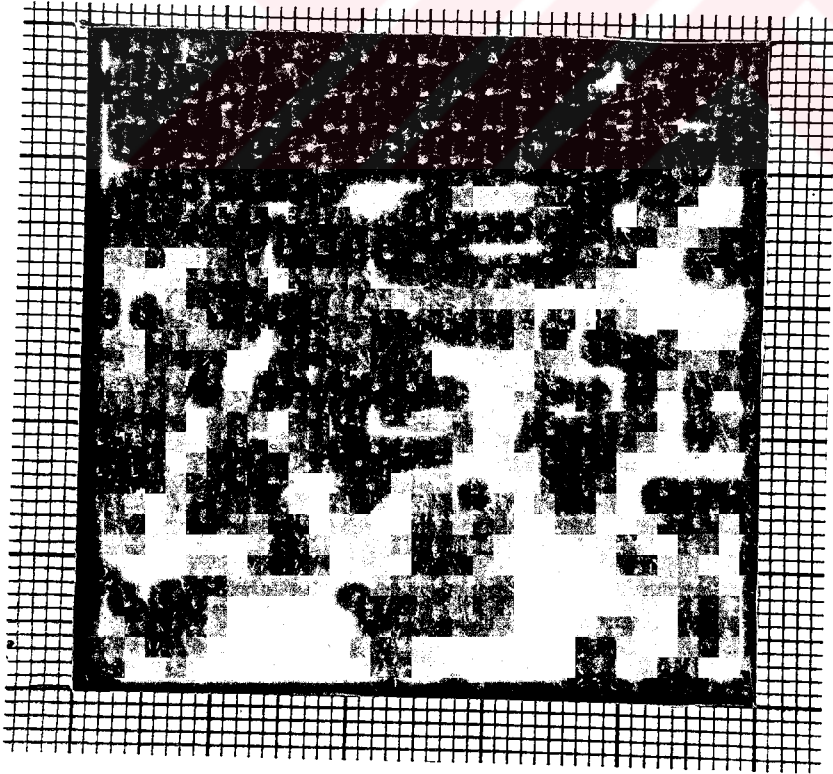
Resim No 110: Halı 7'den alınan 15 numaralı detay 19 x 20 (380) ilme

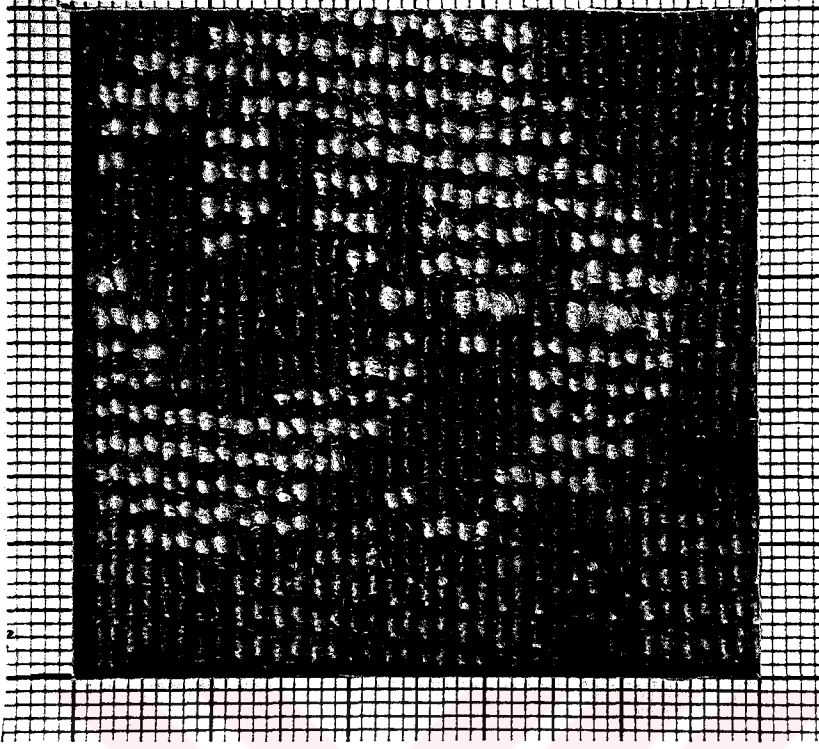
Resim No 111: Halı 7'den alınan 16 numaralı detay 19 x 19 (361) ilme

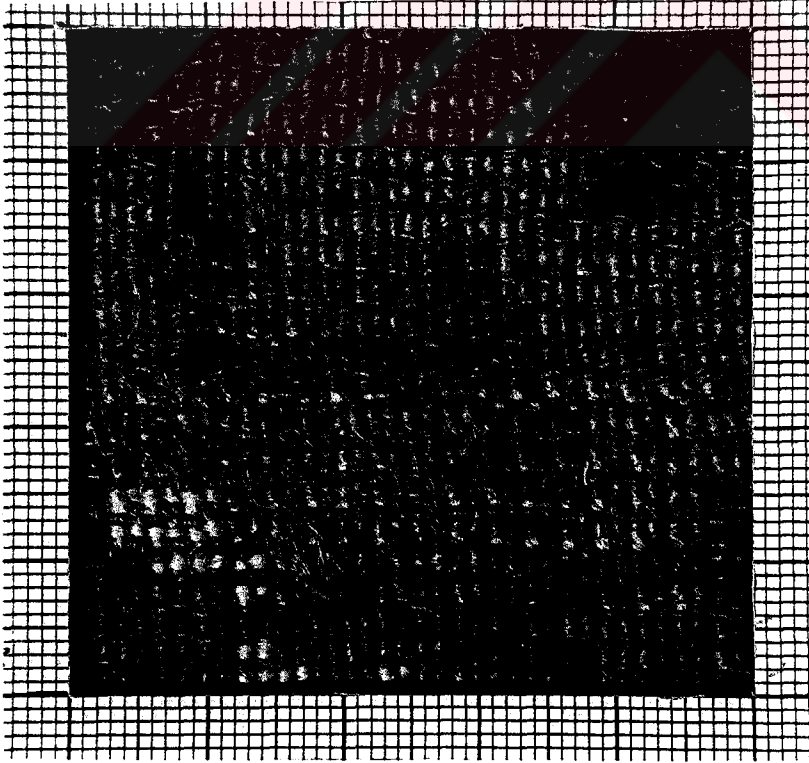
Resim No 112: Halı 7'den alınan 17 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

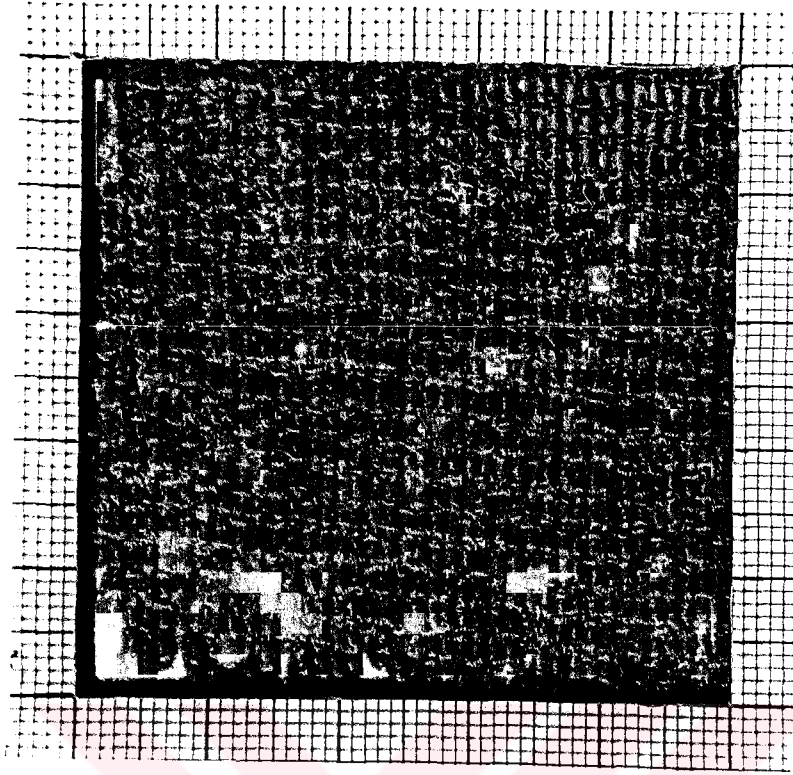
Resim No 113: Halı 7'den alınan 18 numaralı detay 20 x 20 (400) ilme

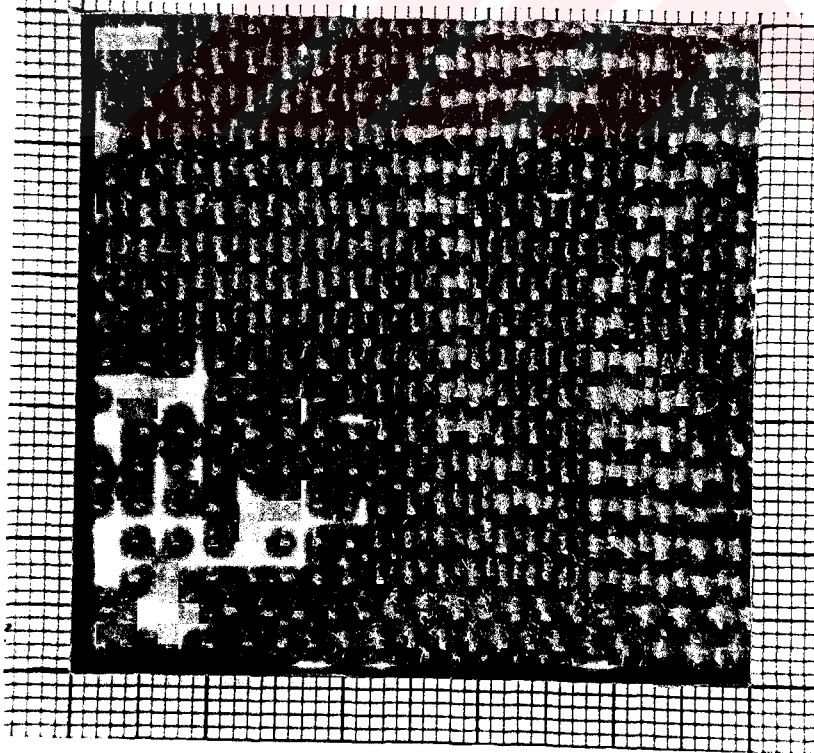
Resim No 114: Halı 7'den alınan 19 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

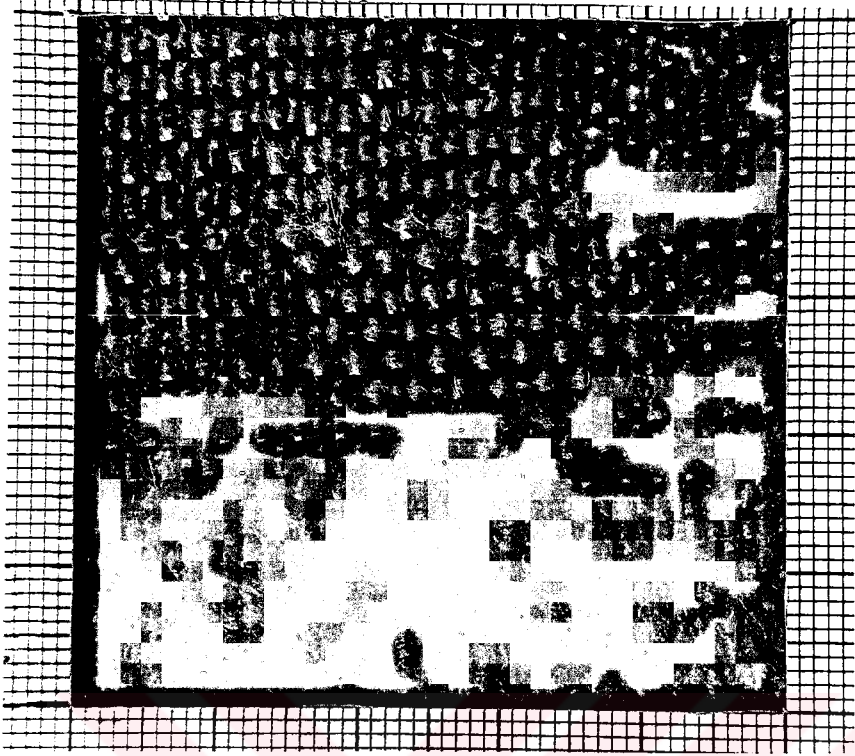
Resim No 115: Halı 7'den alınan 20 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

Resim No 116: Halı 7'den alınan 21 numaralı detay 21 x 20 (420) ilme

Resim No 117: Halı 7'den alınan 22 numaralı detay 19 x 21 (399) ilme

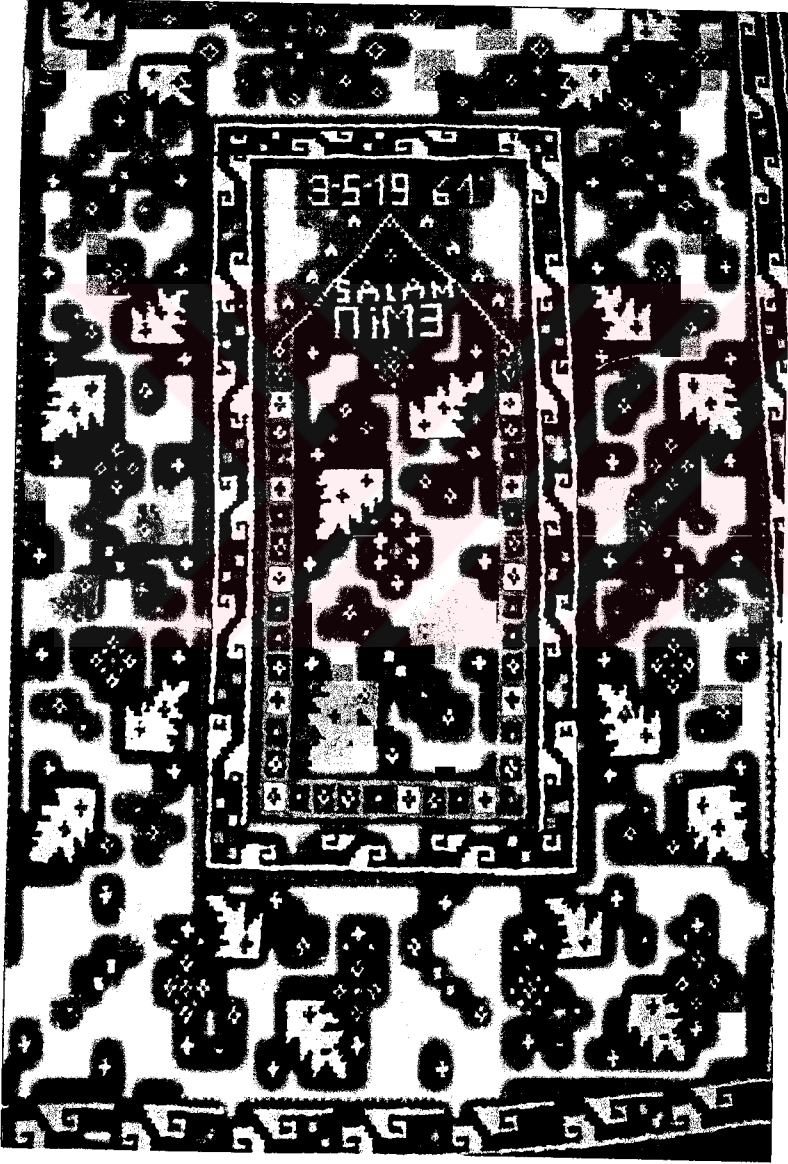
Resim No 118: Halı 7'den alınan 23 numaralı detay 20 x 19 (380) ilme

HALI NO:8

ADI:

YENICE TABAN HALI

ENVANTER NO:

Resim No 119: Yenice Hali

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	8
ADI	Yenice Taban Hali
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	93,5 x 139 cm.
ALANI	12 996 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	63
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	44
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	9 mm
RENK SAYISI	6
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Beyaz, Bordo, Siyah, Mavi
KALİTE	21 x 22
İLME SAYISI(1dm ²)	462
HALININ ENİ	93,5 - 93,5 - 91 cm.
HALININ BOYU	139 - 138 - 136 cm.
ATKI SIKLIĞI	2 - 3 Karışık
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİKLERİ	Başlangıç 12cm, Bitiş 7cm
SAÇAK UZUNLUĞU	12 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Gümüşler Köyü
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Hatice Sağlam
ÖZEL DURUM	Halının üzerinde yapıldığı tarih ve dokuyucunun adı var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?	X		
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		22
b	Boyuna (kırkıt farkı) fark var mı?	X		21
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kıritleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düzmü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		

c	Doku yoğunluğu nasıl?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) Var mı?		X	
	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
9	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
a	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
b	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?		X	
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			25
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			15
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

ÖN

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?		X	
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişim var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		AYVACIK
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?	X		
6	Onarım var mı?		X	

21
 357
 12

21
 441
 11

22
 418
 7

22
 462
 9

22
 418
 6

23
 483
 5

23
 418
 8

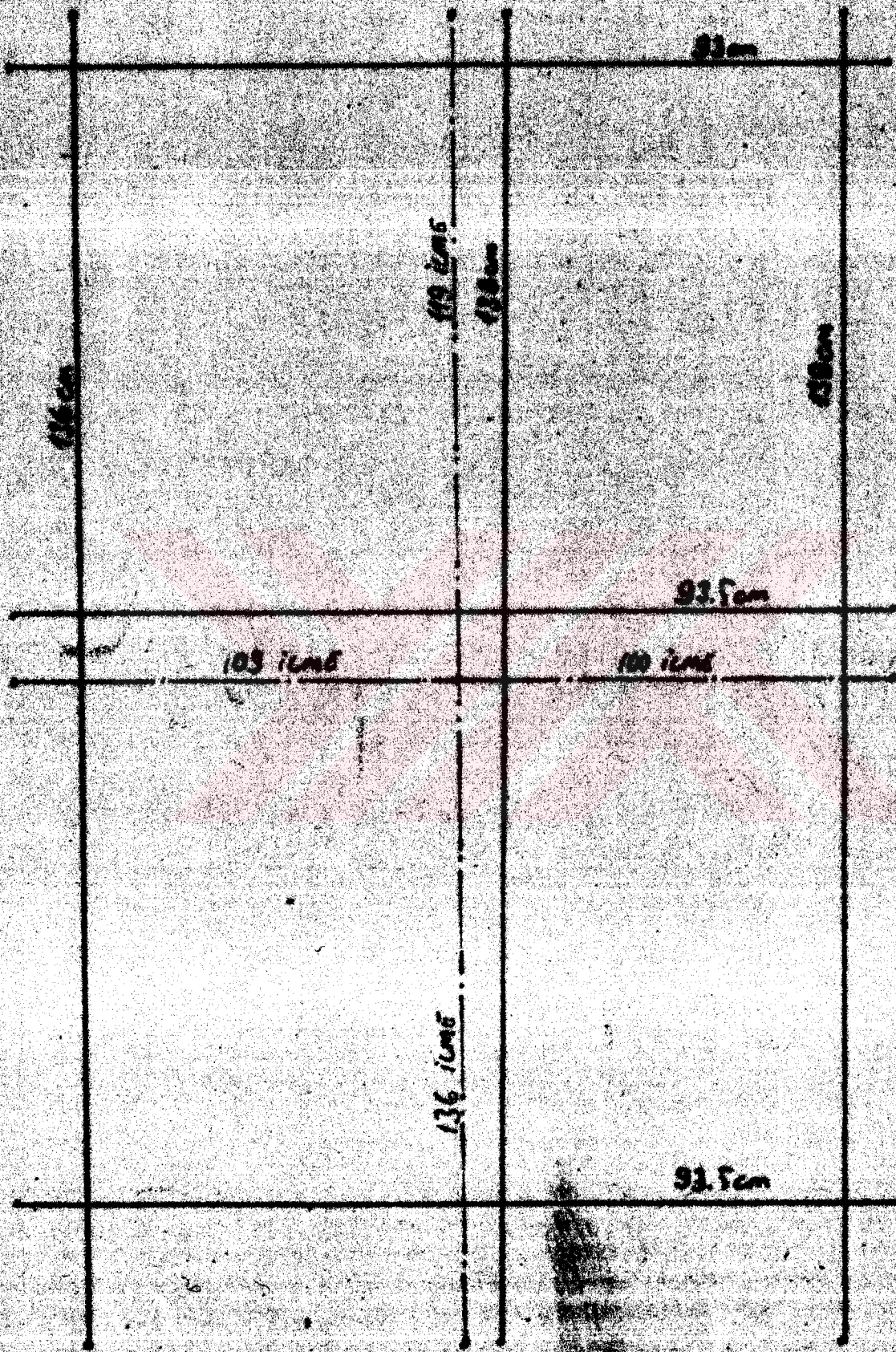
23
 483
 4

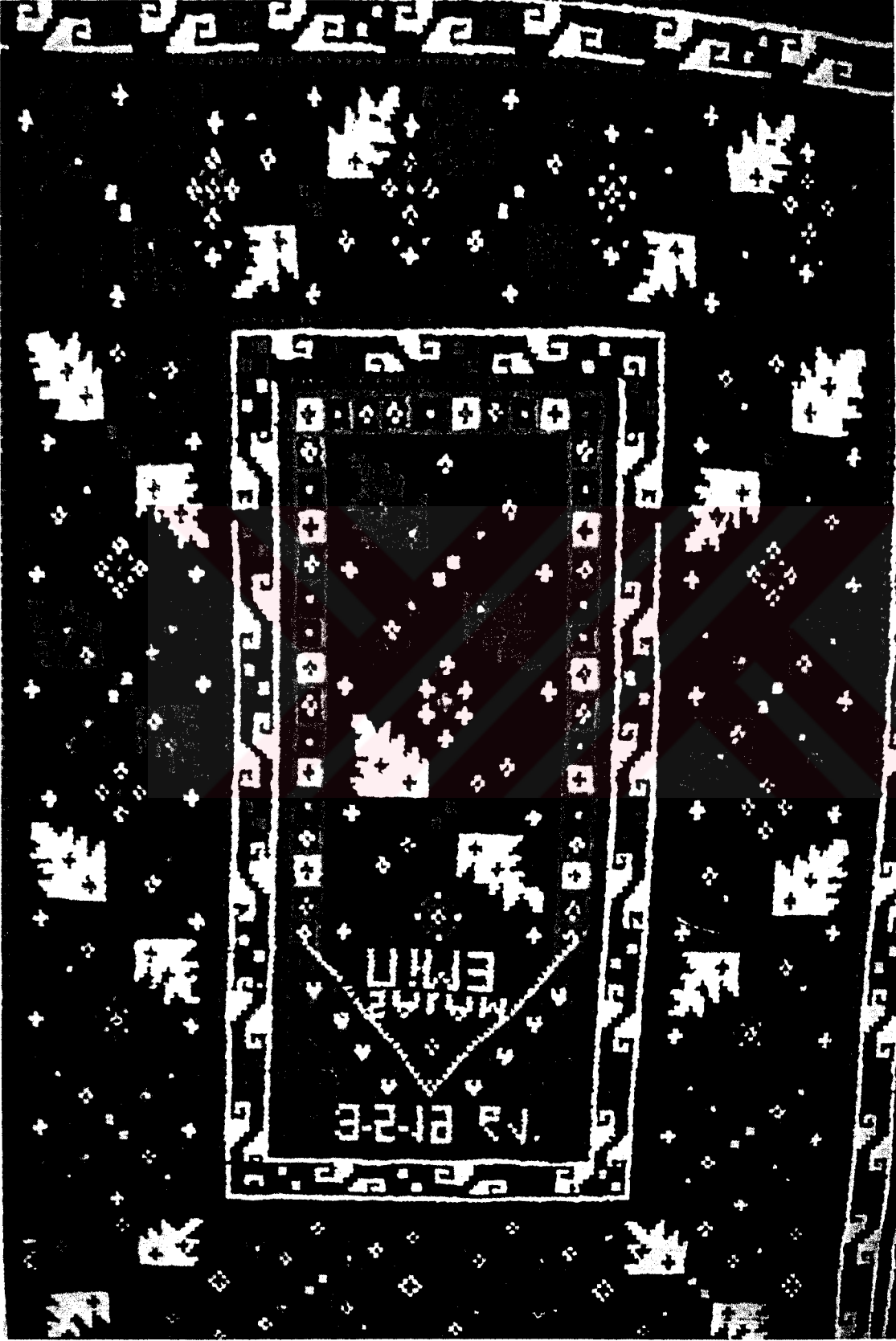
22
 462
 10

22
 550
 3

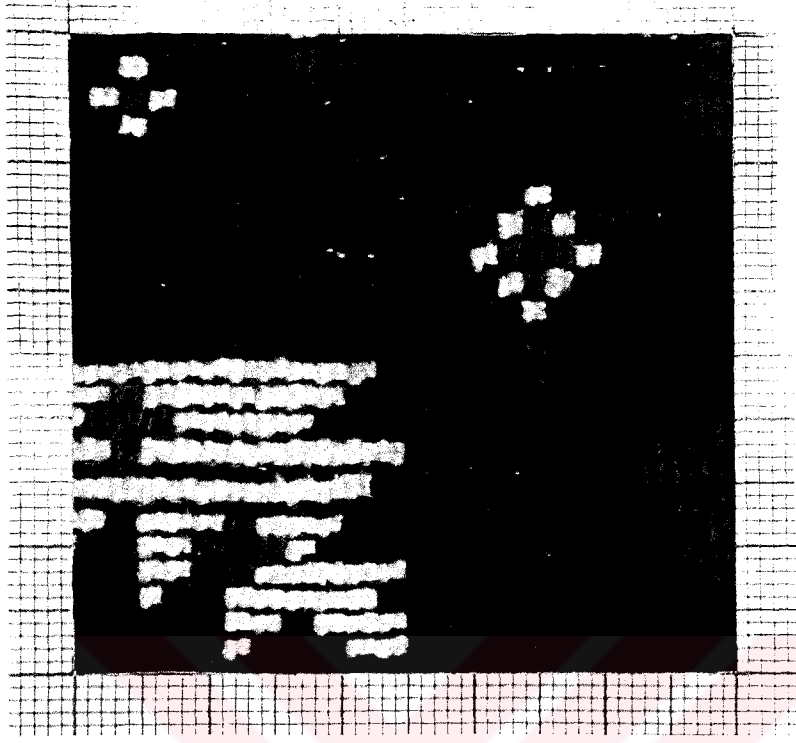
22
 528
 2

22
 506
 1

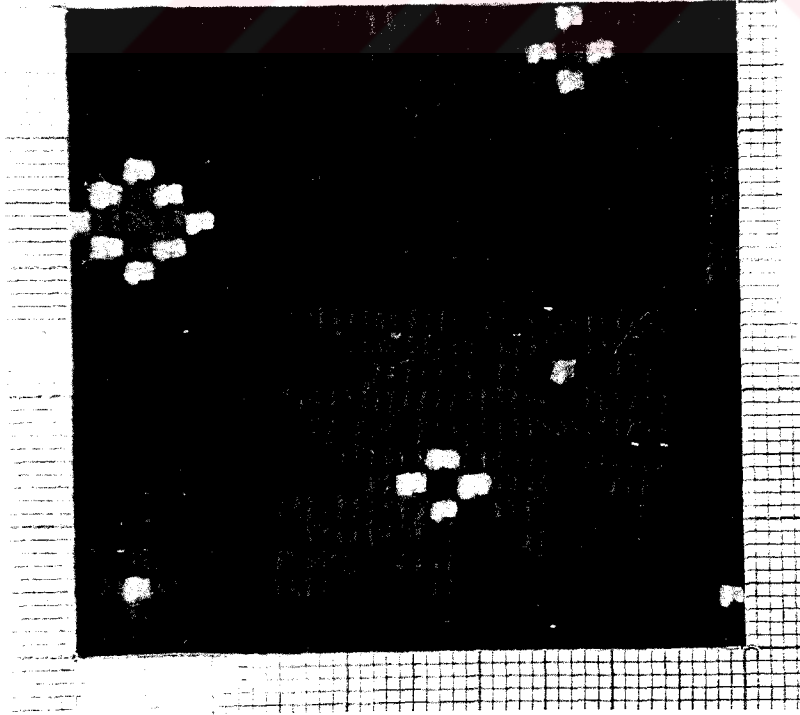

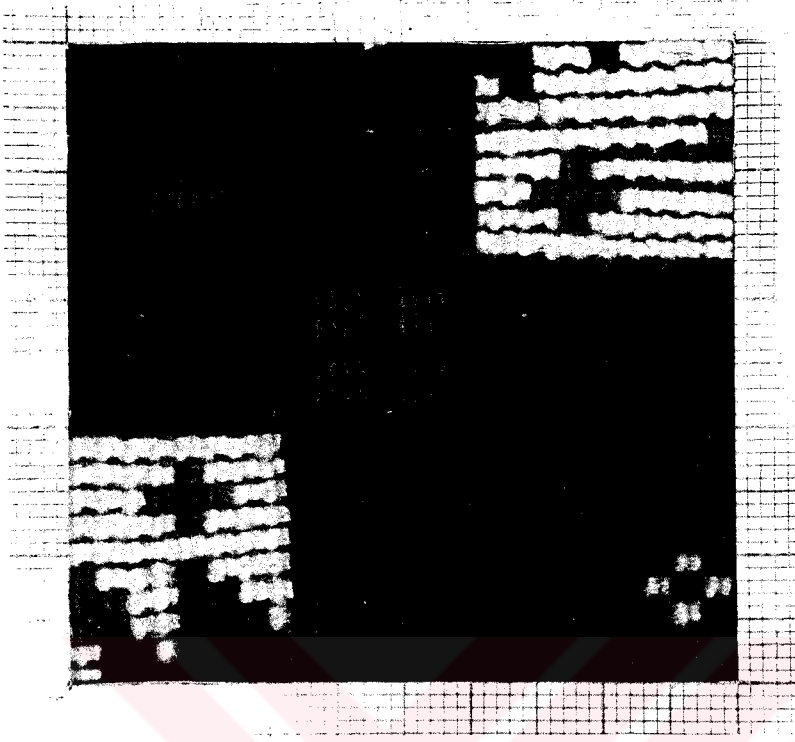
†Resim No 120: 8 Numaralı Halının Detay Şeması

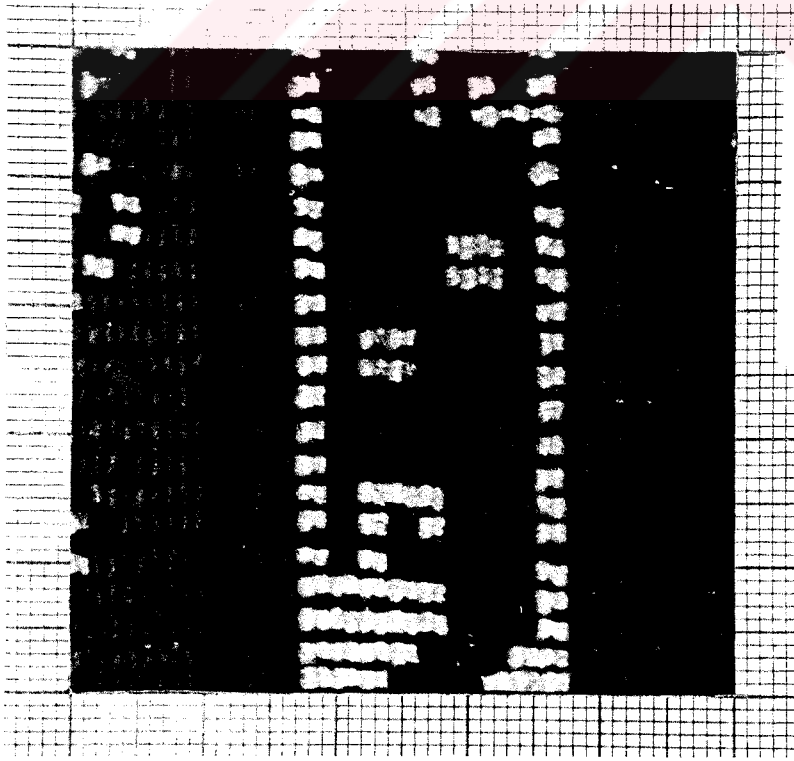
Resim No 121: Halı 8'den alınan 1 numaralı detay 23 x 22 (506) ilme

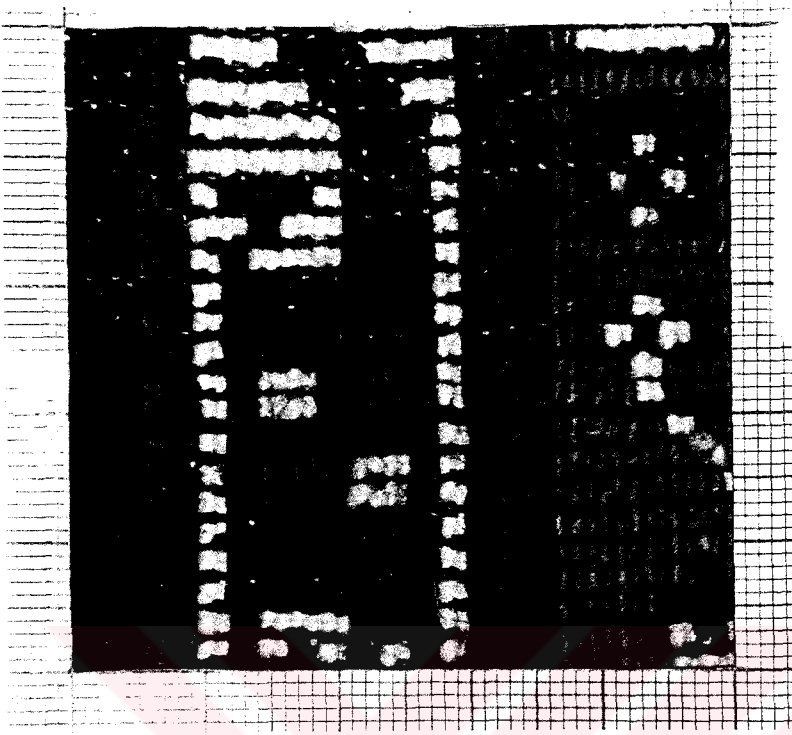
Resim No 122: Halı 8'den alınan 2 numaralı detay 24 x 22 (528) ilme

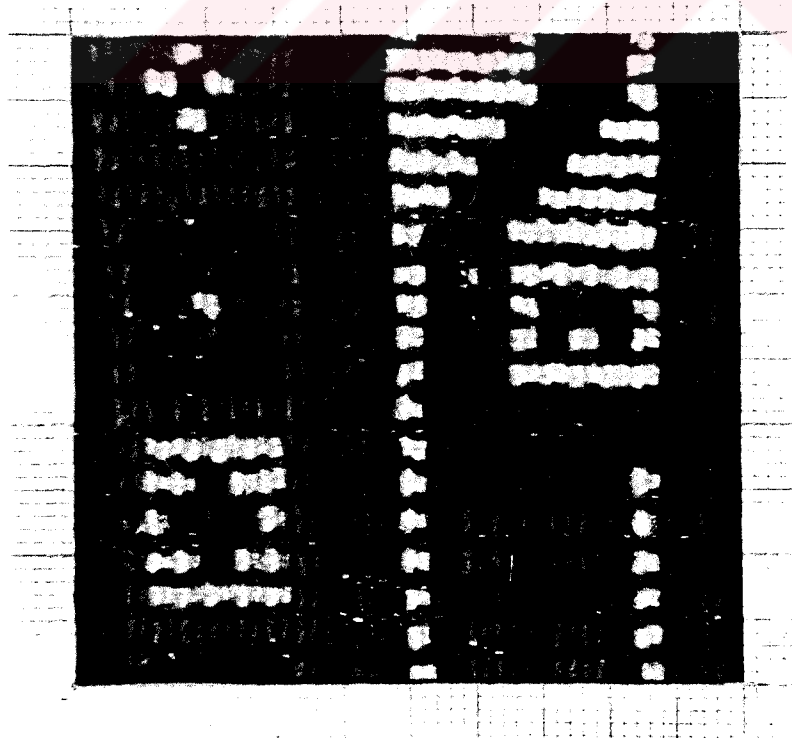
Resim No 123: Halı 8'den alınan 3 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

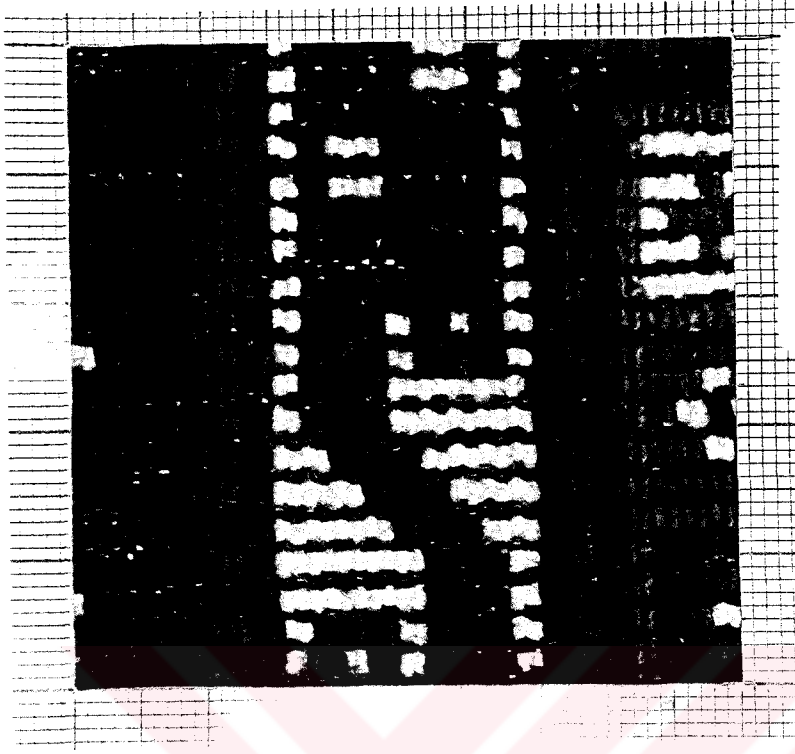
Resim No 124: Halı 8'den alınan 4 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

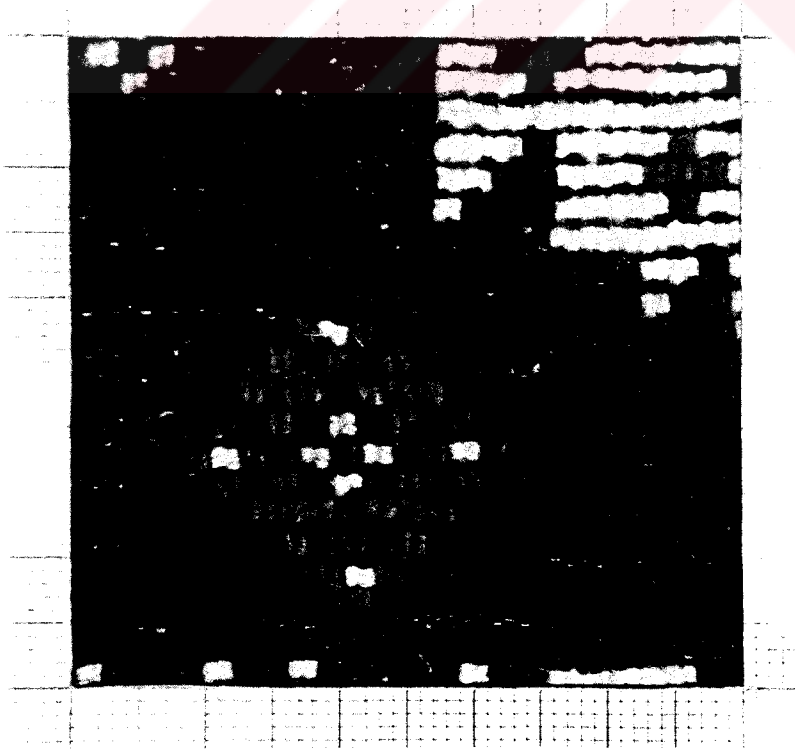
Resim No 125: Halı 8'den alınan 5 numaralı detay 21 x 23 (483) ilme

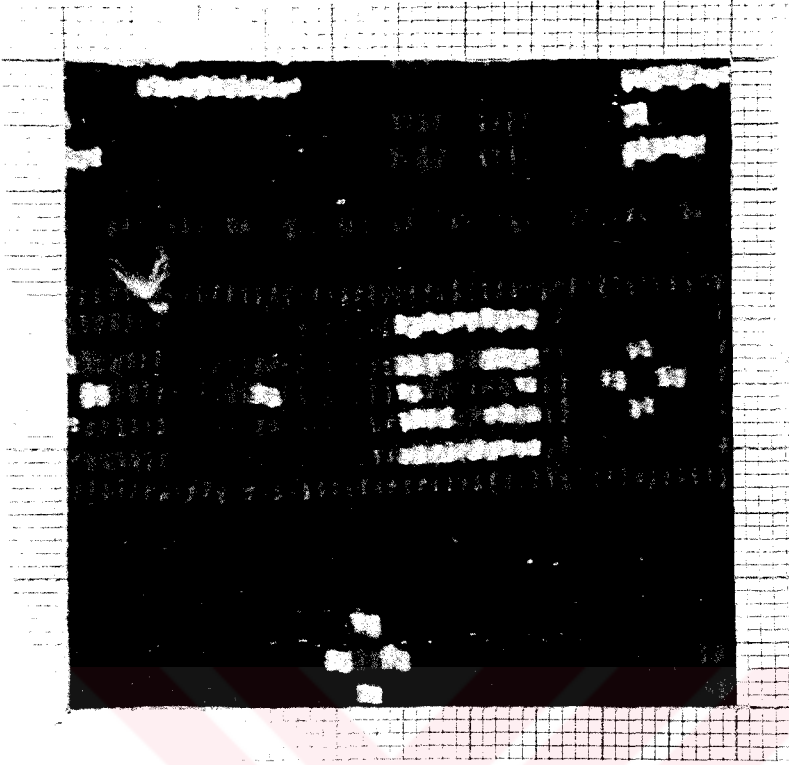
Resim No 126: Halı 8'den alınan 6 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

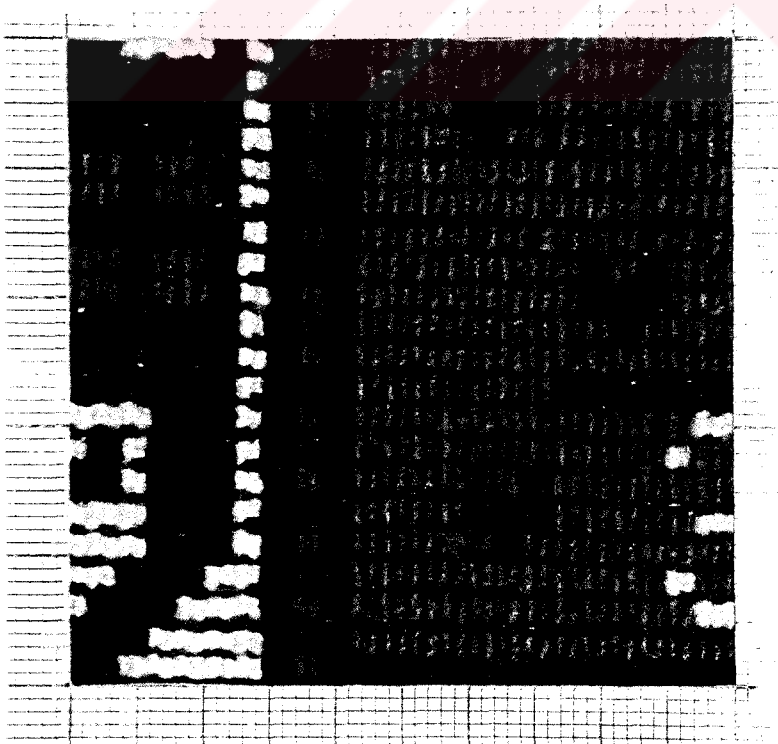
Resim No 127: Halı 8'den alınan 7 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

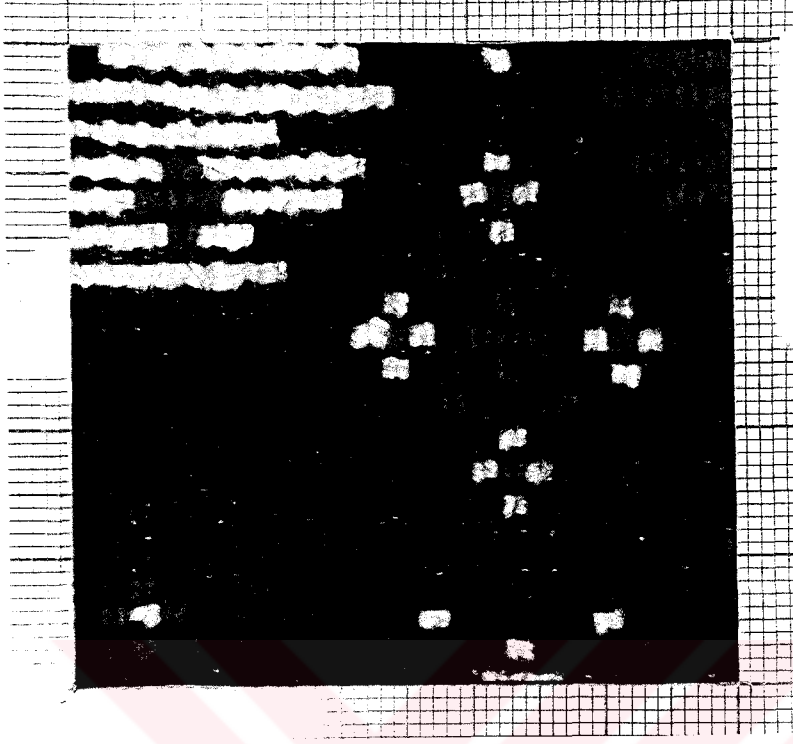
Resim No 128: Halı 8'den alınan 8 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

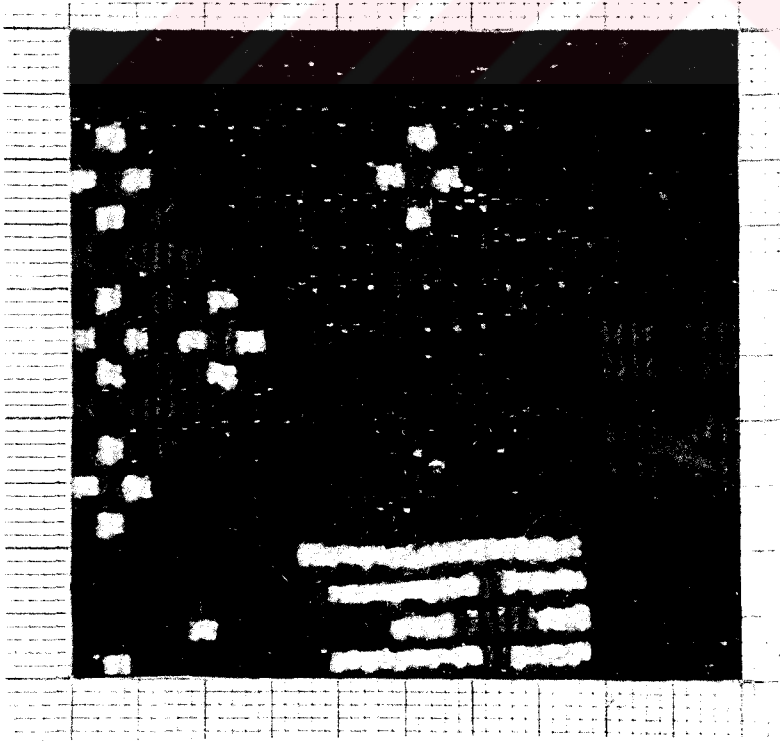
Resim No 129: Halı 8'den alınan 9 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme

Resim No 130: Halı 8'den alınan 10 numaralı detay 21 x 22 (462) ilme

Resim No 131: Halı 8'den alınan 11 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

Resim No 132: Halı 8'den alınan 12 numaralı detay 17 x 21 (357) ilme

HALI NO:9

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO:

Resim No 133: Yenice Hali Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	9
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	93 x 130 cm.
ALANI	12 090 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	84
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	46
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	9 mm
RENK SAYISI	8
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Bordo, Siyah, Mavi, Krem, Turuncu, Mor
KALİTE	28 x 23
İLME SAYISI(1dm ²)	644
HALININ ENİ	91 - 95 - 92 cm.
HALININ BOYU	130 - 131 - 129 cm.
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	10 cm
SAÇAK UZUNLUĞU	11 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Soğucak Köyü
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	İsa Kara
ÖZEL DURUM	Halının kilim kısmında 3 adet işaret var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?	X		
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü telleri eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		23
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		28
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri ekseni (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

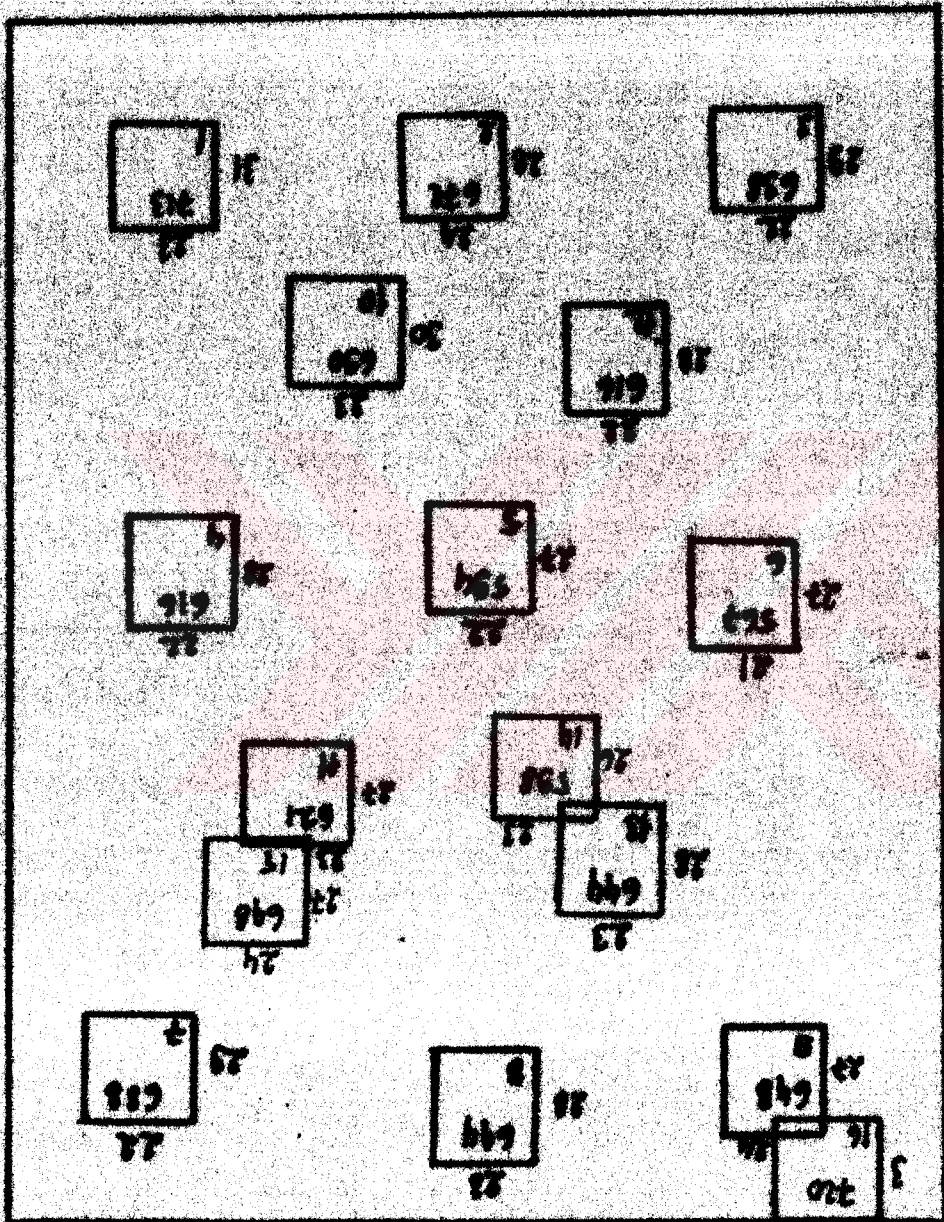
b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu nasıl?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) Var mı?		X	
	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
9	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
a	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
b	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGINLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?		X	
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

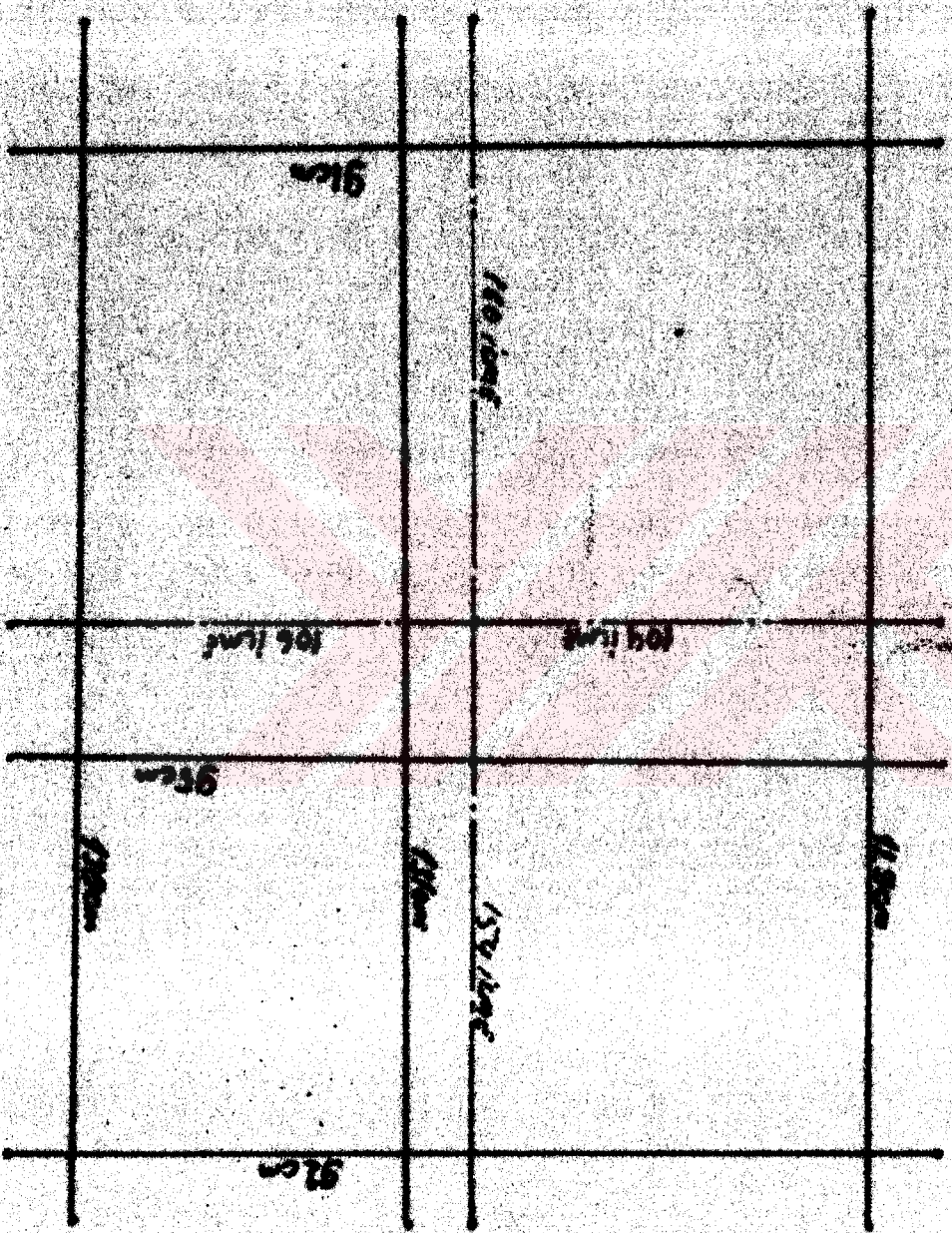
ARKA				
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			25
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			15
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değişti mi?		X	
4	Çözümlü sıkışıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıkışıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	
ÖN				
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?		X	
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		KOZAK
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?	X		
6	Onarım var mı?		X	

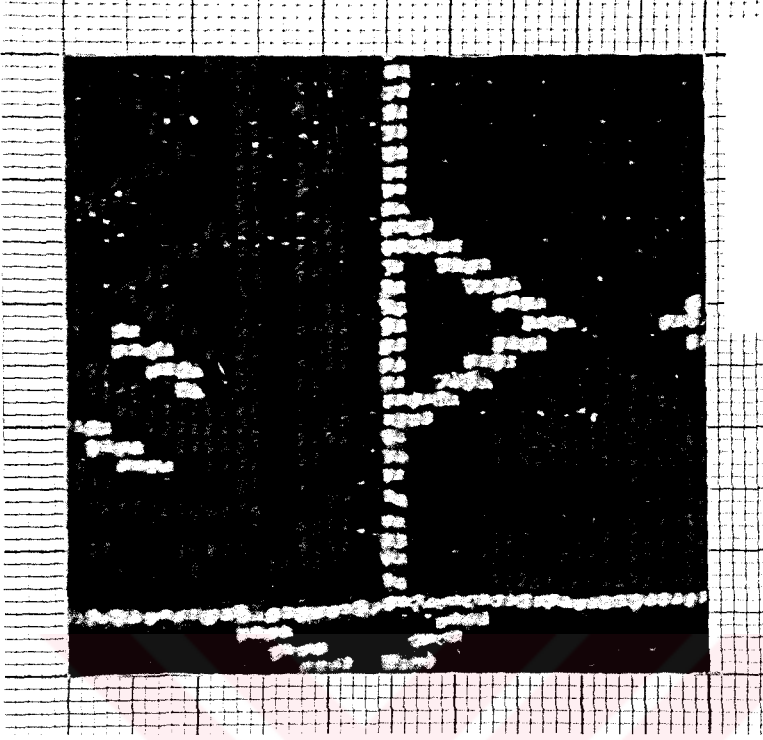

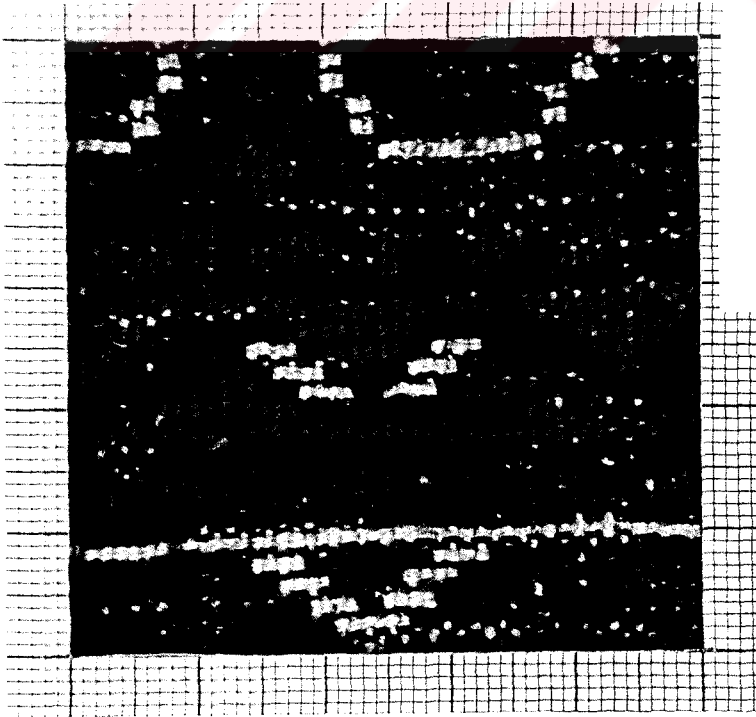

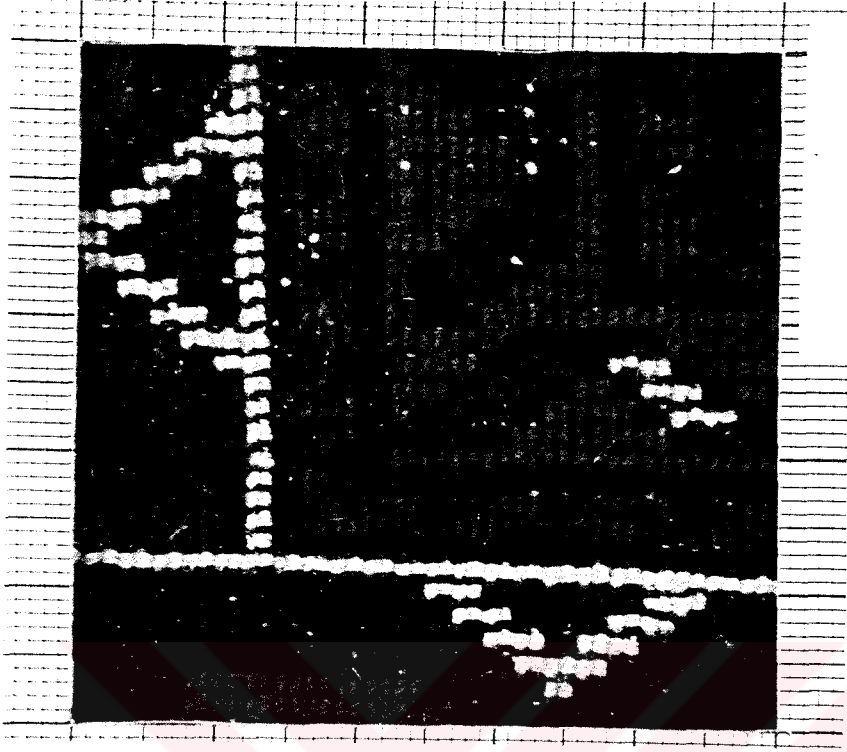
Resim No 134: 9 Numaralı Halının Detay Şeması

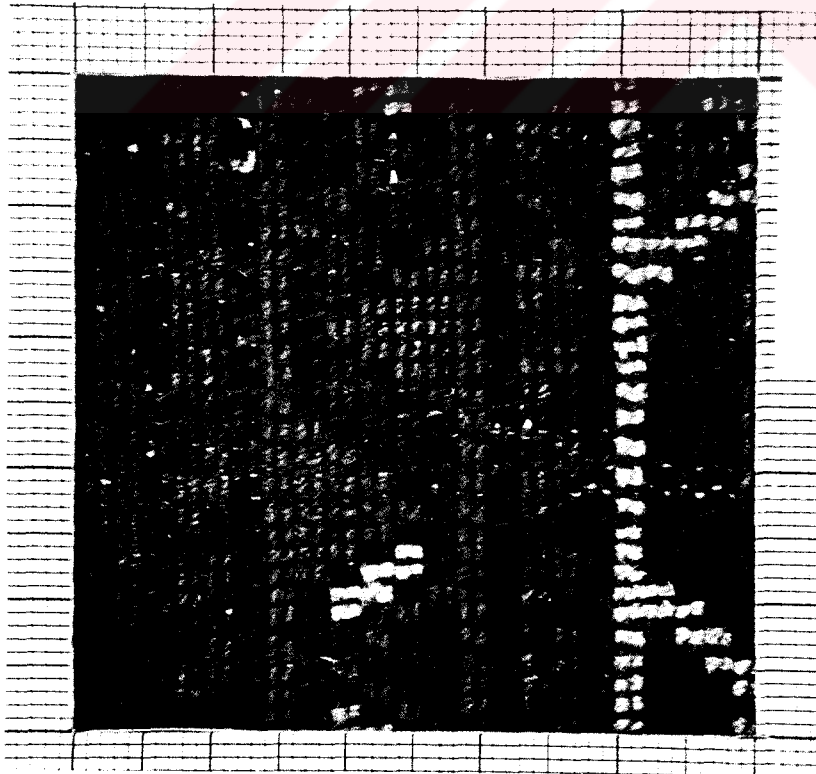
Resim No 135: Halı 9'dan alınan 1 numaralı detay 31 x 23 (713) ilme

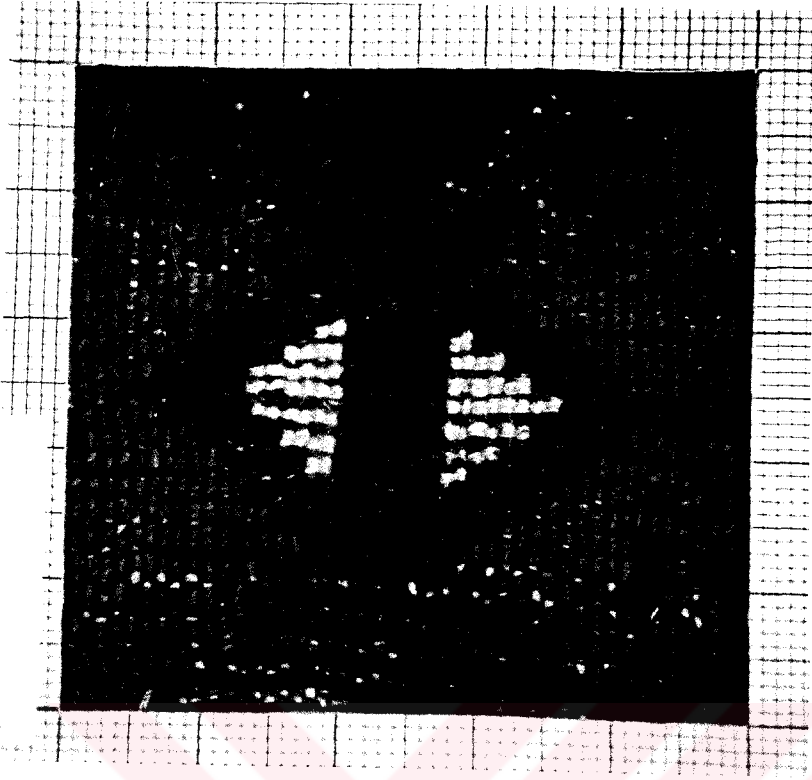
Resim No 136: Halı 9'dan alınan 2 numaralı detay 28 x 24 (672) ilme

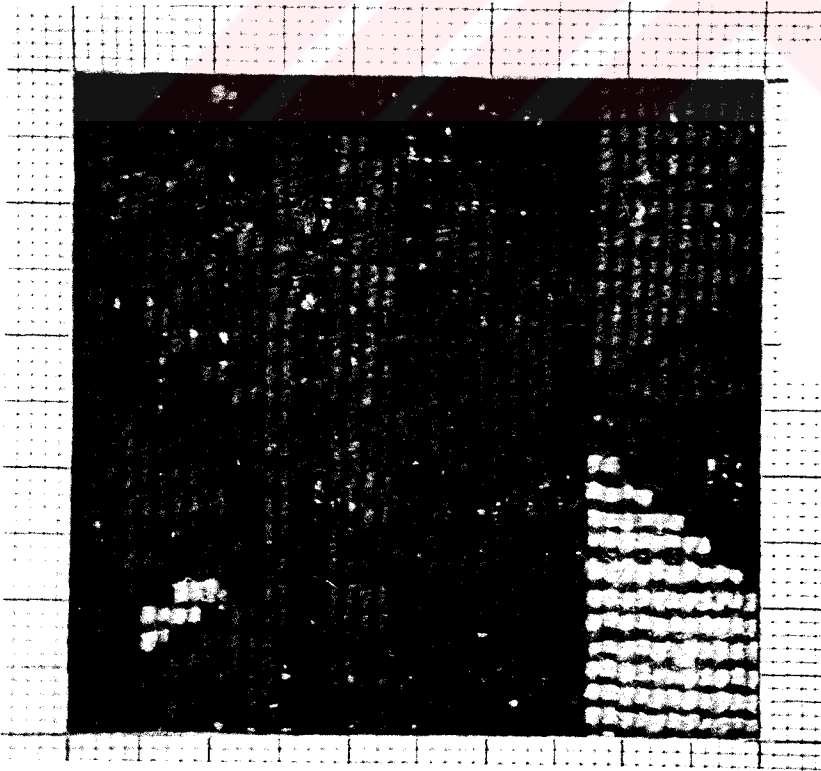
Resim No 137: Halı 9'dan alınan 3 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

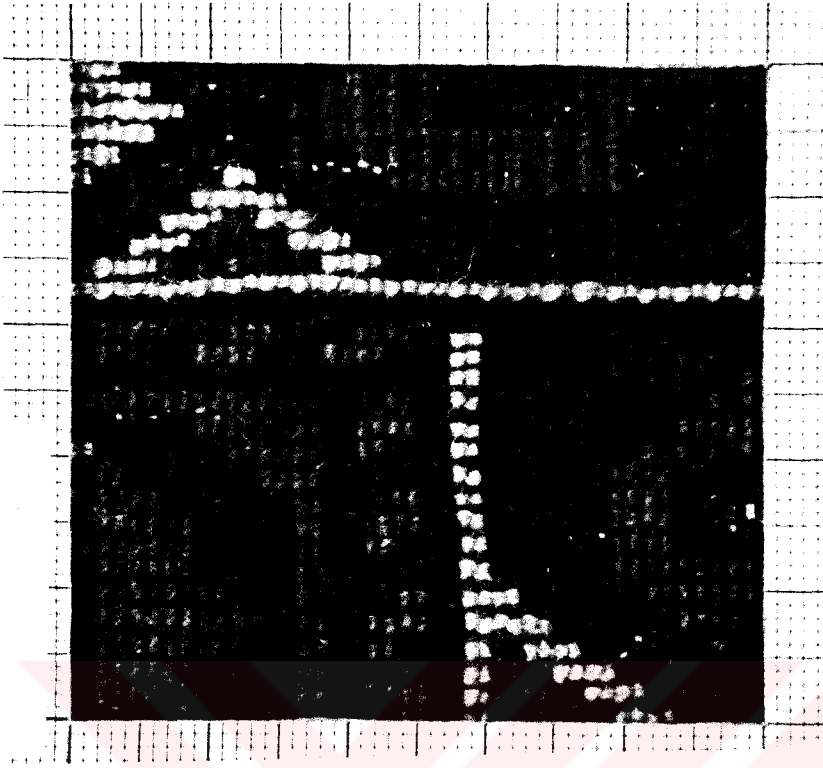
Resim No 138: Halı 9'dan alınan 4 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme

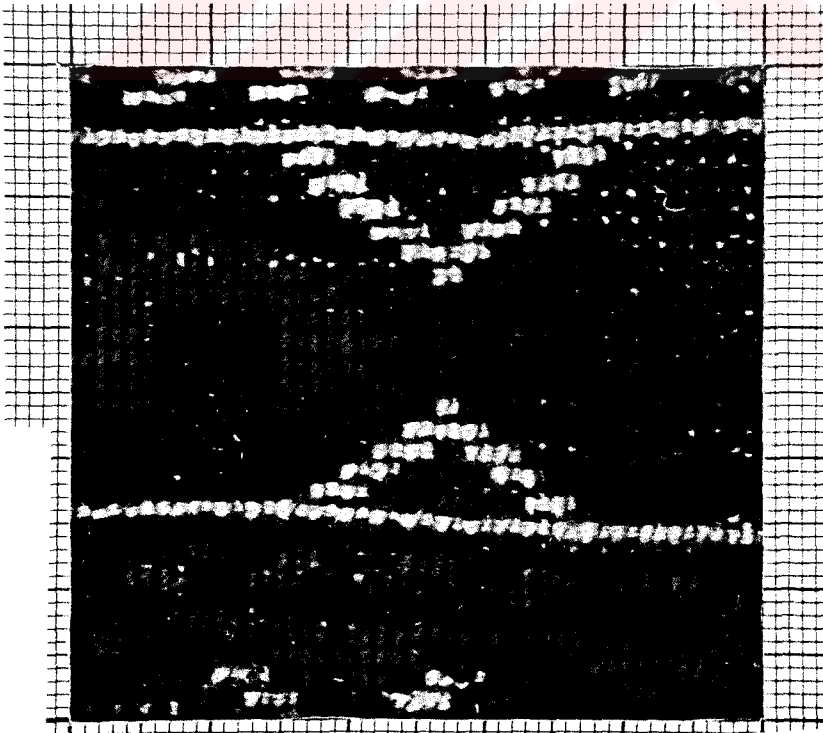
Resim No 139: Halı 9'dan alınan 5 numaralı detay 27 x 22 (594) ilme

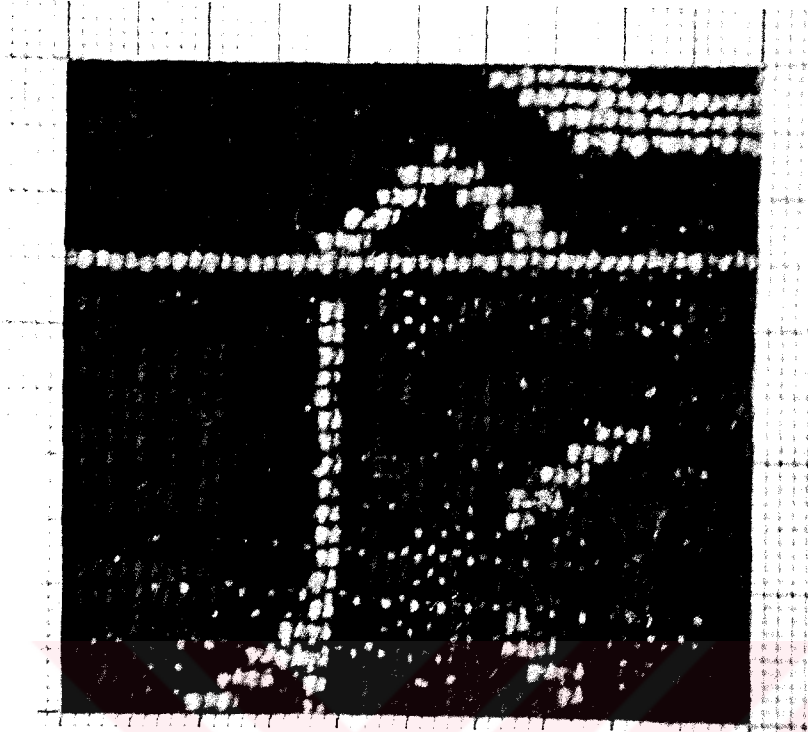
Resim No 140: Halı 9'dan alınan 6 numaralı detay 27 x 21 (567) ilme

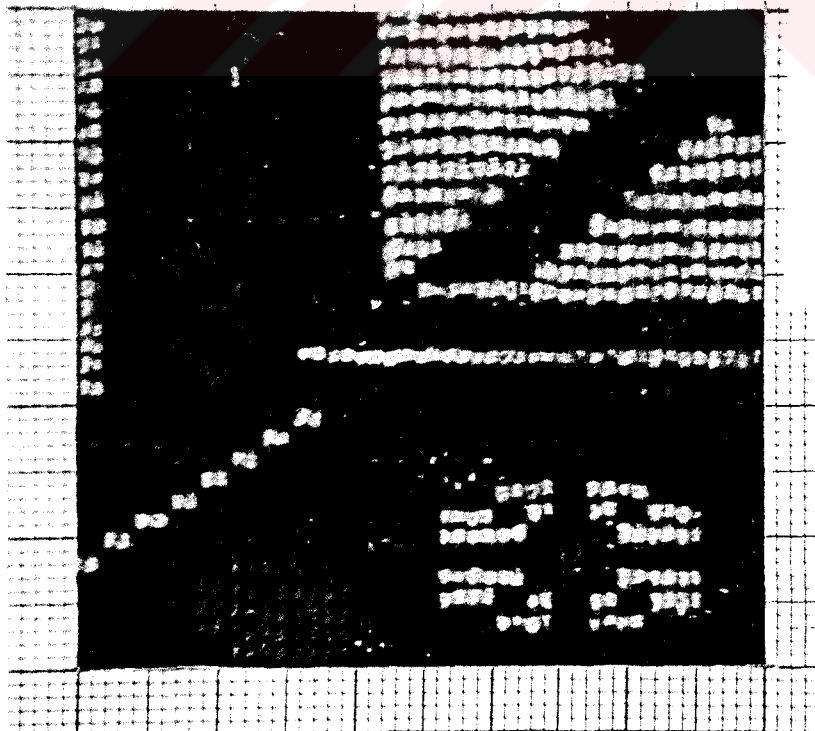
Resim No 141: Halı 9'dan alınan 7 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

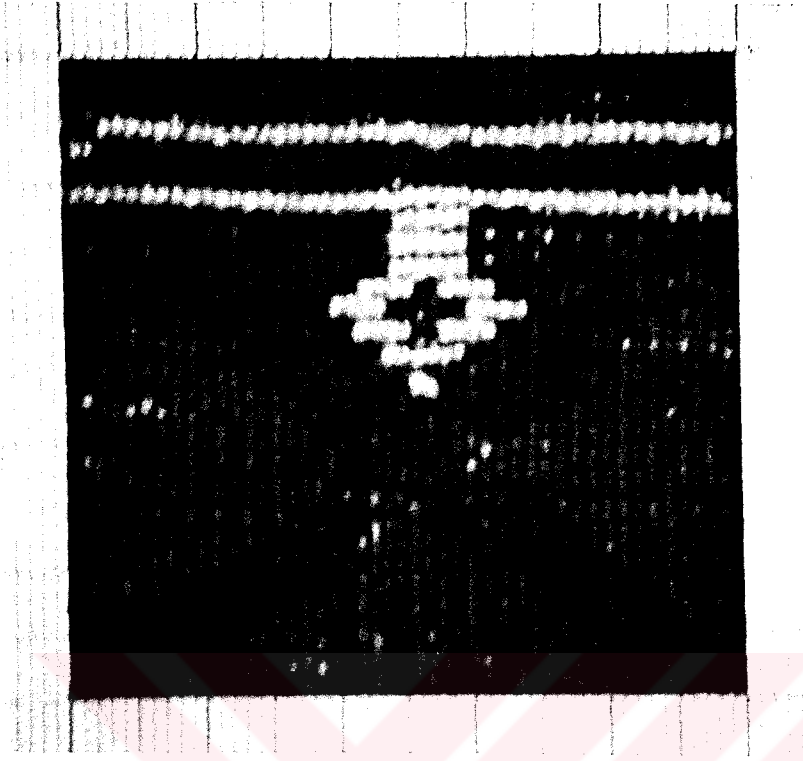
Resim No 142: Halı 9'dan alınan 8 numaralı detay 28 x 23 (644) ilme

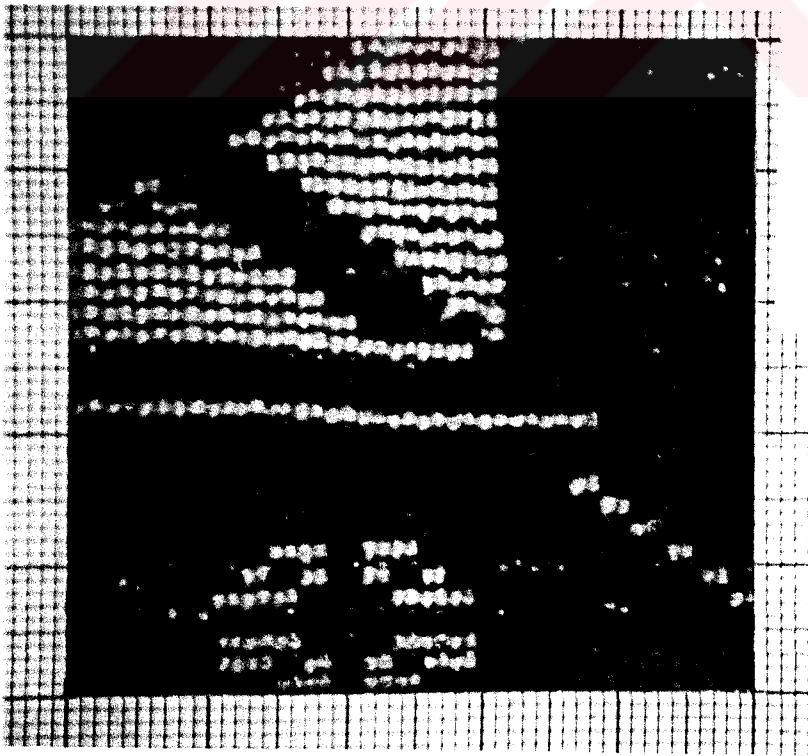
Resim No 143: Halı 9'dan alınan 9 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

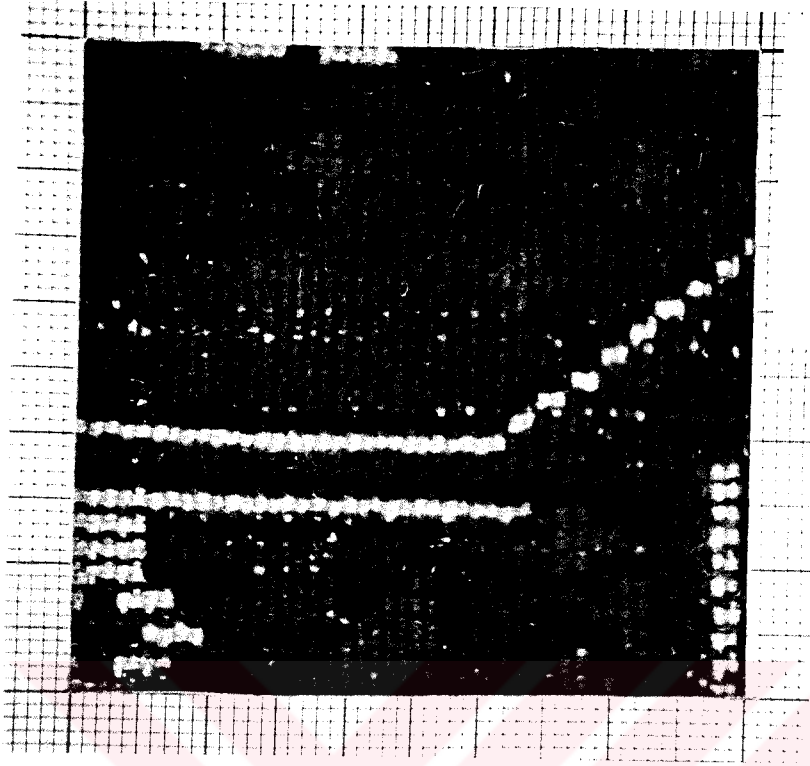
Resim No 144: Halı 9'dan alınan 10 numaralı detay 30 x 23 (690) ilme

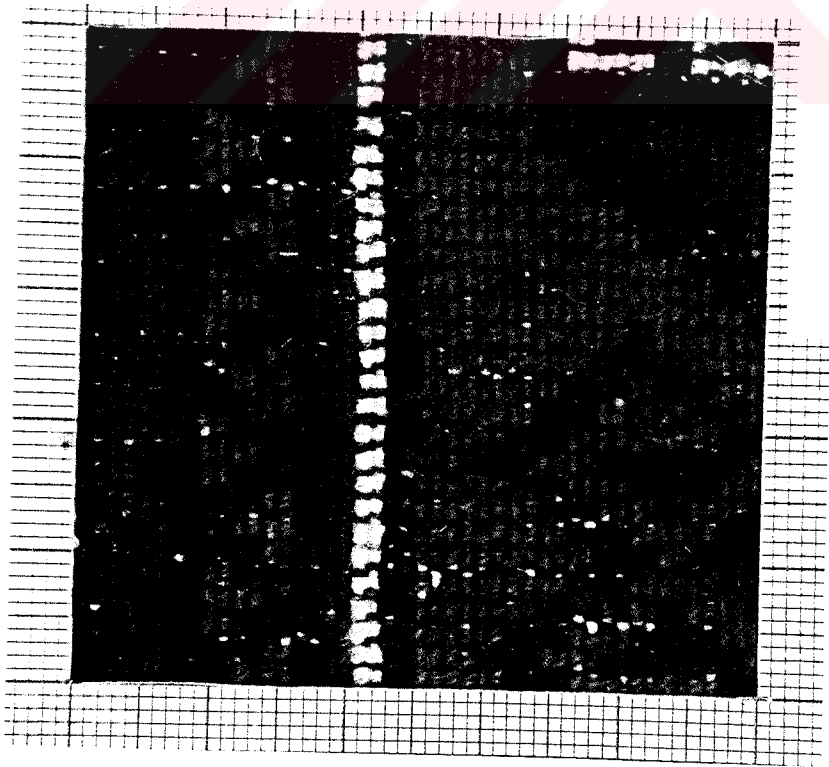
Resim No 145: Halı 9'dan alınan 11 numaralı detay 27 x 23 (621) ilme

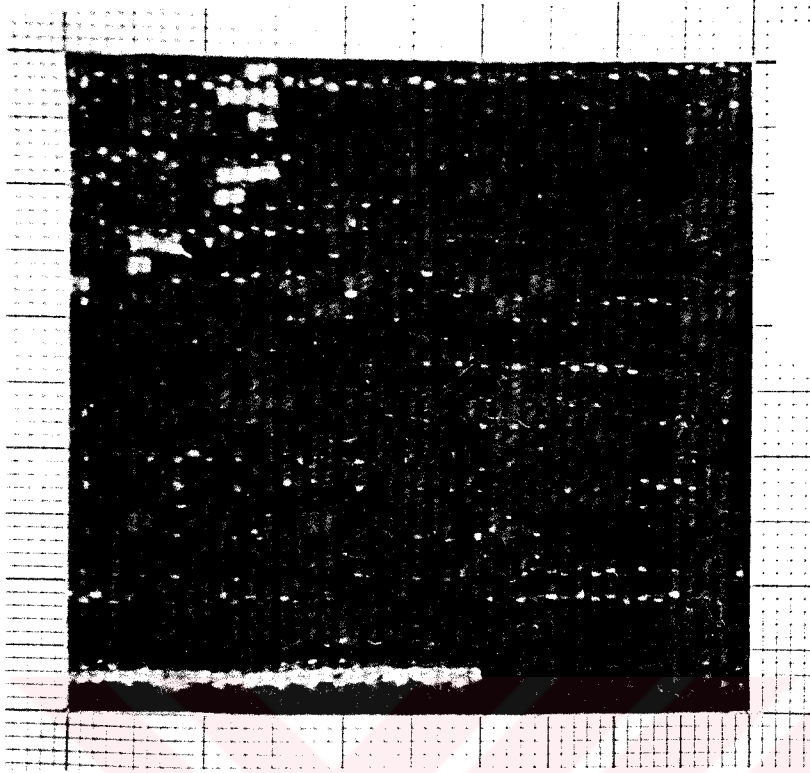
Resim No 146: Halı 9'dan alınan 12 numaralı detay 28 x 22 (616) ilme

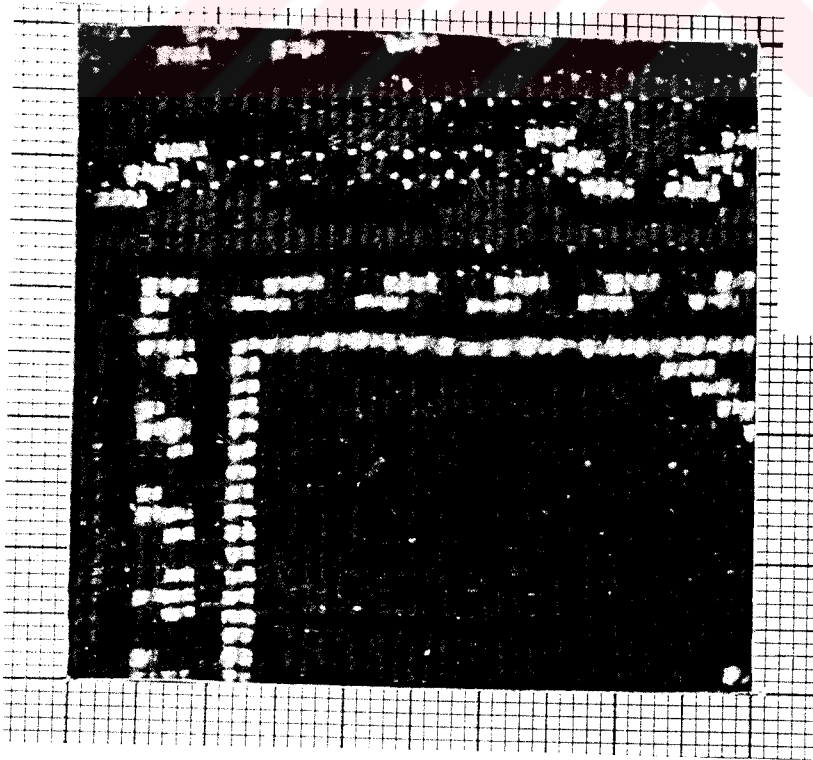
Resim No 147: Halı 9'dan alınan 13 numaralı detay 28 x 23 (644) ilme

Resim No 148: Halı 9'dan alınan 14 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

Resim No 149: Halı 9'dan alınan 15 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 150: Halı 9'dan alınan 16 numaralı detay 30 x 24 (720) ilme

HALI NO:10

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO:

Resim No 151: Yenice Halı Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	10
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	94 x 132 cm.
ALANI	12 408 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	84
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	46
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	9 mm
RENK SAYISI	8
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Bordo, Siyah, Krem, Turuncu, Mor, Pembe
KALİTE	29 x 22
İLME SAYISI(1dm ²)	638
HALININ ENİ	95 - 93 - 95 cm.
HALININ BOYU	130 - 133 - 135 cm.
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİKLERİ	11 cm
SAÇAK UZUNLUĞU	20 cm.
SAÇAK RENGİ	Doğal Gri Yün
BULUNDUĞU YER	Soğucak Köyü
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Halil Bozan
ÖZEL DURUM	Halının atkı ipi yarından sonra kırmızıdan siyaha geçmiş
	Halının kilim kısmında 3 adet işaret var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?		X	
b	Halı kenarında ondüle var mı ?	X		
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?		X	
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırasını paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		22
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		29
c	İpliğin sıklığa uygunluğu	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?	X		
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		

c	Doku yoğunluğu iyi mi?		X	
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK		X	
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?	X		
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			25
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			15
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değişmiş mi?	X		
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?	X		
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

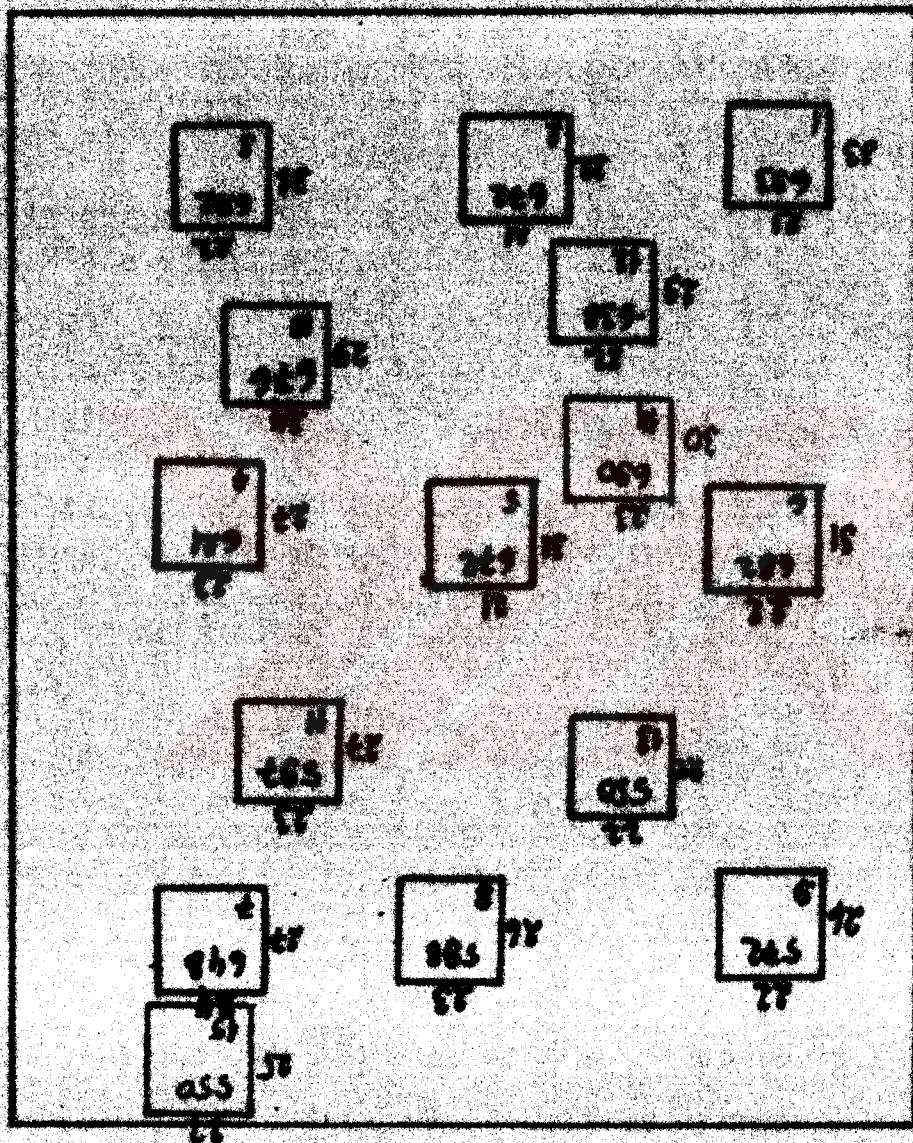
ÖN

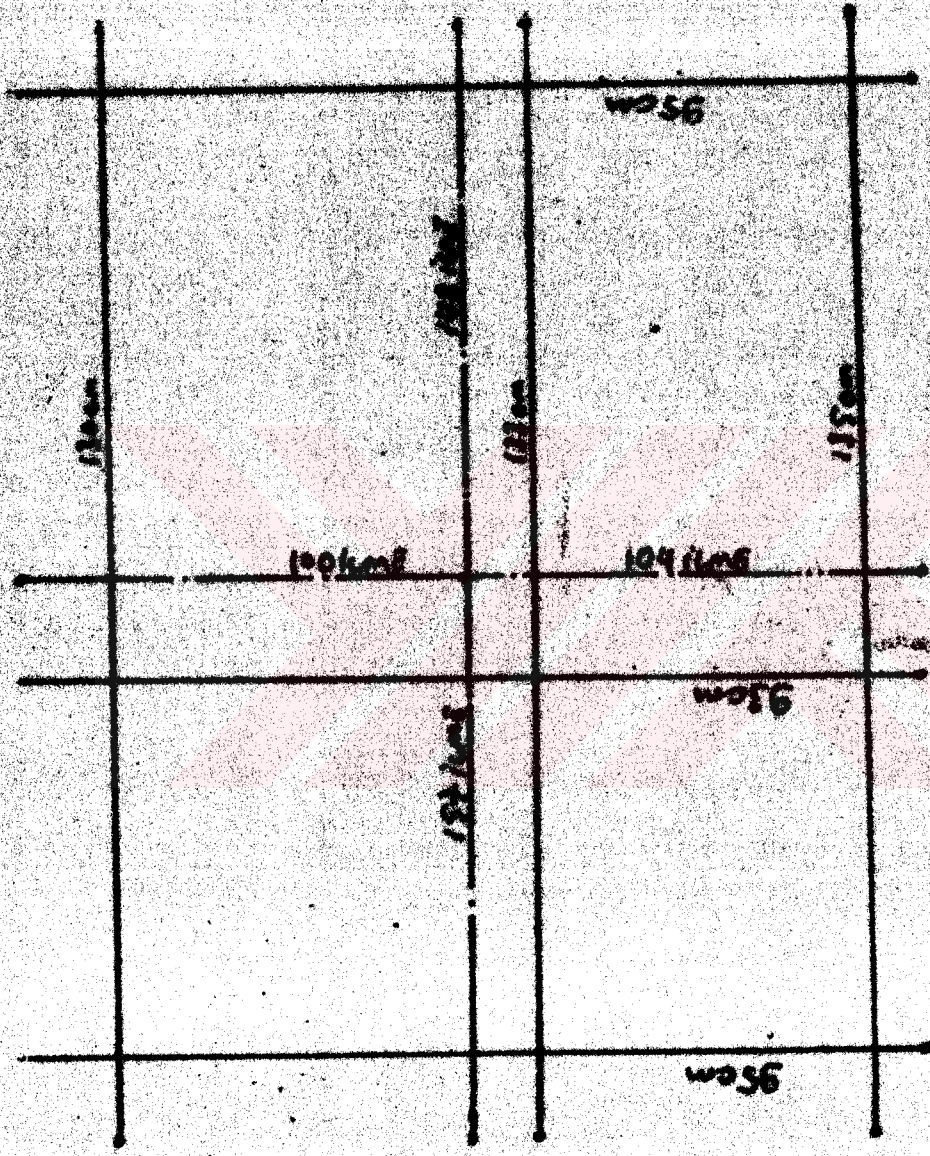
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?		X	
d	Genişlemeler var mı?	X		
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?	X		
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		KOZAK
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?	X		
6	Onarım var mı?		X	

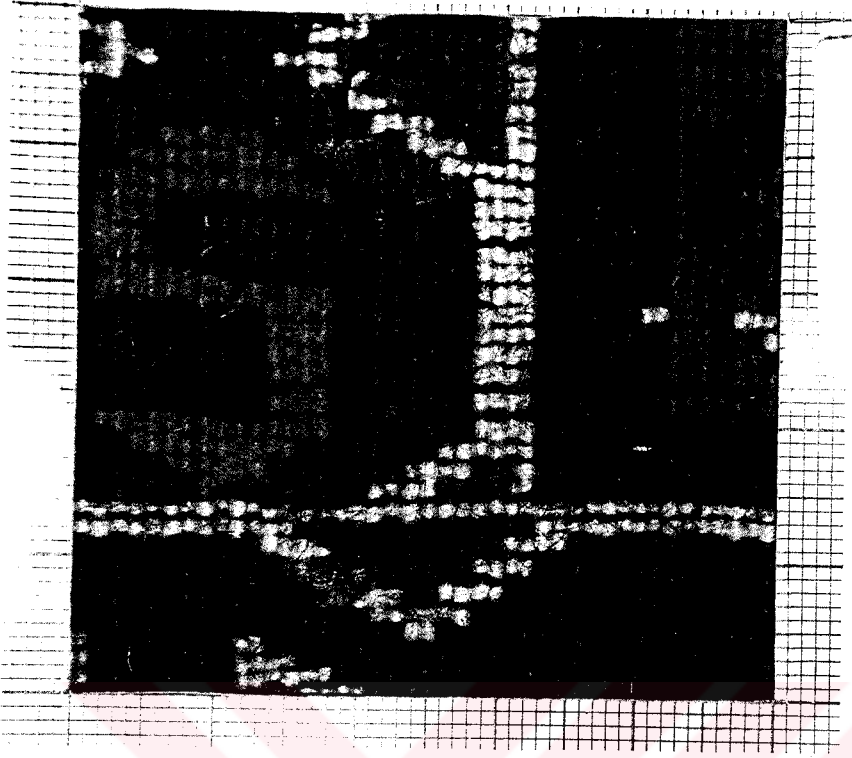

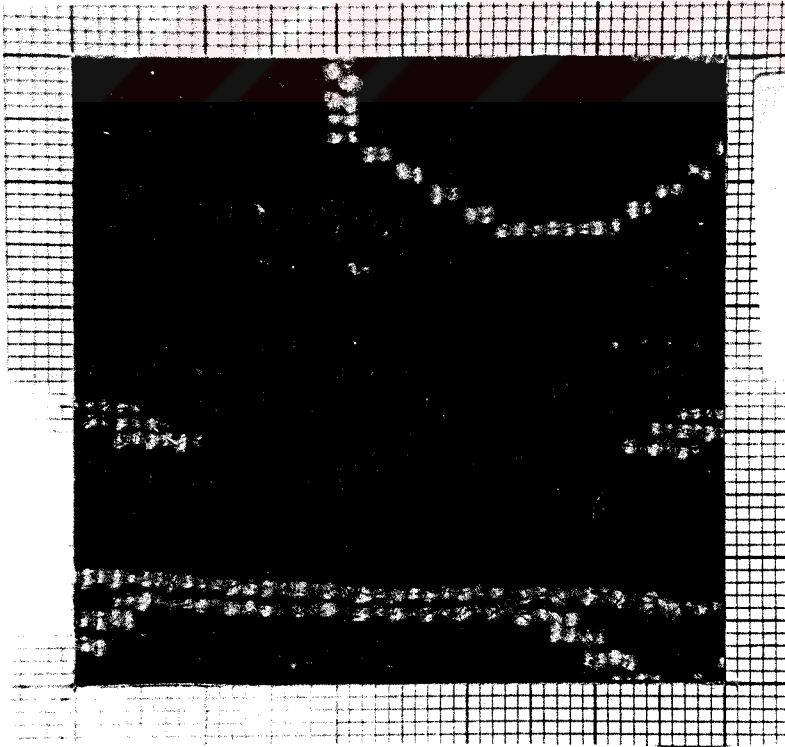

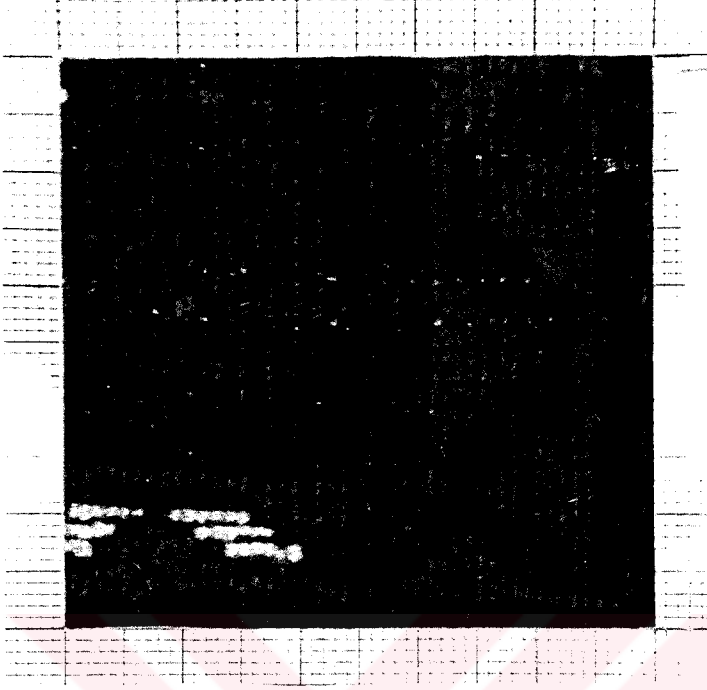
Resim No 152: 10 Numaralı Halının Detay Şeması

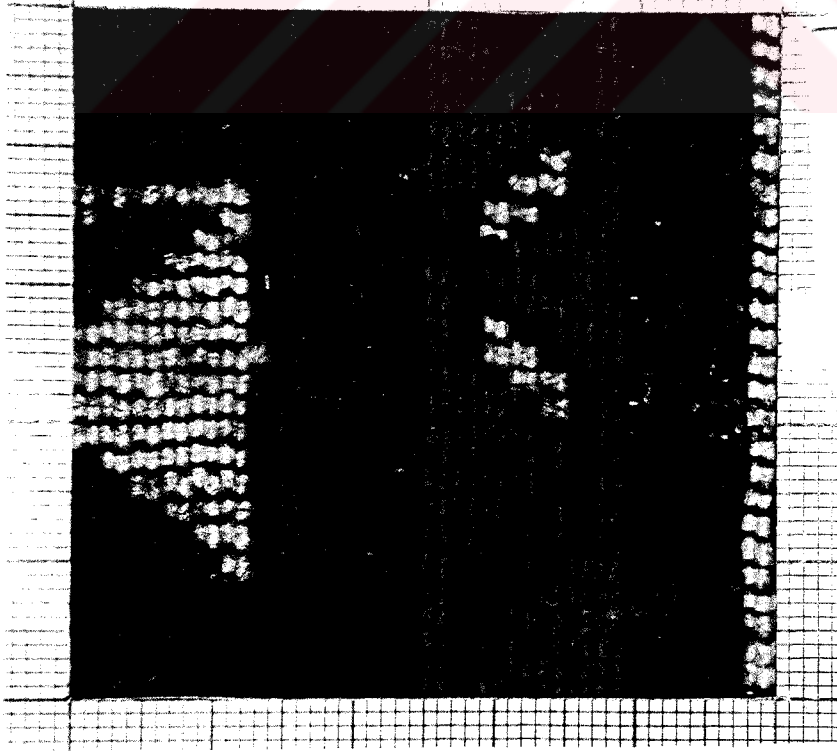
Resim No 153: Halı 10'dan alınan 1 numaralı detay 33 x 21 (698) ilme

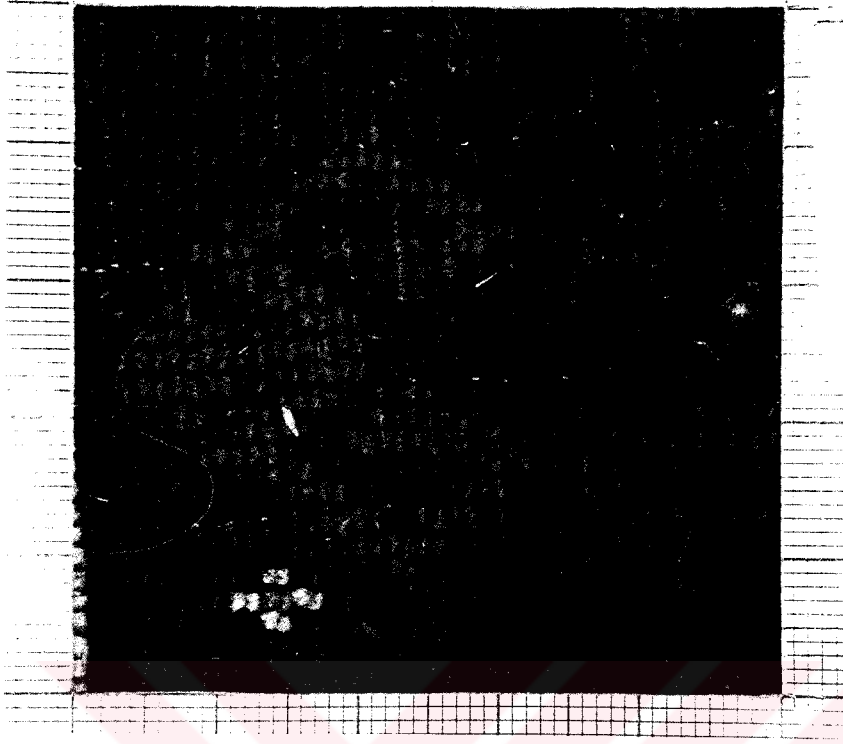
Resim No 154: Halı 10'dan alınan 2 numaralı detay 32 x 21 (672) ilme

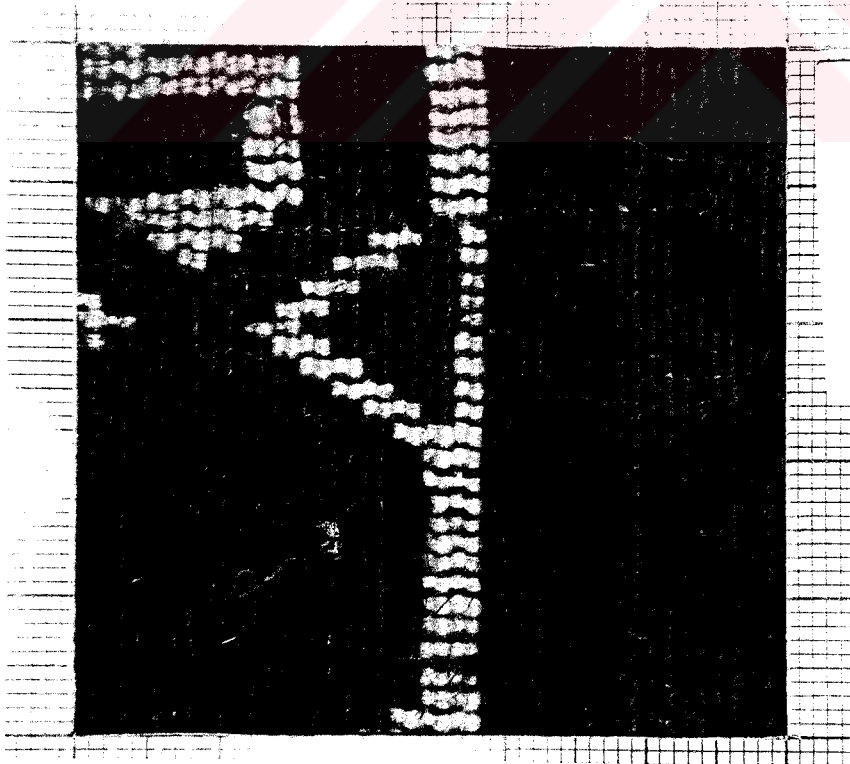
Resim No 155: Halı 10'dan alınan 3 numaralı detay 31 x 22 (682) ilme

Resim No 156: Halı 10'dan alınan 4 numaralı detay 27 x 23 (621) ilme

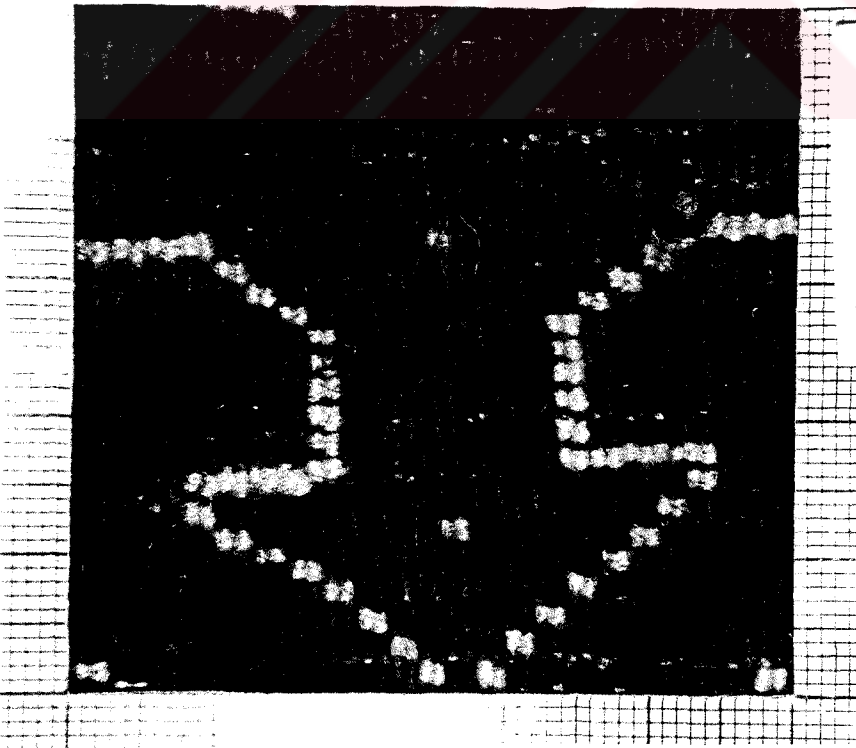
Resim No 157: Halı 10'dan alınan 5 numaralı detay 32 x 21 (672) ilme

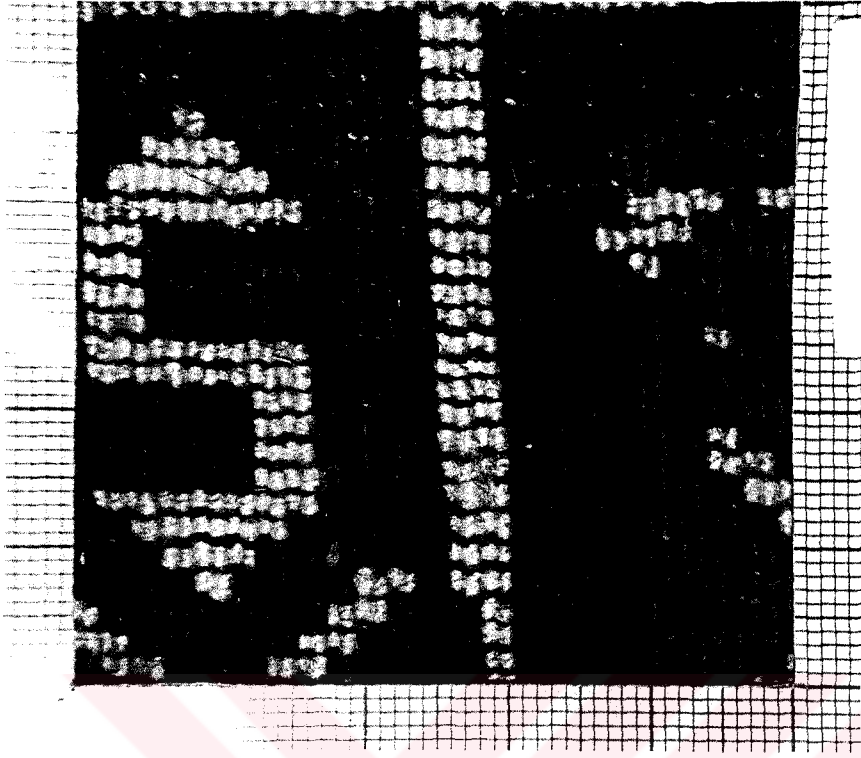
Resim No 158: Halı 10'dan alınan 6 numaralı detay 31 x 22 (682) ilme

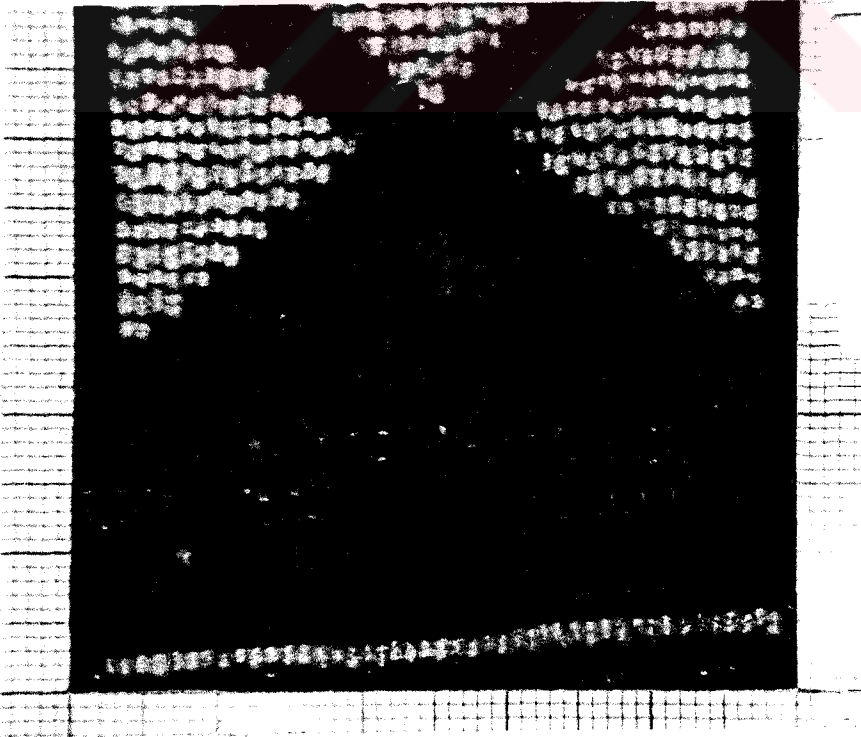
Resim No 159: Halı 10'dan alınan 7 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

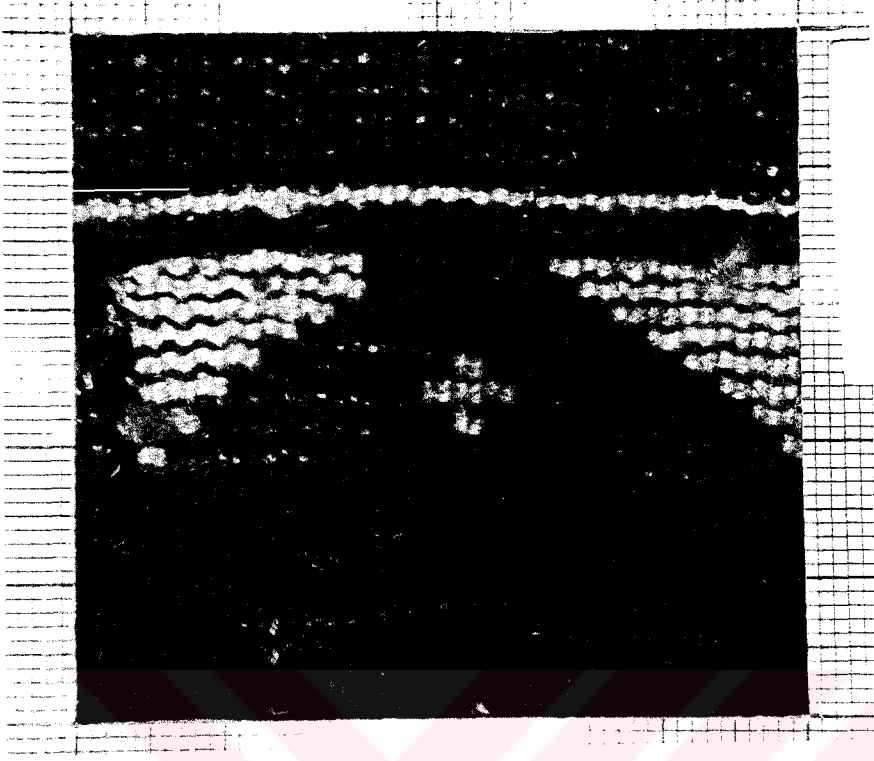
Resim No 160: Halı 10'dan alınan 8 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

Resim No 161: Halı 10'dan alınan 9 numaralı detay 26 x 22 (572) ilme

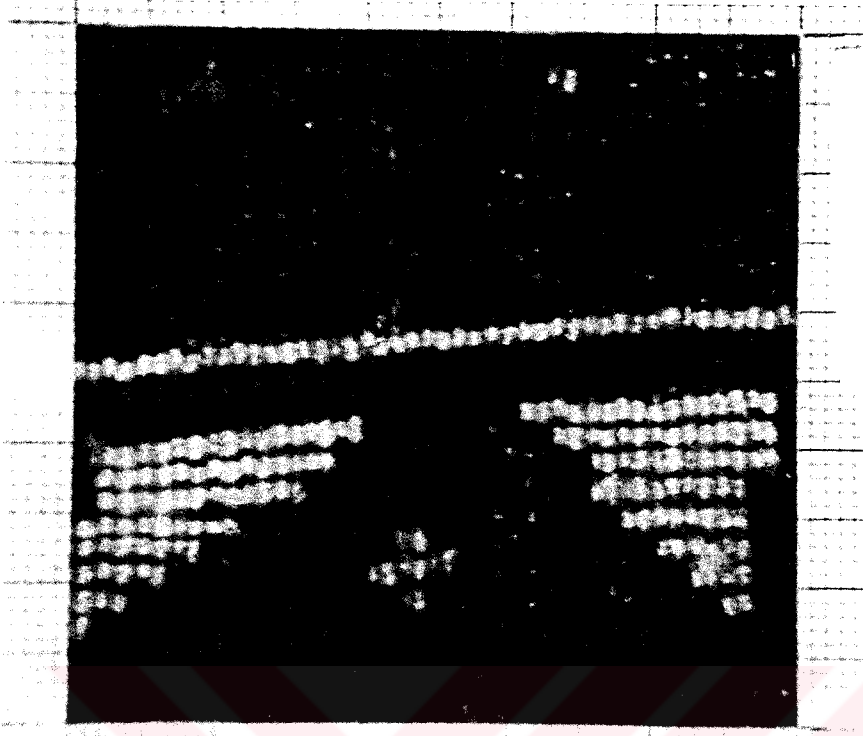
Resim No 162: Halı 10'dan alınan 10 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

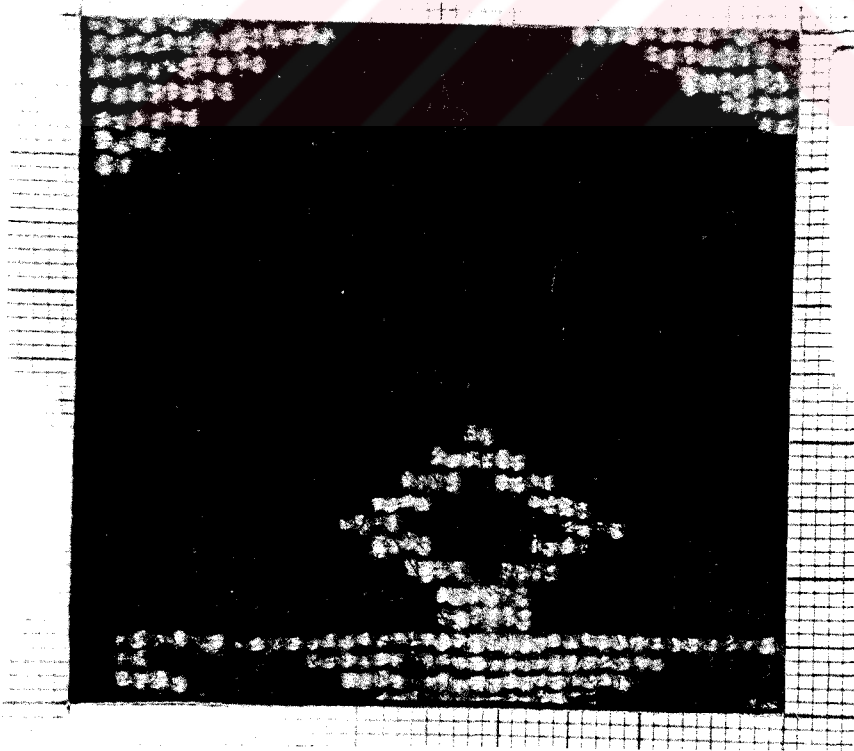
Resim No 163: Halı 10'dan alınan 11 numaralı detay 27 x 23 (621) ilme

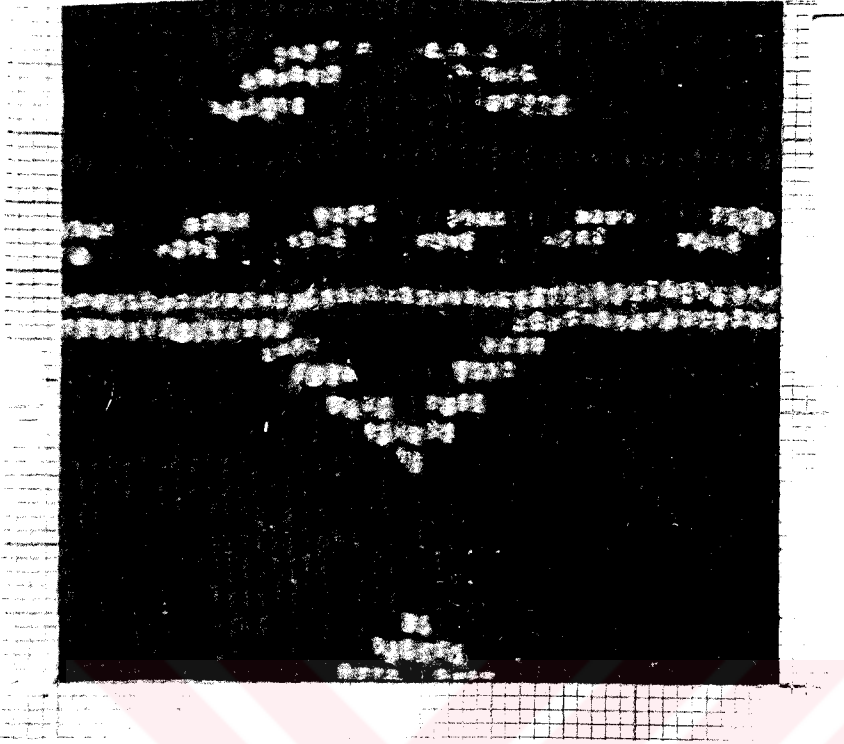
Resim No 164: Halı 10'dan alınan 12 numaralı detay 29 x 22 (638) ilme

Resim No 165: Halı 10'dan alınan 13 numaralı detay 25 x 22 (550) ilme

Resim No 166: Halı 10'dan alınan 14 numaralı detay 30 x 23 (690) ilme

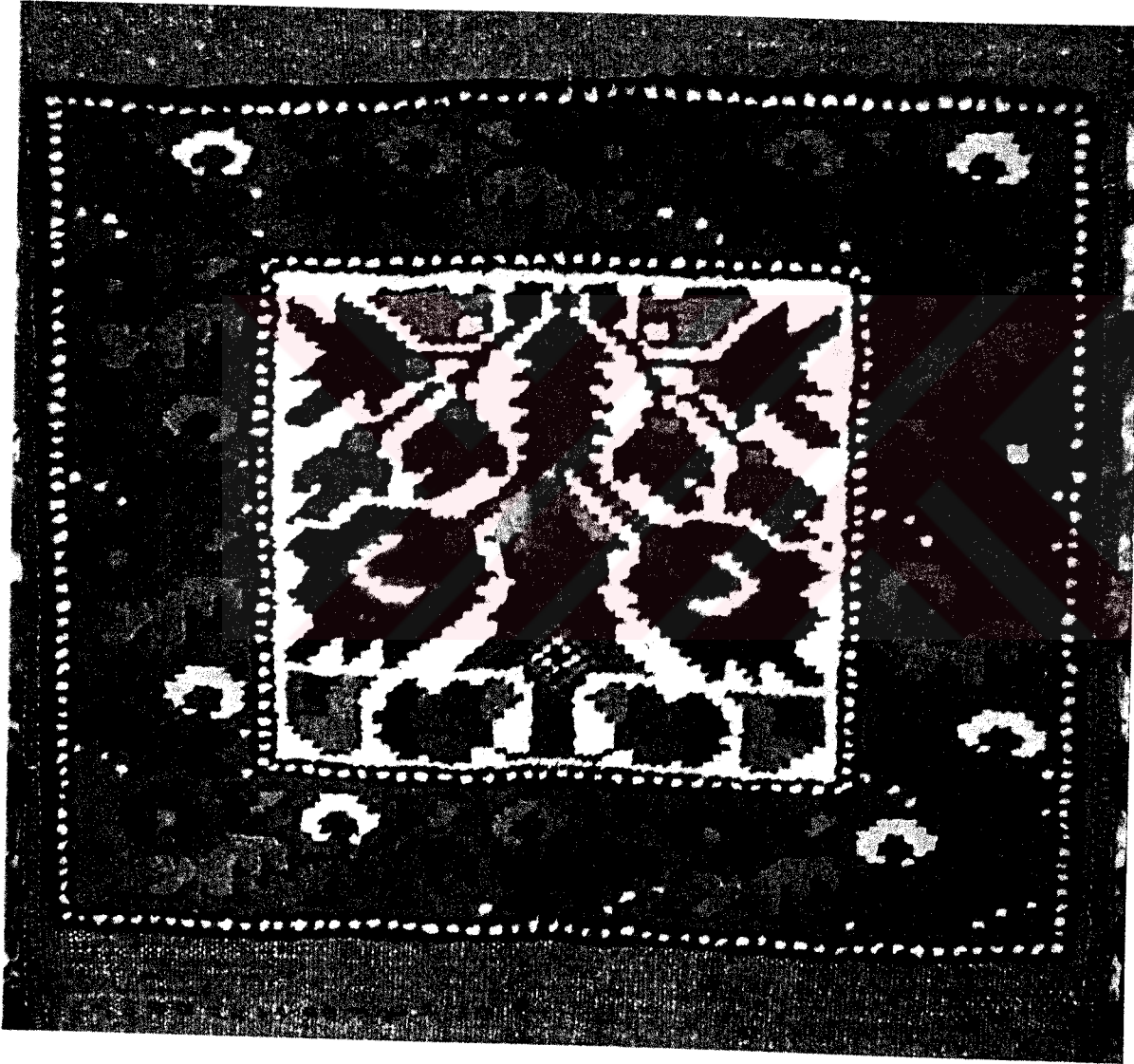
Resim No 167: Halı 10'dan alınan 15 numaralı detay 26 x 23 (598) ilme

HALI NO:11

ADI:

YENICE HALI HEYBE

ENVANTER NO:

Resim No 168: Yenice Halı Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	11
ADI	Yenice Halı Heybe
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	34 x 42 cm.
ALANI	1428 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	90
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	44
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	9 mm
RENK SAYISI	7
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Siyah, Krem, Turuncu, Mavi, Pembe
KALİTE	34 x 25
İLME SAYISI(1dm ²)	750
HALININ ENİ	34 cm.
HALININ BOYU	42 cm.
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	11 cm
SAÇAK UZUNLUĞU	Yok.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Yenice Merkez
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Hüseyin Lastikçi
ÖZEL DURUM	Kenarlarında ikişerli dizilmiş ponponlar var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atki ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıktta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırası paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		25
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		30
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginliklerinin eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK		X	
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	iplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıklar var mı?	X		
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?	X		
e	Atkılar paralel ve eşit mi?	X		
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			20
a	ilme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			12
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değişmiş mi?		X	
4	Çözü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

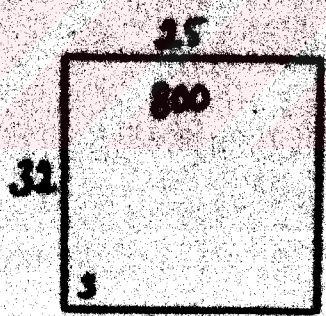
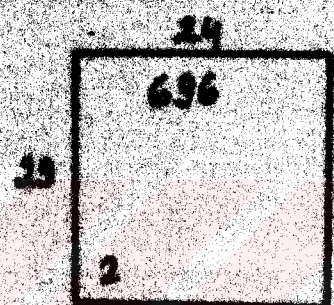
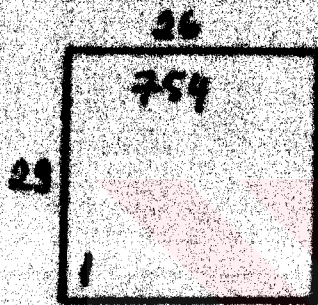
ÖN

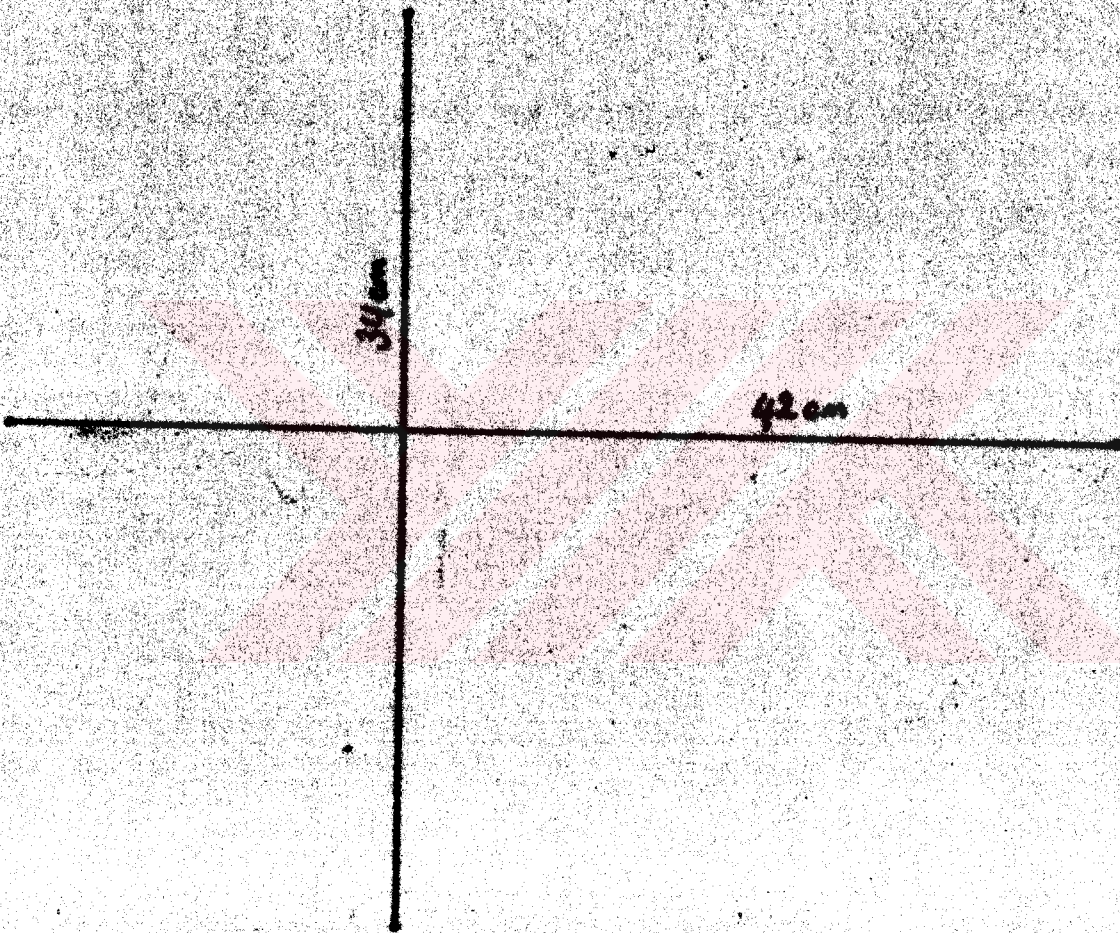
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		
c	Halı gönyesinde mi?		X	
d	Genişlemeler var mı?		X	
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.		X	

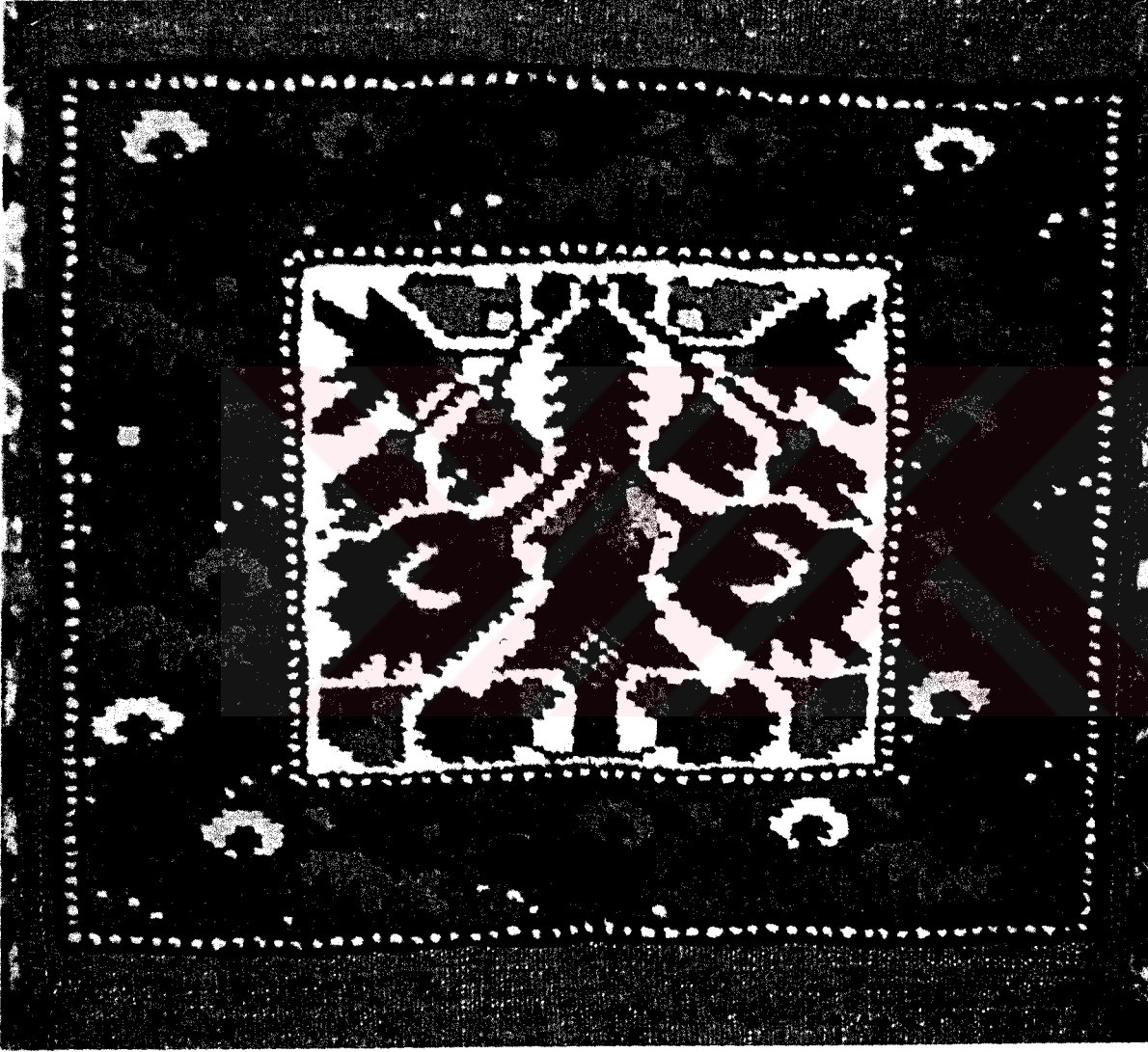
GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

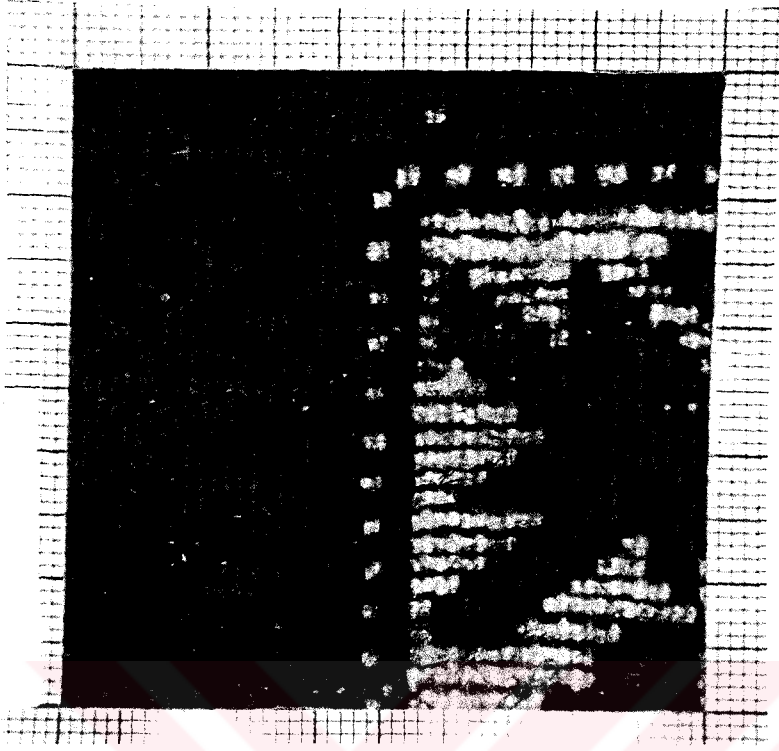

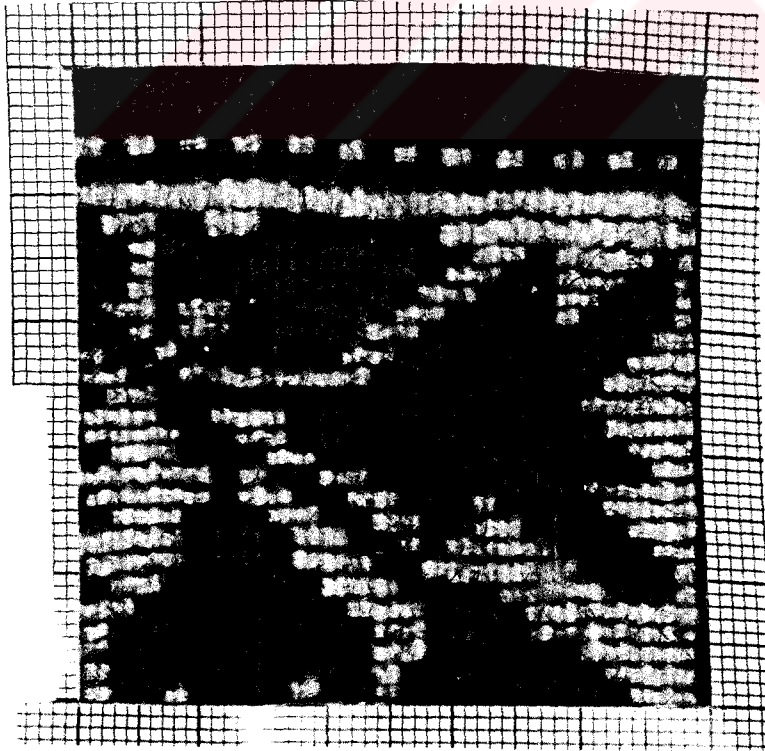

+ Resim No 169: 11 Numaralı Halının Detay Şeması

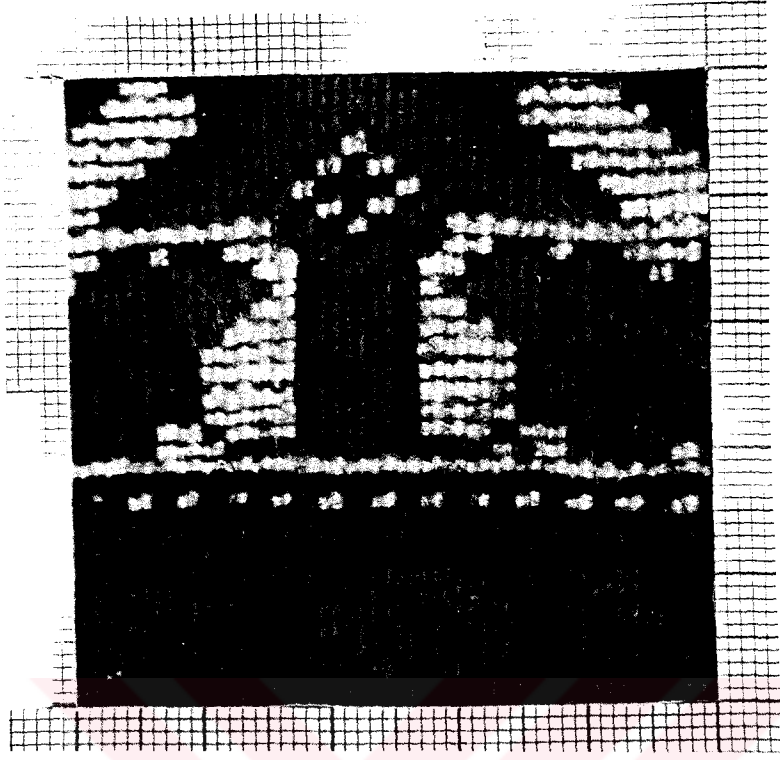
+

Resim No 170: Halı 11'den alınan 1 numaralı detay 29 x 26 (754) ilme

Resim No 171: Halı 11'den alınan 2 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

Resim No 172: Halı 11'den alınan 3 numaralı detay 32 x 25 (800) ilme

HALI NO:12

ADI:

YENICE HALI HEYBE

ENVANTER NO:

Resim No 173: Yenice Heybe Halı

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	12
ADI	Yenice Halı Heybe
ENVANTER NO	Kayıtlı değil
BOYUTLAR	34 x 42 cm.
ALANI	1428 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	84
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	48
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	9 mm
RENK SAYISI	5
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Siyah, Krem, Sarı, Mavi
KALİTE	29 x 24
İLME SAYISI(1dm ²)	696
HALININ ENİ	34 cm.
HALININ BOYU	42 cm.
ATKI SIKLIĞI	3
HALININ KİLİM KISMI ÖZELLİK	11 cm
SAÇAK UZUNLUĞU	Yok.
SAÇAK RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Bilinmiyor
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yence Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	Dört kenarlarında ikişerli yün toplar var.

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözümlerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırası paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		24
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		29
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümlerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginlikleri eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?		X	
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?		X	
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			35
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			21
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değişmiş mi?		X	
4	Çözü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

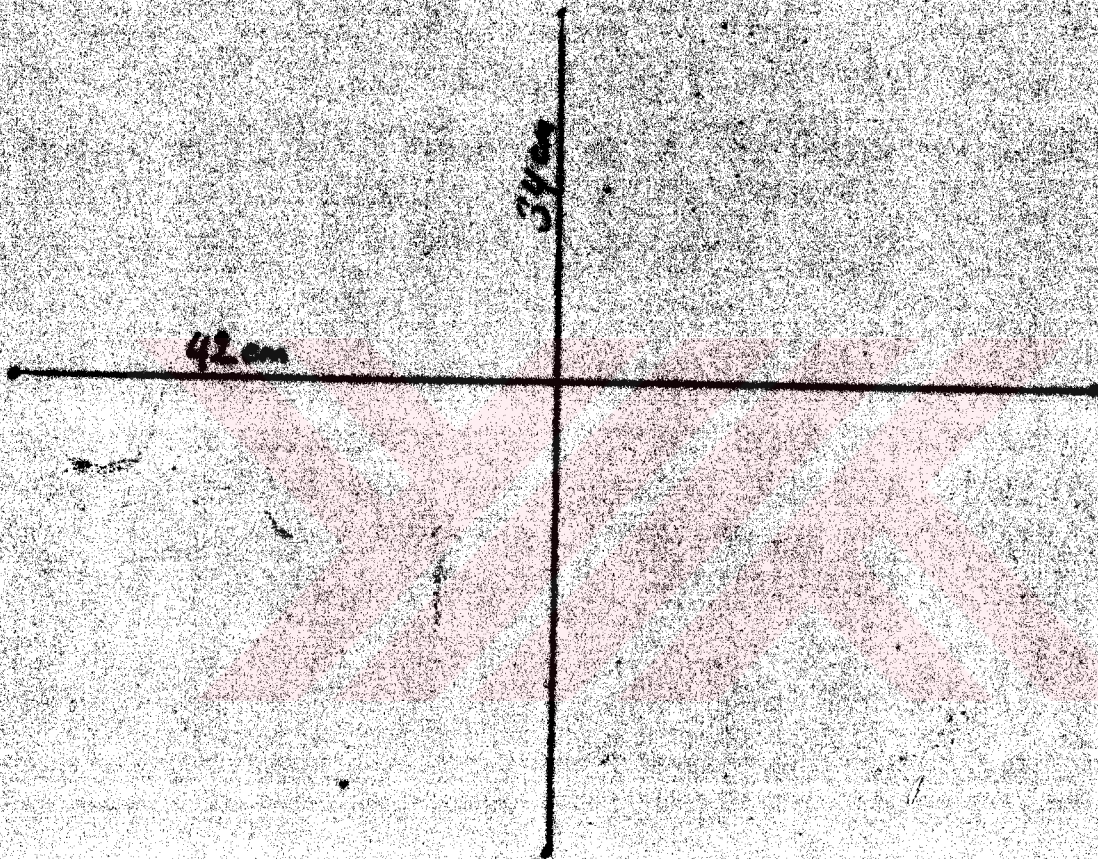
ÖN

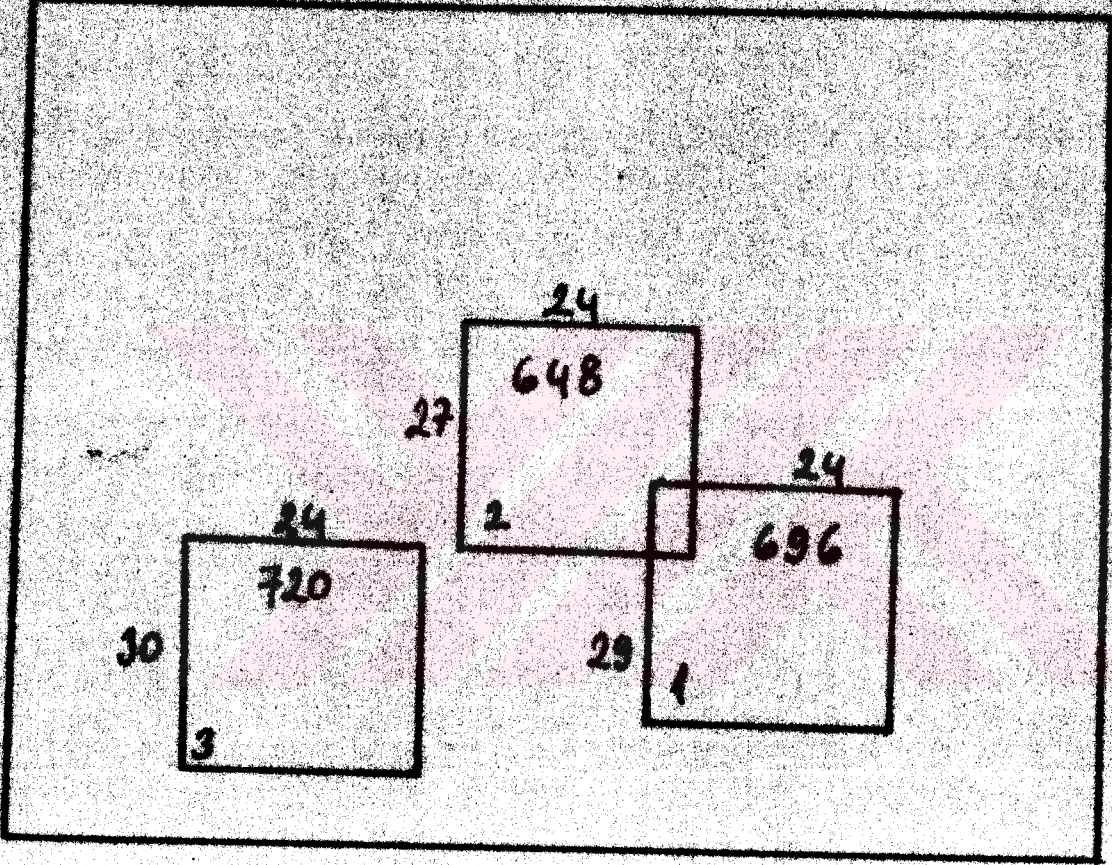
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?		X	
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.		X	

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

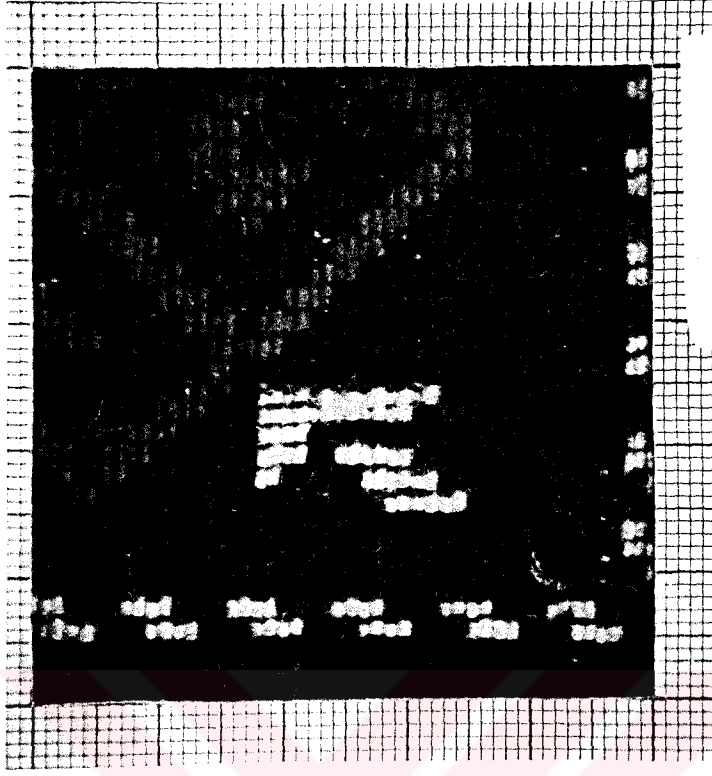

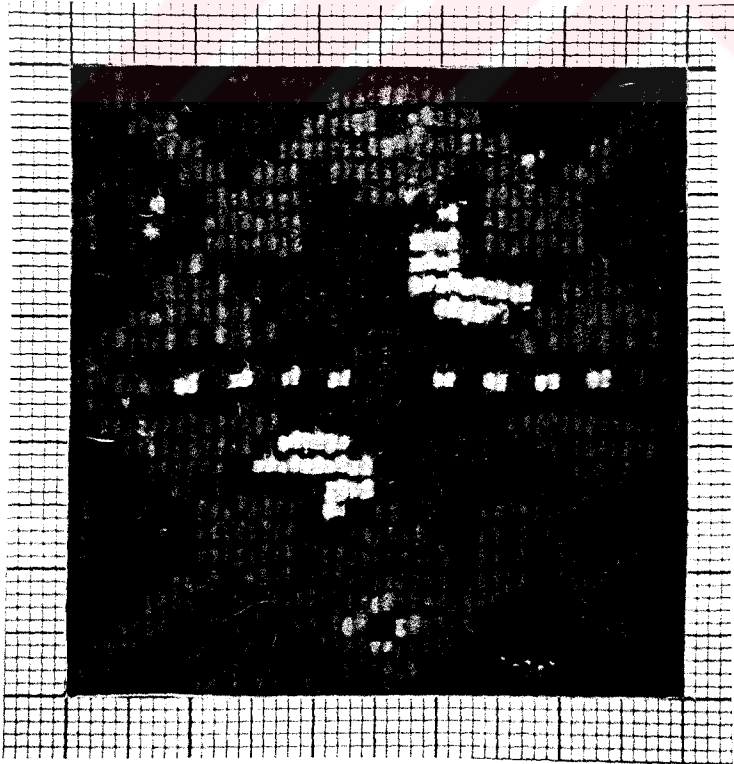

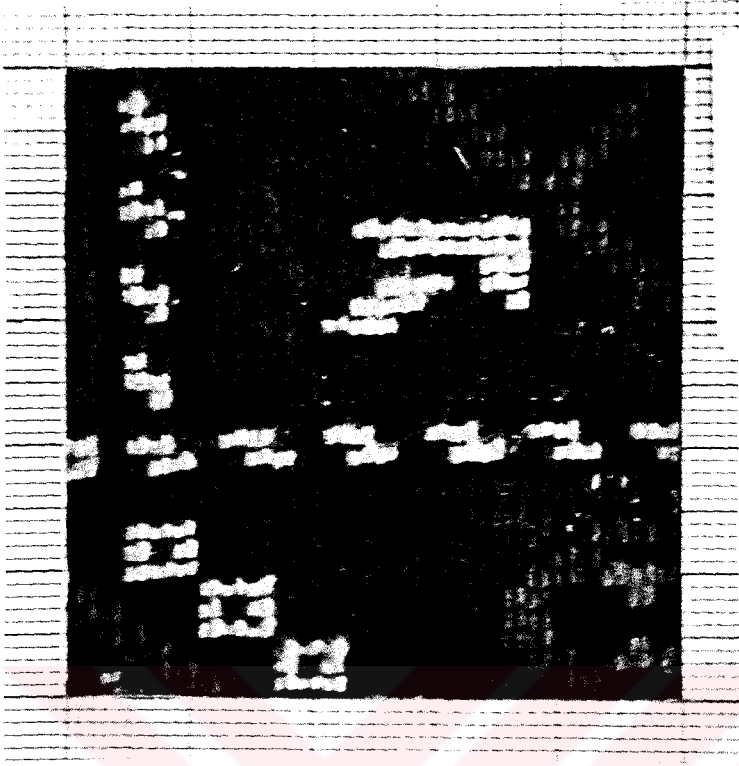
+ Resim No 174: 12 Numaralı Halının Detay Şeması

Resim No 175: Halı 12'den alınan 1 numaralı detay 29 x 24 (696) ilme

Resim No 176: Halı 12'den alınan 2 numaralı detay 27 x 24 (648) ilme

Resim No 177: Halı 12'den alınan 3 numaralı detay 30 x 24 (720) ilme

HALI NO:13

ADI:

YENICE HALI HEYBE

ENVANTER NO:

Resim No 178: Yenice Heybe Hali

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?	X		
b	Halı kenarında ondüle var mı ?		X	
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?		X	
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?	X		
c	Düğüm sırası paralel mi?	X		
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?		X	
e	Boşluk doldurma var mı?		X	
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		24
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		34
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?	X		
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginlikleri eşit mi?	X		
b	Çevirme hatası var mı?		X	
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	iplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?		X	
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?	X		
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?	X		

b	Çözü ve atkı sıklığı uygun mu?	X		
c	Doku yoğunluğu iyi mi?	X		
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?		X	
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?		X	
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?		X	
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?	X		
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?	X		
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?		X	
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?		X	
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			35
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			21
b	ilme sırası (1 cm)			5
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?	X		
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

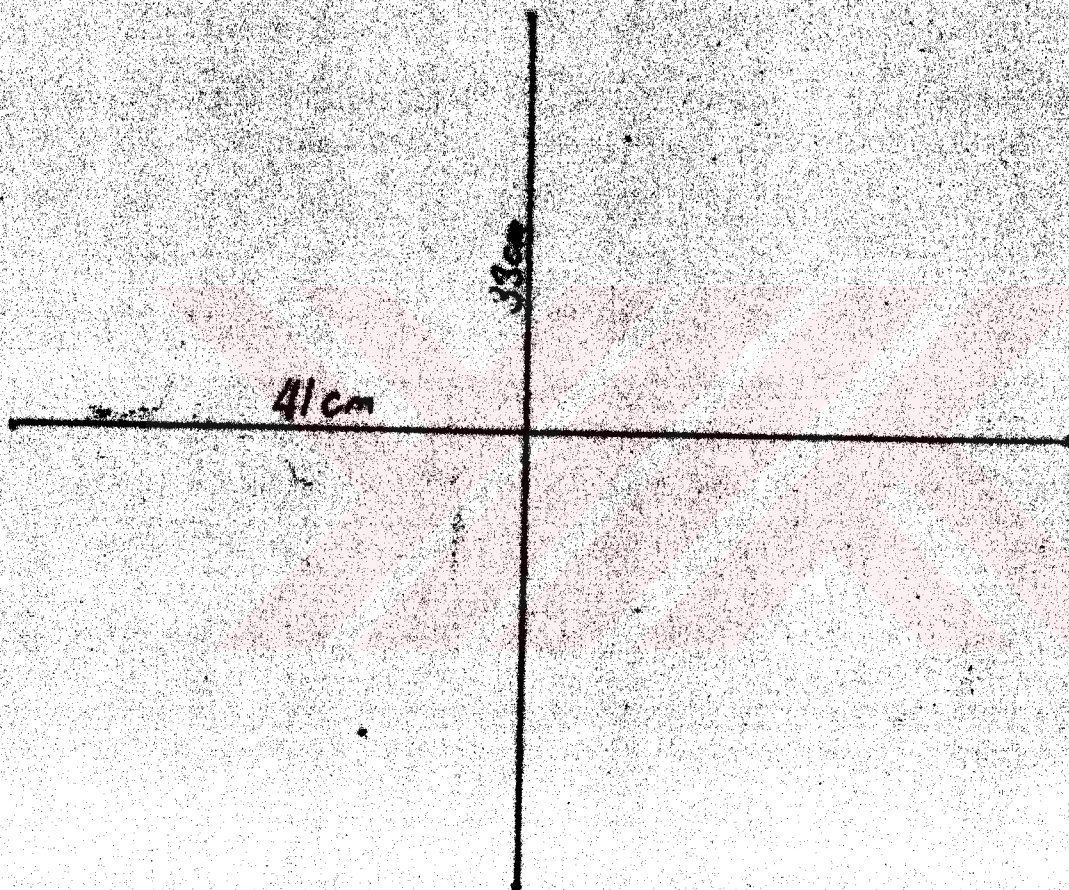
ÖN

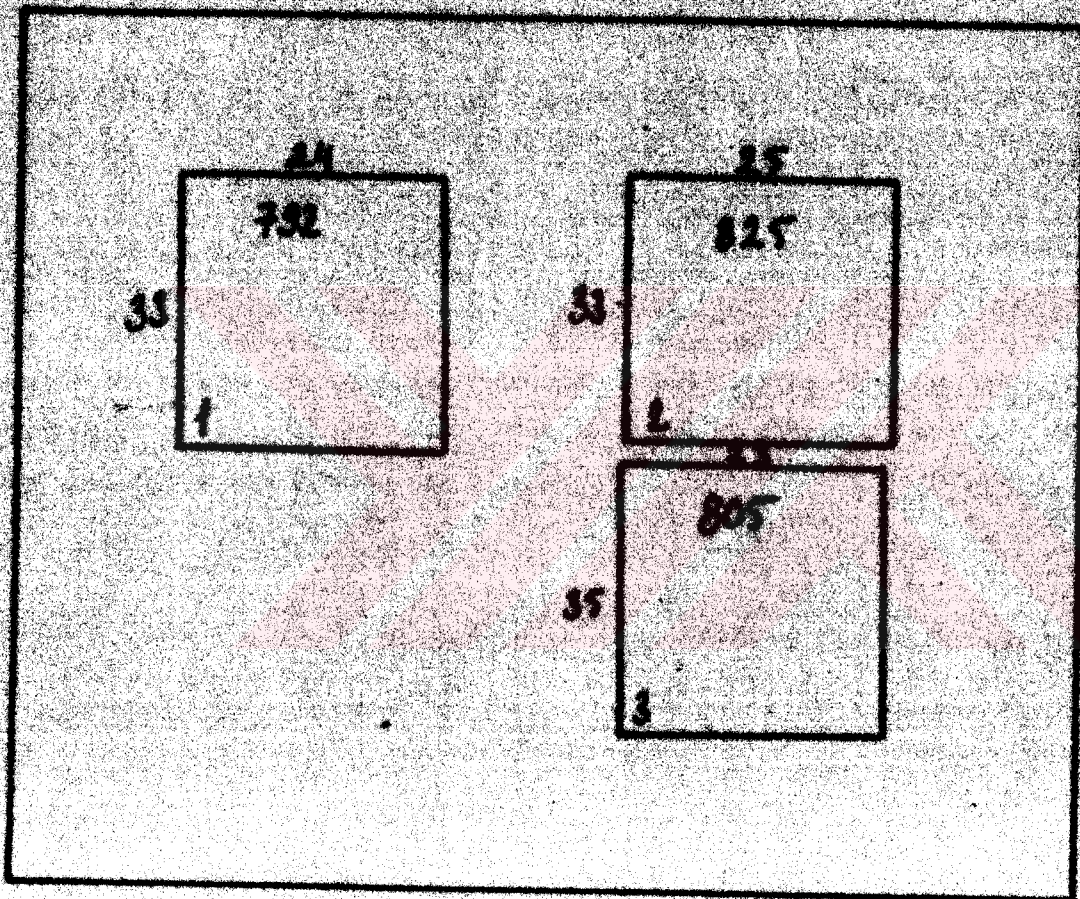
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?		X	
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişim var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.		X	

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?	X		
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?	X		
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)	X		
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

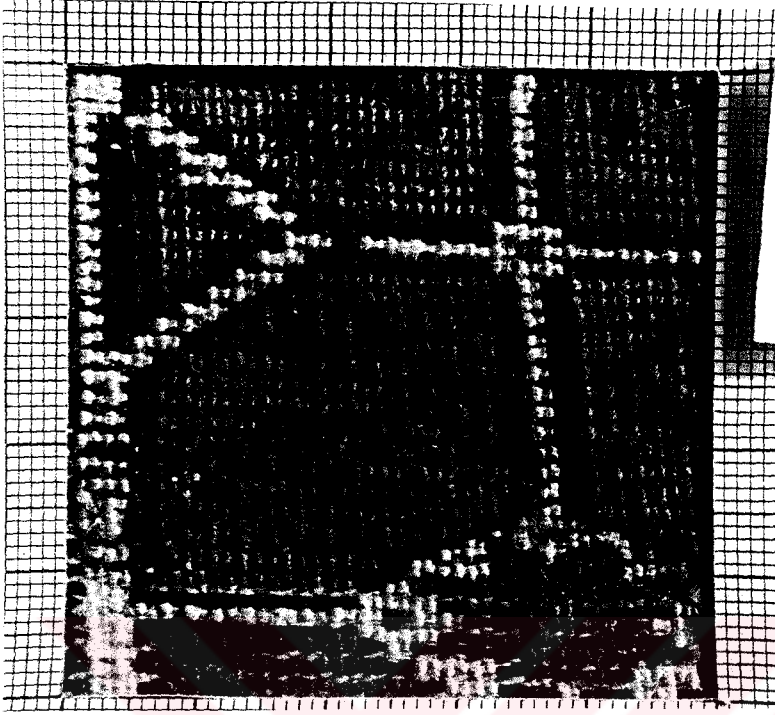

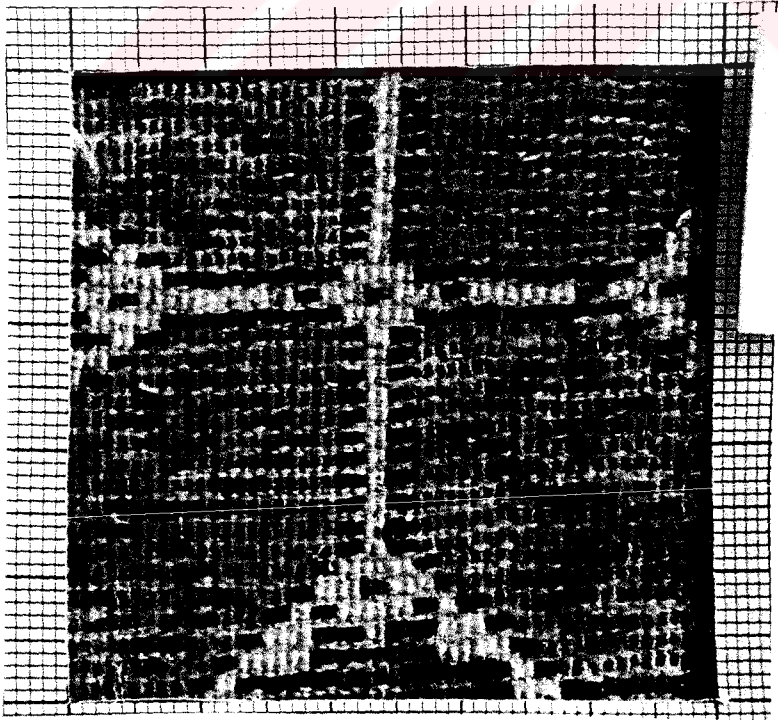

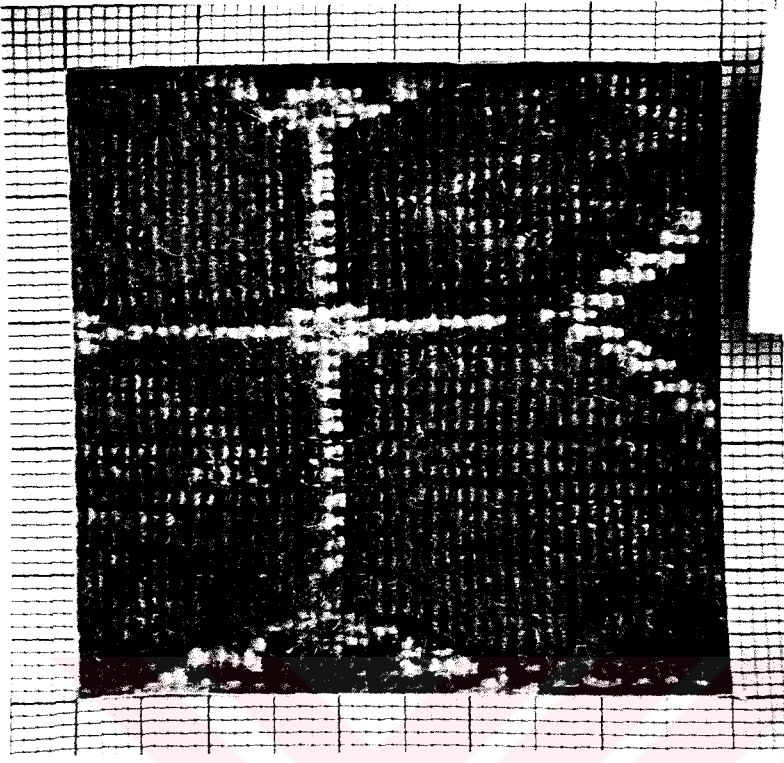
Resim No 179: 13 Numaralı Halının Detay Şeması

Resim No 180: Halı 13' den alınan 1 numaralı detay 33 x 24 (792) ilme

Resim No 181: Halı 13' den alınan 2 numaralı detay 33 x 25 (825) ilme

Resim No 182: Halı 13' den alınan 3 numaralı detay 35 x 23 (805) ilme

HALI NO:14

ADI:

YENICE HALI SECCADE

ENVANTER NO:426

Resim No 183: Yenice Hali Seccade

HALININ KİMLİĞİ	
HALI NO	14
ADI	Yenice Halı Seccade
ENVANTER NO	426
BOYUTLAR	52 x 95 cm.
ALANI	4940 cm ²
ÇÖZGÜ İPLİĞİ	Yün
ATKI İPLİĞİ	Yün
TOPLAM ATKI SAYISI(1dm ²)	54
TOPLAM ÇÖZGÜ SAYISI(1dm ²)	40
ÇÖZGÜ İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
ATKI İPLİĞİ BÜKÜMÜ	"S"
DÜĞÜM ŞEKLİ	Gördes
HAV YÜKSEKLİĞİ	6 mm
RENK SAYISI	6
RENKLER	Kırmızı, Yeşil, Siyah, Krem, Sarı, Mavi, Kahve rengi
KALİTE	22 x 21
İLME SAYISI(1dm ²)	462
HALININ ENİ	52 - 53,5 - 53,5 cm.
HALININ BOYU	95 - 94 - 95 cm.
ATKI SIKLIĞI	Üç
HALININ KİLİM KISMI ÖZ.	Başlangıçta 6,5 cm - Bitişte 5 cm.- Çizgili
SAÇAK UZUNLUĞU	Yok.
ÇÖZGÜ RENGİ	Doğal Krem Yün
BULUNDUĞU YER	Bilinmiyor
BULUNDUĞU KOLEKSİYON	Yence Etnografya Müzesi
ÖZEL DURUM	

Sıra	Sorular	Evet	Hayır	Açıklama
1	KIYI ÖRGÜSÜ			
a	Her düğüm sırası atıldıktan sonra atkı ipliği düzgün sarılmış mı?		X	
b	Halı kenarında ondüle var mı ?	X		
2	FAZLA ATILAN ATKI VAR MI?	X		
a	Zincir ve kilimin eşit aralıkta yapılmış mı?	X		
b	Çözü tellerinin eşit gerginlikte mi?		X	
c	Düğüm sırası paralel mi?		X	
d	Düğümelerde kalın iplik ince iplik var mı?	X		
e	Boşluk doldurma var mı?	X		
3	DÜĞÜM YÖNLERİ AYNI MI?	X		
4	SIKLIK FARKLILIKLARI			
a	Enine (ilme sayısı) fark var mı?	X		21
b	Boyuna (kirkit farkı) fark var mı?	X		22
c	İplik sıklığa uygun mu?	X		
d	Düğümelerin düşey yatay sıklığı iyi mi?		X	
5	KENAR FARKLILIKLARI			
a	Çözgü gerginlikleri eşit mi?		X	
b	Çevirme hatası var mı?	X		
c	Farklı kirkitleme var mı?	X		
6	POTLUK			
a	Yerleştirilmemiş çözgü var mı?		X	
b	İplik cinsleri (esneme, büküm vb.) farklılıkları var mı?	X		
c	Orta telin simetri eksenini (düşey doğrultuda 90 derece) düz mü?		X	
7	KALİTE			
a	İplik standartlara uygun mu?		X	
b	Çözgü ve atkı sıklığı uygun mu?		X	

c	Doku yoğunluğu iyi mi?		X	
d	Doku yoğunluğunda bozulma (boyut uzaması) var mı?	X		
e	Doku yoğunluğu gevşekse mukavemet kaybetme var mı?	X		
f	Kompozisyon ve motifte bozulma (uzama) var mı?		X	
g	Dokumada sertlik, doku yoğunluğunda fazlalık, motifte bozulma		X	
8	SİMETRİDE FARKLILIK			
a	Göbek kayması var mı?	X		
b	Bordür kalınlıkları eşit mi?		X	
c	Kontrolsüz dokuma (bir tarafa yığılma) var mı?		X	
9	ÇÖZGÜ ATKI İLAVE			
a	Atkı bağlantısı kenara bağlanmış mı?		X	
b	Atkı bağlantısı kıyı örgüsünün içine saklanmış mı?	X		
c	Kopan çözgü teli bir ucu çözgüye bağlı, bir ucu doku içinde mi?		X	
d	Çözgü ipliği atkı olarak kullanılmış mı?		X	
e	Atkılar paralel ve eşit mi?		X	
f	Atkı dönüşleri birer sıra kaydırılmış mı?	X		
10	ÇÖZGÜ MUNTAZAM GERGİNLİKTE Mİ?		X	
a	Atkı bol bırakma var mı?		X	
b	Düğüm sıklığı düzenli mi?		X	
c	Arkada dokumayı etkileyecek kadar bombe var mı?	X		
11	DOKUMADA ABRAJ			
a	Solma abrajı mı?	X		
b	Boyama abrajı mı?	X		
12	DOKUMA ÖZELLİĞİ VAR MI?			

ARKA

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Kare içindeki motif muntazam dokunmuş mu?	X		
2	Bir cm.'de kaç ilme var			16
a	İlme sıklığı (1cm'de kaç atkı var)			12
b	ilme sırası (1 cm)			4
3	Kontur rengi değiştirmiş mi?		X	
4	Çözümlü sıklığı var mı?		X	
5	Atkı sıklığı var mı?		X	
6	Şekiller görüntüde düzgün sayılabiliyor mu?		X	
7	İlmeler kareye yakın mı?		X	

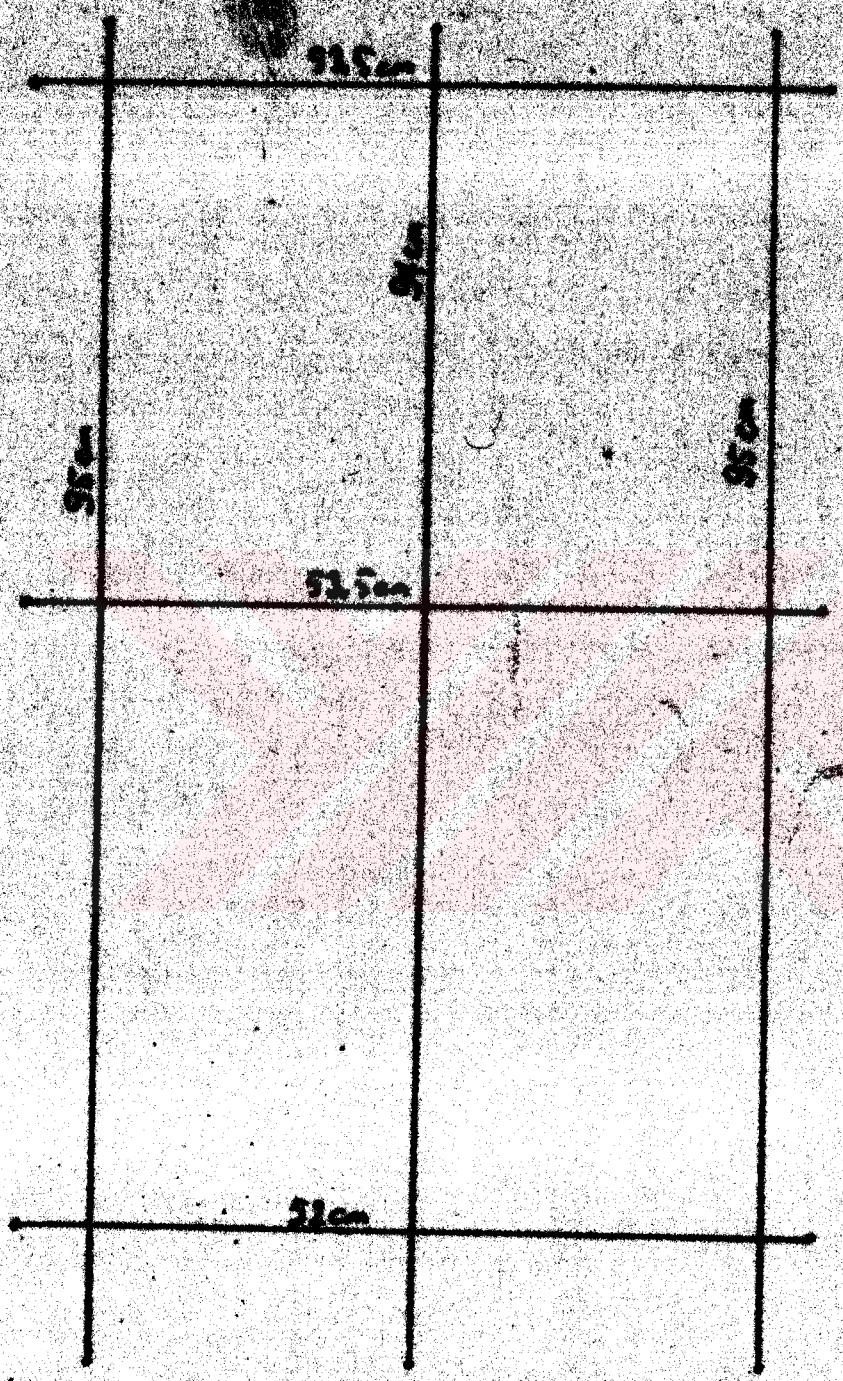
ÖN

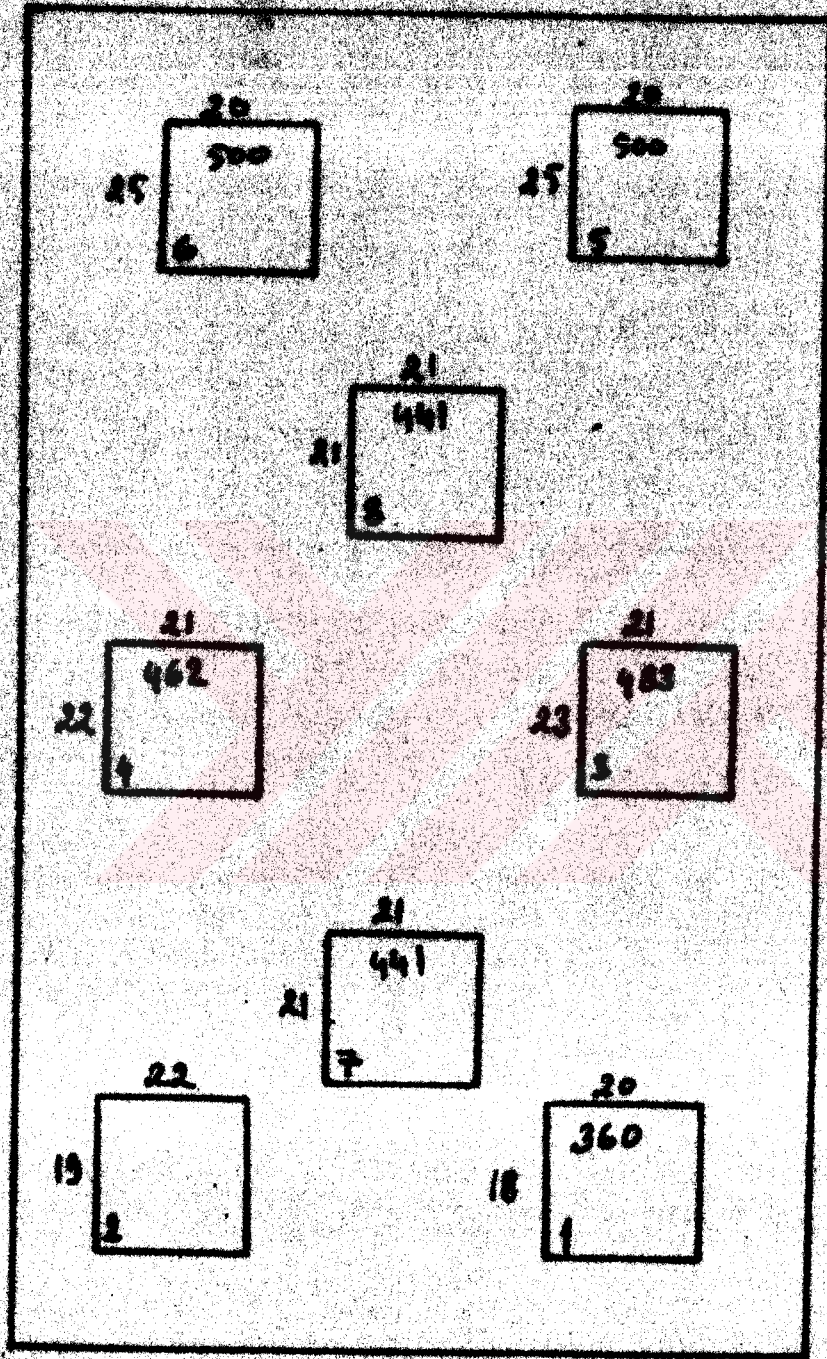
SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	GÖRÜNÜM			
a	Kırkım düzgün bir yüzey oluşturuyor mu?	X		
b	Halının kilim kısmı var mı? Nasıl?	X		ÇİZGİLİ
c	Halı gönyesinde mi?	X		
d	Genişlemeler var mı?		X	
e	Motiflerde deformasyon var mı?		X	
f	Konturlarda değişme var mı?		X	
g	Kullanımda basınç sonucu kenar bozuklukları.	X		

GENEL GÖRÜŞ

SIRA	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	Yöredeki geleneksel sıklığa uygun mu?		X	
2	İplikler halının sıklığına uygun mu?	X		
3	Yörenin özelliklerini taşıyor mu?		X	
4	Bölgeler arası karışım var mı? (motif, bordür v.b.)		X	
5	İmge, nazar, tarih gibi bir işaret var mı?		X	
6	Onarım var mı?		X	

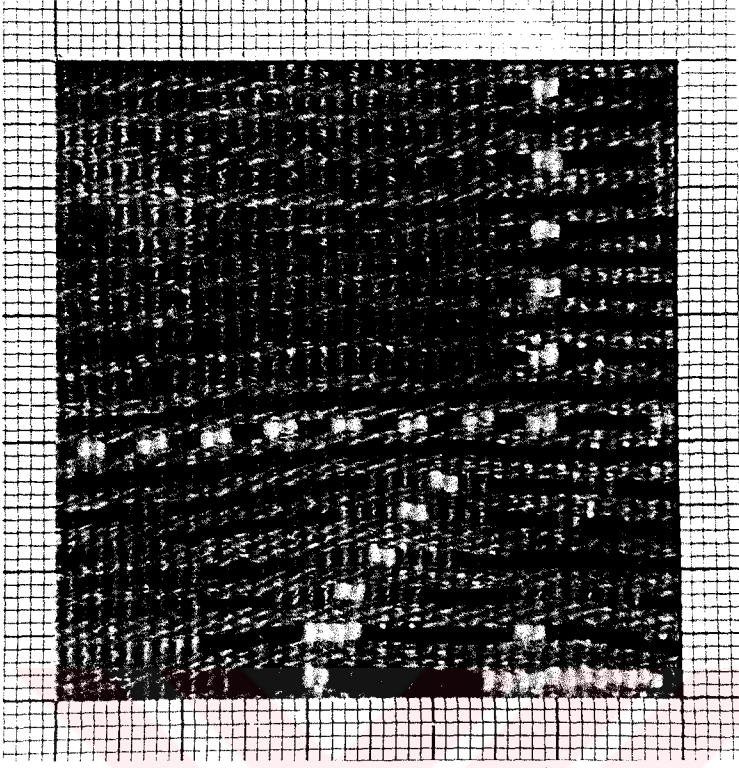

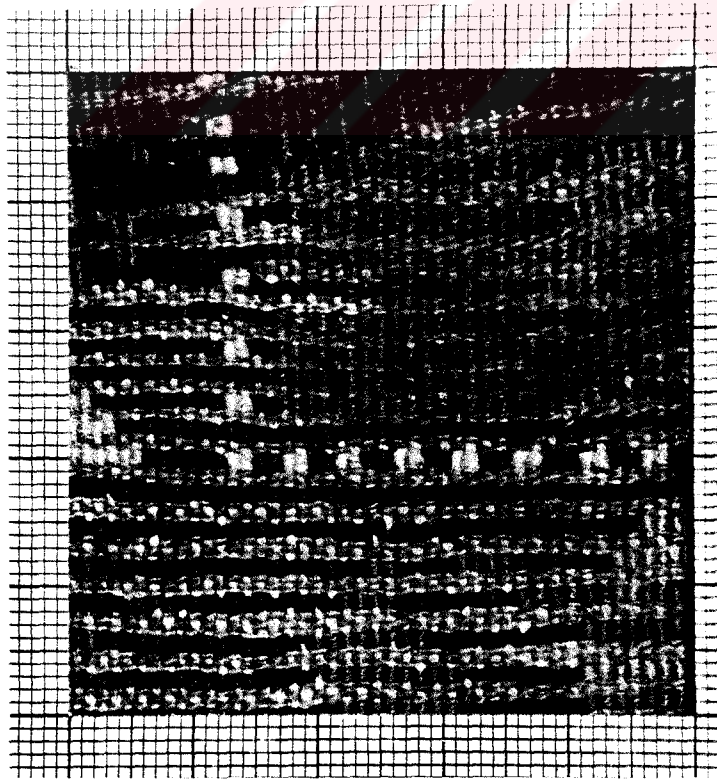

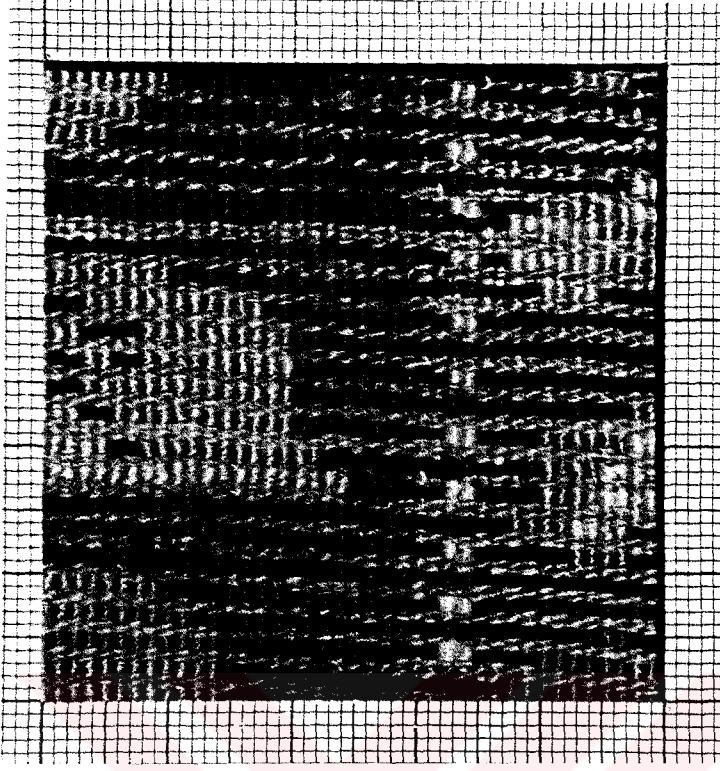
Resim No 184: 14 Numaralı Halının Detay Şemasi

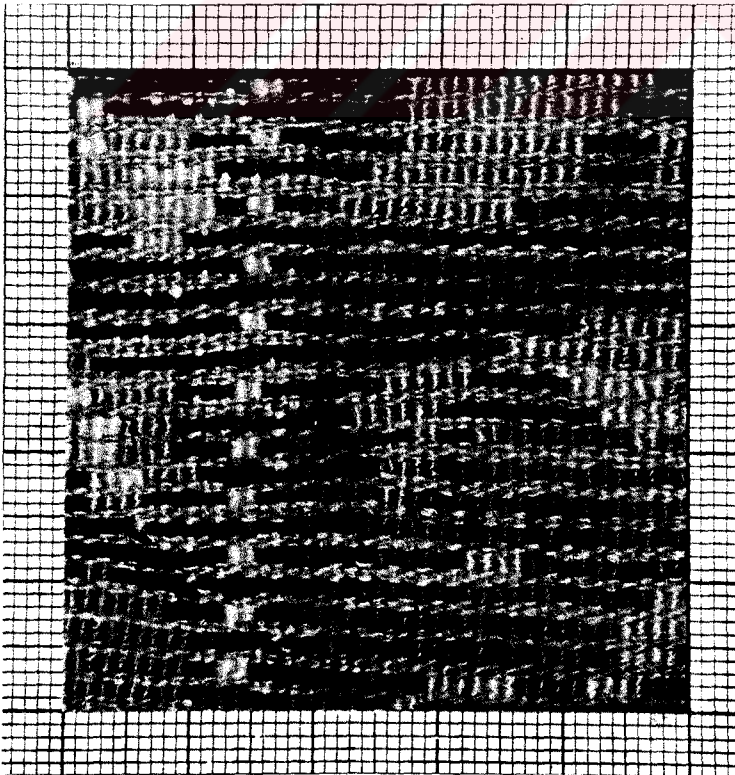
Resim No 185: Halı 14' den alınan 1 numaralı detay 18 x 20 (360) ilme

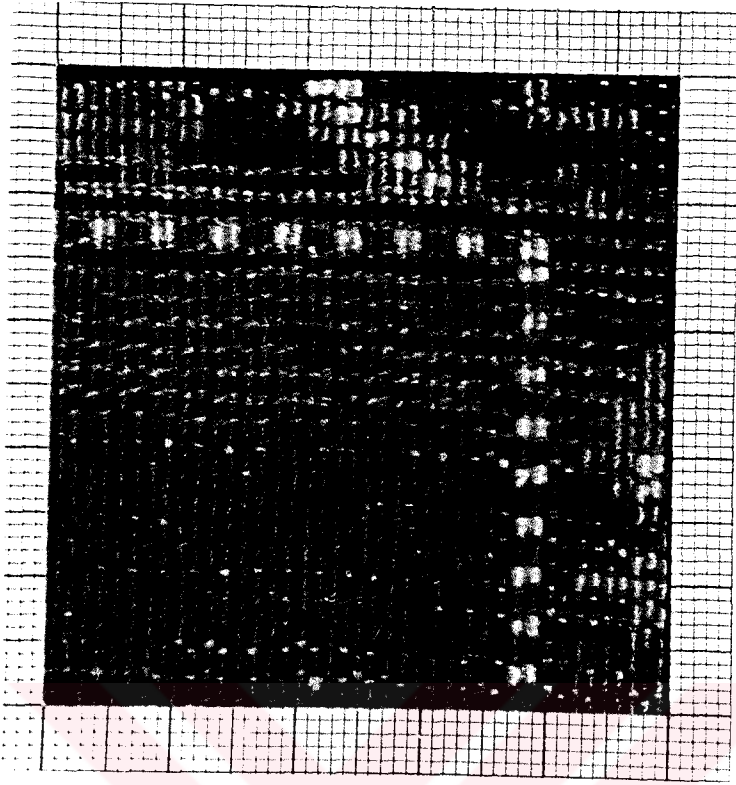
Resim No 186: Halı 14' den alınan 2 numaralı detay 19 x 22 (418) ilme

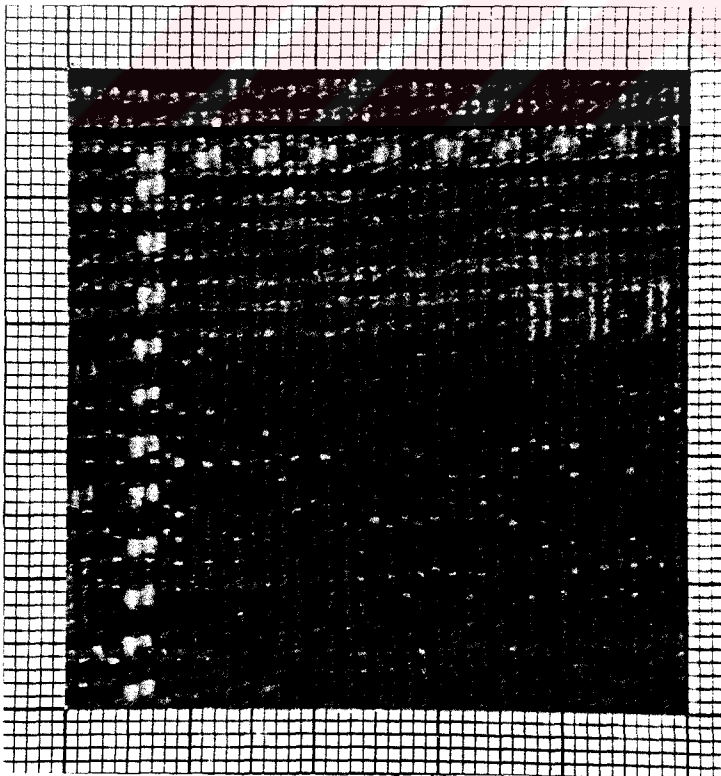
Resim No 187: Halı 14' den alınan 3 numaralı detay 23 x 21 (483) ilme

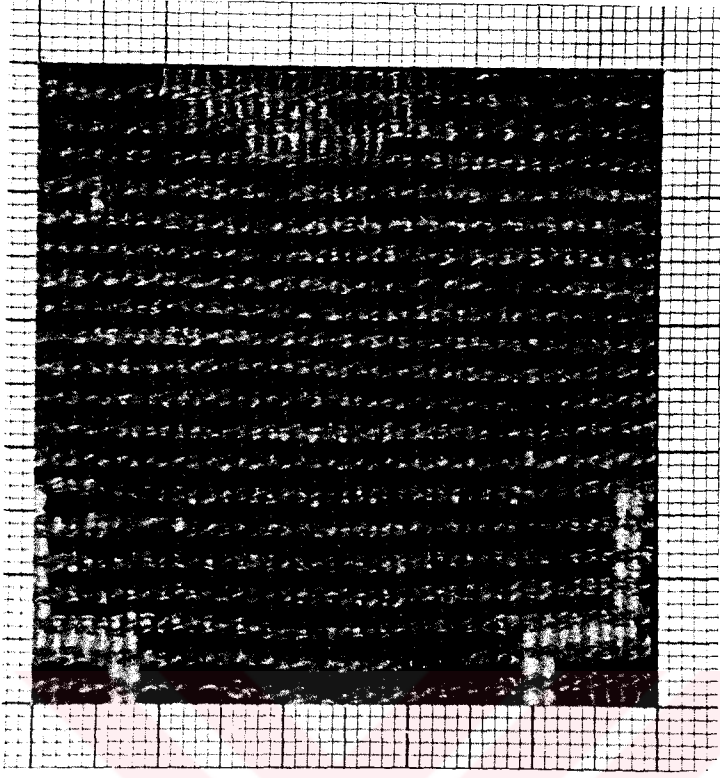
Resim No 188: Halı 14' den alınan 4 numaralı detay 22 x 21 (462) ilme

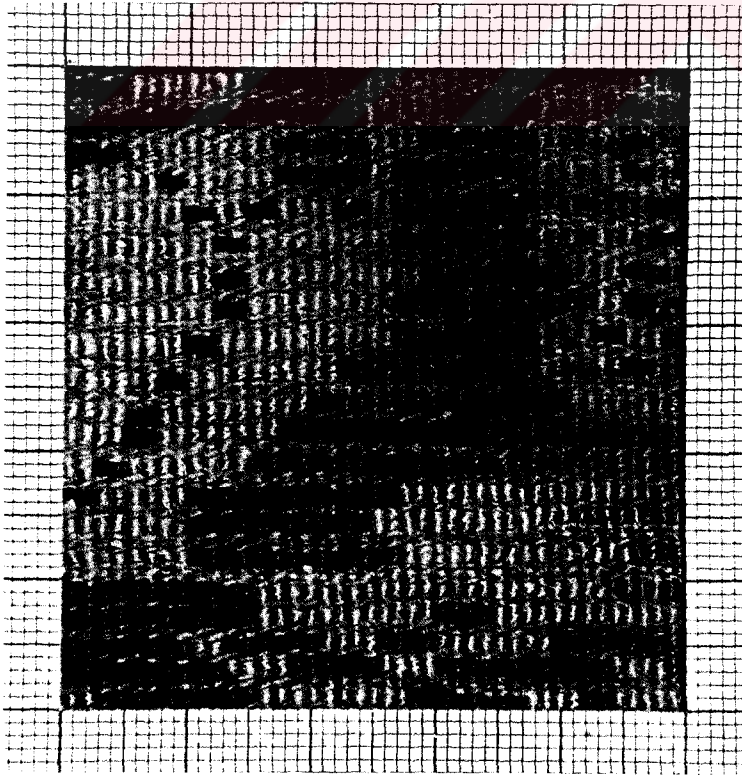
Resim No 189: Halı 14' den alınan 5 numaralı detay 25 x 20 (500) ilme

Resim No 190: Halı 14' den alınan 6 numaralı detay 25 x 20 (500) ilme

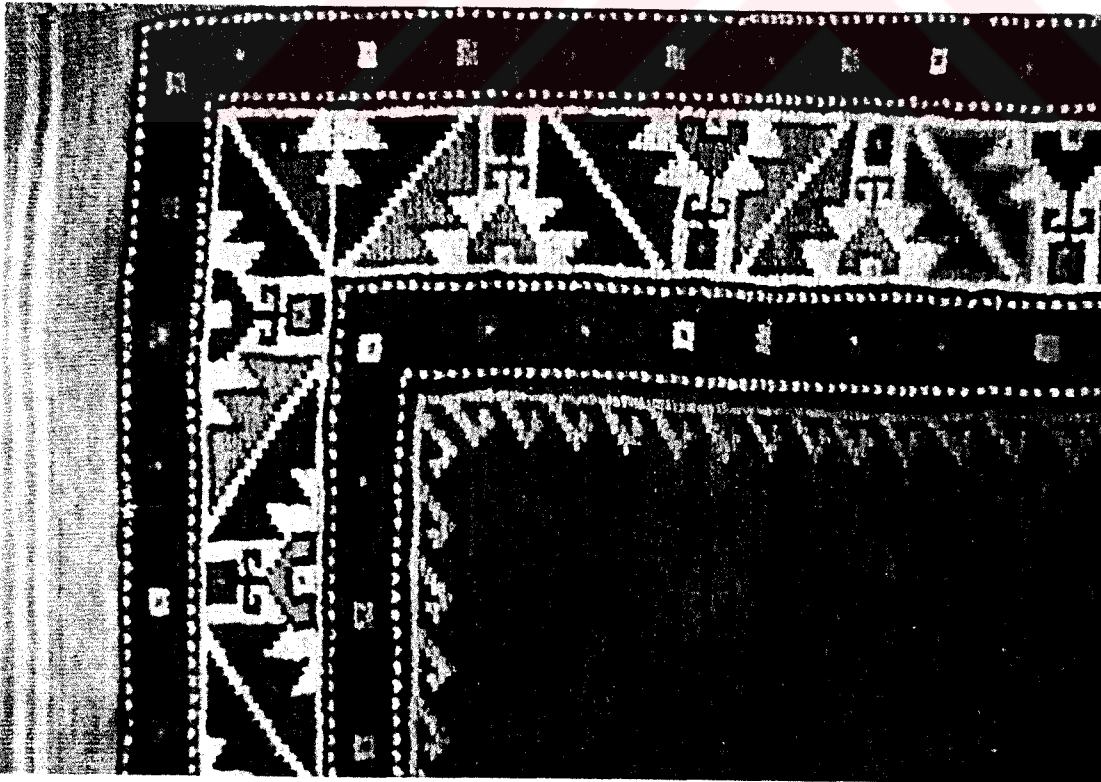
Resim No 190: Halı 14' den alınan 7 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

Resim No 192: Halı 14' den alınan 8 numaralı detay 21 x 21 (441) ilme

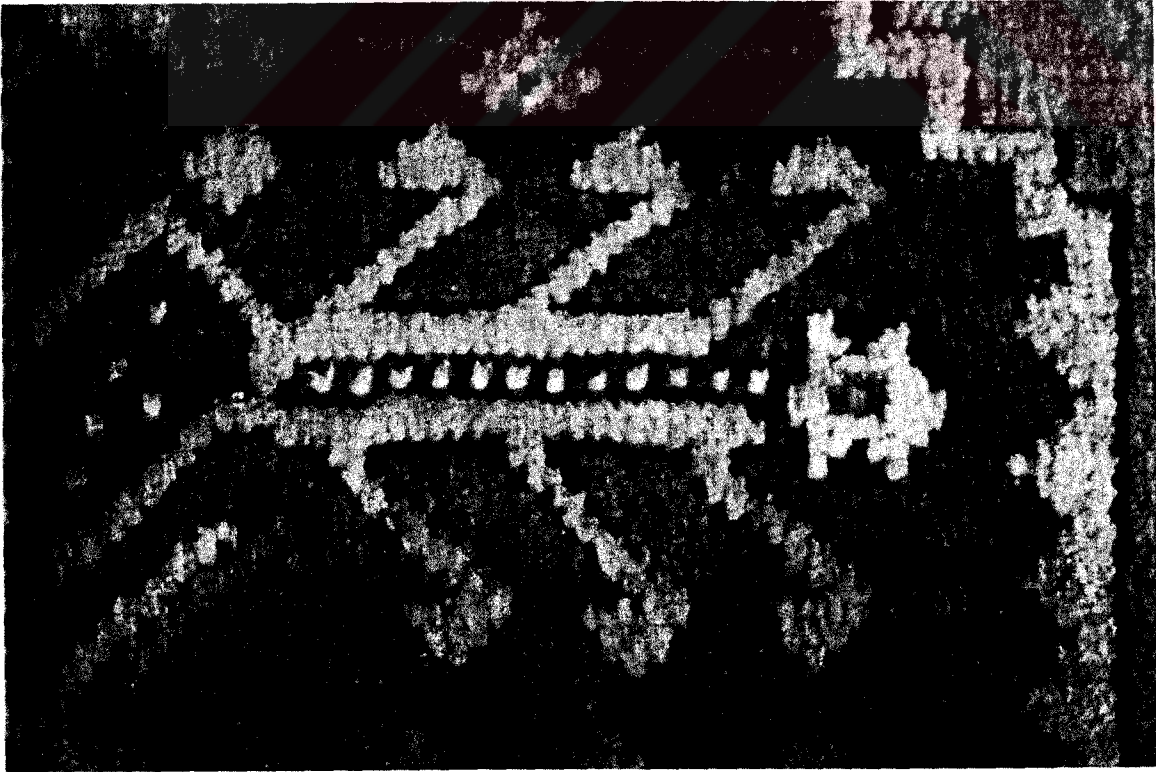
Resim No 193: Halı 1'deki Damga, Sinekli Mihrap Deseni ve Bitkisel desenli Bordür.

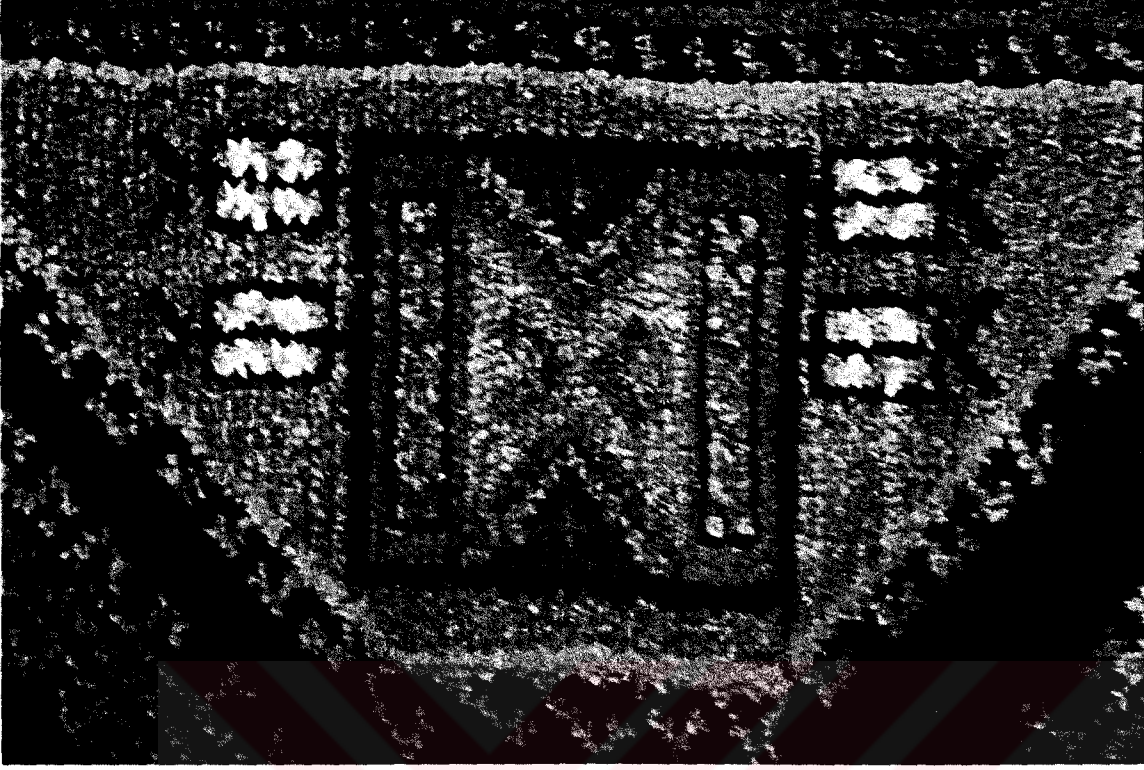
Resim No 194: Halı 1'deki Kanca motifi

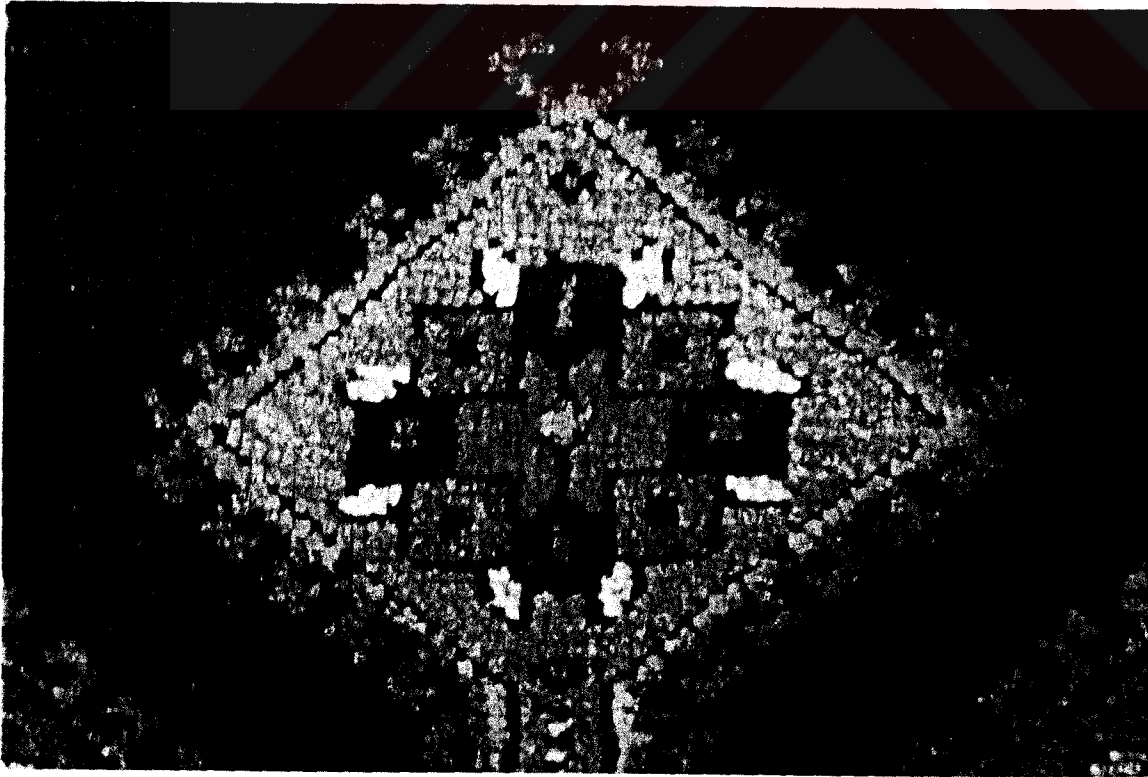
Resim No 195: Halı 2'deki bordür deseni detayı

Resim No 196: Halı 2'deki yatay hayat ağacı motifi

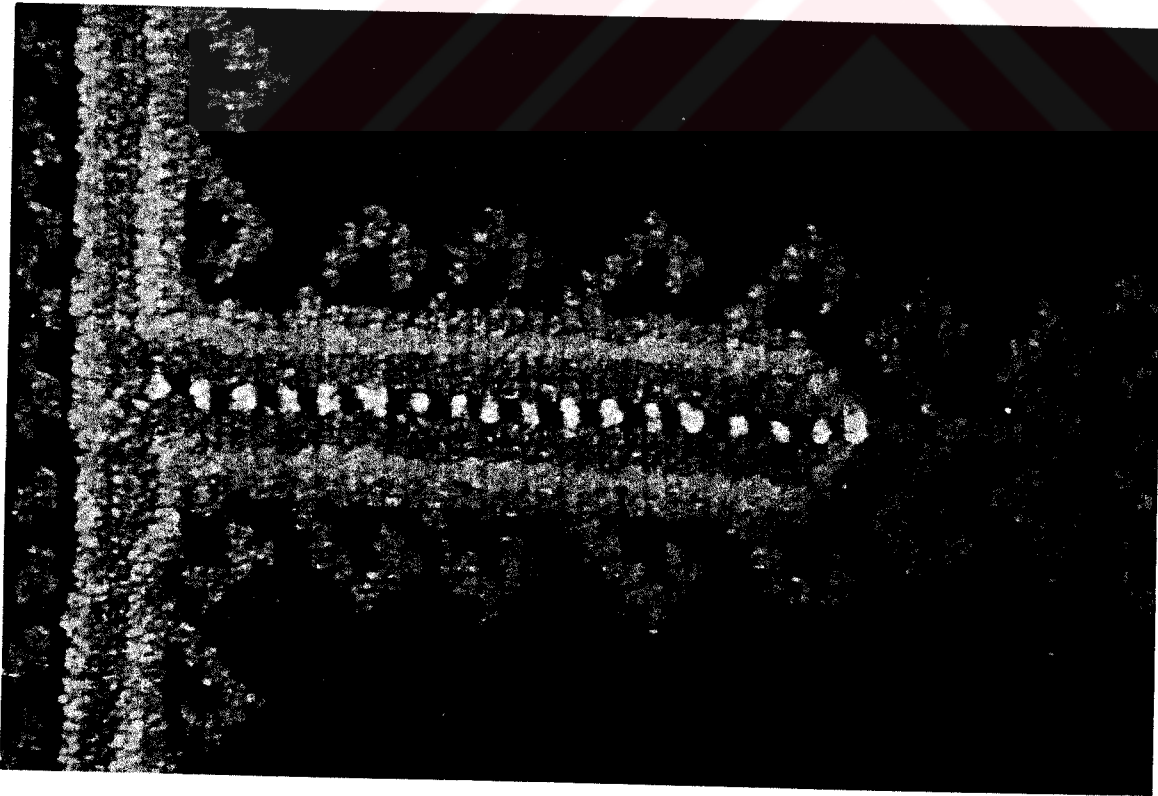
Resim No 197 : Halı 3' deki motif ayrıntısı.

Resim No 198 : Halı 3' deki geometrik desen ve kanca motifleri.

Resim No 199: Halı 3' deki Türkmen Gülü ve bitkisel bordür desenleri

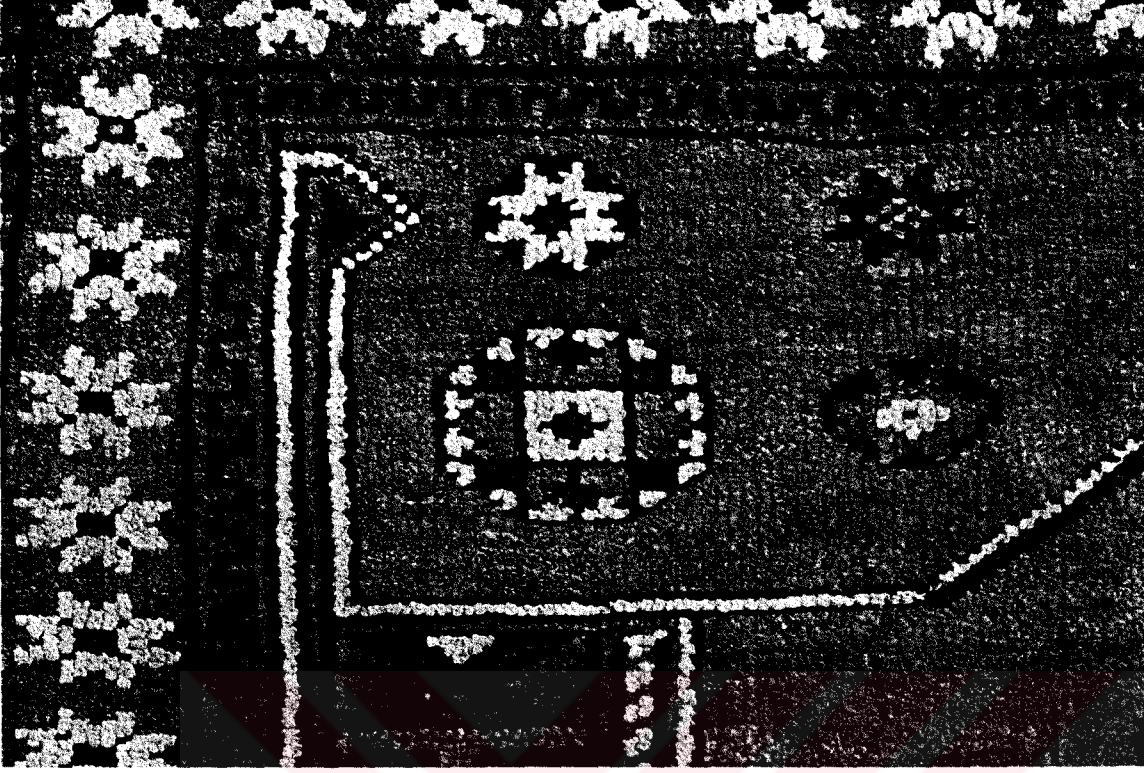
Resim No 200: Halı 3' deki Hayat Ağacı motifi

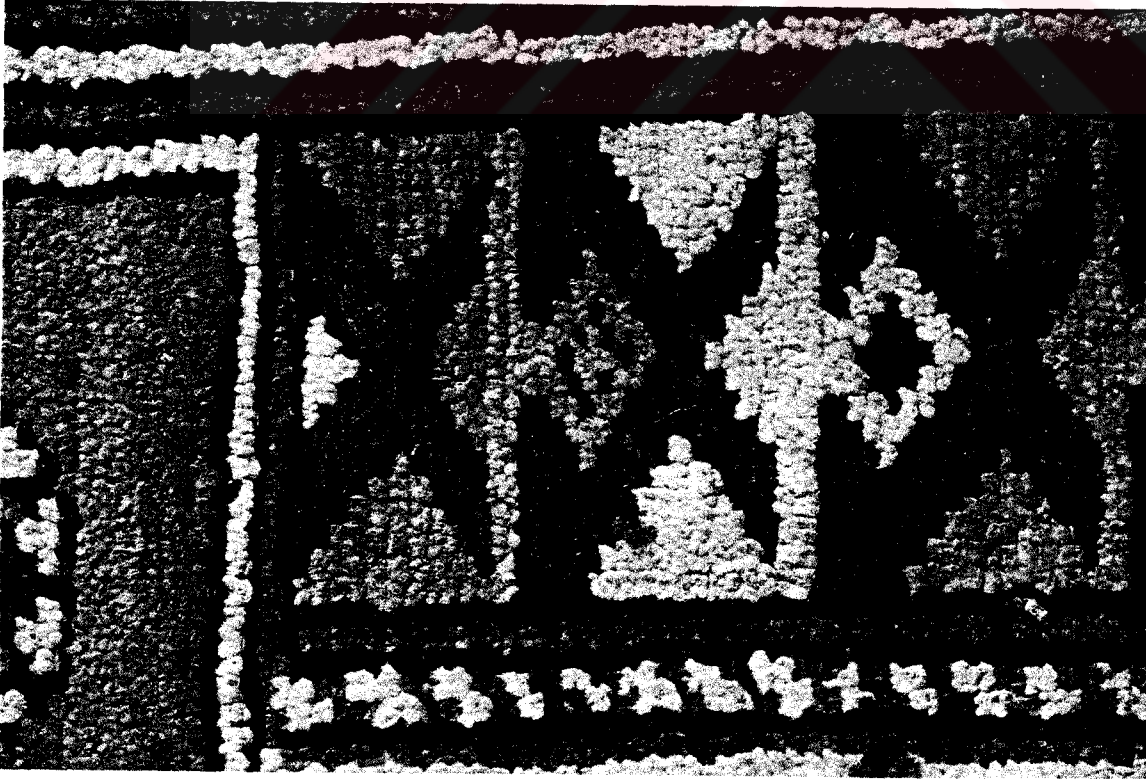
Resim No 201: Halı 4' deki bordür detayı.

Resim No 202: Halı 5' deki Bordür detayı

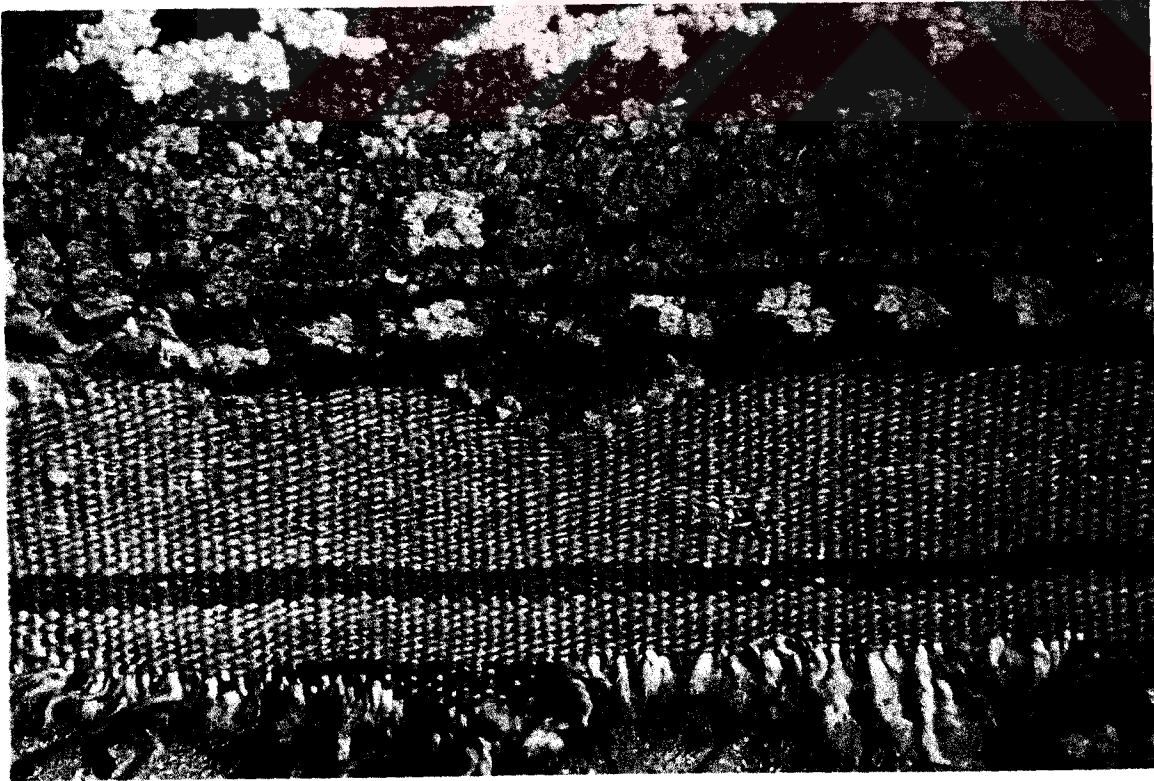
Resim No 203: Halı 6'nın mihrabındaki Süleyman Yıldızları

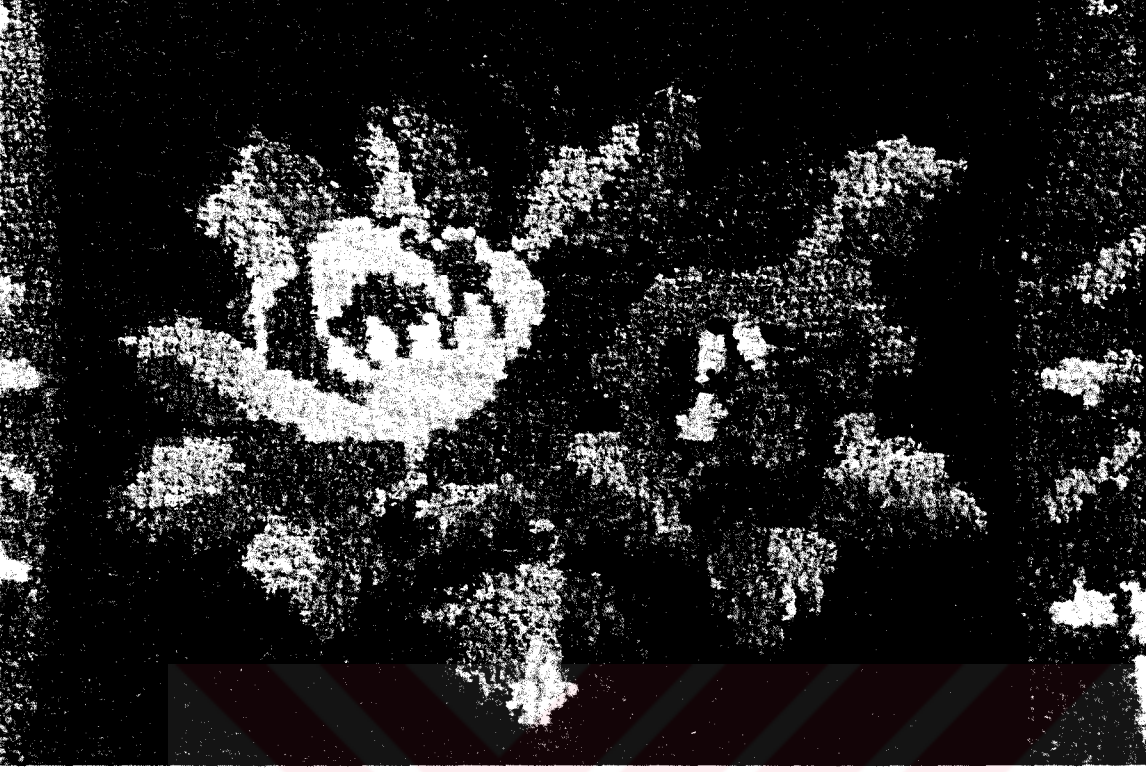
Resim No 204: Halı 6' dan desen detayı

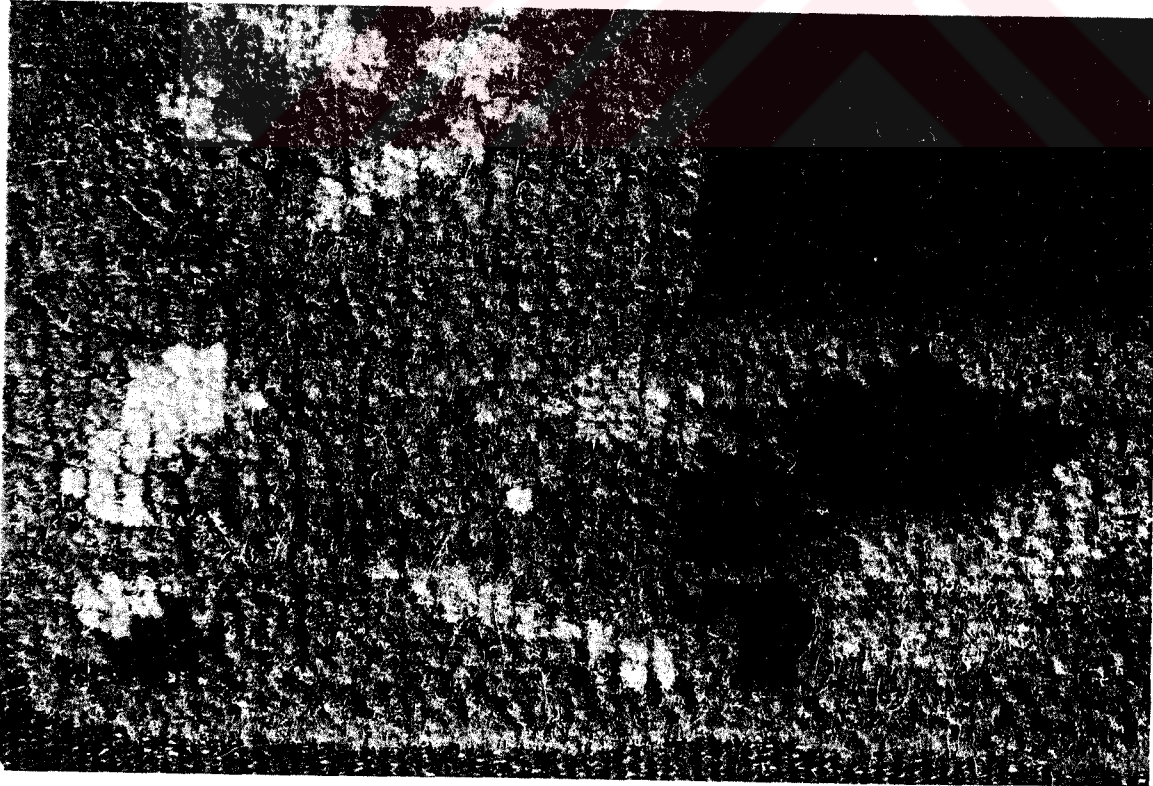
Resim No 205: Hali 6' dan bordür detayı

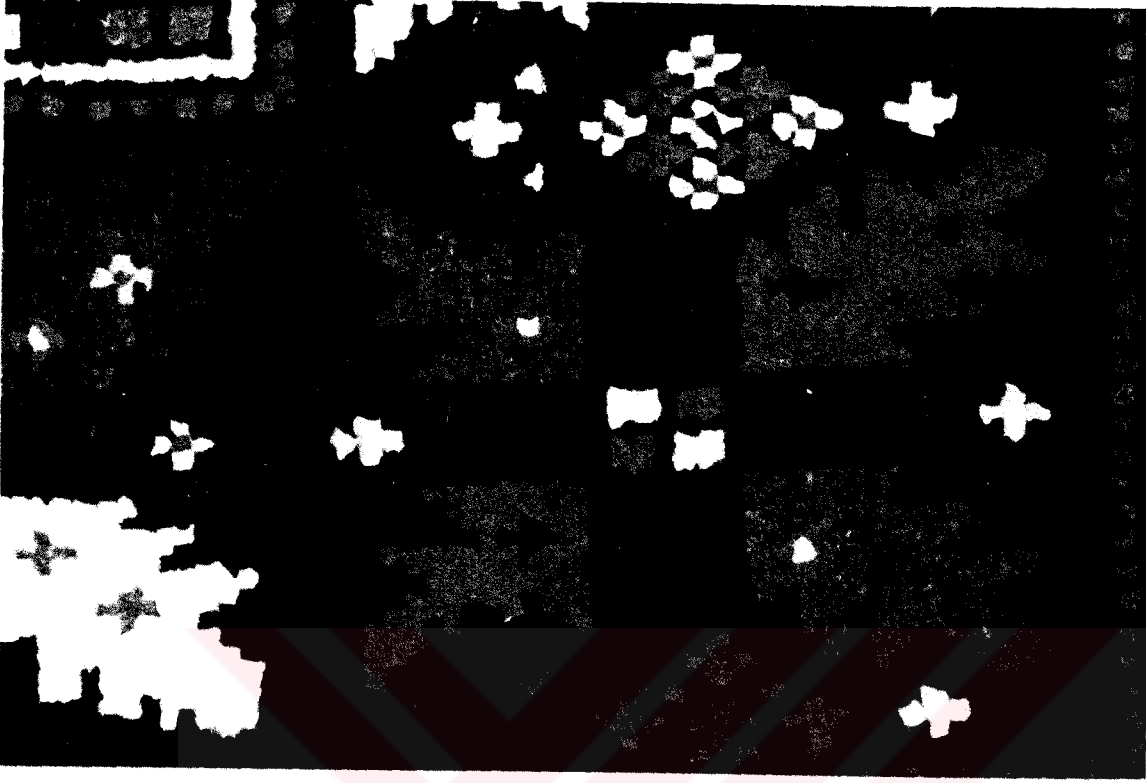
Resim No 206: Hali 6' daki damga (im) dokuması.

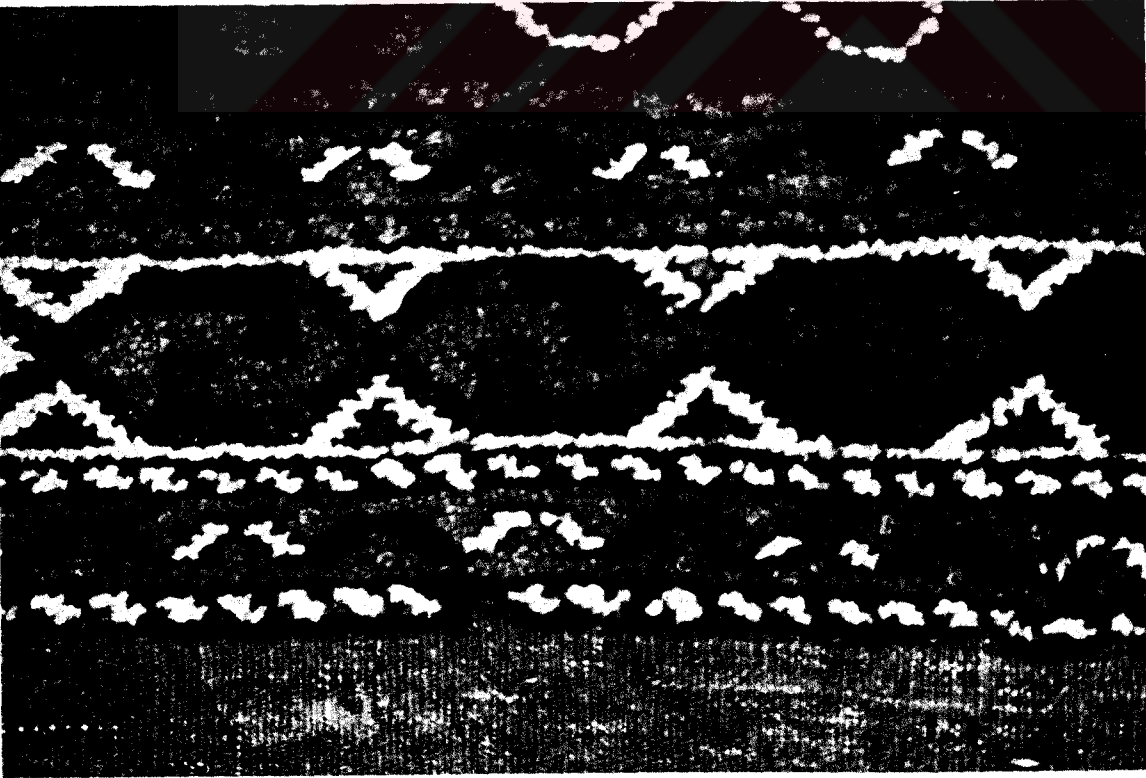
Resim No 207: Halı 7' de bitkisel zemin motif ayrıntısı.

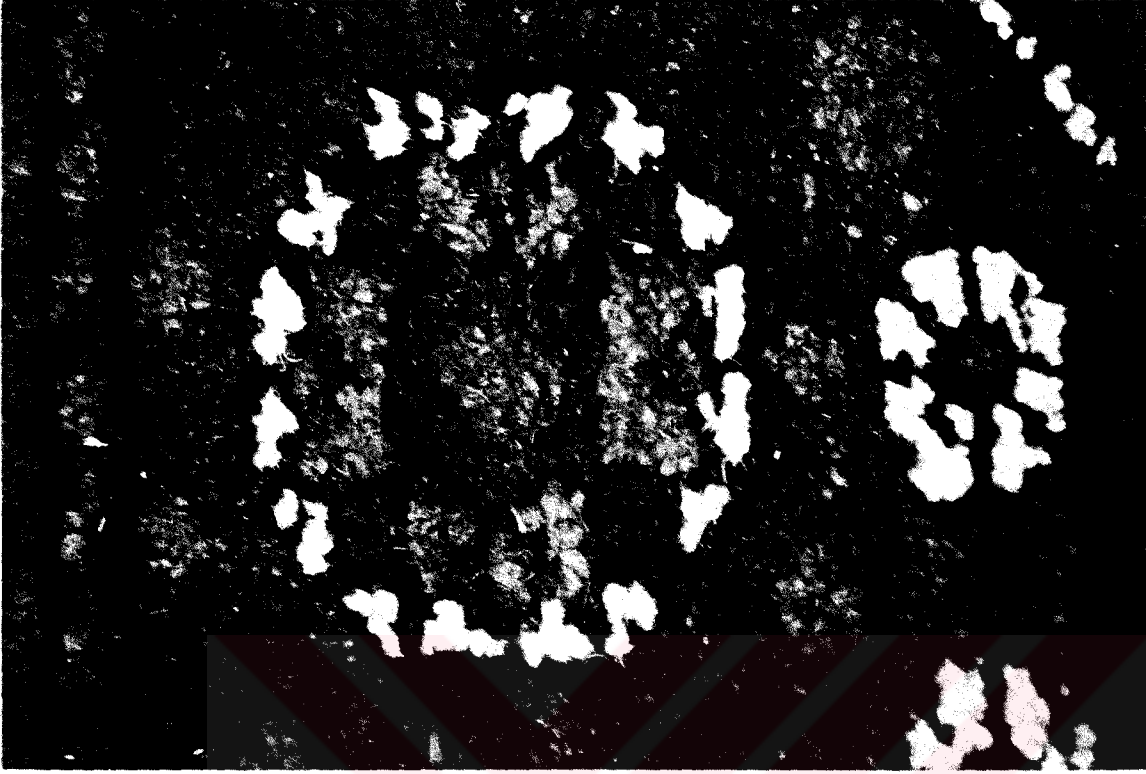
Resim No 208: Halı 7' deki bitkisel bordür motifi ayrıntısı.

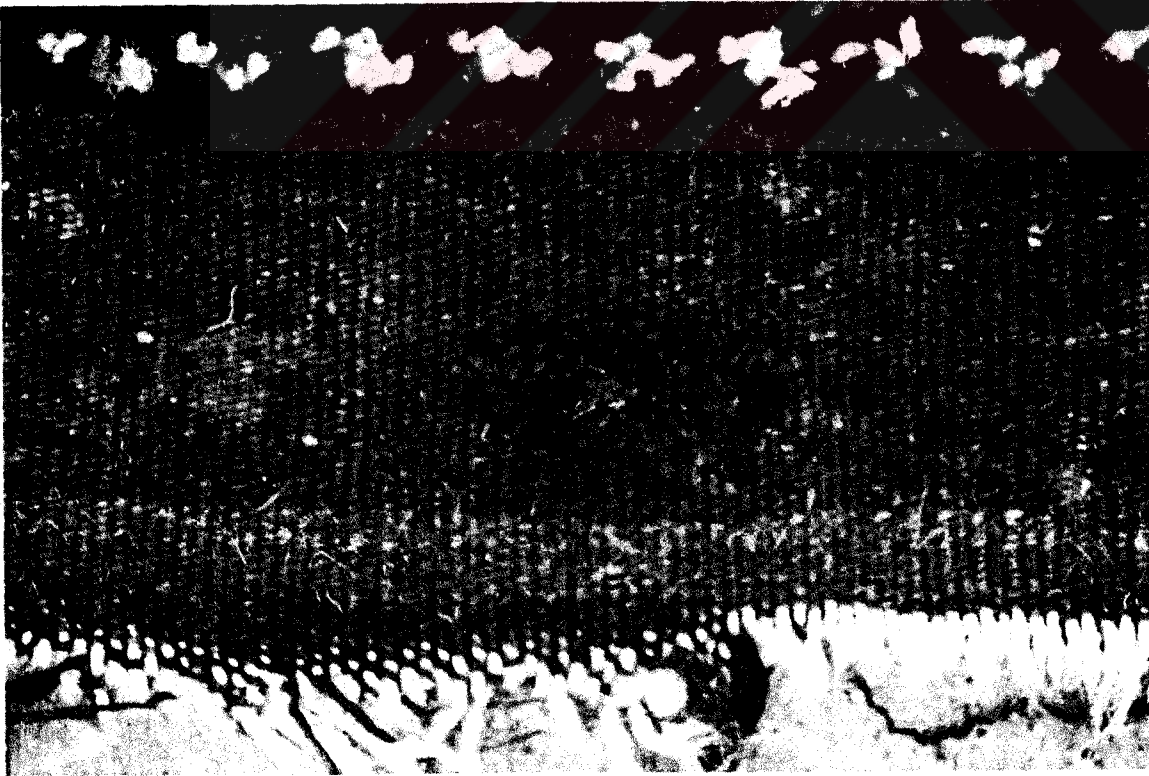
Resim No 209: Halı 8' deki bozulmuş bitkisel bordür motifi.

Resim No 210: Halı 9' da ki geometrik bordür desenleri ve zig zaglar.

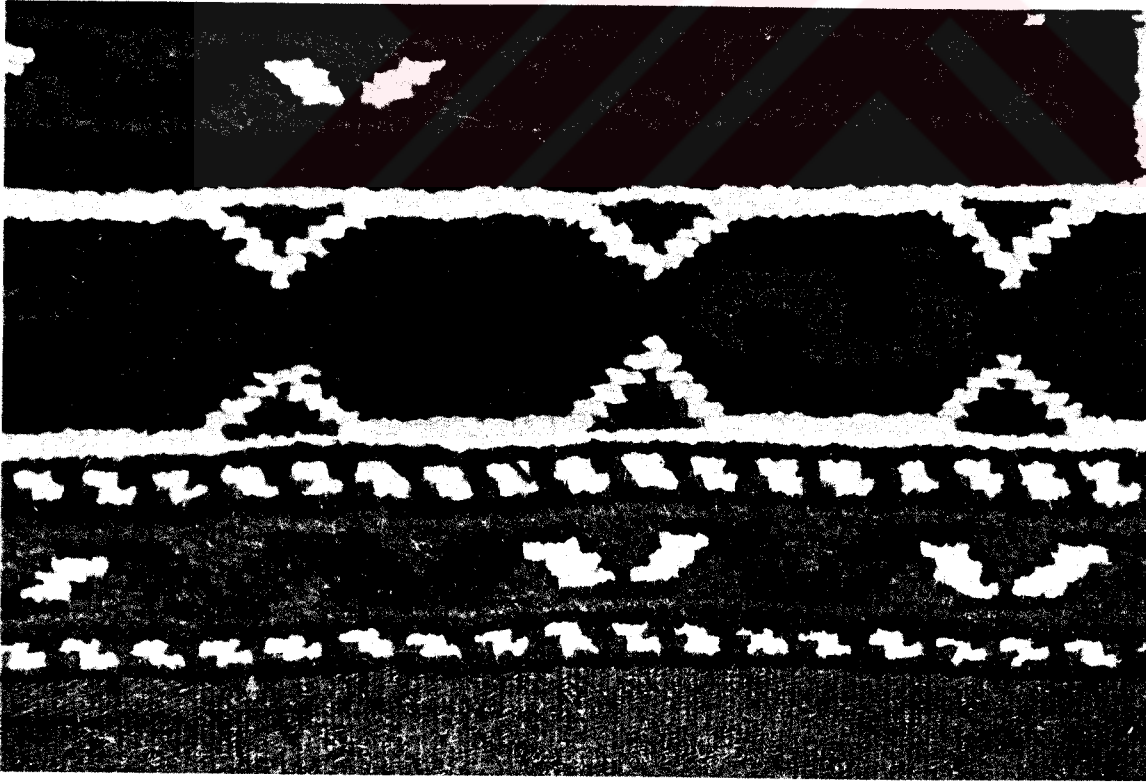
Resim No 211: Halı 9'da ki Süleyman Yıldızı Motifi.

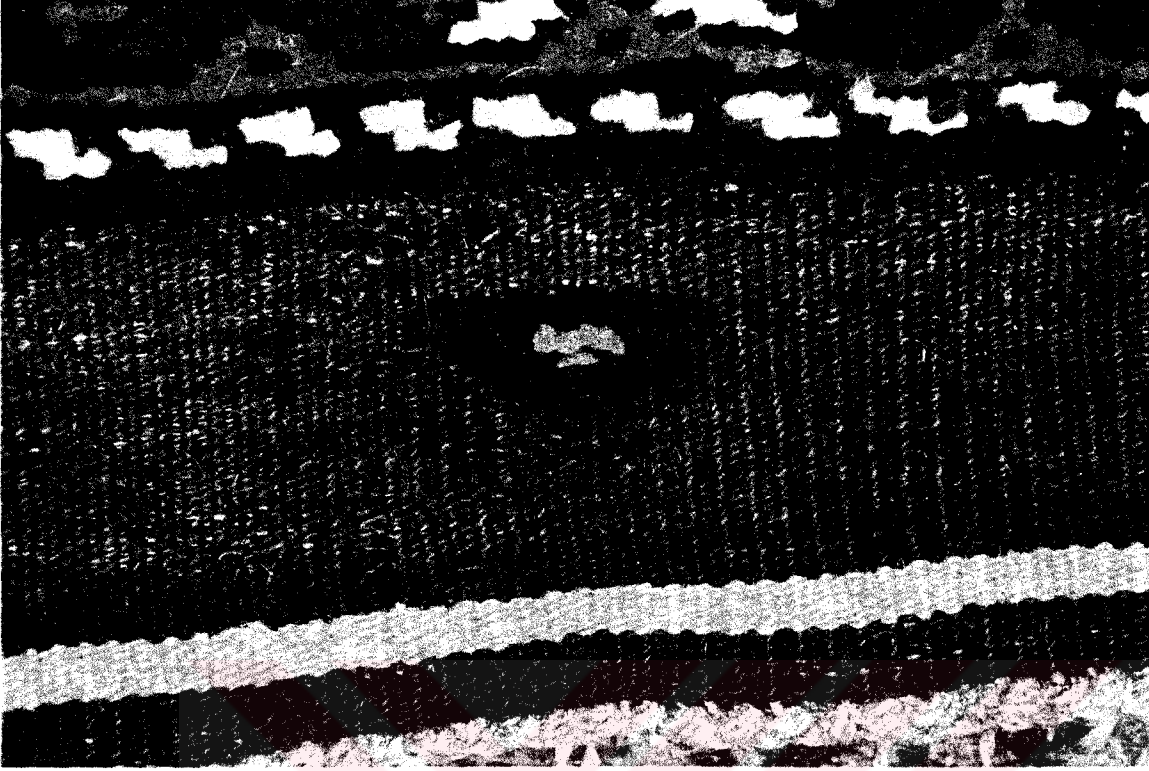
Resim No 212: Halı 9'da ki Damga (İm) dokuması.

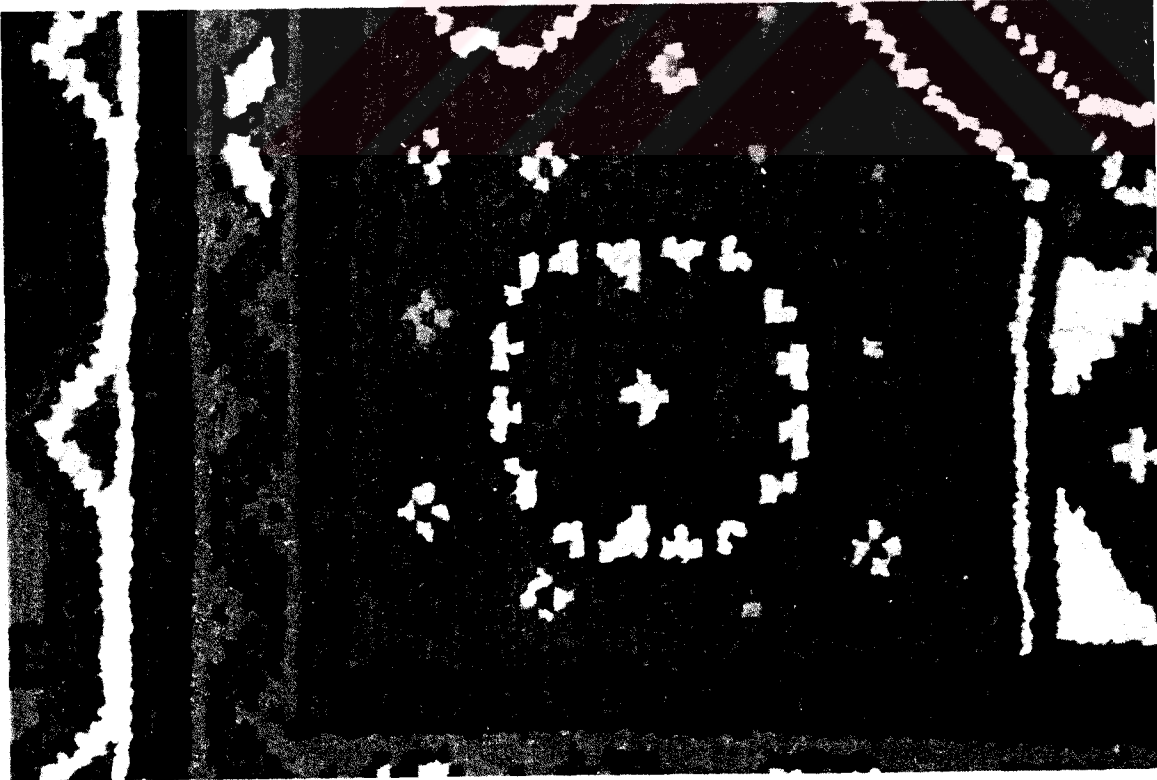
Resim No 213: Halı 9'da ki geometrik formda Hayat Ağacı motifi.

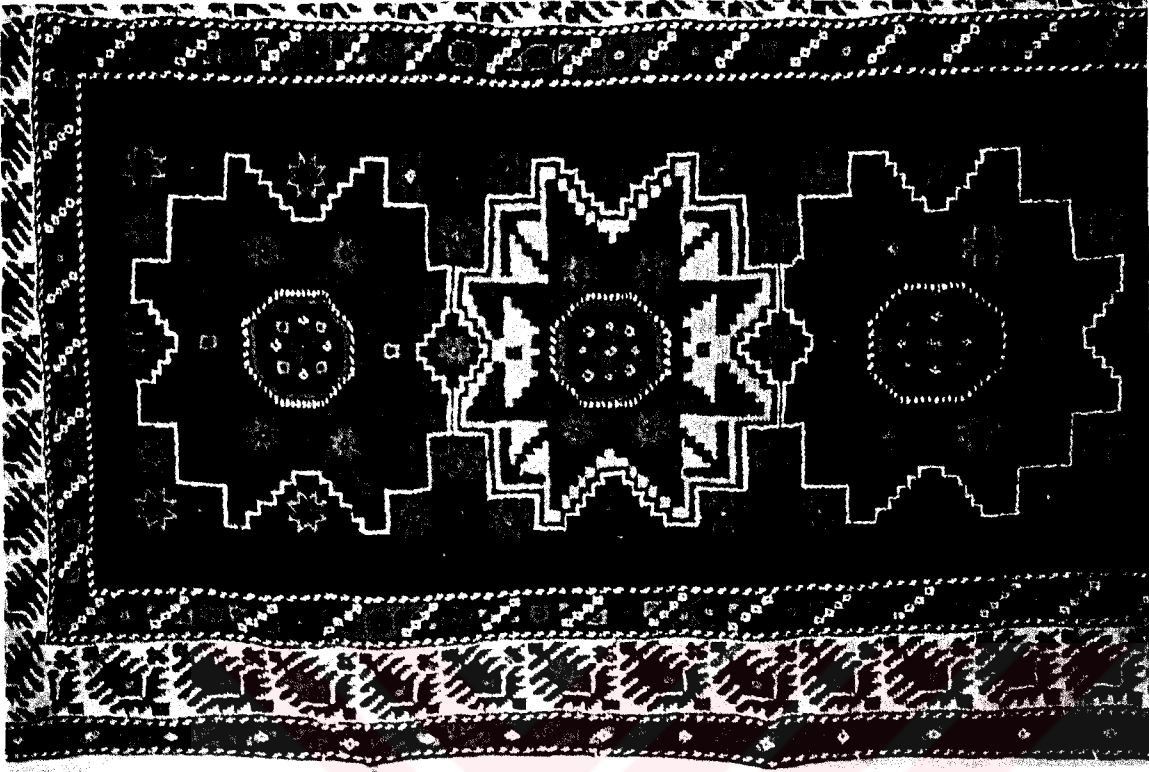
Resim No 214: Halı 10'da ki bordür ayrıntısı.

Resim No 215: Halı 10'da ki damga (İm)

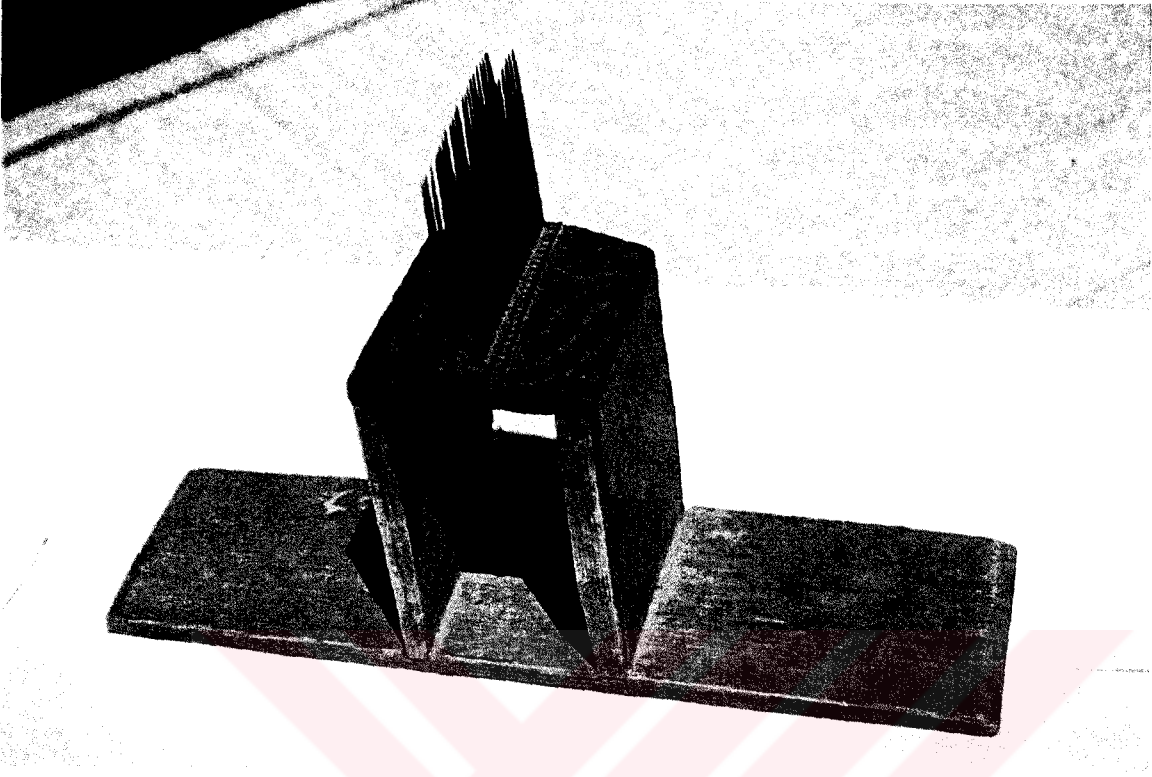
Resim No 216: Halı 10'da mihrapta bulunan Süleyman Yıldızı ve küçük çiçek motifleri.

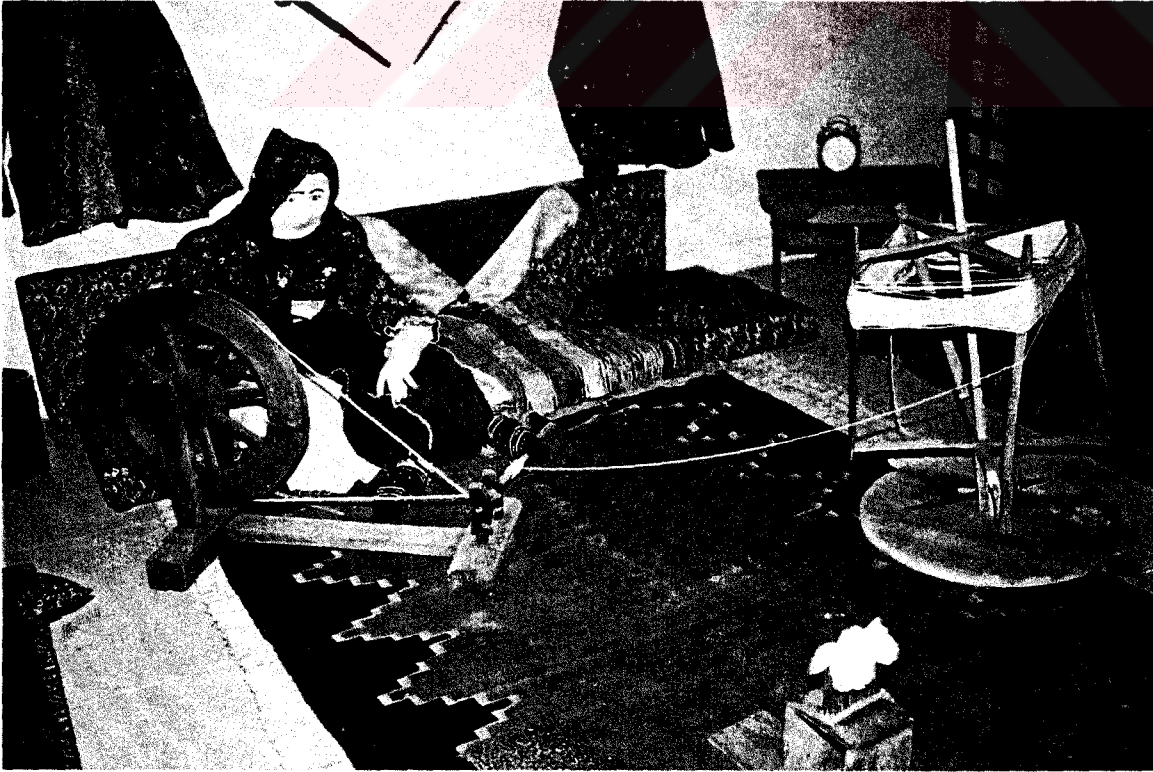
Resim No 217: Yenice Merkez’de tespit edilen yakın zamanda dokunmuş Elekli Halı.

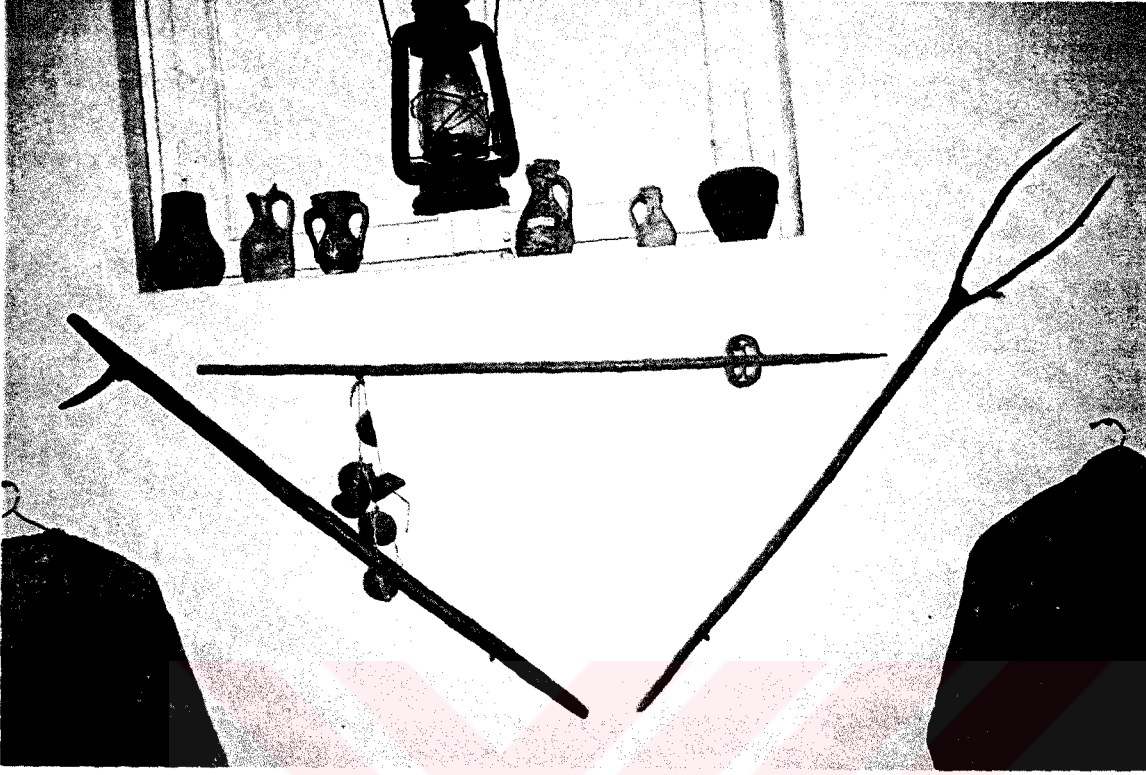
Resim No 218: İğ ile yün eğiren köylü.

Resim No 219: Tarak

Resim No 220: Çıkrık

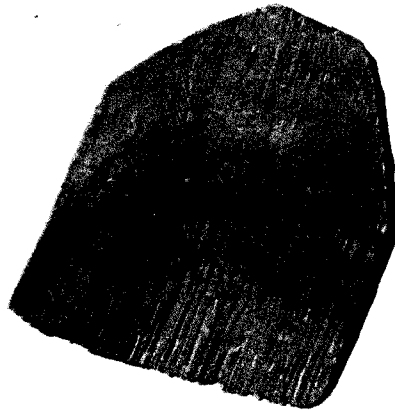
Resim No 221: İplik eğirmede kullanılan çatal ve iğ aletleri.

Resim No 222: Dokumada kullanılan kirkitler

Resim No 223: İğ.

Resim No 224: Taraktaki yünleri sıkıştırmakta kullanılan ahşap alet.

Resim No 225: Sökülmüş halı tezgahının yan parçası.

Resim No 226: Sökülmüş halı tezgahının levendi.

Resim No 227: Boş otu.

Resim No 228: Yenice Etnografya Müzesi.

Resim No 229: Bergama Halısı. 125 x 119 cm.

Resim No 230: Kız Bergama Halısı. 103 x 97 cm.

Resim No 231: Karakeçili Halısı 131 x 114 cm.

Resim No 232: Çanakkale Halısı. 197 x 138 cm.

Resim No 233: Çan Halısı. 183 x 105 cm.

Resim No 234: Ezine Halısı. 127 x 100 cm.

Resim No 235: Kozak Halısı. 123 x 96 cm.

Resim No 236: Kozak Halısı. 124 x 98 cm.

Resim No 237: Kozak Halısı. 120 x 97 cm.

Resim No 238: Yunt Dağ Halısı. 141 x 90 cm.

Resim No 239: Avunya Halısı. 102 x 104 cm.

Resim No 240: Avunya Halısı. 84 x 71 cm.

Resim No 241 İvrindi Halısı. 157 x 85 cm.

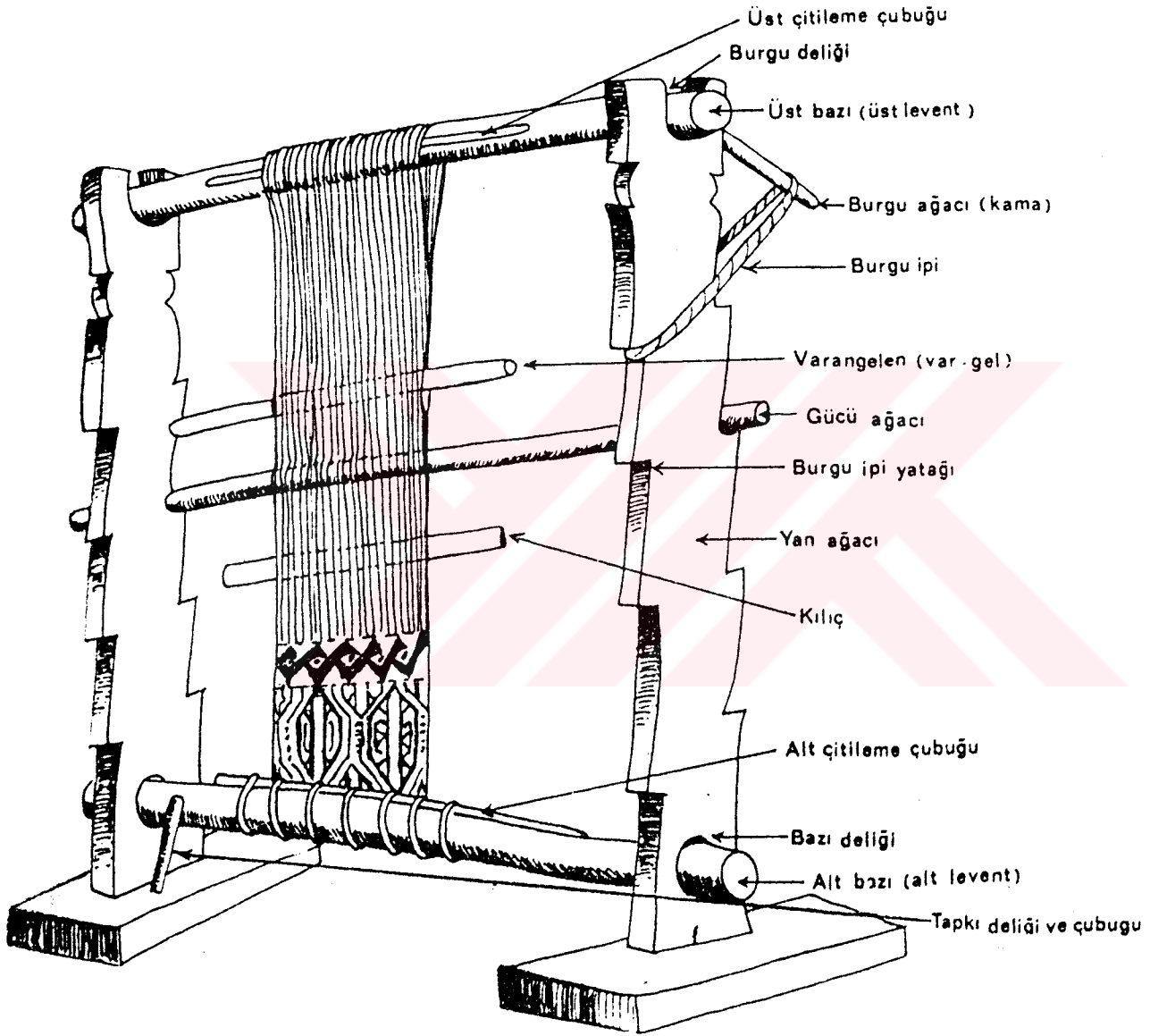
Resim No 242: Hayvan Figürlü XV. Yüzyıl Halısı.

Resim No 243: Holbein Halısı.

10	9	7	6	5	4	3	2	1	Halı No
—	—	—	31	408	23	3	33	—	Envanter No
									Atkı
									Çözü
									Siyah
									Kırmızı
									Mavi
									Sarı
									Kahve Rengi
									Krem
									Yeşil
									Turuncu
									Mor
									Pembe
									Bordo
8	8	10	6	6	7	9	7	8	Renk Sayısı

Resim No 244: Yenice Halılarında kullanılan renkler.

Resim No 245: Geleneksel halı tezgahı.

8- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Farklı yollar takip ederek bölgeye gelen göçebe topluluklar sayesinde halı dokumacılığı başlamış ve gelişmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun göçer toplulukları yerleşik düzene geçirme politikası nedeniyle 1862 yılına kadar Kaz Dağları, Kozak ve Yunt Dağ arasındaki göçebe yaşayan aynı boylara mensup Türkmenlerin ortak kültürel yaşamları ile ürettikleri halılar günümüze kadar gelmişlerdir. Bu halıların dokuma tekniği, renk birliktelikleri ve kompozisyon özellikleri birbirlerine oldukça yakındır.

XVIII. yüzyıldan itibaren Bergama'nın bir ticaret merkezi olmasından dolayı, civar yaylalarda dokunan halılar Bergama pazarında satışa çıkarılarak İzmir limanına ulaştırmaktaydı. Dolayısı ile sözü edilen halıların büyük bir çoğunluğu Yunt Dağ, Kaz Dağı ve Kozak yaylalarında dokunuyorlardı. Bu bölge içinde, kültürel yapılarına bağlı olarak kendilerine özgü renk ve desenlerde dokunan halılardan biri de Yenice halılarıdır.

Yenice'de yaşayan insanlarla yapılan konuşmalar sonucunda, geçmişten beri yörede hayvancılık ve ziraatın geçim kaynağı olduğu görülmektedir. Hayvancılığın yapılabilmesi için uygun şartların Yenice'de bulunmasından dolayı Yenice halısının hammaddesi olan yün kolay ulaşılan ve kullanımının yaygın olduğu bir malzeme olarak yöre insanının elinde bulunmaktadır. Elde edilen yapağılar, yıkanmış, taraktan geçirilmiş, iplik haline getirilmiştir. Bu işlemler için kendi yaptıkları tarak, iğ, kirman ve çıkırıkları kullanmışlardır.

Yenice halılarında tespit edilen renkler, sarı, kırmızı, mavi, siyah, krem, deve tüyü rengi, yeşil, turuncu, kahve rengi, mor, pembe. Bunlar doğal boya ve sentetik boyaların renkleridir. Pembe, mor, bazı yeşil tonları, kırmızının bir tipi sentetik boyalara örnek gösterilebilir. (Resim No: 244) Ancak eski örneklerin tamamında (Halı 1- 2- 3- 4- 6- 9- 10- 11- 12-13) doğal boyalar kullanıldığını görsel analiz dayanarak söyleyebiliriz. Özellikle siyah, kahverengi, sarı, krem, kırmızı ve yeşilin bazı tonlarının doğal yollarla elde edildiği söylenebilir. Anadolu'da sentetik boyanın

kullanımı XIX. yüzyıl da başlamıştır. Belirtilen bu tarihi Yenice yöresinde de sentetik boyanın kullanılmaya başlandığı tarih olarak kabul edilebilir. Bilgilerine başvuru olan eski halı dokuyucuları sentetik boyaları Çan ilçesinden karşıladıklarını belirtmişlerdir.

Yenice’de kullanılan doğal boya malzemeleri; meşe gobağı, yeşil ceviz yaprağı ve kabuğu, ada çayı, ada çayının bir çeşidi olan boş otu, saman olarak sıralanabilirler. Mordan malzemesi olarak tuzlu toprak diye adlandırılan ve Pazarköy beldesi yakınlarındaki Karaköy’ den getirilen kırmızı toprak sıklıkla kullanılmıştır. Şap, tuz, kül ve demir oksitte kullanılan mordan malzemelerindedir.

Yöre insanının anlatımlarına göre, siyah renk yapımında “kırmızı Kök”, “Meşe Gobağı” ve “Yeşil Ceviz” kabuğu olmak üzere iki doğal boya maddesinden faydalanılmıştır. Olgunlaşmış meşe gobakları toplanarak kurutma işleminden sonra dövülüp parçalanır ve kazana atılarak kaynatılır. Kaynayan boya kazanına kelepler daldırılarak etkin boya maddesinin yünlere etki etmesi sağlandıktan sonra, tuzlu toprak adı verilen demir oksit ve tuz içeren toprak, kazanda karıştırılarak mordanlama işlemi gerçekleşmiş olur. Siyah rengin elde edilmesinde kullanılan ikinci bir madde de yeşil ceviz kabuğudur. Cevizin üzerindeki yeşil kabuk boyama kazanında kaynatılarak içine kelep halindeki yünler atılarak boyanmaya başlanır. Kaynama suyunun içine mordan malzemesi olarak kül atıldığında yün siyaha boyanmış olur.

Ada çayı, boş otu ve saman kullanılarak sarı, sarının tonları ve krem rengi elde edilir. Sofular ve Çınarcık köylerindeki görüşmelerde alınan bilgiler, boyama işlemi uygulanacak bütün yünlerin ilk olarak boş otu ile kaynatıldığını gösterir. Bu işlem yünlerin üzerindeki yağların azalmasını sağladığı için boya alma özelliklerini artırıp, boya haslığını olumlu etkilemektedir. Bu işlem Yenice yöresine has bir özelliktir. Sarı ve krem rengin tonlarının kaynama süresi azaltılıp çoğaltılarak ayarlanmaktadır. Bu renklere şap mordan malzemesi olarak kullanılmaktadır.

Kahverengi ve deve tüyü renkleri ceviz kabuğunun mordansız olarak kaynatılması sonucu elde edilir. Kaynama süresi azaltıldığında deve tüyü rengi, arttırıldığında kahve rengi elde edilir. Kırmızı renk için yapılan görüşmeler sonucu, sentetik yoldan elde edildiği söylenmiştir. İlk dönem Yenice halılarında kök kırmızısı kullanılmıştır.

Kelepler halinde boyanan iplikler dokumada ilme ipi ve atkı ipi olarak kullanılacak ise yumak haline getirilirler. Yenice halılarında kullanılan çözgüye “Eriş” adı verilmektedir. Çözgü hazırlama işlemi yere çakılan iki ağaç kazık arasında dokunacak halının ölçüsüne göre gerçekleştirilir. Hazırlanan çözgünün tezgaha aktarılması, ağızlık ipinin takılması ve kilim kısmının dokunması ile halı dokuma işlemine başlanmış olur. Yenice halısındaki kilim kısmı en az beş santimetre, en çok 15 santimetre olarak uygulanmaktadır. Atılan bu kilim örgüsünde bazen damga olarak adlandırılan fakat dokuyucular tarafından manası bilinmeyen işaretlere rastlanmaktadır. (Resim No 179-185-188) Bu damgalar geçmişten gelen bir alışkanlıkla halılara dokunmaktadır. Yenice halılarının kilim kısımları düz ve çizgili olmak üzere çeşitlendirilmiştir. Kilim kısmındaki çizgiler, eşit aralıklarla dokunmamışlardır. Halının kilim kısmı bazen renkleri bazen de ölçüleri değişime uğramıştır. Atkı iplikleri halılarda değişiklik gösteren başka bir yapıda karşımıza çıkar. Yenice halılarında sık görülen bir durum olmamasına rağmen incelenen on dört halıdan ikisinde atkı farklılıklarına rastlanmıştır.(Resim No 131) halı no 9’da görüldüğü gibi atkı iplikleri farklı renklerde kullanılmıştır. Bu farklı renk kullanımının nedeni, atkı ipliklerinin farklı renklerdeki ilme ipliklerine uyum sağlaması için olabilir, veya başlangıçta kullanılan atkı ipi halının sonuna doğru tükenmiş olabilir.

Yenice halılarında görülen en tipik özellik atkı ipliklerinin renklendirilmiş olmasıdır. Atkı ipi renkleri, siyah veya kırmızı olarak tercih edilmiştir. Bu özellik halıların kalitesine olumlu olarak katkı sağlamaktadır. İlmelerin arasındaki atkı rengi ilme rengine yakın olduğu için halı rengi daha doygun gözükmekte ve açık renk atkı iplikleri gibi halının ilme aralarında göze batmaktadır. Renkli atkı uygulaması, Ayvacık, Ezine ve Çanakkale halılarında görülen bir özelliktir.

Yenice halı ölçüleri Türkmen halısının tipik bir özelliği olan kareye yakın formlarda ve küçük boyutlarda dokunmuşlardır. Seccade halı, Taban halısı, ve set halısı olarak adlandırılan uzun halı formunda üç ana çeşit oluştururlar. Seccade halılarda kullanılan ana renkler kırmızı ve yeşil olarak komplementer (Tamamlayıcı renk) olarak kullanılmıştır. Yeşil renk mihrap zemininde üzeri sinekli desenlerle renklendirilerek kullanılmıştır. Halının kırmızı fonunda hayat ağacı deseni çeşitli şekillerde dokunmuştur. Süleyman Yıldızı motifini de dokumalarına Hayat Ağacı deseninde olduğu gibi halının merkezinde bir dizi halinde yerleştirmişlerdir. Süleyman yıldızı motifi seccade halılarda mihrabın sağına ve soluna değişik renk ve ölçülerde dokunmuşlardır.

Bordür desenlerini, iki dar bordür arasına zikzaklarla birleştirilmiş bir geniş bordür yerleştirerek halıların bitimine şekil vermektedirler. Bordürlerin halı zemini ile birleştiği yerler de renkli kanca motifleri bulunmaktadır.

Halı 1- Halı Seccade	27 x 21 - 567	İlme
Halı 2- Taban Halısı	22 x 22 - 484	İlme
Halı 3- Taban Halısı	24 x 22 - 528	İlme
Halı 4- Halı seccade	19 x 21 - 399	İlme
Halı 5- Halı Heybe	38 x 24 - 912	İlme
Halı 6- Halı Seccade	35 x 22 - 770	İlme
Halı 7- Halı Yolluk	20 x 20 - 400	İlme
Halı 8- Taban Halısı	21 x 22 - 462	İlme
Halı 9- Halı Seccade	29 x 23 - 644	İlme
Halı 10- Halı Seccade	29 x 22 - 638	İlme
Halı 11- Halı Heybe	30 x 25 - 750	İlme
Halı 12- Halı Heybe	29 x 24 - 696	İlme
Halı 13- Halı Heybe	34 x 24 - 816	İlme
Halı 14- Halı Seccade	22 x 21 - 462	İlme

Yenice halıları; “S” büküm verilmiş ham maddesi yün olan, atkı çözgü ve ilme iplikleri ile Gördes düğümü kullanılarak dokunmuşlardır. İncelenen on dört halının, bir desimetrekaredeki ilme sayısı genel ortalaması 27 x 22 – 594 ilmedir. Yenice halılarının ortalama ilme sayısı için tespit edilen halıların tamamının kalite özelliklerinin ortalaması alınmıştır. Ancak eski örnekler ve yeni örnekler olarak bir sınıflandırma yapacak olursak, Yenice halısının eskiye oranla kalitesinin nasıl değer kaybına uğradığı gerçeği görülecektir. Erken örnekler olarak sınıflandırılabilir olan, 1-2-3-4-5-6-9-10-11-12-13 numaralı halılar ortalama 29 x 23 ve 657 ilme kalitesini vermektedir. Dokunma tarihleri günümüze daha yakın olan, 7-8-14 numaralı halıların kalitesi ise ortalama 21 x 21 – 441 ilme olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kalite değerlerine göre Yenice halısını kaba dokunmuş halı olarak değerlendirebiliriz.

İlmelerde kullanılan iplik numarası genel olarak civar yörelerdeki ipliklerle aynı görsel özellikleri taşımaktadır. Ancak dokuma sırasında kirkit vuruşları Yenice halısının kalitesinde etkili olmuştur. Bazı Yenice halılarında halının başlangıcı ile sonu arasında kalitede değişiklik vardır. Kirkit vuruş farklarından dolayı ilmelerin formu kareden uzaklaşarak dikdörtgen formunu almıştır. Bergama halısı kadar kaliteli üretilmedikleri görülen Yenice halıları, proje dışında kalan Ayvacık köy halılarından daha yüksek kalitede üretilmiş olduğu görülür.

Yöre erkekleri tarafından kendi imkanlarıyla basit bir şekilde çam ağacından hazırlanan geleneksel dikey dokuma tezgahlarında halı dokuma işlemi için gerekli olan yardımcı aletler de el yapımı olarak üretilmişlerdir

Yenice halısının tasarım özellikleri genel olarak Yunt Dağ ve Kozak yaylalarında dokunan halılarla benzerlikler göstermektedirler. Yenice halılarında kullanılan motifler Türkmenlerin doğa ile olan ilişkisinden kaynaklanan bitkisel motiflerin geometrikleştirilmiş çeşitlemelerinden oluşmaktadır. Hayat ağacı, Süleyman yıldızı, Türkmen gülü, Çınar yaprağı, Meşe yaprağı, küçük kır çiçeklerinin bir yorumu olan ve “Sinekli” olarak isimlendirilmiş motiflerle kompozisyonlar oluşturulmuştur. Yenice halısı ile Yunt Dağ ve Kozak yaylalarındaki Türkmen

halıları arasındaki yakınlığın sebebi; 19. yüzyıl sonunda Ahmet Vefik Paşa tarafından aynı boylara mensup Türkmenlerin farklı yaylalarda buldukları sıralarda zorunlu olarak göçerlikten, buldukları mevkilerde yerleşik düzene geçirilmeleri ile farklı bölgelerde yaşamak zorunda kalmış olmalarıdır.

Yenice'de dokunan halılarda dokuma kalitesi günümüze yaklaştıkça düşüş göstermiştir. 1900'li yıllardan itibaren yöre insanının yerleşik düzene alışarak, göçer kültüründen uzaklaşması göçer toplumların geleneklerinden biri olan; kendi gereksinimleri için üretme zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır. Yaşam tarzındaki bu değişim ilk olarak halıcılığı etkilemiştir. El dokuması halı yerine makine halısının tercih edilir olması Yenice halısının yozlaşmasına ve nihayetinde yok olma seviyesine gelmesine sebep olmuştur. Yenice'de yaşayan Türkmenler tarafından her türlü olumsuzluğa rağmen, 1995 yılına kadar azalarak ve her geçen gün biraz daha bozularak üretilen halı örnekleri XIII. yüzyıldan XX. yüzyıl başlarına kadar yaygın olarak üretilmiştir. Yöre halkı öncelikle kendi gereksinimi için dokudukları halıyı halı ticaretinin yoğun olarak yapıldığı XVIII. yüzyılda Bergama ve Ezine yolu ile satışa çıkarmış ve dokudukları halıları bir geçim kaynağı haline getirmiş olabilirler.

Geleneksel örnekleri dokunan Yenice halısında, 1925 yılında mübadele ile Balkanlardan gelen göçmenlerin etkisi hissedilir biçimde kendini göstermektedir. Bulgaristan ve Yunanistan'dan gelen ve kendilerini Pomak olarak isimlendiren göçmen halkın organik bir biçim özelliği gösteren motifleri Yenice halılarında kimlik değişimine neden olmuştur. Son yirmi senede dokunan halılarda halen üretimi yapılan Ayvacık halısı etkileri gözükmektedir.(Halı 7-14)

Yenice Belediyesi ve Çanakkale Müze Müdürlüğü işbirliği ile oluşturulan Yenice Etnografya Müzesi koleksiyonunda bulunan halı çeşitleri araştırmaya kaynak olmuşlardır. Halıların sergilenmesi için gerekli koruma özellikleri müzede oluşturulmamıştır. Yakın bir zamanda koleksiyonda bulunan halılar rutubet, güve, toz ve sergilemedeki kötü şartlar yüzünden yok olma tehlikesi içindeler.

Yöre insanının hayatının bir parçası olarak üretilen geleneksel halılar günümüzde üretilmemektedirler. Son elli yılda dokunan Yenice halılarının da geleneksel özelliklerinden uzaklaşmıştır. Avunya bölgesi halılarının şu anda dokunmamasının en büyük sebebi ekonomik olarak getirisinin olmaması ve

Yöredeki köylülerin sandıkları ve köy camileri uzun süre önce hırsızlar tarafından, talan edildiği için örnek sayısı kısıtlı kalmıştır. Yeni halı dokunmadığı ve eski dokuyucuların yaşlarının oldukça ilerlemiş olmasından dolayı Yenice halısı da kaybolmaktadır.

Yenice halısını yaşatarak yok olmasını önlemek için, yapılması gereken ilk iş, Etnografya Müzesinin halılarının daha sağlıklı bir ortamda modern bir şekilde sergileyebilmesi ve zarar görmesini önlemek için halı sergilemeye uygun şartları oluşturması gerekmektedir.

Yenice halısının tekrar yaşayan bir halı olabilmesi için bir istihdam projesi hazırlanmalıdır.

Öneriler

1-Halıların, teknik ve sanatsal yönden bilimsel değerlendirilmesi yapılarak nitelikleri tespit edilmelidir.

2- Belediye, Üniversite, Valilik ve yöre insanların destekleri alınarak bir kooperatif kurulmalıdır.

3- Pilot bir köyde çalışmalarına başlanarak ilk örnekler oluşturulmalı. Seçilen köyün yakın zamana kadar halı dokunan bir köy olması tercih edilmelidir.

4-Kooperatif kapsamında yapağı ve doğal boya temini için bir birim oluşturularak dokumaya başlanmadan önce dokuyuculara ve üreticilere doğal boya, yapağı seçimi, iplik yapımı ve uygulanması hakkında eğitimler verilmelidir.

5- Tıpkı üretime önem verilmelidir.

6- Geleneksel özelliklerini koruyarak yeni dokunan Yenice halıları, tanıtımı ve pazarlaması doğru yapılmalıdır.

7- Yenice halısını tekrar dokunan bir halı haline getirdikten sonra pazarın olumsuz etkisinden koruyabilmek için başlangıçta mali destek sağlanmalıdır.

9- Halıların getirisi çoğaldıkça artık kendi bütçesi ile çalışabilen bir yapıya kavuşan kooperatife, üniversite tarafından teknik destek ve danışmanlık verilmesi daha sonradan kurulan sistemin özünden ve amacından uzaklaşarak sadece daha çok gelir getirmesi için yozlaştırılmasını engelleyebilir.

Yenice halısını yeniden canlandırma projesinin amacından uzaklaşmamalı ve dokuyucuların gelir elde etmesiyle halı dokumacılığı özendirilerek yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

ACAR, B. Belkıs: **Kilim-Cicim Zili-Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları**, İstanbul, 1982.

ACAR, Belkıs; **Balıkesir Yüncü Yörükleri**, Sanat Dünyamız, İstanbul, Ocak 1980.

AKBİL, P. Fatma: **Türk El Sanatlarından Örnekler**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.

Ana Britanica: İstanbul, 1988, C. 10

ARSEVEN, C. Esat: **Sanat Ansiklopedisi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, Cilt II, 1947.

ASLANAPA, Oktay, DURUL, Yusuf: **Selçuklu Halıları, Başlangıcından Günümüze Kadar Türk Halı Sanatı**, Ak Yayınları, Türk Süsleme Sanatları Serisi 2, İstanbul, 1973.

BALCI, Faruk: **Yenice İçesi Tarihçesi**

BAYATLI, Osman: **Bergama'da Dokumacılık**, Türk Etnografya Dergisi, Maarif Vekaleti Eski Eserler Ve Müzeler umum Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1957, Sayı 2

Büyük Larousse Ansiklopedisi: Cilt 3

Çanakkale İl Yıllığı: Çanakkale, 1973.

DENİZ, Bekir: **'Kozak (Bergama) Yöresi Halıları'**, Arış Der., Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 1997, Sayı 2.

DENİZ, Bekir: **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygılar**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2000.

DENİZ, Bekir: **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygılar**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2000.

DİRİK, General Kazım: **Eski Ve Yeni Türk Halıcılığı Ve Cihan Halı Tipleri Panoraması**, Alaaddin Kırıl Basımevi, İstanbul, 1938.

ENEZ, Nevin: **Doğal Boyamacılık, Anadolu'da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler Ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı**, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1987.

EREN, Ramazan: **Yenice İlçesi Ve Bölgesinin Tarih İçindeki Yeri Ve Köy İncelemeleri**, Çanakkale, 1994.

ERGÜR, Atila: **Tekstil Terimleri Sözlüğü**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2002.

ERİŞ, Eyüp: **Kozak**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, No 26,1996.

ERÖZ, Mehmet: **Yörükler**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, Renk İş Ofset, İstanbul, 1991.

ERSU, Engin: **Biga**, Biga Doğu Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti., Biga, 2001, s. 390.

FAZLIOĞLU, İsmail: **Eskiçağda Dokuma, Eskiçağ Bilimler Akademisi Yayınları 8**, İstanbul, 2001, II. Baskı.

İNALCIK, Halil: **Oriental Carpet and Tex. Studies II. Carpets of The Mediterre Countries 1400-1600**, Edited By Robert Pinner and Walter b. Denn, Halı/D.C.T.S. Publication, London, 1986.

KARAÇOBAN, Necati: **Günümüze Değın Bergama Sergeni**, Çağdaş Matbaacılık Gzt. San. ve Tic.Ltd.Şti., Bergama, 2002.

KARADAĞ,Recep: **Arış, Türk Halı Kilim ve Kumaşlarında Kullanılan Doğal Boyalar**, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 1997, Yıl 1 S.2.

KARPUZOĞLU, Muharrem: **Antik Çağdan Günümüze Çanakkale**, Bilgi Matbaası, 2. baskı, Çanakkale, 2002.

KAYIPNAZ, Naciye: **Tarihten Günümüze Bergama Halıları**, Bergama Belleten-10, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı, Isparta, 2001.

KUBAN, Doğan: **Anadolu Kentlerinin Tarihsel Gelişimi Üzerine Gözlemler**, Sanat Tarihimizin Sorunları Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1975.

MARITZ, J. Iten: **Der Anatolische Teppich, Alle Rechte Vorbehalten**, 1975

Meydan Larouso: İstanbul, 1988, C. 5.

ORHONLU, Cengiz: **Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı**, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti., İstanbul, 1987.

ÖNEY, Gönül: **Anadolu Türk Halısının Serüveni**, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, Arış, Yıl 1, S.1, Mart 1997.

ÖNEY, Gönül: **Beylikler Devri Sanatı, XIV-XV.Yüzyıl**, Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu, Tük Tarih Kurumu Yayınları; XXIV Dizi, Ankara,1989.

ÖZBEL, Kenan: **El Sanatları Anadolu Halı Seccadeleri**, C.H.P. Halk Evleri Bürosu, İstanbul, 1949, C.II.

SÖNMEZ,Neslihan: **Bergama Evleri**, Art Dekor Dergisi, İstanbul, 1996, Sayı 6.

STRABON: **Coğrafya Anadolu (Kitap: XII, XIII, XIV)**, Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul, 1987.

SÜMER, Faruk: **Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri Boy Teşkilatı Destanları**, İstanbul, 1999.

TUNCER, Baykara: **Ariş, Kök Boya**, Yıl 1,Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 1998, Sayı 4.

UĞUR, Gürbüz: **Çanakkale İlinde Köy Halıları**, Türkiyemiz, Yıl 15, Sayı 45, Şubat 1985, İstanbul.

YETKİN, Şerare: **Türk Halı Sanatı**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1991.

YÖĞNÜK , Özcan: **Çanakkale Ayvacık Yöresi Halıları Üzerine Bir Araştırma**, Kültür Sanat, Yıl 2, Sayı 8, 1990.

YURT ANSİKLOPEDİSİ: Cilt 3, 1982, s. 1873, İstanbul.

YURT ANSİKLOPEDİSİ: İstanbul, 1982, Cilt III.

SÖNMEZ, Zeki: 19 Yüzyıl Sonlarında Türk Halılarının Avrupa'ya İhracı Konusundaki Gelişmelere Kısa Bir Bakış, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını:155 Kongre Ve Sempozyum Bildirileri Dizisi, 11, Ankara, 1998,

SÖZLÜK

Ağaç: Ayvacık yöresinde halı dokuma tezgahına verilen isim.

Argaç: Yenice ve Ayvacık yöresinde, ilmek sırasından sonra çözgü üzerine atılan atkı ipliğine verilen isim.

Arıç: Çözgü. Dokuma tezgahlarında yukarıdan aşağıya, yan yana birbirine koşturulan iplikler.

Atkı: Dokumada enine atılan iplik.

Çatal: Yenice yöresinde yapağı sümelerinin takılarak eğildiği Y şeklindeki ağaçtan yapılan alet.

Çıkrık: iplik bükme yada sarma işlerine yarayan ilkel bir alet.

Çımbar: Dokumanın enini kontrol etmek için kullanılan metal alet.

Çözgü: Arıç, Eriş, Direzi de denir. İlk olarak dokuma işleminden önce tezgaha gerilen; belirli bir düzen ve sayıda gerilen iplikler.

Deli boya: Ayvacık yöresinde sentetik boyaya verilen isim.

Gücü ipi: halı ve kilim dokuma tezgahında, “ağızlık açma” işleminde kullanılan sağlam, kalın, iplik

Haslık: Tekstil ürünlerinin ışık, sürtünme, yıkama vb. etkenlere karşı dayanıklılığı.

İğ: Pamuk, yün gibi elyafı eğirmek için kullanılan ortası şişkin, iki ucu sivri ve bunlardan biri çengelli olan basit tahtadan yapılmış araç.

İlme: Halı dokunurken atılan düğüm.

İndigo: Çivit boyası da denir. İndigofera tinctoria adı verilen bir bitkinin yapraklarındaki “indigotin” maddesinden elde edilen doğal bir boyar madde.

Keçere: İplik sarmakta kullanılan çıkrık.

Kelep: Dokumada kullanılan ipliklerin çile haline getirilmiş hali.

Kirkit: Halı ve kilim dokuma tezgahlarında ilme ve atkılarını sıkıştırmaya yarayan alet.

Levend: Çözgü ağacı. Dokuma tezgahlarında çözgü veya kumaş sarılan sökülüp çıkarılan, ahşap yada metalden yapılmış makara biçiminde büyük silindir.

Mordan: Bazı boyar maddelerin yün, ipek ve bitkisel liflere bağlanmasını sağlamak, liflerin boya emme yeteneklerini artırma, aynı boyar maddeden değişik

renkler elde etmek ve renk haslığı oluşturmak amacıyla yardımcı madde olarak kullanılan metal tozları.

Saıkıbrız: Kara boya da denir. Bir mordan malzemesi. Yünde ışık haslığını arttırır.

Süme: Sümen. Taranarak kabarık ve paralel hale gelen yapağı yumakları.

Tarak: İplik yapmak için didilmiş yünleri taramaya yarayan demir dişli basit el aracı.

Yastık: Bkz. süme.

